

**BEDEN EĞİTİMİ DERSİNDE KAYNAŞTIRMA
ÖĞRENCİLERİ İÇİN YENİ ÖZEL ÖĞRETİM YÖNTEM
VE TEKNİKLERİN GELİŞTİRİLMESİ**

**Tülay YAŞLI
BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR ANABİLİM DALI**

**Tez Danışmanı
Prof. Dr. Mehmet GÜLLÜ**

Doktora Tezi-2024

T.C.
İNÖNÜ ÜNİVERSİTESİ
SAĞLIK BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

BEDEN EĞİTİMİ DERSİNDE KAYNAŞTIRMA ÖĞRENCİLERİ İÇİN YENİ
ÖZEL ÖĞRETİM YÖNTEM VE TEKNİKLERİN GELİŞTİRİLMESİ

Tülay YAŞLI

Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı
Doktora Tezi

Tez Danışmanı
Prof. Dr. Mehmet GÜLLÜ

Tez Jüri Üyeleri
Prof. Dr. Mehmet GÜLLÜ
Doç. Dr. Servet ATİK
Doç. Dr. Mehmet İLKİM
Doç. Dr. Varol TUTAL
Doç. Dr. Emine ÖZTÜRK KARATAŞ

MALATYA
2024

T.C.
İNÖNÜ ÜNİVERSİTESİ
Sağlık Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğüne

ETİK BEYANI

İnönü Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Tez Yazım Kurallarına uygun olarak “Prof. Dr. Mehmet GÜLLÜ” danışmanlığında hazırlayıp sunduğum “Beden Eğitimi Dersinde Kaynaştırma Öğrencileri İçin Yeni Özel Öğretim Yöntem ve Tekniklerin Geliştirilmesi” başlıklı Doktora Lisans tezim içinde elde ettiğim verileri, bilgileri, belgeleri akademik ve etik kurallar çerçevesinde elde ettiğimi, değerlendirme ve sonuçları bilimsel etik ve ahlak kurallarına uygun olarak sunduğumu, tezimde yararlandığım eserlere bilimsel kurallara uygun atıfta bulunarak kaynak gösterdiğimi, tezimin özgün olduğunu, tezimin çalışma ve yazımında patent ve telif haklarını ihlal edici bir davranışımın olmadığını, aksi bir durumda aleyhime doğabilecek tüm hak kayıplarını kabullendiğimi beyan ederim./..../2024

Tülay YAŞLI

İÇİNDEKİLER

ÖZET	vii
ABSTRACT.....	viii
SİMGELER VE KISALTMALAR DİZİNİ	ix
ŞEKİLLER DİZİNİ	x
TABLolar DİZİNİ.....	xi
1. GİRİŞ	1
2. GENEL BİLGİLER	6
2.1. Kaynaştırma Nedir?	6
2.2. Dünyada Özel Eğitim ve Kaynaştırma	6
2.3. Türkiye’de Özel Eğitim ve Kaynaştırma	7
2.4. Kaynaştırma Grupları	9
2.4.1. Zihinsel Yetersizliği Olan Bireyler	9
2.4.2. Bedensel Yetersizliği Olan Bireyler	10
2.4.3. İşitme Yetersizliği Olan Bireyler	10
2.4.4. Görme Yetersizliği Olan Bireyler	11
2.4.5. Dil ve Konuşma Yetersizliği Olan Bireyler.....	12
2.4.6. Özel Öğrenme Güçlüğü Olan Bireyler	12
2.4.7. Dikkat Eksikliği ve Hiperaktivite Bozukluğu Olan Bireyler	12
2.4.8. Otizm Spektrum Bozukluğu Olan Bireyler	12
2.5. Kaynaştırma Eğitiminin Amacı	13
2.6. Kaynaştırma Eğitiminin İlkeleri	13
2.7. Kaynaştırma Eğitiminin Yasal Dayanağı	14
2.8. Kaynaştırma Eğitiminin Faydaları.....	15
2.8.1. Özel Gereksinimli Çocuğa Sağladığı Faydalar.....	15
2.8.2. Normal Gelişim Gösteren Çocuğa Sağladığı Faydalar.....	16
2.8.3. Öğretmene Sağladığı Faydalar.....	17
2.8.4. Özel Gereksinimli Çocuğun Ailesine Sağladığı Faydalar	17
2.8.5. Normal Gelişim Gösteren Çocuğun Ailesine Sağladığı Faydalar	18
2.9. Kaynaştırma Türleri	18
2.9.1. Tam Zamanlı Kaynaştırma	18
2.9.2. Yarı Zamanlı Kaynaştırma.....	18

2.9.3. Tersine Kaynaştırma	19
2.10. Destek Eğitim Odası	19
2.11. Bireysel Eğitim Planı (BEP)	19
2.12. Yöntem.....	20
2.13. Teknik	20
2.14. Beden Eğitimi ve Spor Dersi	20
2.15. Beden Eğitimi ve Spor Dersinin Amacı	21
2.16. İlköğretimde Beden Eğitimi ve Spor Dersi Öğretim Programı'nın Uygulanmasında Dikkat Edilecek Hususlar	21
2.17. Ortaöğretimde Beden Eğitimi ve Spor Dersi Öğretim Programının Uygulanmasında Dikkat Edilecek Hususlar	22
3. MATERYAL VE METOT	24
3.1. Araştırmanın Modeli.....	24
3.2. Araştırmanın Grubu	25
3.3. Veri Toplama Araçları	28
3.4. Verilerin Analizi	29
3.5. Geçerlilik ve Güvenirlilik	31
3.6. Etik Kaygıların Giderilmesi.....	31
4. BULGULAR.....	32
4.1. Zihinsel Engelli Kaynaştırma Öğrencileri İçin Yöntemler	32
4.1.1. Badi Yöntemi	32
4.1.2. Katılım Yöntemi	39
4.1.3. Odak Oyuncu Yöntemi	44
4.1.4. Özel Çalışma Yöntemi.....	49
4.1.5. Yardımcı Hakem Yöntemi.....	54
4.1.6. Yıldız Oyuncu Yöntemi.....	60
4.1.7. Aile ile Oyun.....	65
4.2. Bedensel Engelli Kaynaştırma Öğrencileri İçin Yöntemler	69
4.2.1. Badi Yöntemi.....	70
4.2.2. Katılım Yöntemi	75
4.2.3. Odak Oyuncu Yöntemi	80
4.2.4. Özel Çalışma Yöntemi.....	85
4.2.5. Yardımcı Hakem Yöntemi.....	90
4.2.6. Yıldız Oyuncu Yöntemi.....	95

4.2.7. Aile İle Oyun	101
4.3. İşitme Engelli Kaynaştırma Öğrencileri İçin Yöntemler	105
4.3.1. Badi Yöntemi	106
4.3.2. Katılım Yöntemi	111
4.3.3. Odak Oyuncu Yöntemi	115
4.3.4. Özel Çalışma Yöntemi	121
4.3.5. Yardımcı Hakem Yöntemi	126
4.3.6. Yıldız Oyuncu Yöntemi	131
4.3.7. Aile ile Oyun Yöntemi	137
4.3.8. Pantomim Yöntemi	141
4.3.9. Denge Çalışmaları	146
4.4. Görme Engelli Kaynaştırma Öğrencileri İçin Yöntemler	151
4.4.1. Badi Yöntemi	151
4.4.2. Labirent Oyunları	156
4.4.3. Özel Çalışma Yöntemi	160
4.4.4. Şartların Eşitlenmesi Yöntemi	166
4.4.5. Aile İle Oyun	170
4.4.6. Baston Çalışmaları	175
4.5. Normal Gelişim Gösteren Öğrenciler İçin Bir Yöntem	179
4.5.1. Empati Oyunları Yöntemi	179
5. TARTIŞMA	184
6. SONUÇ VE ÖNERİLER	190
6.1. Sonuç	190
6.2. Öneriler	191
KAYNAKLAR	193
EKLER	204
EK-1. Özgeçmiş	204
EK-2. Etik Kurul Raporu	205
EK-3. Araştırma İzin Yazısı	206
EK-4. Yarı Yapılandırılmış Görüşme Formu	207
EK-5. Yarı Yapılandırılmış Gözlem Formu	209

TEŞEKKÜR

Doktora eğitim sürecim boyunca birikimlerini benimle paylaŐan, tezin her aşamasında desteğini ve anlayıŐını esirgemeyen saygıdeğer danıŐmanım Prof. Dr. Mehmet GÜllü hocama teŐekkürlerimi sunarım.

Doktora tez sürecinde görüş ve önerileriyle yardımcı olan değerli hocalarım Doç. Dr. Servet Atik ve Doç. Dr. Mehmet İlkım'a teşekkür ederim.

Doktora sürecimin çoğu aşamasında beraber hareket ettiğimiz saygı değer arkadaşım BarıŐ Derince'ye teşekkür ederim.

Doktora eğitimim süresince her zaman yanımda olan ve desteğini her daim hissettiren sevgili eŐim Berat Yaşlı'ya teşekkür ederim.

Desteğini hiçbir zaman esirgemeyen değerli aileme ve dostlarıma teşekkür ederim.

Tülay YAŞLI

ÖZET

Beden Eğitimi Dersinde Kaynaştırma Öğrencileri İçin Yeni Özel Öğretim Yöntem ve Tekniklerin Geliştirilmesi

Amaç: Kaynaştırma öğrencileri için beden eğitimi derslerinde uygulanabilir yeni özel öğretim yöntem ve teknikleri geliştirmektir.

Materyal ve Metot: Bu çalışmada nitel araştırma yöntemlerinden “durum çalışması deseni” ve “eylem araştırması deseni” kullanılmıştır. Çalışmanın birinci aşamasında, Ağrı ilinde görev yapan 50 beden eğitimi öğretmeniyle “yarı yapılandırılmış görüşme formu” ile görüşmeler yapılarak veriler toplanmıştır. Elde edilen verilere içerik analizi yapılmıştır. Yeni özel öğretim yöntem ve teknikler geliştirilmiştir.

Çalışmanın ikinci aşamasında, geliştirilen yöntem ve tekniklerin her biri Ağrı ilinde görev yapan 3 farklı beden eğitimi öğretmeni tarafından uygulanmıştır. Öğretmenlerden “yarı yapılandırılmış gözlem formu” ve “açık uçlu öğretmen raporu” ile geri bildirimler alınmıştır.

Bulgular: Zihinsel engelli kaynaştırma öğrencileri için; badi, katılım, odak oyuncu, özel çalışma, yardımcı hakem, yıldız oyuncu ve aile ile oyun yöntemleri geliştirilmiştir.

Bedensel engelli kaynaştırma öğrencileri için; badi, katılım, odak oyuncu, özel çalışma, yardımcı hakem, yıldız oyuncu ve aile ile oyun yöntemleri geliştirilmiştir.

İşitme engelli kaynaştırma öğrencileri için; badi, katılım, odak oyuncu, özel çalışma, yardımcı hakem, yıldız oyuncu, aile ile oyun, pandomim ve denge çalışmaları yöntemleri geliştirilmiştir.

Görme engelli kaynaştırma öğrencileri için; badi, labirent, özel çalışma, şartların eşitlenmesi, aile ile oyun ve baston çalışmaları yöntemleri geliştirilmiştir.

Normal gelişim gösteren öğrenciler için empati yöntemi geliştirilmiştir.

Sonuç: Genel olarak geliştirilen yöntem ve tekniklerin uygulanabilir olduğu görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Beden Eğitimi, Engelli, Kaynaştırma Öğrencisi, Öğretim Yöntem ve Teknikleri

ABSTRACT

Development of New Special Education Methods and Techniques for Inclusive Students in Physical Education Classes

Aim: The aim of this study was to develop new special teaching methods and techniques that can be applied in physical education classes for inclusive students.

Material and Method: The qualitative research methods “case study design” and “action research design” were used in this study. In the first stage of the study, data were collected by interviewing 50 physical education teachers working in Ağrı province with a “semi-structured interview form”. Content analysis was performed on the obtained data. New special education methods and techniques were developed.

In the second stage of the study, each of the developed methods and techniques were applied by 3 different physical education teachers working in Ağrı province. Feedback was received from the teachers with a “semi-structured observation form” and an “open-ended teacher report”.

Results: For mentally disabled inclusive students; buddy, participation, focus player, special work, assistant referee, star player and game with family methods have been developed.

For physically disabled inclusive students; buddy, participation, focus player, special work, assistant referee, star player and game with family methods have been developed.

For hearing disabled inclusive students; buddy, participation, focus player, special work, assistant referee, star player, game with family, pantomime and balance work methods have been developed.

For visually disabled inclusive students; buddy, labyrinth, special work, equalization of conditions, game with family and cane works methods have been developed.

For normally developing students; empathy method has been developed.

Conclusion: In general, it was observed that the developed methods and techniques were applicable.

Key Words: Physical Education, Disabled, Inclusive Student, Teaching Methods and Techniques

SİMGELER VE KISALTMALAR DİZİNİ

ABD	: Amerika Birleşik Devletleri
BEP	: Bireyselleştirilmiş Eğitim Programı
FEK	: Fiziksel Etkinlik Kartları
IDEA	: Engelli Bireylerin Eğitim Yasası
KHK	: Kanun Hükümünde Kararname
MEB	: Milli Eğitim Bakanlığı
OECD	: Ekonomik Kalkınma ve İş Birliği Örgütü
OSB	: Otizm Spektrum Bozukluğu
ÖEHY	: Özel Eğitim Hizmetleri Yönetmeliği
RAM	: Rehberlik Araştırma Merkezi
WHO	: Dünya Sağlık Örgütü

ŞEKİLLER DİZİNİ

Şekil No

Sayfa No

Şekil 1.1. Kaynaştırma öğrencileri için kullanılan farklı yöntem ve teknikler..... 2

TABLULAR DİZİNİ

Tablo No	Sayfa No
Tablo 2.1. Kaynaştırma öğrencilerinin sınıflara dağılımları ve sınıf mevcudu	9
Tablo 2.2. Zihinsel yetersizliğin zeka bölümü puanına göre ve eğitsel açıdan sınıflandırılması	9
Tablo 2.3. İşitme kaybının derecesine göre sınıflandırılması	11
Tablo 2.4. Görme yetersizliğinin sınıflandırılması	11
Tablo 3.1. Araştırmanın aşamaları	24
Tablo 3.2. Görüşmeye katılan 50 beden eğitimi öğretmenin özellikleri.....	26
Tablo 3.3. Yöntem ve teknikleri uygulayan 62 öğretmenin cinsiyet değişkenine göre dağılımları	28
Tablo 3.4. Yöntem ve teknikleri uygulayan 62 öğretmenin yaş mesleki deneyim yılı ve kaynaştırma eğitim kaynağı değişkenine göre dağılımları	28
Tablo 3.5. Literatür taraması ve görüşme verilerine yapılan içerik analizi sonucunda elde edilen temalar kodlar ve doğrudan alıntılar.....	29
Tablo 4.1. Engel gruplarına göre geliştirilen yöntemler	32

1. GİRİŞ

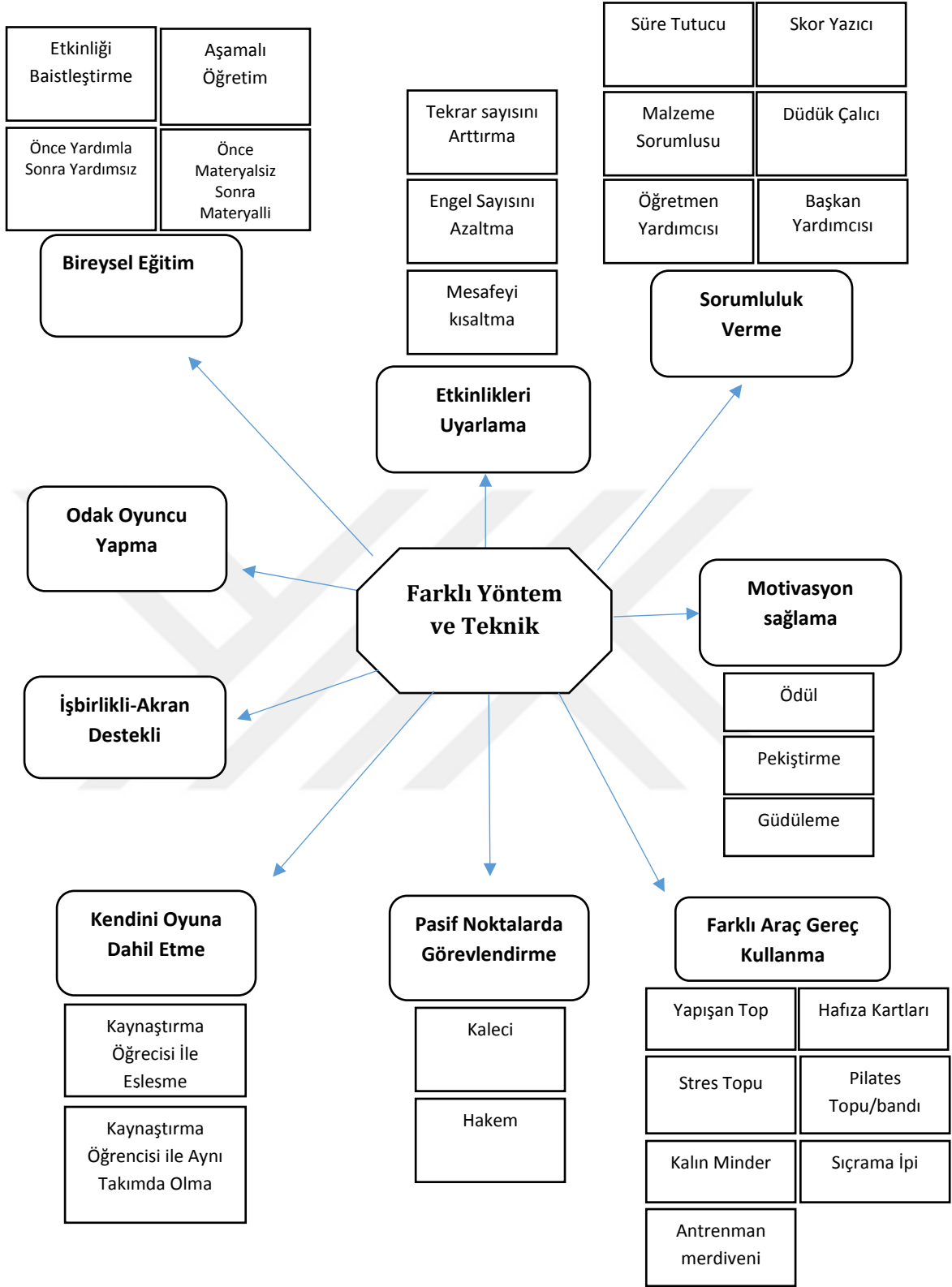
Dünya Sağlık Örgütü'nün yapmış olduğu araştırmaya göre 2021 yılı itibarıyla küresel nüfusun yaklaşık %16'sında yani yaklaşık 1,3 milyar kişide engel durumu vardır. Dünyadaki engelli kişi sayısında 2010 yılından 2021 yılına kadar 270 milyondan fazla artış olmuştur. Özellikle kas-iskelet sistemi, ruh sağlığı ve nörolojik rahatsızlıklar, işitme ve görme kaybı gibi duyu organı rahatsızlıklarına sahip kişilerin sayısında önemli derecede bir artış olmuştur. Ayrıca daha fazla kişi kronik sağlık sorunlarıyla yaşamaktadır (1).

Türkiye'de ise 2023 yılında yayımlanan bir çalışmaya göre ulusal engelli veri sistemine kayıtlı engelli sayısı 1.414.643'ü erkek, 1.097.307'si kadın olmak üzere toplam 2.511.950'dir. Engel gruplarına göre engelli dağılımı ise şöyledir: Görme engelli 215.076, işitme engelli 179.867, dil ve konuşma engelli 33.686, ortopedik engelli 311.131, zihinsel engelli 385.313, ruhsal ve duygusal engelli 170.927, süregen hastalığı olanlar 917.259, diğer engelli bireyler ise 44.248'dir (2).

Türkiye'de 2023 yılında özel eğitim hizmetlerinde yararlanan toplam öğrenci sayısı 613.523'tür. Bu öğrencilerin 167.304'ü özel eğitim okullarında eğitim görmektedir. Geriye kalan 359.710 öğrenci kaynaştırma okullarında tam zamanlı kaynaştırma olarak, 86.509 öğrenci ise özel eğitim sınıflarında yarı zamanlı kaynaştırma olarak eğitim görmektedir. Özel eğitim okulları kademeler ayrımında incelendiğinde okulöncesinde 7.950 öğrenci, ilkokulda 14.306 öğrenci, ortaokulda 14.175 öğrenci, ortaöğretimde ise 26.237 öğrenci eğitim görmektedir. Kaynaştırma okulları kademeler ayrımında incelendiğinde okulöncesinde 1.174 öğrenci, ilköğretimde 309.981 öğrenci ve ortaöğretimde ise 48.555 öğrenci eğitim görmektedir. Özel eğitim sınıfları kademeler ayrımında incelendiğinde ise okulöncesinde 846 öğrenci, ilköğretimde 61.483 öğrenci ve ortaöğretimde ise 24.180 öğrenci eğitim görmektedir (3).

Dünyada ve ülkemizde engelli birey sayısının oldukça fazla olduğu tespit edilmiştir (1, 2). Bununla birlikte kaynaştırma okullarında eğitim gören özel gereksinimli öğrenci sayısı da artmaktadır. Tüm dersler gibi beden eğitimi dersinde de kaynaştırma öğrencilerinin derse etkin katılım göstermesi için bireysel eğitim planı hazırlanmalı ve kaynaştırma öğrencisine yönelik uygulamalar yapılmalıdır.

Literatürde 2024 yılında yayımlanan bir çalışmada şekil 1'de beden eğitimi öğretmenlerinin kaynaştırma öğrencilerine yönelik ders uygulamalarını gözler önüne sermektedir.

Şekil 1.1. Kaynaştırma öğrencileri için kullanılan farklı yöntem ve teknikler (4)

Öğretmenlerin kaynaştırma öğrencileri için uyguladıklarını farklı yöntem ve teknikler incelendiğinde (Şekil 1.1) yapılan uygulamaların yöntem teknikten çok uyarlamalar olduğu görülmüştür.

Literatürde beden eğitimi dersinde kullanılan farklı yöntem, teknik ve uyarlamalar incelendiğinde öğretmenlerin yaptıkları uygulamaların yetersiz ve sınırlı olduğu görülmüştür (4). Beden eğitimi öğretmenlerinin özel gereksinimli öğrencilerle ilgili uygulamalarda öğretim uyarlamaları konusunda (4, 5) ve öğretim yöntemleri konusunda sorunlar yaşadığı (4, 6) kaynaştırma öğrencilerine yönelik özel bir etkinlik uygulamadığı (7) görülmüştür. Kaynaştırma sınıfında eğitim alan zihin yetersizliği ve öğrenme güçlüğü tanısı bulunan kaynaştırma öğrencileri için öğretimde farklılaştırmalara ve uyarlamalara yeterince yer verilmediği bu öğrencilerin etkinliklere katılımlarının sınırlı olduğu tespit edilmiştir (8). Öğretmenlerinin kaynaştırma öğrencileri için öğretimsel uyarlama konusunda yeterli bilgiye sahip olmadığı ve yaptıkları bazı öğretimsel uyarlamaların ise sınırlı kaldığı görülmüştür (4, 5, 9). Tüm öğrencilere uygun öğrenme deneyimleri sağlamak için beden eğitimi öğretmenleri, öğrencileri değerlendirmeli, planlama ve öğretim sırasında onların fikirlerini ve davranışlarını dikkate almalıdır (10). Özel eğitime ihtiyaç duyan öğrencilere ve engelli öğrencilere katılabilecekleri sınırlı ve dar bir spor ve fiziksel aktivite yelpazesi sunulma eğilimindedir (11). Uyarlanmış programlarla ilgili son gelişmelerin okullarda aşikar olan derinlemesine normalleştirilmiş beden eğitimi alışkanlığını bozmaya herhangi bir şekilde aracılık etmemiştir (12). Öğretmenlerin birçoğu takım oyunları sırasında bireysel planlama için sınırlı fırsatı olduğunu ve kuralları geliştirip uygulamanın ve oyunları daha kapsayıcı hale getirmek için uyarlamaların zor olduğunu ancak dans, jimnastik, tenis, badminton ve atletizm gibi bireysel aktivitelerin planlanması ve uygulanmasının daha kolay olduğunu ifade etmiştir (13). Yapılan çalışmalar incelendiğinde genel olarak öğretmenlerin uyarlamalar yapmalarına rağmen yapılan uyarlamaların yeterli olmadığı görülmüştür. Bu nedenle kaynaştırma öğrencileri için yeni özel öğretim yöntem ve tekniklerine ihtiyaç duyulmaktadır.

Literatürde 2018 sarı ve mor fiziksel etkinlik kartlarında spor engel tanımaz başlığı altında engellilere yönelik etkinlik kartlar sunulmuştur (14). 2018 ortaokul beden eğitimi ve spor dersi öğretim programında beden eğitimi ve spor dersi öğretim programının uygulanmasında dikkat edilecek hususlar başlığı altında 11 maddede “Öğrencilerin özel gereksinimleri olduğu durumlarda, ders uygulamalarında gerekli düzenlemeler yapılmalıdır.” ifadesi yer almaktadır (15). 2018 ortaöğretim beden eğitimi ve spor dersi öğretim programının özel amaçlarında 5. maddede “engellilerin ve özel eğitime ihtiyaç duyan bireylerin bedensel, sosyal ve ruhsal olarak gelişmesinde sportif etkinliklerin rolünü ve önemini kavraması” ifadesi yer almaktadır. 12. sınıf öğrenme alanı, alt öğrenme alanı, konu, kazanım ve açıklamaları spor bilinci ve organizasyonları başlığı altında

engelliler ve spor, engelli sporu kavramını açıklar kazanımları yer almaktadır (16). Milli Eğitim Bakanlığı (MEB) özel gereksinimli öğrencileri için derste gerekli düzenlemelerin yapılmasının gerekliliğini vurgulayarak ve programlarda özel eğitime ihtiyaç duyan öğrenciler için kazanımlara yer vererek özel gereksinimli ve kaynaştırma öğrencileri için çalışmalar ve uyarlamalar yapılmasının gerekliliğini açığa çıkarmaktadır. Bu çıkarımdan yola çıkarak kaynaştırma öğrencileri için tüm derslerde olduğu gibi beden eğitimi dersinde de yeni özel öğretim yöntem, teknik ve uyarlamalara ihtiyaç duyulduğu görülmektedir.

Eğitimde bilimlerinde sınıf içi derslerde kullanılan model ve yöntemler vardır. Bu modeller incelendiğinde; tam öğrenme modeli, programlı öğrenme modeli, bilgisayar destekli öğretim modeli, yapılandırmacı öğretim modeli, işbirliğine dayalı öğretim modeli, anlamlı öğrenme modeli, çoklu zeka kuramı, bireyselleştirilmiş öğretim modeli, Gagne'nin öğrenme modeli, Glasser'in temel öğretim modeli, Slavin'in etkili öğretim modeli, model alarak öğrenme, yaşantı temelli öğrenme modeli, Dunn'ın öğrenme stili modeli, Gregorc'un öğrenme modeli olduğu görülmüştür (17). Yine eğitim bilimlerinde sınıf içi derslerde kullanılan yöntemler ise anlatım yöntemi, tartışma, yöntemi, gösterip yaptırma yöntemi, örnek olay yöntemi, problem çözme yöntemi, bireysel çalışma yöntemi olduğu görülmüştür (18).

Beden eğitiminde kullanılan modeller incelendiğinde; doğrudan öğretim modeli (19,20), bireyselleştirilmiş öğretim modeli (21, 22), işbirlikli öğretim modeli (23, 24), akran öğretim modeli (25, 26), spor eğitim modeli (27, 28), taktiksel oyun modeli (29, 30), araştırma öğretim modeli (31, 32), bireysel ve sosyal sorumluluk modellerine (33, 34) ulaşılmıştır. Beden eğitiminde kullanılan özel öğretim yöntemleri incelendiğinde; komut, alıştırma, eşli çalışma, kendini denetleme, katılım, yönlendirilmiş buluş, tek çözümlü problem çözme, farklı yollar üreterek problem çözme, öğrenen tasarımlı bireysel program, öğrencinin başlatması, kendine öğretme yöntemlerine ulaşılmıştır (35).

Özel eğitim ve kaynaştırma öğrencileri için beden eğitimi ve sporda kullanılan yöntemler incelendiğinde; doğrudan öğretim yöntemi, beceri analizi, akran destekli öğrenme, video model, ayrık denemelerle öğretim, etkinlik çizelgeleri, sosyal öyküler, aşamalı yardımla öğretim, şekil verme yöntemleri olduğu görülmüştür. Bu yöntemler sadece kaynaştırma öğrencileri için geliştirilmiş yöntemler değildir. Bu yöntemler genel olarak normal gelişim gösteren öğrenciler için geliştirilmiştir. Bu yöntemlerin aynı zamanda özel eğitim öğrencileri içinde uygulanabilir olduğu görülmüştür. Bu yöntemlere rağmen beden eğitimi ve sporda özel gereksinimli öğrenciler için farklı yöntem, teknik

ve stratejiler ihtiyaç duyulmaktadır (36). Hem genel eğitimde hem de beden eğitiminde kullanılan model ve yöntemler incelendiğinde normal gelişim gösteren öğrenciler için hazırlanmış ve uyarlanmış birçok model ve yönetime rastlanılmıştır. Beden eğitiminde ise özel gereksinimli öğrenciler için hazırlanmış ve uyarlanmış yeteri kadar özel öğretim yöntem, teknik ve modellere rastlanılmamıştır.

Bu çalışmanın önemi, literatürdeki çalışmalar incelendiğinde beden eğitimi öğretmenlerinin kaynaştırma öğrencileri için derslerinde yaptıkları uyarlamaların ve kullandıkları yöntem, tekniklerin yeterli olmadığı görülmüştür. Aynı şekilde beden eğitimi dersinde kaynaştırma öğrencileri için kullanılan yöntem ve teknikler incelendiğinde doğrudan kaynaştırma öğrencileri için geliştirilmiş yeterli yöntem ve tekniğe rastlanılmamıştır. Özel gereksinimli öğrencilerin hem özel eğitim okullarında hem de genel eğitim okullarındaki sayısı göz önünde bulundurulduğunda beden eğitiminde özel gereksinimli öğrenciler için geliştirilmiş özel öğretim yöntem ve tekniklerine ihtiyaç duyulduğu fark edilmiştir. Literatürde bu konuda büyük bir eksiklik olduğu fark edilmiştir. Bu eksikliğin giderilmesi için kaynaştırma öğrencileri için beden eğitiminde özel öğretim yöntem ve tekniklerinin geliştirilmesi amaçlanmıştır. Bu çalışmanın; beden eğitimi ve sınıf öğretmenlerine beden eğitimi derslerinde kaynaştırma öğrencilerine eğitim verirken rehberlik etmesi beklenmektedir. Aynı zamanda bu konuda yapılacak olan diğer çalışmalara büyük bir katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Bu çalışmanın amacı, kaynaştırma öğrencileri için beden eğitimi derslerinde uygulanabilir yeni özel öğretim yöntem ve teknikleri geliştirmektir.

Bu amaca ulaşmak için aşağıdaki sorulara cevap aranacaktır:

1. Beden eğitimi dersinde zihinsel engelli kaynaştırma öğrencileri için yeni özel öğretim yöntem ve teknikleri nelerdir?
2. Beden eğitimi dersinde bedensel engelli kaynaştırma öğrencileri için yeni özel öğretim yöntem ve teknikleri nelerdir?
3. Beden eğitimi dersinde işitme engelli kaynaştırma öğrencileri için yeni özel öğretim yöntem ve teknikleri nelerdir?
4. Beden eğitimi dersinde görme engelli kaynaştırma öğrencileri için yeni özel öğretim yöntem ve teknikleri nelerdir?

2. GENEL BİLGİLER

2.1. Kaynaştırma Nedir?

Kaynaştırma, özel eğitime ihtiyaç duyan öğrencilerin normal gelişim gösteren akranları ile birlikte aynı eğitim ortamında yer alması ve eğitsel faaliyetlere en üst düzeyde katılım sağlaması için gerekli fırsatların sağlanmasıdır (37, 38, 39). Kaynaştırma, özel gereksinimli öğrencilerin normal gelişim gösteren akranları ile birlikte eğitim alma imkanlarını arttırmak için geliştirilen özel eğitim planıdır (40). Genel olarak kaynaştırma, özel eğitime ihtiyaç duyan öğrencilerin gerekli eğitim ve destek hizmetleri sağlanarak akranları ile birlikte yarı veya tam zamanlı eğitim almalarına fırsat sağlanmasıdır. Özel eğitim öğrencilerinin normal gelişim gösteren akranları ile birlikte eğitim almalarını sağlayarak ayrıştırılmadan sosyalleşmesini sağlamak için genel eğitim kurumlarında eğitim almasıdır (38).

Özel eğitim hakkında 573 sayılı KHK'nin 12. maddesinde kaynaştırma “*Özel eğitim gerektiren bireylerin eğitimleri, hazırlanan bireysel eğitim planları doğrultusunda akranları ile birlikte her tür ve kademedeki okul ve kurumlarda uygun yöntem ve teknikler kullanılarak sürdürülür.*” şeklinde tanımlanmıştır (41).

Kaynaştırma, özel gereksinimli öğrenciye gerekli özel eğitim desteği verilerek genel eğitim sınıfına yerleştirilmesidir (42). Kaynaştırma, özel eğitim alanlarındaki en önemli düzenlemelerden biridir (43), her geçen gün önemi giderek artmaktadır (44).

Özel gereksinimli öğrenciler için yeni programlar oluşturulmalı ve mevcut programlar ise yeniden gözden geçirilerek düzenlenmelidir. Özel gereksinimli öğrenciler için gereksinim duyulan yöntem ve teknikler uygulanmalı ve destek hizmetlerinden yararlanılmalıdır (45).

2.2. Dünyada Özel Eğitim ve Kaynaştırma

Dünyada 16. yüzyıla kadar Hristiyanlığın yayılması ile birlikte zihinsel engelli bireylerin içine şeytan girdiği ve bu şeytanın dinsel ayinlerle çıkarılabileceği görüşü egemen olmuştur (46).

1700'lü yıllardan 1900'lü yıllara kadar özel gereksinimli bireylere eğitim veren okulların ilk örnekleri açılmıştır (47, 48, 49). 1900'lü yılların ilk yarısında, özel eğitim okullarının sayılarında hızlı bir artış görülmüştür (50). Bu süreçte bazı Avrupa ülkelerinde

ve Amerika Birleşik Devletleri'nde (ABD) özel gereksinimli bireylere genellikle özel eğitim okullarında hizmet sunulmuştur (51).

Kaynaştırma, "herkese eşit eğitim fırsatı sağlaması" düşüncesiyle, 1971'de İtalya'da, 1974'te İngiltere'de, 1975'te Fransa ve ABD'de, 1976'da Norveç'te yasal bir şekilde kabul edilmiştir (51). Türkiye'de ise 1983 yılında yürürlüğe giren 2916 sayılı Özel Eğitime Muhtaç Çocuklar Kanunu'yla yasalaşmıştır (52). Bu yasa ile farklı engel gruplarına sahip birçok çocuk ilköğretim ve orta öğretim kurumlarından faydalanmaya başlamıştır. Her geçen yıl uygulamaya katılan özel gereksinimli çocukların sayısında artış gözlenmiştir (53).

1975 yılında Engelli Bireylerin Eğitim Yasası (IDEA) ABD'de yürürlüğe girmiştir (49). Bu yasa ile daha önce engelinden dolayı okullara alınmamış çocuklar da dahil bütün çocuklara uygun ve ücretsiz eğitim hakkı tanınmıştır (54).

1994'te Salamanca'da "Özel Eğitim Dünya Konferansı" yapılmıştır. Bu konferansa 25 uluslararası kuruluştan ve 92 devletten 300'den fazla kişi katılmıştır. Salamanca Bildirisi, özel gereksinimli çocukların genel eğitim okullarında eğitim almasının gerekliliğini bildiren ilk uluslararası dokümandır (55).

Günümüzde özel gereksinimli öğrenciler ayrıştırılmış özel eğitim okullarından ziyade kaynaştırma okullarına yönlendirilmektedir (56, 57). Kaynaştırma eğitiminin desteklenme nedeni özel eğitime ihtiyaç duyan öğrencilerin kaynaştırma yoluyla eğitim hakkına sahip olmaları ve kaynaştırma eğitiminin bu öğrencilere daha etkili olmasıdır (40).

2.3. Türkiye'de Özel Eğitim ve Kaynaştırma

İnsanlık tarihi süresinde özel gereksinime sahip bireyler de var olmuştur. Ancak sistemli bir şekilde bu bireylerin eğitilmeleri çok yenidir. Tarihsel sürece baktığımızda özellikle semavi dinlerin ortaya çıkmasıyla sevap, günah, merhamet kavramları özel gereksinime sahip bireylerin fark edilmesini sağlamıştır. Ancak bu süreçte dini kurumlarda bu bireyler için sadece bakım odaklı destek sağlanmıştır (58).

Türkiye'de 1980'li yıllarda ilköğretim okullarında açılan özel eğitim sınıflarında kaynaştırma uygulamalarına başlanmıştır (59). Bununla birlikte 1983 yılında 2916 sayılı Özel Eğitime Muhtaç Çocuklar Yasası yürürlüğe girmiştir. Bu yasa kaynaştırma yoluyla özel gereksinimli çocukların eğitim görmesine yönelik çıkan ilk yasadır (60). Bu yasada özel eğitim alanındaki tanımlardan, özel eğitim ilkelerinden, özel eğitim kurumları ve bu kurumların görevlerinden, özel gereksinimli öğrencilerin belirlenmesinden, kurumlara

yerleştirilmesinden ve izlenmesinden söz edilmiştir. Özel gereksinimli öğrencilere yönelik yönetmelikler çıkarılırken bu yasa temel alınmıştır (50, 60). Bu yasanın 4. maddesinde özel eğitime ihtiyacı olan çocukların durumları ve özellikleri uygun ise normal gelişim gösteren akanlarıyla birlikte aynı sınıfta eğitim almaları için gerekli tedbirlerin alınması gerektiği vurgulanmıştır (61).

1985 yılında yayınlanan Özel Eğitim Okulları Yönetmeliği'nin 71. maddesinde resmi ve özel ilkokul, ortaokul, lise ve dengi okullarda özel sınıf açılmazsa özel gereksinimli öğrencilerin destek eğitim görmesi ve normal sınıflara devam etmesi hükmü yer almıştır (62). Özel eğitim mevzuatı içerisinde kaynaştırmaya ilişkin maddelerin yer alması ve bu maddelerin sayısının artması ve içeriğinin genişletilmesi istenilen düzeyde olmasa da eğitim alanında özel gereksinimli öğrencilere yönelik yapılan önemli gelişmelerdir (63).

1990 yılında XIII. Milli Eğitim Şurası düzenlenmiştir. 1991 yılında "1. Özel Eğitim Konseyi" toplanmıştır. Bu konseyde kaynaştırmanın yaygınlaştırılmasına, kaynaştırmaya alınan özel gereksinimli öğrencilerin eğitiminin bireysel olarak planlanmasına, alanında uzman kişiler tarafından eğitim verilmesine ve izlenmesine yönelik karar alınmıştır (64).

1997 yılında KHK/573 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'nin 12. maddesinde "Özel gereksinimli bireyler eğitimlerini, kendileri için hazırlanmış bireysel eğitim programları doğrultusunda akranları ile beraber her tür ve kademedeki okullarda uygun yöntem ve teknikler ile sürdürür" hükmü bulunmaktadır (41). 573 sayılı KHK de kaynaştırma ifadesinin tanımına yönetmelikler dışında ilk defa bir kanunda yer verilmiştir (60).

2000 yılında yürürlüğe giren Milli Eğitim Bakanlığı Özel Eğitim Hizmetleri Yönetmeliği'nde kaynaştırma, ayrı bir başlık olarak yer almıştır. Bu yönetmelikte özel gereksinimli öğrenciler için özel eğitim hizmetleri, tanı konulma sürecinden yerleştirme ve değerlendirme sürecine kadar ayrıntılı bir şekilde açıklanmıştır (65). 2006 yılında yayımlanan Özel Eğitim Hizmetleri Yönetmeliği yayımlanmıştır. Bu yönetmelikte kaynaştırma eğitiminde dikkat edilmesi gereken noktalar yeniden düzenlenmiştir (60, 66).

2017 yılında kaynaştırma/bütünleştirme öğrencilerinin eğitim hizmetlerinden en iyi şekilde yararlanmaları, öğretmenlerin farkındalık ve bilgilerinin arttırılması ve toplumun özel gereksinimli öğrencilere yönelik farkındalık ve olumlu tutum

geliştirilmesine yönelik çalıştay yapılmıştır. Bu çalıştayda Ulusal Kaynaştırma Uygulamaları Eylem Planı'nın taslağı hazırlanmıştır (67).

2020 yılında 1. Sınıftan 8. Sınıfa kadar kaynaştırma/bütünleştirme öğrencileri için matematik dersi kazanımlarıyla ilgili uyarlanmış etkinlikler seti hazırlanıp dağıtılmıştır (67).

Tablo 2.1. Kaynaştırma öğrencilerinin sınıflara dağılımları ve sınıf mevcudu (65)

Eğitim Kademeleri	Kaynaştırma Öğrenci Sayısı	Sınıf Mevcudu En Fazla
Okul Öncesi	1	20
	2	10
İlkokul	1	35
	2	25

2.4. Kaynaştırma Grupları

2.4.1. Zihinsel Yetersizliği Olan Bireyler

Zihinsel işlevlerinde ortalamanın altında kalan sosyal, kavramsal ve pratik uyum becerilerindeki yetersizlik veya eksiklik nedeniyle özel eğitim ve destek eğitim hizmetlerinden yararlanması gereken kişilerdir (65).

Zekâ geriliği olanlar, down sendromu, zeka geriliğine yol açmışsa fenilketonüri bu gruba girer (68). 18 yaşından önceki gelişim dönemlerinde ortaya çıkan, zihinsel işlevlerde yetersizlik ve buna bağlı uyum becerilerinde sınırlılık durumudur (69).

Tablo 2.2. Zihinsel yetersizliğin zeka bölümü puanına göre ve eğitsel açıdan sınıflandırılması (70)

Düzyey	Zeka Bölümü Puanları	Eğitsel Sınıflandırma
Hafif Düzyeyde Yetersizlik	50-55'den 70'e	Eğitilebilir Zihinsel Yetersizlik
Orta Düzyeyde Yetersizlik	35-40'dan 50-55'e	Öğretilebilir Zihinsel Yetersizlik
Ağır Düzyeyde Yetersizlik	20-25'den 35-40'a	Ağır Zihinsel Yetersizlik
Çok Ağır Düzyeyde Yetersizlik	20-25'den daha aşağı	Çok Ağır Zihinsel Yetersizlik

2.4.2. Bedensel Yetersizliği Olan Bireyler

İskelet, kas ve eklem mekanizmasında kayıp ya da işlevsizlik yaşayan kişilerdir (65). Kalıtsal ya da çevresel etmenlere bağlı olarak iskelet, kas ve eklemlerin fonksiyonlarında eksiklik ve kayıp nedeniyle destek eğitime ve özel eğitime ihtiyaç duyan kişilerdir (65, 68). Çeşitli nedenlerle kas, iskelet, sinir sistemi ve eklemlerdeki işlevsizlik sonucu oluşan hareket yetersizliğidir (71).

Bedensel yetersizliği olan öğrencilere uygun olarak okulların ve sınıfların fiziksel şartlarında düzenlemeler yapılması çok önemlidir (72).

Bedensel yetersizliğin derecesine göre sınıflandırılması üç şekilde yapılmaktadır.

1. Hafif derecede yetersizlik: Bireyin günlük yaşamını sürdürmede destekleyici bir araca gereksinim duymamasıdır (73, 74). Kişinin bireysel gereksinimlerini bağımsız olarak karşılamasıdır (74).
2. Orta derecede yetersizlik: Bireyin günlük yaşamını sürdürmede az da olsa desteğe (Yürüme cihazı, koltuk değneği vb.) ihtiyaç duymasıdır (73, 74). Yetersizliğine bağlı olarak yardım sağlayan bir araca gereksinimi vardır (73).
3. Ağır derecede yetersizlik: Bireyin günlük gereksinimlerini karşılamada tam bağımlı olmasıdır. Tekerlekli sandalye kullanmaktadır, baş kontrolü zayıftır (73, 74).

2.4.3. İşitme Yetersizliği Olan Bireyler

İşitme yetisinin kısmen veya tamamen yetersizliğinden dolayı özel eğitime ve destek eğitime ihtiyacı olan kişilerdir (65).

Kulakların bir veya her ikisinde işitme kaybı yaşayan kişilerdir. İşitme cihazı kullanması durumunda bireyin işitme engelli olduğu kabul edilir (65, 68).

İşitme engeli olan özel gereksinimli öğrenciler için eğitim ortamlarında gerekli düzenlemelerin yapılarak yaygınlaştırılması, kaynaştırma eğitiminden yararlanmalarının sağlanması ve mesleki eğitim verilerek topluma kazandırılması gerekmektedir (75).

Tablo 2.3. İşitme kaybının derecesine göre sınıflandırılması (75)

Ses Düzeyi (dB)	Sınıflandırma
10-15 dB	Normal işitme
16-26 dB	Çok hafif derecede işitme kaybı
26-40 dB	Hafif derecede işitme kaybı
41-55 dB	Orta derecede işitme kaybı
56-70 dB	Orta ileri derecede işitme kaybı
71-90 dB	İleri derecede işitme kaybı
91 dB ve üzeri	Çok ileri derecede işitme kaybı

2.4.4. Görme Yetersizliği Olan Bireyler

Tamamen ya da kısmen gözlerin birinde veya her ikisinde görme sorunu bulunan bireylerdir (65, 68). Görme gücündeki yetersizlik nedeniyle özel eğitim ve destek eğitime ihtiyaç duyan bireylerdir (65).

Görme yetersizliği nedeniyle özel gereksinime ihtiyaç duyan öğrencilerin kaynaştırma eğitiminde başarılı olmasının nedeni bu öğrencilerin büyük bir bölümünün akranlarıyla paralel zihinsel becerilere sahip olmasıdır (72).

Tablo 2.4. Görme yetersizliğinin sınıflandırılması (76)

Sınıflandırma Düzeyi	Görme Düzeyi	Yetersizlikten Etkilenme Derecesi
Az Gören	Normal görme	Özel araçlar olmadan görevlerini yerine getirebilir.
	Orta	Özel araçlarla normale yakın bir düzeyde görevleri yerine getirebilir.
	Düşük	Özel araçlar yardımıyla bile yavaş ve aralıklı olarak görmeyle ilgili görevleri yerine getirebilir.
	Çok düşük	Ayrıntılı görme gerektiren işlerin çoğunu yerine getiremez ya da güçlük yaşar.
Kör	Köre yakın	Çevreden bilgi almak için diğer duylulara daha çok gereksinim duyar.
	Kör	Hiç göremez. Diğer duylulara tamamiyle bağımlıdır.

2.4.5. Dil ve Konuşma Yetersizliği Olan Bireyler

Dili edinememiş veya dili sağlıklı şekilde kullanamayan, konuşma ve iletişimdeki güçlük nedeniyle özel eğitim ve destek eğitime ihtiyaç duyan kişilerdir (65). Dili öğrenme ve konuşmadaki sorunlar nedeniyle yaşanan iletişim güçlüğüdür (77).

Çocuğun eğitsel performansını önemli derecede etkileyen kekemelik, eklemleme (artikülasyon) bozukluğu, dil geriliği ya da ses bozukluğu olan bireylerdir (78). İşitebilmesine rağmen konuşamayan, konuşmak için alet kullanması gereken, gırtlığı alınan, dil-dudak-damak-çene yapısında bozukluk olan, kekemeler ve afazi kişiler bu grupta yer almaktadır (68).

2.4.6. Özel Öğrenme Güçlüğü Olan Bireyler

Özel gereksinime ihtiyaç duyan öğrenciler arasında en büyük grubu özel öğrenme güçlüğüne sahip öğrenciler oluşturmaktadır. Bu öğrenciler okuma, yazma, matematik becerileri ve basit kavramları algılamada zorluk yaşamaktadır (72).

Zihinsel bir problem olmamasına rağmen, bireylerin akademik başarısını etkileyen okuma, yazma, matematik, dil konuşma gibi alanların birinde ya da daha fazlasında yaşanan güçlüklerdir (79).

2.4.7. Dikkat Eksikliği ve Hiperaktivite Bozukluğu Olan Bireyler

Aşırı derecede hareketli olması, dürtüsellik ve ataklık durumlarının fazla olması nedeniyle çalışma veya etkinlikleri sürdürme ve sonlandırmada belirgin bir şekilde sorun yaşayan bireylerdir (80).

Bu bireyler; uzun süre sırada oturamazlar, sıra beklemekte zorlanırlar, isteklerini hemen yapmak isterler, sürekli konuşurlar, soru tamamlanmadan cevap verirler, diğer bireylere karşı vurma, itme davranışlarını sıklıkla gösterirler (72).

2.4.8. Otizm Spektrum Bozukluğu Olan Bireyler

Otizm spektrum bozukluğu (OSB); erken çocukluk döneminde ortaya çıkan, sosyal etkileşim ve iletişimde yetersizlik, tekrarlayan davranışlar, ilgide sınırlılık gibi özelliklerle kendini gösteren gelişimsel bir sorundur. (34). Sosyal etkileşim ve iletişimle karakterizedir. Bir aktiviteden diğerine geçerken zorlanırlar, duyumlara karşı alışılmadık atipik aktivite ve davranış kalıpları vardır (81)

Bu çocukların bazıları erken bebeklik döneminde isimlerine tepki vermeme, göz temasının azalması veya bakıcılara karşı ilgisizlik gibi belirtiler gösterir. OSB'li

bireylerin özellikleri; göz kontağı kurmama, istek belirtmede yetersizlik, tekrarlayan ileri geri yuvarlanma, akranları ve diğeri ile ilişki kurmada güçlük vb. davranışlardır (82).

2.5. Kaynaştırma Eğitiminin Amacı

Kaynaştırma uygulamalarının temel amacı özel gereksinimli öğrencilerin genel eğitim okullarında normal gelişim gösteren akranları ile birlikte eğitim görmelerini sağlamaktır (53).

Kaynaştırma öğrencisinin yetenek ve ilgilerini en iyi şekilde kullanmasını sağlayarak toplum içinde yaşamasını kolaylaştırmaktır. Çocuğu normalleştirmek kaynaştırmanın amacı değildir (83).

2.6. Kaynaştırma Eğitiminin İlkeleri

Kaynaştırma eğitimi; özel gereksinimli bireylerin akranları ile birlikte genel eğitim kurumlarında eğitim görmesi için çevresel şartların düzenlenmesini, eğitimsel uyarlamaların yapılmasını ve kaynaştırma eğitim ilkelerinin yerine getirilmesini gerektirmektedir. Kaynaştırma eğitiminin ilkeler aşağıdaki gibi sıralanmaktadır (38):

- ✓ Genel eğitim kurumlarında özel gereksinimli öğrencilerin okul müdürü ve okulda çalışan diğeri personeller tarafından kabul edici ve destekleyici bir tutumla karşılanmalıdır.
- ✓ Özel gereksinimli öğrenciler eğitim gördüğü öğretmenleri tarafından doğru tutum ve davranışlarla sınıf içerisinde karşılaşmalıdır.
- ✓ Sınıflar, öğrenmeyi kolaylaştırıcı bir şekilde oluşturulmalı ve hem özel gereksinimli öğrencilerin hem de normal gelişim gösteren öğrencilerin gereksinimlerini karşılayacak şekilde hazırlanmalıdır.
- ✓ Genel eğitim sınıflarında hem özel gereksinimli öğrencilerin hem de normal gelişim gösteren öğrencilerin etkinliklere dahil edilerek birlikte öğrenme ve oynamalarına fırsat sağlayacak imkânların oluşturulması gerekmektedir.
- ✓ Özel gereksinimli öğrenci ile ilgili sınıftaki normal gelişim gösteren öğrencilere gerekli pedagojik destek verilerek doğru bilgilendirme yapılmalıdır.
- ✓ Özel eğitim hizmetlerinden özel gereksinimli öğrencilerin ve bu öğrencilere eğitim veren öğretmenlerin ihtiyaçları doğrultusunda yararlanması sağlanmalıdır.

- ✓ Hem özel gereksinimli öğrencilerin hem de normal gelişim gösteren öğrencilerin velileri ile iş birliği yapılmalıdır.

Kaynaştırma uygulamaları temel bazı ilkeler çerçevesinde yürütülmektedir. Bu ilkeler aşağıda sıralanmaktadır (83):

- ✓ Özel gereksinimli öğrencilerin normal gelişim gösteren akranlarıyla birlikte aynı kurumda eğitim alma hakkı vardır.
- ✓ Eğitim hizmetleri planlanırken özel gereksinimli öğrencilerin yetersizliği değil gereksinimleri dikkate alınır.
- ✓ Karar verme süreci okul, aile ve eğitsel tanılama sürecine göre gerçekleşir.
- ✓ Kaynaştırma eğitimine erken başlamak önemlidir.
- ✓ Bireysel farklılıklar esastır.
- ✓ Duyu kalıntısından yararlanmak esastır.
- ✓ Gönüllülük, sevgi, saygı ve gayret gerektirmektedir.
- ✓ Okul-aile ve çevre iş birliği esastır.
- ✓ Kaynaştırma, genel eğitim ve özel eğitimin ayrılmaz bir parçasıdır.
- ✓ Öğrenciyi toplumun bir parçası haline getirmeyi amaçlar.
- ✓ Eğitim normal insanlarla doğal ortamında verilmelidir.

2.7. Kaynaştırma Eğitiminin Yasal Dayanağı

Anayasamızda net bir şekilde yer alan "Kimse eğitim ve öğretim hakkından yoksun bırakılamaz" hükmünü içeren 42. madde ve "Eğitimde fırsat ve imkân eşitliği" ilkesi kaynaştırma eğitiminin temelini oluşturmaktadır (84).

İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi'nde yer alan "Her bireyin eğitim görme hakkı vardır." ibaresi ile eğitim hakkı anayasada güvence altına alınmıştır. Eğitimde fırsat eşitliği konusu eğitimin temel ilkelerinden biri haline gelmiştir. Bu evrensel ilke özel gereksinimli öğrencilerin de normal eğitim ortamlarında eğitim görmesini ve normal gelişim gösteren öğrencilerin yararlandığı eğitim-öğretim fırsatlarından yararlanmasını gerektirmektedir (85).

Özel eğitim alanında yaşanan uluslararası gelişmeler sayesinde eğitim öğretim hayatına katılan özel gereksinimli öğrencilerin sayısında artış sağlanmıştır (86).

573 Sayılı Kararnamenin "Kaynaştırma" başlıklı 12.maddesinde "Bireysel eğitim planları doğrultusunda özel eğitim gerektiren bireylerin eğitimleri, akranları ile birlikte her tür ve kademedeki okul ve kurumlarda uygun yöntem ve teknikler kullanılarak sürdürülür." ibaresi yer almaktadır (41).

2916 sayılı Özel Eğitime Muhtaç Çocuklar Kanun'unda özel eğitimin ilkeleri belirlenmiştir. Özel eğitime ihtiyaç duyan öğrencinin durumu ve özellikleri uygunsa genel eğitim kurumlarında akranları ile birlikte eğitimleri için gerekli önlemler alınır maddesi yer almıştır (60).

2.8. Kaynaştırma Eğitiminin Faydaları

Kaynaştırma eğitimi, özel gereksinimli öğrenciler ve normal gelişim gösteren öğrencilerin aynı ortamda sadece fiziksel olarak bulunması anlamına gelmemektedir (87). Çünkü kaynaştırma eğitiminin, başta özel gereksinimli öğrenciler olmak üzere sınıfta eğitim normal gelişim gösteren akranlara, özel gereksinimli çocuğa sahip ebeveynlere ve kaynaştırma eğitimini yürüten öğretmenlere birçok yararı bulunmaktadır (88).

2.8.1. Özel Gereksinimli Çocuğa Sağladığı Faydalar

MEB, kaynaştırma eğitiminin özel gereksinimli öğrencilere sağladığı faydaları aşağıdaki gibi listelemiştir (83, 88):

- ✓ Özel gereksinimli öğrenci BEP sayesinde öğrenme kapasitesine hem de performansına göre eğitim alabilmektedir.
- ✓ Toplumda özel gereksinimli bireylerin yer edinmesi için cesaret, güven, sorumluluk sahibi olma ve işe yaradığını hissetme gibi duygular gerekmektedir. Bu duygular kaynaştırma sayesinde gelişim gösterir.
- ✓ Bireyselleştirilmiş eğitim alan özel gereksinimli öğrencilerin uyum sağlamaları ve buna bağlı olarak başarıları artmaktadır.
- ✓ Olumlu tutum ve davranışların gelişmesini sağlayarak olumsuz davranışların azalmasını sağlamaktadır.
- ✓ Özel gereksinimli öğrencilerin normal gelişim gösteren akranlarıyla birlikte eğitim almaları bu öğrencilerin başarılarının artmasında daha istekli ve cesaretli olmasını sağlamaktadır.
- ✓ Kaynaştırma eğitiminden yararlanan öğrenciler, normal gelişim gösteren akranlarından birçok davranış öğrenmektedir.
- ✓ Kaynaştırma eğitimi ile birlikte ailenin eğitimi, sosyo-kültürel ve serbest zaman faaliyetlerinin de desteğiyle özel gereksinimli öğrencilerin öğrenme kapasiteleri gelişmektedir.
- ✓ Öğrencilerin sosyalleşmesine katkı sağlar.

- ✓ Kaynaştırma eğitiminde yer alan destek eğitimi sayesinde özel gereksinimli öğrencilerin eksik yönlerini hızlı bir şekilde yeterli hale getirmesi için fırsat sağlanmaktadır.
- ✓ BEP sayesinde özel gereksinimli öğrencilerin özellik ve ihtiyaçlarına uygun yöntem, teknik ve araç-gereçler kullanılarak öğrenmelerinin pekişmesini sağlamaktadır.
- ✓ Olumlu davranış ve tutumların görülme sıklığında artış sağlamaktadır.
- ✓ Normal gelişim gösteren akranları ile eğitim gören özel gereksinimli öğrencilerin işbirliği yapmalarını, ortak alanda yaşamalarını, iletişim becerilerini geliştirmelerini, eksikliklerini ve yetersizliklerini kabullenmelerini sağlamaktadır.

2.8.2. Normal Gelişim Gösteren Çocuğa Sağladığı Faydalar

Genellikle kaynaştırma eğitiminde özel gereksinimli öğrenciler ile normal gelişim gösteren öğrenciler aynı eğitim ortamında eğitim almaktadır. Bu nedenle normal gelişim gösteren öğrencilerin özel gereksinimli öğrencilere karşı olumlu tutum geliştirmektedir (89).

Kaynaştırma eğitiminin özel gereksinimli öğrencilere yararı olmasıyla birlikte, normal gelişim gösteren öğrencilere de birçok yararı bulunmaktadır. Normal gelişim gösteren çocuklar, farklılıkların hayatın bir parçası olduğunu kabullenir ve bunu anlayışla karşılayabilme becerilerini kazanır. Bu faydalarının yanında farklılıkları olan öğrencilerle arkadaşlık etme ve onlarla empati kurma becerilerini de arttırmaktadır (87).

Kaynaştırma eğitiminden sorumlu öğretmenler, sınıf içerisinde etkileşim ve arkadaşlığı arttırmak için bazı düzenlemeler yapmaktadır. Bu düzenlemeler sayesinde sınıftaki öğrencilerin tümünün etkileşiminin artırdığı görülmüştür. Normal gelişim gösteren çocukların bu yaşantıları sonucunda, farklılıklar karşısında daha anlayışlı olmaları ve farklılık gösteren bireylere karşı korku, çekinme duygularında azalma olması beklenmektedir (38).

MEB, kaynaştırma eğitiminin normal gelişim gösteren öğrencilere sağladığı yararları aşağıdaki gibi sıralamıştır (88):

- ✓ Özel gereksinimli bireylere karşı yardımlaşma, hoşgörü, kabul, ahlak ve demokrasi anlayışları gelişir.
- ✓ Farklılıkları hayatın bir parçası olarak normal karşılamayı ve farklılıklara saygı göstermeyi öğrenirler.

- ✓ Kendi bireysel yetersizliklerin farkına varır, kabullenir ve gidermeye çalışır.
- ✓ Özel gereksinimli bireyler ile yaşamak için gerekli becerileri edinir.
- ✓ Liderlik yapma, model olma ve sorumluluklarını yerine getirme davranışları gelişir.

2.8.3. Öğretmene Sağladığı Faydalar

MEB'e göre kaynaştırmanın öğretmene yararları şunlardır (83):

- ✓ Şartsız kabul etme, bireysel farklılıklara saygı durma, sabırlı ve hoşgörülü olma davranışları gelişir.
- ✓ Kaynaştırma öğrencileri ile çalıştıkça daha başarılı bir şekilde BEP hazırlar ve uygularlar.
- ✓ Eğitimde fırsat eşitliği ve ekonomiklik sağlanır.
- ✓ Kaynaştırma öğrencileri ile çalıştıkça öğretim becerileri gelişir ve deneyimleri artar.

2.8.4. Özel Gereksinimli Çocuğun Ailesine Sağladığı Faydalar

Özel gereksinimli öğrencileri normal akranları ile birlikte kolaylıkla kıyaslamaları ve kendi çocuklarının yetersiz oldukları alanları gözlemlemeleri ve bu konuda çocuklarına destek verebilmelerini sağlar. Aileler kendi çocuklarının normal akranları ile eğitim aldıklarını gördüklerinde psikolojik olarak rahatlarlar (90).

MEB, kaynaştırma eğitiminin özel gereksinimli çocukların ailelerine sağladığı faydaları aşağıdaki gibi sıralamıştır (83):

- ✓ Ebeveynlerin beklentileri özel gereksinimli çocuğun kapasitesi ile uyumlu hale gelir.
- ✓ Ebeveynlerin okula bakışı olumlu yönde değişir ve okula işbirliği artar.
- ✓ Çocuklarının ilgileri, gereksinimleri ve çocuklarına nasıl yardımcı olacakları konusunda daha sağlıklı ve yeni bilgilere ulaşırlar.
- ✓ Zamanla aile içinde yaşanan çatışmalar azalır, buna bağlı olarak da aile içi sağlık düzeyi yükselir.
- ✓ Çocuklarındaki gelişmeleri gözlemleyen ebeveynlerin kaygı ve güvensizlik duygusu azalır ve umutları artar.

2.8.5. Normal Gelişim Gösteren Çocuğun Ailesine Sağladığı Faydalar

Kaynaştırma eğitiminin en önemli faydası, normal gelişim gösteren öğrenciler ve ailelerinin özel gereksinimli bireylere karşı farkındalık kazanması ve farklılıkları doğal olarak kabul edip saygı duymalarının sağlanmasıdır (91).

Normal gelişim gösteren çocukların velileri, tüm paydaşlarda olduğu gibi, bireysel farklılıkların gayet normal olduğunun ve bu farklılara saygı duyulması gerektiğini anlama şansına sahiptirler (38). Ailelerin çocuğun eğitimlerine etkin şekilde katılım göstermesi kaynaştırma eğitiminden alınacak faydayı da arttırmaktadır (58).

2.9. Kaynaştırma Türleri

Türkiye’de kaynaştırma yoluyla eğitim üç şekilde uygulanmaktadır. Bunlar; tam zamanlı kaynaştırma, yarı zamanlı kaynaştırma ve tersine kaynaştırma (92).

2.9.1. Tam Zamanlı Kaynaştırma

Özel gereksinimli öğrencilerin tam zamanlı olarak normal gelişim gösteren akranları ile birlikte aynı sınıfta eğitim almasıdır (92, 93). Hafif derecede özel gereksinime sahip öğrenciler tam zamanlı kaynaştırma uygulamalarından yararlanabilmektedir (92). Özel Eğitim Hizmetleri Yönetmeliği’ne göre (madde 23/2-b) özel gereksinimli öğrencilerin normal gelişim gösteren akranları ile birlikte genel eğitim okullarında eğitim almasına öncelik verilmelidir (66). Türkiye’de genellikle tam zamanlı kaynaştırma uygulamaları yapılmaktadır (93).

2.9.2. Yarı Zamanlı Kaynaştırma

Özel gereksinimli öğrenciler eğitimlerini bazı derslerde yetersizliği olmayan akranlarıyla birlikte aynı sınıfta sürdürmekte veya ders dışı etkinliklere birlikte katılmaktadır (66, 92, 93).

Bu sistemde öğrencinin kaydı özel eğitim sınıfındadır. Ancak öğrenci başarılı olabileceği dersleri kaynaştırma eğitimi yapılan sınıfta almaktadır (66, 93).

Yarı zamanlı kaynaştırma yoluyla eğitim alan öğrencilerin hem özel eğitim sınıflarında hem de kaynaştırma sınıflarında etkinliklere katılması, kaynak oda, özel eğitim kurumları ve rehberlik ve araştırma merkezlerinden destek eğitimi alması için gerekli düzenlemelerin yapılması gerekmektedir (94).

Bu uygulama en fazla yeni sosyal becerilerin kazandırılmasına ve var olan sosyal becerilerin geliştirilmesine fayda sağlar (63).

2.9.3. Tersine Kaynaştırma

Tersine kaynaştırma, normal gelişim gösteren öğrenciler istekleri doğrultusunda özel eğitim okul ve kurumlarına devam eden özel gereksinimli akranları ile birlikte aynı sınıfta eğitim görmektedir (83, 92).

Bu uygulama ile normal gelişim gösteren öğrenciler özel gereksinimli öğrencilere yardım etmektedir. Ayrıca akranlarına model olması için özel eğitim sınıflarından yararlanmaları beklenmektedir (42).

2.10. Destek Eğitim Odası

Özel eğitim hizmetleri yönetmeliğine göre okulöncesi, ilköğretim ve ortaöğretim kademesinde eğitim veren okullarda tam zamanlı kaynaştırma yoluyla eğitimlerine devam eden öğrenciler için il veya ilçe özel eğitim hizmetleri kurulunun teklifi doğrultusunda il veya ilçe milli eğitim müdürlüklerince destek eğitim odası açılır (93).

Özel gereksinimli öğrencinin kaydı normal sınıftadır. Ancak okullardaki destek eğitim odasında destek eğitim alır (93).

Öğrencilerle eğitsel performanslarına göre bireysel olarak eğitim yapılır. Gerekirse eğitsel performansı bakımından aynı düzeyde olan öğrencilerle de grup eğitimi yapılabilir (83).

2.11. Bireysel Eğitim Planı (BEP)

Bireyselleştirilmiş Eğitim Programı (BEP); özel gereksinimli öğrencilerin zihinsel, sosyal, duygusal, dil-iletişim ve motor alanlarına ilişkin yeterlilikleri temelinde yetersizlik gösterdikleri alan ve bu alandaki becerileri kazandırmak üzere hazırlanan programdır (95).

Özel eğitim hizmetleri yönetmeliğine göre BEP (65):

- ✓ Okullardaki eğitim programında yer alan yıllık amaçları ve bu program doğrultusunda temel alınarak belirlenen kısa dönemli amaçları kapsar.
- ✓ Özel gereksinimli öğrencinin alması gereken destek eğitim hizmetinin türü, sıklığı, süresi ve kimler tarafından bu hizmetin nasıl yapılacağına ilişkin bütün içerikleri içerir.
- ✓ Eğitim, öğretim ve değerlendirme sürecinde kullanılacak olan yöntem, teknik, eğitim ve öğretim materyallerinin tamamını kapsar.

- ✓ Eğitim ortamında yapılması gereken düzenlemeleri ve davranış problemlerini engellemeye ya da azaltmaya yönelik tedbirler ile uygulanacak yöntem ve teknikleri içerir.

- ✓ Özel gereksinimli öğrencilerin kişisel bilgilerini içerir.

Öğretimin bireyselleştirilmesi özel gereksinimli öğrenciler için kaynaştırma uygulamalarının etkisini artırır (96). BEP uygulanırken eğitim programının özel gereksinimli öğrenciye uygun hazırlanması ve gerekli fiziksel şartların sağlanması öğrencinin başarısını artırır ve uyum sağlamasını kolaylaştırır (97).

BEP geliştirme birimi ve Özel Eğitim Değerlendirme Kurulu iş birliğiyle BEP hazırlanır (65).

2.12. Yöntem

Hedefe ulaşmak için izlenen en kısa yol veya akılcı, düzgün ve planlı düzenlemelerdir. Hedefe ulaşmak amacıyla birçok tekniğin bütünlük oluşturacak şekilde bir arada kullanılması yöntemi oluşturmaktadır (98). Eğitimin hedeflerine ulaşmak için teknikleri, içeriği, araç-gereçleri ve kaynakları bir bütünlük oluşturacak şekilde ilişkilendirerek hizmete sunan bir öğretme yoludur (99).

Bir yöntemle göre çalışmak gereksiz enerji, emek ve zaman kaybını önleyerek yapılacak çalışmayı daha verimli hale getirir. Yöntem, kısa sürede eğitimde daha fazla amacın gerçekleşmesini sağlar. Öğrencinin en kısa sürede ve en güvenli şekilde eğitimin amaçlarına ulaşmasını sağlayan bir yoldur (98).

2.13. Teknik

Öğretim etkinliklerini hazırlarken ve öğretim materyallerini sunarken izlenen özel bir yoldur (98). Bir öğretme yöntemini uygulamaya koyma biçimi ya da yapılan işlemler bütünüdür (100).

Sınıf içinde bir öğretmen eğitim ortamını etkili bir şekilde düzenlemeli öğrenme durumlarını göz önünde bulundurarak uygun öğretim tekniklerini seçmelidir. Teknikleri etkili bir şekilde sınıf içerisinde nasıl uygulanacağını bilmek eğitim programında yer alan hedeflere ulaşmada önemlidir (98).

2.14. Beden Eğitimi ve Spor Dersi

Beden eğitimi ve spor dersi, öğrencilerin fiziksel aktivitelere ve spor etkinliklerine katılarak zihinsel, bedensel, sosyal ve duygusal açıdan becerilerinin gelişmesini sağlayan

tüm eğitim süreçlerini kapsar. Bu süreçte öğrencilerin yaşı, ilgileri, beklentileri hazırbulunuşluk düzeylerinin vb. dikkate alınması gerekmektedir. Beden eğitimi ve spor dersi öğrencilerin yaşına, fiziksel özelliklerine uygun şekilde planlanır (15, 101).

Beden eğitimi ve spor günümüzde bireylere bedenen ve fikren sağlık kazandıran bir faaliyettir. Eğitim programlarının bütünlüycü bir parçasıdır. Öğrencilerin psikomotor, bilişsel, sosyal ve duyuşsal alanlarına olumlu yönde katkı sağlar. Öğrencilerin okul dışı serbest zamanlarını sportif faaliyetlerle değerlendirmesine ve sporu yaşam şekli haline getirmesine katkı sağlar (16).

2.15. Beden Eğitimi ve Spor Dersinin Amacı

Beden eğitimi ve spor dersinin amacı, bireylerin en etkili ve en verimli şekilde bedenlerini kullanmasını sağlamaktır (102). Öğrencilerin öncelikle hareket becerileri ve sağlıklı hayat becerilerini geliştirerek, öz yönetim becerileri, düşünme becerileri ve sosyal becerilerine de katkı sağlayarak öğrencileri bir sonraki öğrenim düzeyine hazırlamaktır (15, 101).

2.16. İlköğretimde Beden Eğitimi ve Spor Dersi Öğretim Programı'nın Uygulanmasında Dikkat Edilecek Hususlar

MEB 2018'e göre öğretmenler beden eğitimi ve spor dersi öğretim programını uygularken aşağıda belirtilen konuları dikkat etmelidir (15, 101):

1. Öğrencilerin gelişim özelliklerine ve öğretim programının temel ilkelerine uygun şekilde uyarlamalar yapılır.
2. Gündelik hayatla ve diğer derslerle ilişkilendirilebilecek öğrenme ve öğretme strateji ve yaklaşımları belirlenir.
3. Diğer paydaşlarla iş birliği yapılır ve sorumluluklar paylaşılır.
4. Beden eğitimi ve spor dersi öğretim programının temel ilkeleri dikkate alınarak öğrenme öğretme süreci yönlendirilmelidir.
5. Öğrenme öğretme sürecinde öğrencilerin gelişim özellikleri dikkate alınmalıdır. Gerekirse rehberlik ve psikolojik danışmanlık alan öğretmenlerinden destek alınmalıdır.
6. Kazanımlara ulaşmak amacıyla sosyal ve fiziksel çevrenin şartları ile öğrencilerin özellikleri dikkate alınarak uyarlamalar yapılmalıdır.
7. Kazanımların öğrencilere kazandırılması için en uygun model, strateji ve yöntemi belirlenmeli ve kullanılmalıdır. Öğrenen merkezli öğretim

yaklaşımları kullanılmalıdır. Çünkü öğretim programında üst düzey psikomotor, bilişsel ve duyuşsal kazanımlar yer almaktadır.

8. Diğer derslerle ve hayatla ilişkilendirilerek beden eğitimi dersinin genel çıktılarına ulaşmaya çalışılmalıdır.
9. Kazanımlara ulaşmak için öğrencilerle, öğretmenlerle, velilerle, okul yöneticileriyle, antrenörlerle, il spor müdürlükleriyle, spor federasyonlarıyla, kulüplerle, belediyelerle, il sağlık müdürlükleriyle vb. işbirliği içinde olunmalıdır.
10. Veliler süreç hakkında bilgilendirilmelidirler.
11. Özel gereksinimli öğrenciler için gerekli düzenlemeler yapılmalıdır. Bu öğrencilerin ders uygulamalarına katılmaları için gerekli kişi ve kuruluşlardan yardım alınmalıdır. Özel gereksinimli öğrencilere uygun BEP hazırlanmalı ve gerekli araçlar, gereçler, yöntem ve teknikler seçilmelidir. Sporda üstün yetenekli öğrenciler yetenekleri doğrultusunda ilgili branşlara, antrenörlere ve spor kulüplerine yönlendirilmelidir. Bu öğrenciler için yetenekleri ve ihtiyaçları doğrultusunda daha yüksek hedefler ve etkinlikler belirlenebilir.
12. Bu öğretim programının amaçlarına ulaşmak için “Fiziksel Etkinlik Kartları (FEK)” kullanılmalıdır.
13. Beden eğitimi ve spor dersi öğretim programında teknolojilerden yararlanılmalıdır.

6. ve 11. maddeye dayanılarak şu şekilde çıkarımda bulunulabilir: Özel gereksinimli öğrencilerin gelişim özelliklerine ve çevrenin şartlarına dikkat edilerek gerekli uyarılma ve düzenlemeler yapılmalıdır. Bu öğrencilerin derste maksimum ölçüde yararlanabilmeleri ve derse etkin ve aktif katılım sağlayabilmeleri için bu öğrencilere uygun yöntem ve teknikler seçilmelidir.

2.17. Ortaöğretimde Beden Eğitimi ve Spor Dersi Öğretim Programının Uygulanmasında Dikkat Edilecek Hususlar

MEB 2018 ve MEB 2023 göre öğretmenler beden eğitimi ve spor dersi öğretim programını uygularken aşağıdaki konuları dikkate almalıdırlar (16, 103):

1. Her sınıf düzeyinde birden fazla branş seçilmelidir. Yıllık plan hazırlanırken öğrencilerin ilgi ve istekleri dikkate alınmalı ve öğrencilerin en üst düzeyde derse katılımları sağlanmalıdır.

2. Çalışmaların başında ilgili branşa özgü ısınma hareketleri yaptırılmalı, bu hareketlerin alışkanlık hâline getirilmesi sağlanmalı ve çalışmaların sonunda ise soğuma egzersizleri yaptırılmalıdır.
3. Zümre öğretmenleri tarafından okulun şartlarına ve okulun türüne göre kazanımlar seçilmeli ve gerekirse işleniş sıralamasında değişiklikler yapılmalıdır.
4. Okul yönetimi tarafından öğretim yılının başında, sağlık merkezleri ile iş birliği içerisinde bulunarak öğrencilerin sağlık kontrolünden geçirilmesi sağlanmalıdır.
5. Okul yönetimi, iş sağlığı ve güvenliği kurullarıyla iş birliği yapmalıdır.
6. Programda yer alan ünite ve kazanımlarla ilişkilendirilen değerlere yönelik çalışma ve etkinliklere yer verilmelidir.
7. Etkili ve anlamlı öğrenmeyi sağlamak amacıyla disiplinler arası yaklaşımlardan faydalanılmalıdır.
8. Kazanımların pekiştirilmesi aşamasında öğrencilerin yetenek, ilgi ve ihtiyaçları dikkate alınarak aktif öğrenme yöntem ve teknikleri tercih edilmelidir.
9. Öğrenciler, ders dışı serbest zamanlarında da fiziksel etkinliklere ve sporlara katılmaları için yönlendirilmelidir.
10. Özel gereksinimi olan öğrencilere göre ders uygulamalarında gerekli düzenlemeler yapılmalıdır. Yetenekli öğrenciler spor kulüplerine yönlendirilmelidir.
11. Öğrenme öğretme ortamlarında dengeli bir şekilde bireysel çalışmalar, eşli çalışmalar ve grupla çalışmalar yapılmalıdır.
12. Öğrencilere; millî, ahlaki, manevi ve kültürel değerlerimiz aktarılmalı ve bu değerlerin öğrencilerin davranışlarına yansımaları sağlanmalıdır.
13. Kazanımların yapısına uygun olan ölçme-değerlendirme, yöntem ve araçları seçilmelidir.

10. maddeye dayanılarak şu çıkarımda bulunulabilir: Özel gereksinimli öğrencilerin gelişim özellikleri ve eğitsel performanslarına dikkat edilerek bu öğrenciler için BEP hazırlanmalıdır. Özel gereksinimli öğrenciler için derste uyarlamalar yapılmalı ve gerekli öğretim yöntem ve teknikleri seçilmelidir.

3. MATERYAL VE METOT

3.1. Araştırmanın Modeli

Araştırma üç aşamalı bir çalışmadır.

Çalışmanın birinci aşamasında nitel araştırma yöntemlerinden durum çalışması deseni kullanılmıştır. Durum çalışması, araştırma konusunun çeşitli veri toplama araçları ile derinlemesine incelenmesini ve ayrıntılı betimlemelerin yapılmasını içeren bir yöntemdir (104, 105).

Çalışmanın ikinci aşamasında nitel araştırma yöntemlerinden eylem araştırması deseni kullanılmıştır. Eylem araştırması, bizzat uygulamanın içinde olan bir uygulayıcının kendisinin ya da bir araştırmacı ile birlikte geliştirdiği kendi eğitim uygulamalarını araştırma tekniklerini kullanarak sistematik olarak veri toplamasını ve analiz etmesini içeren bir araştırma yaklaşımıdır (106, 107). Uygulamalı bir araştırma yöntemi olan eylem araştırması genellikle üç şartın karşılanmasıyla gerçekleştirilir. Bunlardan birincisi; sosyal uygulamalarda yer alan ve değişmesi gereken bir konunun ele alınması, ikincisi; araştırmacının katılımlı bir eylemde bulunması ve üçüncüsü; araştırmanın planlama, uygulama, gözleme, yansıma döngüsü içinde sistematik ve kaydedilmiş bir çalışma olmasıdır (108).

Çalışmanın üçüncü aşamasında, geliştirilen yöntem ve tekniklerin öğretmenler tarafından uygulanmasına yönelik elde edilen verilerin değerlendirilmesi, değerlendirme sonuçlarının uzmanlar ile paylaşılıp görüş alınması sonucunda yöntem ve tekniklere son dokunuşlar yapılmıştır.

Tablo 3.1. Araştırmanın aşamaları

1. Araştırmanın birinci aşaması
a. Literatür taraması ve benzer çalışmaların incelenmesi
b. Yarı yapılandırılmış görüşme formunun geliştirilmesi (5 uzmandan görüş alınarak)
c. Yarı yapılandırılmış görüşme formu için zihinsel, bedensel, işitme ve görme engelli kaynaştırma öğrencileri ile çalışmış veya çalışmakta olan 3 beden eğitimi öğretmeni ile deneme görüşmelerinin yapılması

d. Yarı yapılandırılmış görüşme formuna son halinin verilmesi
e. Amaçlı örneklem yöntemi ile seçilmiş Ağrı ilinde görev yapan 50 beden eğitimi öğretmeniyle “yarı yapılandırılmış görüşme formu” ile yüz yüze görüşmeler yapılarak verilerin toplanması
f. Toplanan verilere içerik analizinin yapılması
g. İçerik analiz sonucunda kaynaştırma öğrencileri için yeni özel öğretim yöntem ve tekniklerin yazılması
h. Geliştirilen özel öğretim yöntem ve teknikler hakkında 3 uzmandan görüş alınması
i. Geliştirilen ilk yöntem olan yıldız oyuncu yöntemi için pilot uygulamanın yapılması
2. Araştırmanın ikinci aşaması
a. Yarı yapılandırılmış gözlem formunun geliştirilmesi (5 uzmandan görüş alınarak)
b. Geliştirilen özel öğretim yöntem ve tekniklerinin her birinin üç farklı beden eğitimi öğretmeni tarafından ilgili kaynaştırma öğrencisinin bulunduğu sınıfta beden eğitimi dersinde uygulatılması. Toplam 62 beden eğitimi öğretmenine uygulatılması
c. Uygulamayı yapan 62 beden eğitimi öğretmenin “yarı yapılandırılmış gözlem formu” ve “açık uçlu öğretmen raporu” verilerinin alınarak değerlendirilmesi
3. Araştırmanın üçüncü aşaması
a. Değerlendirme sonuçlarının 3 uzman ile paylaşılarak görüş alınması
b. Değerlendirme sonuçları ve uzman görüşleri dikkate alınarak geliştirilen özel öğretim yöntem ve tekniklere düzenlemeler yapılarak son halinin verilmesi

3.2. Araştırmanın Grubu

Araştırmanın birinci aşamasında amaçlı örneklem türlerinden ölçüt örnekleme yöntemi ile belirlenmiş Ağrı ilinde görev yapan 50 beden eğitimi öğretmeni ile (yarı yapılandırılmış görüşme formu ile) yüz yüze görüşmeler yapılmıştır.

Katılımcılar için belirlenen ölçütler;

a) Beden eğitimi öğretmeni olması,

b) Zihinsel, bedensel, işitme ve görme engelli olan kaynaştırma öğrencilerinden herhangi birinin bulunduğu sınıfta beden eğitimi dersi yapması veya daha önceki yıllarda yapmış olması,

c) Gönüllü katılım sağlamasıdır.

Ölçüt örnekleme yöntemi, araştırmacı tarafından oluşturulan ya da daha önceden belirlenmiş bir dizi ölçütü karşılayan durumların çalışılmasıdır (107).

Tablo 3.2. Görüşmeye katılan 50 beden eğitimi öğretmenin özellikleri

Katılımcı Kodu	Cinsiyet	Yaş	Eğitim Düzeyi	Mesleki Deneyimi	Eğitim Kaynağı
K-30-	Kadın	30	Lisans	5	Lisansta ders, Seminer
K-28	Kadın	28	Lisans	3	Lisansta ders
E-36	Erkek	36	Lisans	11	Lisansta ders, Seminer
K-25	Kadın	25	Lisans	2	Lisansta ders
E-34	Erkek	34	Lisans	7	Lisansta ders, Seminer
E-26	Erkek	26	Lisans	2	Lisansta ders
K-25	Kadın	25	Lisans	2	Lisansta ders
E-27	Erkek	27	Y. Lisans	4	Lisansta ders
E-35	Erkek	35	Lisans	8	Lisansta ders
K-29	Kadın	29	Lisans	5	Lisansta ders, Seminer
E-24	Erkek	24	Lisans	1	Lisansta ders
E-27	Erkek	27	Lisans	3	Lisansta ders
E-27	Erkek	27	Lisans	2	Lisansta ders
E-25	Erkek	25	Lisans	2	Lisansta ders
K-30	Kadın	30	Lisans	6	Lisansta ders, Seminer
K-28	Kadın	28	Lisans	4	Lisansta ders
E-25	Erkek	25	Lisans	2	Lisansta ders
E-25	Erkek	25	Lisans	1	Lisansta ders
K-24	Kadın	24	Lisans	1	Lisansta ders
K-34	Kadın	34	Lisans	7	Lisansta ders, Seminer
E-29	Erkek	29	Lisans	6	Lisansta ders
K-25	Kadın	25	Lisans	2	Lisansta ders, Seminer
E-30	Erkek	30	Lisans	7	Lisansta ders, Seminer
E-39	Erkek	39	Y. Lisans	12	Lisansta ders, Seminer Hizmet içi eğitim
E-27	Erkek	27	Lisans	3	Lisansta ders, Seminer
E-26	Erkek	26	Lisans	2	Lisansta ders, Seminer
E-28	Erkek	28	Lisans	3	Lisansta ders, Seminer
K-30	Kadın	30	Lisans	4	Lisansta ders
K-26	Kadın	26	Lisans	2	Lisansta ders, Seminer
K-33	Kadın	33	Lisans	5	Lisansta ders, Seminer
E-25	Erkek	25	Lisans	2	Lisansta ders
E-26	Erkek	26	Lisans	2	Lisansta ders
E-30	Erkek	30	Lisans	3	Lisansta ders
K-35	Kadın	35	Lisans	6	Lisansta ders, Seminer

K-27	Kadın	27	Lisans	2	Lisansta ders Seminer
E-24	Erkek	24	Lisans	1	Lisansta ders
K-31	Kadın	31	Lisans	6	Lisansta ders
E-27	Erkek	27	Lisans	3	Lisansta ders
E-25	Erkek	25	Lisans	1	Lisansta ders
E-32	Erkek	32	Lisans	8	Lisansta ders, Seminer
K-29	Kadın	29	Y. Lisans	3	Lisansta ders, Seminer Y. Lisansta ders
E-35	Erkek	35	Lisans	8	Lisansta ders
E-28	Erkek	28	Lisans	3	Lisansta ders
E-30	Erkek	30	Y. Lisans	6	Lisansta ders Y. Lisansta ders
K-25	Kadın	25	Lisans	2	Lisansta ders
E-29	Erkek	29	Lisans	6	Lisansta ders
K-33	Kadın	33	Y. Lisans	7	Lisansta ders
E-30	Erkek	30	Y. Lisans	7	Lisansta ders
E-28	Erkek	28	Lisans	4	Lisansta ders, Seminer
E-30	Erkek	30	Lisans	6	Lisansta ders

Araştırmanın ikinci aşamasında da amaçlı örneklem türlerinden ölçüt örnekleme yöntemi kullanılmıştır.

Katılımcılar için belirlenen ölçütler;

- a) Beden eğitimi öğretmeni olması,
- b) Zihinsel, bedensel, işitme, görme engeli olan kaynaştırma öğrencilerinin bulunduğu sınıflarda ders yapıyor olması,
- c) Gönüllü katılım sağlamasıdır.

Geliştirilen yeni özel öğretim yöntem ve tekniklerin her biri Ağrı İl Milli Eğitim Müdürlüğüne bağlı okullarda 3 farklı beden eğitimi öğretmeni tarafından ilgili kaynaştırma öğrencisinin bulunduğu sınıflarda beden eğitimi dersinde uygulanmıştır. Uygulama sürecine toplamda 62 öğretmen katılmıştır. Araştırmanın birinci aşamasına katılan 50 öğretmenin 33'ü uygulama sürecine de katılım göstermiştir. Yöntemler ve teknikler toplamda 92 ders saati içerisinde uygulanmıştır. Yöntemlerden pandomim yöntemi 3 farklı beden eğitimi öğretmenine uygulanmış ancak 2 öğretmenden olumsuz geri bildirim alınması sonucunda 2 farklı beden eğitimi öğretmenine daha uygulanmıştır. Özellikler işitme ve görme engelli kaynaştırma öğrencilerinin az olması sebebi ile bu kaynaştırma öğrencileri ile çalışan öğretmenlerin bazılarında iki farklı yöntem uygulanmıştır. Bir öğretmenin farklı engel gruplarına sahip öğrencilerinin olması durumunda o öğretmenden de ilgili kaynaştırma öğrencilerinin her biri için bir yöntemi uygulaması istenmiştir. Örneğin; bir öğretmenin farklı sınıflarda eğitim gören bedensel ve zihinsel engeli olan iki farklı kaynaştırma öğrencisinin bulunması durumunda

öğretmenlerden zihinsel engeli olan kaynaştırma öğrencisi için bir yöntemi, bedensel engeli olan kaynaştırma öğrencisi için bir yöntemi uygulaması istenmiştir.

Tablo 3.3. Yöntem ve teknikleri uygulayan 62 öğretmenin cinsiyet değişkenine göre dağılımları

	Kadın	Erkek
	23	39

Tablo 3.4. Yöntem ve teknikleri uygulayan 62 öğretmenin yaş mesleki deneyim yılı ve kaynaştırma eğitim kaynağı değişkenine göre dağılımları

	20-25	26-30	31-35	36-40	41 ve üzeri
Yaş	13 kişi	36 kişi	11 kişi	2 kişi	0 kişi
	1-5	6-10	11-15	16-20	21 ve üzeri
Mesleki Deneyim Yılı	39 kişi	22 kişi	1 kişi	0 kişi	0 kişi
	Lisansta Ders	Y. Lisansta Ders	Seminer	Hizmet İçi Eğitim	Kurs
Kaynaştırma Eğitim Kaynağı	55	3	28	2	0

3.3. Veri Toplama Araçları

Araştırmada veri toplama araçları olarak beden eğitimi öğretmenlerin yaptıkları uygulama ve uyarlamaları, kullandıkları yöntem ve teknikleri tespit etmek amacıyla araştırmacı tarafından geliştirilmiş yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Geliştirilen yeni özel öğretim yöntem ve tekniklerin derste uygulaması yapılırken öğretmen tarafından gözlem yapılması için araştırmacı tarafından geliştirilmiş yarı yapılandırılmış gözlem formu kullanılmıştır. Ayrıca öğretmenlerden geliştirilen yeni özel öğretim yöntem ve tekniklerin derste uygulatılmasına yönelik öğretmenlerin görüşlerini içeren açık uçlu öğretmen raporu alınmıştır.

3.4. Verilerin Analizi

Araştırmanın birinci aşamasında araştırmacı tarafından geliştirilmiş yarı yapılandırılmış görüşme formu ile elde edilen verilere içerik analizi yapılarak temalar oluşturulmuştur. İçerik analizi; birbirine benzeyen verileri belirli kavram ve temalar çerçevesinde bir araya getirerek düzenleyip yorumlamaktır (107). Görüşmeler (14-33 dakika süren) sonucunda elde edilen ses kayıtları hiçbir değişiklik yapılmadan word belgesine aktarılmıştır. Word belgesine aktarılan veriler elle kodlanmıştır. Kodlar benzerlik ve farklılıklarına göre bir araya getirilerek temalar oluşturulmuştur. Elde edilen kod ve temalar sistemli bir şekilde birbirleri ile ilişkilendirilmiştir. Katılımcıların cinsiyetleri ve yaşları temel alınarak kodlama yapılmıştır. Kadın katılımcılar için “K”, erkek katılımcılar için “E” ve yaşları yazılmıştır. Örneğin E-27 kodu, bu kodu alan katılımcının “erkek ve 27 yaşında” olduğunu göstermektedir.

Araştırmanın ikinci aşamasında ise araştırmacı tarafından geliştirilmiş yarı yapılandırılmış gözlem formu ve öğretmenlerin görüşlerini içeren açık uçlu öğretmen raporu ile elde edilen veriler değerlendirilmiştir. Ayrıca öğretmenlerin görüşlerini içeren açık uçlu öğretmen raporunda yer alan öğrencilerin isimleri etik kaygılar nedeniyle değiştirilmiştir.

Araştırmanın üçüncü aşamasında ise ikinci aşamada elde edilen değerlendirme sonuçları 3 uzman ile paylaşılarak uzmanlardan görüş alınmıştır.

Tablo 3.5. Literatür taraması ve görüşme verilerine yapılan içerik analizi sonucunda elde edilen temalar kodlar ve doğrudan alıntılar

Tema	Kodlama	Doğrudan Alıntı
Yöntem Teknik	Eşli Çalışma-Badi	K-30 “Genellikle bu öğrencim yalnız kalıyor. Bende kaynaştırma öğrencim yalnız kalmasın diye bu öğrencimin yakın arkadaşı var. Onunla eşleştiriyorum bazen.”
		E-29 “İşbirlikli çalışma yapıyorum. Kaynaştırma öğrencim kiminle eşleşmek istiyorsa eğer o öğrencide istiyorsa eşleştiriyorum.” Literatür incelendiğinde bu kategori ile ilgili aşağıdaki ifadeye rastlanmıştır; “... Örneğin bir çocuk o dersi daha iyi yapıyorsa ona diyorum ki sen biraz Mustafa'ya yardım et. Biriniz Mustafa ile çalışsın... (4).”

Uygulamalar ve Uyarlamalar	Birebir- Özel Çalışma	<p>E-27 “Ben kaynaştırma öğrencime destek eğitim dersi veriyorum. Birebir o öğrencim ile ilgileniyorum. Ders gayet verimli geçiyor.”</p> <p>E-32 “Diğer öğrenciler etkinlik yaparken bazen bu öğrencim yani kaynaştırma öğrencim dışarda kalıyor. Bende bizzat bu öğrenci ile ilgilenmeye çalışıyorum.”</p>
	Odak Oyuncu	<p>Literatür incelendiğinde bu kategori ile ilgili aşağıdaki ifadeye rastlanmıştır;</p> <p>“...O öğrencilere takımlarda önemli sorumluluklar veriyorum. Takımın en önemli noktasındaki oyuncu olarak o öğrencileri yapıyorum... (4)”</p>
	Pandomim	<p>K-31 “Sınıfta sessiz sinema oynattıyorum bazen. Bu etkinliğe o öğrencimde katılıyor. İyi oluyor.”</p>
	Empati Oyunları	<p>Literatür incelendiğinde bu kategori ile ilgili aşağıdaki ifadeye rastlanmıştır;</p> <p>“Ben engelli öğrenciyi anlamaları için öğrencilerin gözlerini kapatıp, kollarını bağlayıp veya tek ayak üzerinde birçok parkur ve oyun düzenledim. Bu şekilde çocukların empati sağlamalarına çalıştım (4).”</p>
	Yardımcı Hakem	<p>E-26 “Kaynaştırma öğrencim bedensel engelli olduğu için kuralları iyi biliyor. Öğrencimi hakem olarak görevlendiriyorum.”</p> <p>E-27 “Öğrencim genelde etkinliğe katılmıyor. Ancak bazen benim yanımda durarak yardımcı hakemliğimi yapıyor.”</p>
Takıma Dahil Etme	Dahil Olma/Katılı m	<p>K-30 “Kaynaştırma öğrencisinin adını söyleyerek hadi bende oyun oynayacağım. Aynı takımda oynayalım diyorum.”</p> <p>E-27 “Kaynaştırma öğrencisi hangi takımda ise bende o takımda yer alıyorum.”</p> <p>Literatür incelendiğinde ise bu kategori ile ilgili aşağıdaki ifadelere rastlanmıştır;</p> <p>“Ben de oyuna katılıyorum, kaynaştırma öğrencisini kendi takımına alıyorum” (4).</p> <p>“O öğrenciyle eşleşiyorum ya da aynı takımda oynuyorum. O zaman o da oynamak istiyor... (4).”</p>
	Aile Destegi- Aile ile Oyun	<p>E-30 “Veli desteğine ihtiyaç duyuyorum. Çocuk bazen kendi derdini anlatamıyor. Ailelerden bu çocuklar hakkında daha fazla bilgi alabilirim. İlgileri istekleri ne bir sorunları var mı, ne yapsam daha iyi olur ve ya ne yapsam daha fazla ilgisini çeker diye.”</p> <p>K-33 “Bu öğrencilerimizin velilerinin birkaçı çok ilgili oluyor. İzin versek derse bile katılacaklar nerdeyse. Ancak bazı kaynaştırma öğrencilerimin velileri ise ilgisiz olabiliyor. Hiç tanımadıklarımız da var.”</p>

Araştırmacı ve Danışman Tarafından	Yıldız Oyuncu	
	şartların Eşitlenmesi	Araştırmacı ve danışmanı tarafından fikir alışverişi sonucunda ileri sürülerek geliştirildi.
	Labirent Oyunları	
	Baston Çalışmaları	
	Denge Çalışmaları	

3.5. Geçerlilik ve Güvenirlik

Araştırmanın iç geçerliliği (inandırıcılığı) için uzman incelemesi dış geçerliliği için ise ayrıntılı betimlemeler kullanılmıştır. Uzman incelemesinde uzman; araştırmanın desenini, toplanan verileri, verilerin analizini ve ulaşılan sonuçları eleştirel bir gözle inceler ve araştırmacıya geri bildirim verir (107). Araştırmanın birinci aşamasında elde edilen veriler 3 uzmana gönderilerek uzmanlardan geri bildirim alınmıştır. Araştırmanın üçüncü aşamasında ise 3 uzman ile değerlendirme toplantısı yapılmıştır. Bu süreçte araştırmacı tarafından elde edilen veriler ve araştırmacı tarafından yapılan değerlendirme sonuçları sözel olarak uzmanlara aktarılıp 3 uzman ile birlikte tekrar değerlendirme yapılmıştır.

Dış geçerlilik için betimsel analiz yöntemi kullanılmıştır. Toplanan veriler yorum katılmadan doğrudan aktarılmıştır. Sadece öğrencilerin isimleri etik kaygılar nedeniyle değiştirilmiştir.

3.6. Etik Kaygıların Giderilmesi

İnönü Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimler Etik Kurulu'ndan bilimsel araştırmanın bilimsel etik kurallar çerçevesinde yapılacağına dair izin alınmıştır (18.11.2021 tarihli ve 2021/22-6 sayılı). Araştırmaya katılımda gönüllülük esas alınmıştır. Katılımcılara “Bilgilendirilmiş Gönüllü Onam Formu” imzalatılmıştır. Araştırmada herhangi bir çıkar çatışması söz konusu değildir. Elde edilen verilerde yer alan öğrencilerin isimleri etik kaygılar nedeniyle değiştirilmiştir.

4. BULGULAR

Tablo 4.1. Engel gruplarına göre geliştirilen yöntemler

	Zihinsel Engelli Kaynaştırma Öğrencileri İçin Yöntemler	Bedensel Engelli Kaynaştırma Öğrencileri İçin Yöntemler	İşitme Engelli Kaynaştırma Öğrencileri İçin Yöntemler	Görme Engelli Kaynaştırma Öğrencileri İçin Yöntemler
1.	Badi Yöntemi	Badi Yöntemi	Badi Yöntemi	Badi Yöntemi
2.	Katılım Yöntemi	Katılım Yöntemi	Katılım Yöntemi	Labirent Oyunları
3.	Odak Oyuncu Yöntemi	Odak Oyuncu Yöntemi	Odak Oyuncu Yöntemi	Özel Çalışma Yöntemi
4.	Özel Çalışma Yöntemi	Özel Çalışma Yöntemi	Özel Çalışma Yöntemi	Şartların Eşitlenmesi Yöntemi
5.	Yardımcı Hakem Yöntemi	Yardımcı Hakem Yöntemi	Yardımcı Hakem Yöntemi	Aile ile Oyun
6.	Yıldız Oyuncu Yöntemi	Yıldız Oyuncu Yöntemi	Yıldız Oyuncu Yöntemi	Baston Çalışmaları
7.	Aile ile Oyun Yöntemi	Aile ile Oyun Yöntemi	Aile ile Oyun Yöntemi	
8.			Pantomim Yöntemi	
9.			Denge Çalışmaları	

4.1. Zihinsel Engelli Kaynaştırma Öğrencileri İçin Yöntemler

Zihinsel engelli kaynaştırma öğrencileri için badi yöntemi, katılım yöntemi, odak oyuncu yöntemi, özel çalışma yöntemi, yardımcı hakem yöntemi, yıldız oyuncu yöntemi ve aile ile oyun yöntemi olmak üzere 7 yöntem geliştirilmiştir.

4.1.1. Badi Yöntemi

1. Hangi Durumlarda

Bu yöntem zihinsel, bedensel, işitme ve görme engelli kaynaştırma öğrencileri için uygulanabilir. Önceden öğrenilmiş konuların alıştırmaya ve tekrarında bu yöntem kullanılabilir. Uygulama için sınıfta etkinliği iyi bilen öğrencilerin bulunması gerekmektedir. Sınıfta birden fazla kaynaştırma öğrencisi olduğunda da uygulanabilir bir yöntemdir. Ancak kaynaştırma öğrencilerinin birbiri ile badi olmamalarına dikkat edilmelidir.

Yöntemin Amacı: Akran desteği ile konunun daha rahat öğretilmesini sağlamak. Kaynaştırma öğrencisinin derse daha etkin ve aktif katılımını sağlamak.

Sınıf Mevcudu: En fazla 35 (Eğer badi olarak eşleşen bütün öğrencilere yeterli alan sağlanamayacaksa ve kontrol edilemeyecekse sınıf mevcudunun az olmasına dikkat edilmelidir.)

Malzemeler: Uygulanacak konu için gerekli araç gereçler dışında ekstra bir malzemeye gerek yok.

Konu: Eşli çalışmalar

Alan: Bahçe, saha, spor salonu

2. Açıklaması

Bu yöntemde sınıftaki tüm öğrenciler ikişerli olarak eşleştirilir. Eşleşen öğrenciler birbirleri ile badi olurlar. Badilerden biri yapılacak olan etkinlik süresinde diğer badiye konuyu öğrenmesinde yardımcı olur. Yapılacak olan etkinliği iyi bir şekilde yapabilen öğrencilerden biri kaynaştırma öğrencisi ile badi yapılmalıdır. Badilerden biri öğretene diğeri ise öğrenen durumundadır. Eğer kaynaştırma öğrencisi yapılacak etkinliği iyi biliyorsa ve başka birine öğretebilecek durumda ise kaynaştırma öğrencisi de öğretene badi olabilir. Rol değişimi yoktur. Öğretene daha çok gözlemci durumundadır. Öğretene gerekli yerlerde badilere müdahalelerde bulunabilir.

Bu yöntemin öğrenilmiş konuların tekrarlanmasında veya alıştırmalar yapılmasında kullanılması daha verimli olacaktır. Yeni bir konunun öğretilmesinde bu yöntemin kullanılması istenen etkiyi sağlamayabilir. Çünkü bu yöntemde esas olan konuyu bilen bir öğrencinin konuyu bilmeyen bir öğrenciye öğrenmesinde yardımcı olmasıdır. Ayrıca uygulanacak etkinlik badi yöntemi için uygun olmalıdır.

Badiler belirlenirken 2 teknik kullanılabilir.

A. Öğretmenin Eşleştirmesi: Badileri öğretene eşleştirir. Öğrencilere seçim hakkı vermez. Bu yöntemde öğretene öğrencileri iyi tanımalıdır. Konuyu bilen ve kaynaştırma öğrencisine yardımcı olabilecek öğrencilerden biri kaynaştırma öğrencisi ile badi yapılmalıdır. Eğer kaynaştırma öğrencisi konuyu iyi biliyorsa ve öğretebilecek durumda ise badisine konuyu öğrenmesinde yardımcı olabilir. Kaynaştırma öğrencisi ile iyi anlaşılan biri kaynaştırma öğrencisi ile badi olarak eşleştirilmelidir.

B. Öğrencilerin Eşleşmesi: Öğretene öncelikle öğretene ve öğrenen olmak üzere sınıfı iki gruba ayırır. Konuyu bilen ve öğretebilecek öğrencileri öğretene grubuna, konuyu tam olarak bilmeyen ve eksikleri olan öğrencileri

ise öğrenenler grubuna ayırır. Öğrenciler kendi badilerini kendileri seçer. Bu üç şekilde gerçekleşir.

1. **Öğretenin Seçmesi:** Öğretenler grubundaki öğrenciler öğrenenler grubundan kendilerine sırası ile bir badi seçerler. Bu yöntemde kaynaştırma öğrencisi sona kalabilir. Ancak kaynaştırma öğrencisi ile çalışmak isteyen öğrenci kendi isteği ile kaynaştırma öğrencisi ile badi olacağı için kaynaştırma öğrencisine yardım etmeye istekli olabilir.
2. **Öğrenenin seçmesi:** Öğrenenler grubundaki öğrenciler sıra ile öğretmenler grubundan kendilerine bir badi seçer. Burada ilk seçim sırası kaynaştırma öğrencisine verilebilir. Bu sayede kaynaştırma öğrencisi kendi badisini kendisi belirleyeceği için kaynaştırma öğrencisi kendine karşı iyi yaklaşım içinde olacak öğrenciyi badi olarak seçebilir.
3. **Karşılıklı Seçme:** Burada ise öğretene grubundan bir öğrenci kendine öğrenen grubundan bir badi seçer, sonra öğrenen grubundan bir öğrenci öğretene grubundan kendine bir badi seçer. Sonra tekrar öğretene grubundan bir öğrencinin kendine badi seçmesi istenir. Tekrar seçim hakkı öğrenen grubuna geçer. Yani sıra ile her gruptan bir öğrenci kendine badi seçer.

Dikkat: Kaynaştırma öğrencisi ile badi olacak öğrenci konuyu iyi bilmenin yanı sıra kaynaştırma öğrencisine karşı ılımlı bir yaklaşım sergileyecek, kaynaştırma öğrencisine yardımcı olmaya istekli olacak, kaynaştırma öğrencisini yetersiz hissettirecek, küçümseyecek bir tavır sergilemeyecek biri olmalıdır.

3. Uygulanışı

A. Hazırlık Aşaması

Amaç: Öğretmen öncelikle dersin amacını belirler.

Konu: Dersin amacı doğrultusunda konu seçilir. Dersin amacına ve konusuna uygun olarak yöntem belirlenir. Eğer badi yöntemi kullanılacaksa eşli veya ikili şekilde çalışma yapılabilecek etkinlik ve alıştırmalar seçilmelidir. Takım ile oynanan branşların bölümleri öğretilirken (voleybolda parmak pas vb.) ve bireysel olarak yapılan branşlarda (koşular, uzun atlama vb.) bu yöntemin seçilmesi daha uygundur.

Geçerli Neden: Badiler seçilirken öğrenenin seçmesi tekniğinde ilk seçim hakkı kaynaştırma öğrencisine verilecekse geçerli nedenin sunulması gerekebilir. Yani ilk seçimi neden kaynaştırma öğrencisinin yaptığına dair geçerli bir neden sunulmalıdır. Kaynaştırma öğrencisinin adı Ayşe olsun. Geçen hafta Ayşe sınıfta etkinliğe katıldığı için, derste bana şu konuda yardımcı olduğu için, yüksek not aldığı için vb. ilk badisini

Ayşe seçsin şeklinde öğretmen sınıfa geçerli bir neden sunmalıdır. Böylece bu yöntemde kaynaştırma öğrencisini ön plana çıkaracak ve diğer öğrencilerde kıskançlık oluşturabilecek bir durumun oluşmasına engel olunmaya çalışılır.

Araç Gereç: Öğretmen derste öğreteceği etkinliğe veya konuya uygun olarak gerekli araç gereçleri hazırlamalıdır. Eğer derste parkurlu bir etkinlik yapılacaksa ders başlamadan önce parkur oluşturulmalıdır. Ayrıca araç gereçler diğer öğrencilerin özelliklerine ve kaynaştırma öğrencine uygun olarak seçilmelidir.

B. Uygulama Aşaması

Konunun Açıklanması: Öğretmen derste ne işleneceğini öğrencilere açıklar. İşlenecek konu öğrencilerin anlayabileceği şekilde uygun yöntem ve teknikler seçilerek öğrencilere açıklanır.

Yöntemin Açıklanması: Badi yönteminin nasıl uygulanacağı öğrencilere açıklanır.

Badilerin Belirlenmesi: Öğretmen veya öğrenciler tarafından badiler seçilir.

C. Değerlendirme Aşaması

Değerlendirme aşamasında seçilen yöntemin ve dersin amacına ulaşıp ulaşılmadığına dair öğrencilerden dönütler alınır. Dersin uygulama aşaması göz önünde bulundurularak öğretmen tarafından da değerlendirilir. Değerlendirme; öğretmenin değerlendirmesi, diğer öğrencilerin değerlendirmesi ve kaynaştırma öğrencisinin değerlendirmesi olmak üzere üç aşamada incelenir.

Öğretmenin Değerlendirmesi: Öğretmen etkinliğin hazırlık ve uygulama aşamalarını da göz önünde bulundurarak yöntem ve dersin amacına ulaşıp ulaşılmadığına dair ders süresince gözlem yaparak değerlendirme yapar.

Diğer Öğrencilerin Değerlendirmesi: Öğretmen öğrencilerden badi yöntemine dair geri bildirimler alır. Yöntem ve işlenen dersin nasıl olduğuna dair öğrencilerin düşüncelerini dinler. Öğrencilerden hem kendilerini hem de badilerini değerlendirmeleri istenilir. Gerekirse öğretmen badi yöntemi için öğrencilerden dönütler alabileceği değerlendirme formu uygular.

Kaynaştırma Öğrencisinin Değerlendirmesi: Kaynaştırma öğrencisinden badi olmayı sevip sevmediğine dair geri bildirim alınır. Badi ile çalışmanın nasıl bir duygu olduğuna dair ve badisinin kendisine yaklaşımı hakkında geribildirimler alınır.

Not: Bu yöntem için öğretmen tarafından geliştirilmiş öz değerlendirme ve akran değerlendirme formları uygulanabilir.

4. Avantajları

Kaynaştırma öğrencisinin arkadaş edinmesini kolaylaştırabilir.

Kaynaştırma öğrencisi için teşvik edici olabilir.

Kaynaştırma öğrencisine anında dönüt sağlanabilir.

Kaynaştırma öğrencisi ile badi olan öğrenci kendini daha yeterli hissedebilir.

5. Dezavantajları

Diğer öğrenciler kaynaştırma öğrencisi ile badi olmak istemeyebilir.

Kaynaştırma öğrencisi ile badi olan öğrencinin daha etkin olması gerekebilir.

Kaynaştırma öğrencisi ile badi olan öğrenci kaynaştırma öğrencisine yetersizlik duygusu yaşatabilir.

Kaynaştırma öğrencisi ile badi seçilen öğrenci etkinlikten zevk almayabilir.

6. Öğretmene Tavsiyeler

Kaynaştırma öğrencisi ile badi yapılacak öğrenci etkinliği iyi şekilde yapabilen ve kaynaştırma öğrencisine yardımcı olmaya istekli biri olmalıdır.

Kaynaştırma öğrencinde yetersizlik duygusu oluşturabilecek bir öğrenci kaynaştırma öğrencisi ile badi yapılmamalıdır.

7. Güvenlik Önlemleri

Etkinlik esnasında alanda gerekli malzemeler dışında farklı bir malzeme bulundurulmamalıdır.

Kullanılacak malzemeler kaynaştırma öğrencisine uygun olmalıdır.

Badilere etkinliğin rahatça yapılmasına olanak sağlayacak alan verilmelidir.

8. Gelişim Alanlarına Etkisi

Psikomotor: Kaynaştırma öğrencisinin etkinliğe aktif olarak katılım sağlaması ders süresince fiziksel olarak aktif olması devinişsel alana büyük katkı sağlar.

Duyuşsal: Yalnız kalmaması, akranından öğrenmenin tadına varması, derse ilgisinin artması, özgüveninin artması vb. bakımından duyuşsal alana katkı sağlar.

Bilişsel: Etkinliği kuralları çerçevesinde anlaması, uygulaması, badisinin dönütleri dikkate alması, hatalarını düzeltmesi, badisine geri bildirim vermesi bakımından bilişsel alana katkı sağlar.

9. Uygulayan Öğretmenlerin Görüşleri

Uygulayıcı 1

Öğrencinin Yaşı : 11

Cinsiyeti : Kız

Engel Grubu : Zihinsel

Engel Derecesi	: Hafif
Okulun Türü	: Ortaokul
Sınıf Mevcudu	: 31
Öğretmenin Hizmet Yılı	: 4

“Bu yöntemin oldukça etkili, verimli ve uygulanabilir olduğu görülmüştür. Bu yöntemin sadece kaynaştırma öğrencileri için değil ayrıca konuyu öğrenmede eksikleri olan öğrenciler içinde oldukça etkili olduğu gözlemlendi. Voleybolda parmak pas çalışması yapılırken bu yöntem kullanıldı. Öğrenenler grubuna seçim hakkı verilerek badiler belirlendi. Yani voleybolda parmak pas çalışmasını iyi bilenler ve bilmeyenler öğretmen tarafından iki gruba ayrıldı. Daha sonra etkinliği iyi bilmeyen gruptaki öğrencilerden diğer gruptan kendilerine badi seçmeleri istendi. İlk seçim hakkı kaynaştırma öğrencisine verildi. Ders süresince bütün öğrencilerin aktif olduğu gözlemlendi. Çalışmayı iyi bilmeyen öğrencilerin daha istekli ve çekinmeden çalışmaya katıldığı gözlemlenirken, iyi bilen öğrencilerin ise öğretmeye istekli bir rol üstlendiği gözlemlendi. Kaynaştırma öğrencisi de dahil bütün öğrencilerin ders süresince aktif olduğu gözlemlendi. Ders sonunda öğrencilerden alınan geri bildirimler öğrencilerin bu yöntemi sevdiğini göstermektedir.”

Uygulayıcı 2

Öğrencinin Yaşı	: 11
Cinsiyeti	: Kız
Engel Grubu	: Zihinsel
Engel Derecesi	: Hafif
Okulun Türü	: Ortaokul
Sınıf Mevcudu	: 33
Öğretmenin Hizmet Yılı	: 3

“Hafif zihinsel engelli kaynaştırma öğrencisi bulunan 5/G sınıfında “Voleybolda Manşet Pas” konusu işlenirken bu yöntemi kullandık. Ders normal seyrinde devam etti, sonra badi eşleştirmelerine geçildi, eşleştirme yapılırken voleybolda manşet pası daha önce iyi seviyede yapabilen bir öğrenci kaynaştırma öğrencisine badi olarak verildi. Uygulama sırasında ise badi olan öğrenci kaynaştırma öğrencisine yardımcı olmaya çalıştı. Öğrenciye karşı olumlu ve yapıcı dönütlerle destek sağlandı, bu yöntemi daha önce derslerimizde de kullandığımız için hem sınıf hem de öğrenci seviyesine uygun bir yöntem olduğunu düşünüyorum. Kaynaştırma öğrencisi ders sırasında ve sonrasında mutlu bir görüntü çizdi, özgüveni yükselmiş görünüyordu, arkadaşlarıyla iletişimi gayet

iyiydi. Bunlar yöntemin olumlu yönleri olarak söylenebilir. Olumsuz yönleri ise kaynaştırma öğrencisinin içe kapanıklığını artırabilir ve badinin de sorumluluğunu artırdığı için kendini psikolojik olarak derse veremeyebilir.”

Uygulayıcı 3

Öğrencinin Yaşı	: 13
Cinsiyeti	: Erkek
Engel Grubu	: Zihinsel
Engel Derecesi	: Hafif
Okulun Türü	: Ortaokul
Sınıf Mevcudu	: 28
Öğretmenin Hizmet Yılı	: 4

“Kaynaştırma öğrencimizle yapılan bu yöntemde öğrencimizin derse katılımına gözle görülür bir şekilde etki ettiği saptanmıştır. Beden eğitimi ve spor dersi kapsamında kesinlikle BEP vb. öğrencilerimizle yapılması gereken bir yöntemdir. Genelde kaynaştırma öğrencilerimizde en fazla görülen sorun kendilerini arkadaşlarından farklı gördüklerinden dolayı içine kapanıklık, utangaçlık bunlara bağlı çok az sosyalleşmedir. Bizler bu çocuklara okuma yazmadan veya matematikten önce sosyalleşmelerini sağlamalıyız. Bunun yapabilmemiz için bizlerin en büyük fırsatı spordur. Toplumla kazandırılan birey daha sonrasında aldığı özgüven ve cesaret ile diğer alanlarda başarı sağlayacaktır. Yöntemin kattığı en büyük artı kaynaştırma öğrencimizin de diğer arkadaşlarıyla beraber eksiklik hissetmeden derse katılımının sağlanmasıdır. Ayrıca bu yöntem arkadaşlık bağlarını da kuvvetlendirmektedir. Uygulamada bir defada belki beklenen verimi veremeyebileceği için kaynaştırma öğrencisinin olduğu sınıflarda konunun uygunluğuna göre devamlı uygulanabilecek bir yöntem olarak düşünüyorum. Badi yönteminden sürekli uygulamada daha çok verim alınabilir. Yöntem her uygulandığında farklı bir arkadaşı ile uygulanırsa kaynaştırma öğrencisinin sınıftaki diğer öğrencilerle de arkadaşlık bağı kuvvetlenecektir. Badi yöntemi ile diğer öğrencilerde belki de daha önce konuşmadıkları ya da konuşmaktan çekindikleri arkadaşının farklı olduğunu kabul edip daha çok benimsemeye başlayabilirler. Hem farklı olan öğrenci hem de diğer öğrenciler için uygulanması faydalı bir yöntemdir. Badi yönteminin diğer bir artısı ise öğrencilerimizin farklı olan bireylere bakış açılarının pozitif anlamda artacağını varsa eğer ön yargılarının kırılacağını düşünüyorum.”

4.1.2. Katılım Yöntemi

1. Hangi Durumlarda

Bu yöntem zihinsel, bedensel ve işitme engelli kaynaştırma öğrencileri için kullanılabilir. Sınıfta sadece bir kaynaştırma öğrencisinin olması bu yöntemin uygulanmasında kolaylık sağlar. Ancak birden fazla kaynaştırma öğrencisinin olduğu durumlarda öğretmen sırası ile her bir kaynaştırma öğrencisi için bu yöntemi kullanabilir.

Yöntemin Amacı: Kaynaştırma öğrencisinin diğer öğrenciler tarafından takımlara seçilmesi ve oyuna dahil edilmesidir. Kaynaştırma öğrencisinin beden eğitimi dersine etkin ve aktif bir şekilde katılımını sağlamaktır.

Sınıf Mevcudu: 10-35

Malzemeler: Uygulanacak konu için gerekli araç gereçler dışında ekstra bir malzemeye gerek yok.

Konu: Takım veya grup çalışmaları

Alan: Bahçe, saha, spor salonu

2. Açıklaması

Öğrenciler kendi takımlarını oluştururken öğretmen öğrencilere duyuru yapar. Kaynaştırma öğrencisi hangi takımda oyuncu olacaksa kendisinin de o takımda yer alacağını duyurur. Yani kaynaştırma öğrencisini takımına alan takım kaptanı aynı zamanda öğretmeni de takımına almış olur. Ancak bunu yaparken geçerli bir mazeret sunmalıdır. Örneğin kaynaştırma öğrencisinin adı Ahmet olsun. “Ahmet beni derste sessizce beklediği için, sıraya hemen geçtiği için vb. nedeniyle ben bu hafta Ahmet ile aynı takımda oynayacağım der.” Böylece kaynaştırma öğrencisinin engelinden dolayı değil de olumlu bir davranışı nedeniyle ödül olarak aynı takımda yer aldığı algısı oluşturulur. Böylece sınıf içi olumlu davranışlar da pekiştirilmiş olur.

3. Uygulanışı

A. Hazırlık Aşaması

Amaç: Öğretmen öncelikle dersin amacını belirler.

Konu: Dersin amacı doğrultusunda konu seçilir. Dersin amacına ve konusuna uygun olarak yöntem belirlenir. Eğer katılım yöntemi kullanılacaksa takım sporları veya grup etkinlikleri seçilmelidir. Örnek; futbol, hentbol, basketbol vb. Ayrıca öğrenciler takım veya gruplara ayrılarak rekabet edeceklerse parkur çalışmaları da bu yöntem için uygundur.

Geçerli Neden: Diğer öğrencilerde, kaynaştırma öğrencisinin engelinden dolayı değil de yapılan bir olumlu davranışın sonucunda öğretmenin kaynaştırma öğrencisi ile aynı takımda yer aldığı algısı oluşturulmalıdır. Bu nedenle öğretmen kaynaştırma öğrencisi ile aynı takımda yer alırken sınıfa geçerli bir neden sunmalıdır. Bu neden kaynaştırma öğrencisinin engeli ile ilgili olmamalıdır. Örneğin; kaynaştırma öğrencisinin adı Ahmet olsun. “Ahmet derste sözümü dinlediği için, derste sessizce beni beklediği için, geçen hafta etkinlikte başarılı olduğu için bugün Ahmet ile aynı takımda oynayacağım.”

Araç Gereç: Öğretmen derste öğreteceği etkinliğe veya konuya uygun olarak gerekli araç gereçleri hazırlamalıdır. Eğer derste parkurlu bir etkinlik yapılacaksa ders başlamadan önce parkur oluşturulmalıdır. Ayrıca araç gereçler diğer öğrencilerin özelliklerine ve kaynaştırma öğrencisine uygun olarak seçilmelidir.

B. Uygulama Aşaması

Konunun Açıklanması: Öğretmen derste ne işleneceğini öğrencilere açıklar. İşlenecek konu öğrencilerin anlayabileceği şekilde uygun yöntem ve teknikler seçilerek öğrencilere açıklanır.

Yöntemin Açıklanması: Öğretmen kaynaştırma öğrencisi hangi takımda oyuncu olacaksa kendisinin de o takımda oynayacağını sınıfa duyurur. Yani kaynaştırma öğrencisini takımına alan takım kaptanı öğretmeni de takımına almış olur.

Geçerli Nedenin Sunulması: Öğretmen kaynaştırma öğrencisi ile aynı takımda yer alma nedenini sınıfa duyurur.

Takımların veya Grupların Belirlenmesi: Takım kaptanı öğretmen veya öğrenciler tarafından belirlenir. Daha sonra hangi takım liderinin önce takımına öğrenci seçeceği belirlenir. Bunun için şu teknikler kullanılabilir: Yazı tura atışı, saklanan nesneyi bulma, kısa çöp seçme, taş kağıt makas, kaptanlara dersle ilgili soru sorulup bilen kaptana ödül olarak vb.

Dikkat: Bu yöntem diğer öğrenciler içinde ödül olarak kullanılabilir. Öğretmenin bu yöntemi her zaman sadece kaynaştırma öğrencisi için kullanması diğer öğrencilerde itiraz etme, kıskançlık, küsme, sinirlenme gibi olumsuz duygulara veya tepkilere neden olabilir. Ayrıca kaynaştırma öğrencisinin engelinden dolayı öğretmenin kaynaştırma öğrencisi ile aynı takımda oynadığı algısına neden olabilir. Bu nedenlerle öğretmenin bu yöntemi diğer öğrenciler içinde kullanması bu olumsuzlukların önüne geçecektir.

C. Değerlendirme Aşaması

Değerlendirme aşamasında seçilen yöntemin ve dersin amacına ulaşılıp ulaşılmadığına dair öğrencilerden dönütler alınır. Dersin uygulama aşaması göz önünde

bulundurularak öğretmen tarafından da değerlendirilir. Değerlendirme; öğretmenin değerlendirmesi, diğer öğrencilerin değerlendirmesi ve kaynaştırma öğrencisinin değerlendirmesi olmak üzere üç aşamada incelenir.

Öğretmenin Değerlendirmesi: Öğretmen etkinliğin hazırlık ve uygulama aşamalarını da göz önünde bulundurarak yöntem ve dersin amacına ulaşıp ulaşılmadığına dair ders süresince gözlem yaparak değerlendirme yapar.

Diğer Öğrencilerin Değerlendirmesi: Öğretmen öğrencilerden katılım yöntemine dair geri bildirimler alır. Öğretmen ile aynı takımda olmak isteyip istememelerine dair sorular sorulur ve nedenleri öğrenilmeye çalışılır. Öğretmenin oyuna dahil olmasının dersi nasıl etkilediğine dair öğrencilerin düşünceleri dinlenir. Gerekirse öğretmen öğrencilerden dönütler alabileceği değerlendirme formu uygular.

Kaynaştırma Öğrencisinin Değerlendirmesi: Kaynaştırma öğrencisinden öğretmen ile aynı takımda yer almanın nasıl hissettirdiği, bu durumu sevip sevmediğine dair geri bildirim alınır.

Not: Bu yöntem için öğretmen tarafından geliştirilmiş öz değerlendirme ve akran değerlendirme formları uygulanabilir.

4. Avantajları

Kaynaştırma öğrencisinin öncelikli olarak tercih edilmesini arttırabilir.

Geçerli neden olarak sunulan durumun pekiştirilmesini sağlayabilir.

Kaynaştırma öğrencisinin kendisini daha değerli hissetmesini sağlayabilir.

Kaynaştırma öğrencisinin etkinliğe katılma isteğini arttırabilir.

5. Dezavantajları

Öğretmen ayrımcılık yapıyor düşüncesine neden olabilir.

Diğer öğrencilerin kaynaştırma öğrencisine karşı olumsuz duygu (kıskançlık, öfke, kızgınlık) geliştirmesine neden olabilir.

Kaynaştırma öğrencisinde ben yetersizim, engelliyim düşüncesine neden olabilir.

6. Öğretmene Tavsiyeler

Kaynaştırma öğrencisini etkinliğe daha etkin katmak isterken diğer öğrenciler göz ardı edilmemelidir. Bu nedenle bu yöntem diğer öğrenciler içinde uygulanmalıdır.

Takımların denk dağılmasına dikkat edilmelidir.

Kaynaştırma öğrencisinin engelinden dolayı aynı takımda yer aldığı sezdirilmemelidir.

7. Güvenlik Önlemleri

Etkinlik esnasında alanda gerekli malzemeler dışında malzeme bulundurulmamalıdır.

Malzemeler kaynaştırma öğrencisine uygun olmalıdır.

8. Gelişim Alanlarına Etkisi

Psikomotor: Kaynaştırma öğrencisinin etkinliğe aktif olarak katılım sağlaması ders süresince fiziksel olarak aktif olması devinişsel alana büyük katkı sağlar.

Duyuşsal: Öğretmen ile aynı takımda yer almak ve takımlar tarafından paylaşılmaz olmak kaynaştırma öğrencisinin duyuşsal alanına katkı sağlar. Kaynaştırma öğrencisinin derse olan ilgisi artar, özgüveni artar, başarmanın tadına varır, kendini daha değerli hisseder.

Bilişsel: Etkinlikteki kuralları anlaması ve üstlendiği görevi yerine getirmesi bakımından bilişsel alana katkı sağlar.

9. Uygulayıcı Öğretmenlerin Görüşleri

Uygulayıcı 1

Öğrencinin Yaşı	: 12
Cinsiyeti	: Erkek
Engel Grubu	: Zihinsel
Engel Derecesi	: Hafif
Okulun Türü	: Ortaokul
Sınıf Mevcudu	: 30
Öğretmenin Hizmet Yılı	: 4

“Kaynaştırma öğrencisi Ahmet her ne kadar beden eğitimi dersini sevse de rekabetli oyunlarda veya etkinliklerde çekinmekte ve katılmak istememektedir. Rekabetli etkinliklere katılsa da bir süre sonra çıkmak istemektedir. Derste hentbol maçı yapılacağı söylendiğinde maça katılmak istemedi. Bu nedenle eğer maça katılırsa kendisi ile aynı takımda oynayacağımı söyledim. Ahmet kabul edince sınıftaki diğer öğrencilere “Ahmet hangi takımda olursa ben de o takımda oynayacağım” dedim. Takım kaptanları belirlendi. İlk seçim yapan takım kaptanı Ahmet’i seçti. Diğer takım kaptanı benim de Ahmet ile aynı takımda olmamdan dolayı ilk eş alımında iki kişi seçti. Oyun süresince Ahmet ile aynı takımda yer aldım. Bu durum Ahmet’in çok hoşuna gitti. Maç bitene kadar katılım gösterdi. Benim maça yer almam diğer öğrencileri de motive etti.”

Uygulayıcı 2

Öğrencinin Yaşı	: 13
Cinsiyeti	: Erkek
Engel Grubu	: Zihinsel
Engel Derecesi	: Hafif
Okulun Türü	: Ortaokul
Sınıf Mevcudu	: 32
Öğretmenin Hizmet Yılı	: 3

“Bu yöntem kaynaştırma öğrencim üzerinde olumlu bir etki sağladı. Kaynaştırma öğrencim benimle aynı takımda olduğu için çok mutlu oldu. Oyun süresince aktif katılım sağladı. Sürekli benim yakınımında yer aldığı gözlemlendi. Kendisi ile aynı takımda yer aldığım için takım kaptanları ilk onu almak istedi. Bu durumda kaynaştırma öğrencimin çok hoşuna gitti.”

Uygulayıcı 3

Öğrencinin Yaşı	: 13
Cinsiyeti	: Erkek
Engel Grubu	: Zihinsel
Engel Derecesi	: Hafif
Okulun Türü	: Ortaokul
Sınıf Mevcudu	: 33
Öğretmenin Hizmet Yılı	: 5

“Ben bu yöntemi önceden beri yapıyorum zaten. Ama bunu kaynaştırma öğrencisi için değil de o günkü atmosfere göre takımlarda yer alıyorum. Benim oyuna dahil olmam öğrencileri daha istekli ve coşkulu yapıyor. Bugün ise kaynaştırma öğrencim ile aynı takımda oynayacağımı söylediğimde kaynaştırma öğrencim oleyy diye sevindi. Bunun nedeni olarak ise geçen haftaki derste çok iyi takla attığını söyledim. Hemen takımlar bizi seçti. Bazı öğrenciler karşı takımda ben olmadığım için gönülsüz katıldı. Bazı öğrenciler ise karşı takıma seçildiğinde hocam sizi yeneceğim diyerek sevinçle karşıladı. Bu yöntem ile hem kaynaştırma öğrencim takımlar tarafından paylaşılmadı. Hem de benimle aynı takımda olması kaynaştırma öğrencimi motive etti. Öğrenciler oyunda yer almamdan mutlu oldular. Futbol maçımız çok coşkulu oldu.”

4.1.3. Odak Oyuncu Yöntemi

1. Hangi Durumlarda

Bu yöntem zihinsel, bedensel ve işitme engelli kaynaştırma öğrencileri için uygulanabilir. İki kaynaştırma öğrencisinin olduğu sınıflar için daha uygundur. Ancak uyarlamalar yapılarak (Kale sayısı veya hedef noktası bire düşürülebilir. Kaynaştırma öğrencisine rakip olarak beceri olarak yakın düzeyde ama kaynaştırma öğrencisi olmayan başka bir öğrenci odak oyuncu seçilebilir.) bir kaynaştırma öğrencisinin olduğu sınıflara da uygulanabilir. Burada kaynaştırma öğrencilerinin aynı engel grubunda olmasına dikkat edilmelidir. Ayrıca bu yöntem kaynaştırma öğrencisinin yanı sıra diğer öğrencilere de ödül olarak sunulabilir.

Yöntemin Amacı: Kaynaştırma öğrencisinin derse aktif bir şekilde katılım sağlamasıdır.

Sınıf Mevcudu: En fazla 30-35

Malzemeler: Uygulanacak konu için gerekli araç gereçler dışında ekstra bir malzemeye gerek yok.

Konu: Takım veya grup çalışmaları

Alan: Bahçe, saha, spor salonu

2. Açıklaması

Takımlar oluşturulurken kaynaştırma öğrencileri farklı takımlara yerleştirilir. Oyunda ya da etkinlikte odak alan belirlenir. Her takımdan bir kişi odak oyuncu seçilir. Odak oyuncu odak alanda bekler ve hedefe atışı sadece o yapabilir. Örneğin basketbol oynanırken öğretmen potaya yakın bir nokta da odak alan belirler. O noktaya odak oyuncularını yerleştirir. Sadece odak oyuncu çembere topu atabilir. Diğer takım oyuncularını sayı alabilmek için topu odak oyuncuya pas vermek zorundadırlar. Odak oyuncu topu eline aldıktan sonra hiçbir rakip veya takım arkadaşı odak oyuncuya müdahale edemez. Öğretmen diğer öğrencileri de odak oyuncu olarak seçebilir. Ancak odak oyuncuların düzey olarak birbirlerine yakın olmasına dikkat edilmelidir. Öğretmen, kaynaştırma öğrencilerini veya diğer öğrencileri odak oyuncu seçerken geçerli bir neden sunmalıdır. Örneğin, geçen ders top atışını başarılı bir şekilde yaptığı için, sessizce öğretmeni beklediği için, arkadaşına yardım ettiği için odak oyuncu seçiyorum vb.

Takımlar oluşturulurken 3 teknik kullanılabilir.

A. Öğretmenin Oluşturması: Öğretmen takımları kendisi oluşturabilir.

- B. Kaynaştırma Öğrencisinin Oluşturması:** Öğretmen kaynaştırma öğrencilerini takım belirlemek için görevlendirir. Kaynaştırma öğrencileri takım oyuncularını seçer.
- C. Diğer Öğrencilerin Oluşturması:** Öğretmen takım kaptanlarını diğer öğrencilerden seçer. Takım kaptanları takım oyuncularını seçerler. Ancak iki kaynaştırma öğrencisinin aynı takıma seçilmesi durumunda öğretmen, müdahale ederek kaynaştırma öğrencilerinin farklı takımlara yerleşmesini sağlar. Ancak bunu yaparken kaynaştırma öğrencisinin yanı sıra birkaç öğrencinin daha takımında değişiklik yapar. Bu sayede kaynaştırma öğrencisi içi değişiklik yapıldığı algısının önüne geçebilir.

3. Uygulanışı

A. Hazırlık Aşaması

Amaç: Öğretmen öncelikle dersin amacını belirler.

Konu: Dersin amacı doğrultusunda konu seçilir. Dersin amacına ve konusuna uygun olarak yöntem belirlenir. Eğer odak oyuncu yöntemi kullanılacaksa takım sporları veya grup etkinlikleri seçilmelidir. Örnek; futbol, hentbol, basketbol vb.

Geçerli Neden: Diğer öğrencilerde, kaynaştırma öğrencisinin engelinden dolayı değil de yapılan bir olumlu davranışın sonucunda kaynaştırma öğrencisinin odak oyuncu seçildiği algısı oluşturulmalıdır. Bu nedenle öğretmen kaynaştırma öğrencisini odak oyuncu olarak belirlerken sınıfa geçerli bir neden sunmalıdır. Bu neden kaynaştırma öğrencisinin engeli ile ilgili olmamalıdır. Kaynaştırma öğrencisinin sınıfta sergilediği olumlu bir davranışı veya başarısı neden olarak sunulmalıdır.

Araç Gereç: Öğretmen derste öğreteceği etkinliğe veya konuya uygun olarak gerekli araç gereçleri hazırlamalıdır. Araç gereçler diğer öğrencilerin özelliklerine ve kaynaştırma öğrencine uygun olarak seçilmelidir.

B. Uygulama Aşaması

Konunun Açıklanması: Öğretmen derste ne işleneceğini öğrencilere açıklar. İşlenecek konu öğrencilerin anlayabileceği şekilde uygun yöntem ve teknikler seçilerek öğrencilere açıklanır.

Yöntemin Açıklanması: Odak oyuncu yönteminin nasıl uygulanacağı öğrencilere açıklanır.

Geçerli Nedenin Sunulması: Öğrencilerin odak oyuncu seçilme nedeni sınıfa sunulur.

Takımların veya Grupların Belirlenmesi: Öğretmen, takımları kendisi oluşturabilir ya da öğrencileri yönlendirerek öğrencilerin oluşturmasına fırsat verebilir. Önemli olan

kaynaştırma öğrencilerinin iki ayrı takımda yer alması ve takımların denk dağılmasıdır. Kaynaştırma öğrencilerine takımları seçtirebilir.

Dikkat: Kaynaştırma öğrencisinin sürekli olarak odak oyuncu seçilmesi diğer öğrencilerde kıskançlık gibi olumsuz duygulara veya kaynaştırma öğrencisinin engelinden dolayı sürekli odak oyuncu seçildiği algısına neden olabilir. Bu nedenle öğretmen etkinliğin farklı bölümlerinde veya tekrar uygulandığında başka öğrencileri de odak oyuncu olarak seçebilir.

C. Değerlendirme Aşaması

Değerlendirme aşamasında seçilen yöntemin ve dersin amacına ulaşıp ulaşılmadığına dair öğrencilerden dönütler alınır. Dersin uygulama aşaması göz önünde bulundurularak öğretmen tarafından da değerlendirilir. Değerlendirme; öğretmenin değerlendirmesi, diğer öğrencilerin değerlendirmesi ve kaynaştırma öğrencisinin değerlendirmesi olmak üzere üç aşamada incelenir.

Öğretmenin Değerlendirmesi: Öğretmen etkinliğin hazırlık ve uygulama aşamalarını da göz önünde bulundurarak yöntem ve dersin amacına ulaşıp ulaşılmadığına dair ders süresince gözlem yaparak değerlendirme yapar.

Diğer Öğrencilerin Değerlendirmesi: Öğretmen öğrencilerden odak oyuncu yöntemine dair geri bildirimler alır. Yöntem ve işlenen dersin nasıl olduğuna dair öğrencilerin düşüncelerini dinler. Öğrencilerden hem kendilerini hem de odak oyuncuyu değerlendirmeleri istenilir. Gerekirse öğretmen odak oyuncu yöntemi için öğrencilerden dönütler alabileceği değerlendirme formu uygular.

Kaynaştırma Öğrencisinin Değerlendirmesi: Kaynaştırma öğrencisinden odak oyuncu olmayı sevip sevmediğine dair geri bildirim alınır. Öğrencinin odak oyuncu seçilmesinin nasıl bir duygu olduğuna dair ve diğer öğrencilerin odak oyuncuya yaklaşımı hakkında geribildirimler alınır.

Not: Bu yöntem için öğretmen tarafından geliştirilmiş öz değerlendirme ve akran değerlendirme formları uygulanabilir.

4. Avantajları

Geçerli neden olarak sunulan durumun pekiştirilmesini sağlayabilir.

Kaynaştırma öğrencileri ve odak oyuncu seçilen öğrenciler kendilerini daha değerli hissedebilir.

Kaynaştırma öğrencisinin kendini daha değerli hissetmesini sağlayabilir.

Kaynaştırma öğrencisinin etkinliklerde daha aktif rol oynamasını sağlayabilir.

5. Dezavantajları

Diğer öğrenciler kaynaştırma öğrencisini kıskanabilir.

Öğretmen ayrımcılık yapıyor düşüncesine neden olabilir.

Bilinen bir etkinlikte olsa uyarlanması gerekebilir. Bu nedenle hazırlık uzun sürebilir.

Kaynaştırma öğrencisinde ben yetersizim algısı oluşturabilir.

6. Öğretmene Tavsiyeler

Kaynaştırma öğrencisini etkinliğe daha etkin katmak isterken diğer öğrenciler göz ardı edilmemelidir.

Kaynaştırma öğrencisinde ben engelliyim, yetersizim düşüncesine neden olunmamalıdır.

Takımların denk dağılmasına dikkat edilmelidir.

7. Güvenlik Önlemleri

Etkinlik esnasında alanda gerekli malzemeler dışında farklı bir malzeme bulunmamalıdır.

Kullanılacak malzemeler kaynaştırma öğrencisine uygun olmalıdır.

8. Gelişim Alanlarına Etkisi

Psikomotor: Kaynaştırma öğrencisinin etkinliğe aktif olarak katılım sağlaması ders süresince fiziksel olarak aktif olması devinişsel alana büyük katkı sağlar.

Duyuşsal: Kaynaştırma öğrencisinin etkinliğin odağında olması ve odak oyuncu seçilmesi duyuşsal alana katkı sağlar. Derse aktif katılan kaynaştırma öğrencisinin etkinliğe ilgisi artar, özgüveni artar, başarmanın tadına varır, kendini daha değerli hisseder.

Bilişsel: Etkinlikteki kuralları anlaması ve üstlendiği görevi yerine getirmesi bakımından bilişsel alana katkı sağlar.

9. Uygulayıcı Öğretmen Görüşleri

Uygulayıcı 1

Öğrencinin Yaşı	: 12, 13
Cinsiyeti	: Erkek, Erkek
Engel Grubu	: Zihinsel
Engel Derecesi	: Hafif
Okulun Türü	: Ortaokul
Sınıf Mevcudu	: 28
Öğretmenin Hizmet Yılı	: 4

“Bu yöntem basketbol maçı için uygulandı. 6/B sınıfında hafif düzeyde zihinsel yetersizliği bulunan aynı zamanda kardeş olan iki erkek öğrenci için uygulandı. Kaynaştırma öğrencilerinden ikisi de derse genel olarak katılım göstermekte ancak aktif katılım sağlayamamaktadırlar. Öğrencilerden biri genellikle etkinliklerde bir süre sonra sıkılmakta ve başka bir etkinlik yapmak için izin istemektedir. Takımlar seçilirken genelde son alınan eş olmaktadır. Ama sınıf arkadaşları bu öğrencilere karşı olumlu bir tavır sergilemektedir. Takımlar eşleştirilirken kaynaştırma öğrencileri ayrı takımlara yerleştirildi. Çembere top atma alanı belirlendi. Bu iki öğrencide maçın ilk yarısında odak oyuncu olarak seçildi. Kaynaştırma öğrencilerinin odak oyuncu olmaktan mutlu olduğu görüldü. Aynı zamanda etkinliklerden sıkılan kaynaştırma öğrencisinin maç süresince oyunda kalmak istediği ve çıkma talebinde bulunmadığı görüldü. Maçın ikinci yarısında başka öğrenciler odak oyuncu olarak seçildi. Genel olarak bu yöntemin etkili ve uygulanabilir olduğu görüldü.”

Uygulayıcı 2

Öğrencinin Yaşı	: 13, 13
Cinsiyeti	: Kız, Erkek
Engel Grubu	: Zihinsel
Engel Derecesi	: Hafif
Okulun Türü	: Ortaokul
Sınıf Mevcudu	: 24
Öğretmenin Hizmet Yılı	: 6

“Bu yöntem kaynaştırma öğrencilerinin derse aktif katılımını olumlu etkiledi. Parkurlu bir oyun oluşturulmuştu. Odak oyuncu olarak kaynaştırma öğrencileri seçildi. Kaynaştırma öğrencileri hedefe top taşıma görevini üstlendiler. Etkinlik süresince diğer öğrencilerin getirdiği topları belirlenen alana taşıdılar. Ders süresince sadece kaynaştırma öğrencileri odak oyuncu olmadı. Diğer öğrencilerde odak oyuncu seçilmek istediler. Bu nedenle diğer öğrencilerde odak oyuncu olarak seçildi. Odak oyuncu olmak kaynaştırma öğrencilerinin aktif katılımını sağlarken diğer öğrencilerde de odak oyuncu olmak için istek uyandırdı. Ders süresince tüm öğrenciler odak oyuncu olarak seçilemedi. Bu nedenle bazı öğrencilerden itirazlar geldi.”

Uygulayıcı 3

Öğrencinin Yaşı	: 12, 13
Cinsiyeti	: Erkek, Erkek
Engel Grubu	: Zihinsel

Engel Derecesi	: Hafif
Okulun Türü	: Ortaokul
Sınıf Mevcudu	: 30
Öğretmenin Hizmet Yılı	: 5

“Derste hentbol maçı yapıldı. Odak oyuncu olarak kaynaştırma öğrencilerinin ikisini de seçtim. Takım kaptanlarına odak oyuncuların iki takımada seçileceğini söyledim. Bu nedenle ilk olarak odak oyuncularını seçmeleri gerektiğini söyledim. Maç başladığında diğer öğrencilerden sürekli pas alan ve destek alan kaynaştırma öğrencileri etkinlik süresince aktifti ve bu durumdan mutlulardı. Olumsuz olarak ise başarılı atış yapamadığında kaynaştırma öğrencilerinden biri diğer öğrenciler tarafından baskı gördü. Bu durumda hemen müdahale etmem gerekti. Bu yöntemin dersim için olumlu olduğunu düşünüyorum.”

4.1.4. Özel Çalışma Yöntemi

1. Hangi Durumlarda

Bu yöntem zihinsel, bedensel, işitme ve görme engelli kaynaştırma öğrencileri için uygulanabilir. Kaynaştırma öğrencisi ile birebir ilgilenilir. Destek eğitim dersleri için uygundur. Bütün sınıf ile yapılacak derslerde ise sadece 1 kaynaştırma öğrencisi varsa uygulanması daha kolay olur.

Yöntemin Amacı: Kaynaştırma öğrencisinin etkin ve aktif bir şekilde beden eğitimi dersinden yararlanmasını sağlamaktır.

Sınıf Mevcudu: Destek eğitim derslerinde bireysel olarak kaynaştırma öğrencisi ile ilgilenilir. Sınıf içerisinde normal ders saati içerisinde uygulanacak ise sınıf mevcudu 35’i geçmemelidir.

Malzemeler: Uygulanacak konu için gerekli araç gereçler dışında ekstra bir malzemeye gerek yok.

Konu: Bireysel Çalışma

Alan: Bahçe, saha, spor salonu, sınıf

2. Açıklaması

Öğretmen kaynaştırma öğrencisinin düzeyine uygun etkinlikler ve oyunlar planlayarak kaynaştırma öğrencisi ile birebir uygulama yapar. Planlamalarını yaparken öğrencinin sağlık raporunu, RAM raporunu, BEP’ini, eğitsel değerlendirme formunu dikkate alır.

İki şekilde uygulanır.

Uygulama 1: Destek eğitim derslerinde kaynaştırma öğrencisi ile birebir uygulamalar yapılır. Sadece kaynaştırma öğrencisi ile ilgilenilir. Uygulama 1 ile özel çalışma yönteminden en yüksek verim alınabilir.

Uygulama 2: Bu uygulamada bütün sınıf ile beden eğitimi dersi işlenirken kaynaştırma öğrencisi ile birebir ilgilenilir. Derste diğer öğrencilerin daha önceden bildikleri bir branş, oyun, veya etkinlik işlenir. Burada tüm sınıf işlenecek konuya hakim ve katılım için istekli olmalıdır. Öğretmen sınıf başkanlarını veya seçtiği başka bir öğrenciyi sınıf düzeni için görevlendirerek kendi sorumluluğunun bir kısmını öğrencilere yükler. Öğretmen ise kaynaştırma öğrencisi ile birebir uygulama yapar. Ancak öğretmen, diğer öğrencileri gözlemleyebileceği ve öğrencilerinde öğretmeni görebileceği bir alanda kaynaştırma öğrencisi ile ders işlemelidir. Bu sayede öğretmen, ders içinde oluşacak sınıf düzenini bozan bir durumda hemen müdahale edebilir. Ayrıca öğrencilerde öğretmen gözetiminde olduklarını bilecekleri için sınıf düzenini bozan davranışlardan kaçınırlar. Uygulama 2’de öğretmenin sorumluluğu uygulama 1’e göre fazla ve zordur.

3. Uygulanışı

A. Hazırlık Aşaması

Amaç: Öğretmen öncelikle dersin amacını belirler.

Konu: Dersin amacı doğrultusunda konu seçilir. Dersin amacına ve konusuna uygun olarak yöntem belirlenir. Eğer özel çalışma yöntemi kullanılacaksa diğer öğrenciler için takım sporları veya grup etkinlikleri (futbol, hentbol, yakan top, istop vb.) seçilirken, kaynaştırma öğrencisi için ise bireysel etkinlikler seçilir. Ancak takım sporları çalıştırılmak isteniyorsa ilgili branş bölümlere ayrılarak (Voleybolda parmak pas, Hentbolda pas, basketbolda turnike vb.) kaynaştırma öğrencisi ile çalışmalar yapılır.

Geçerli Neden: Diğer öğrencilerde, kaynaştırma öğrencisinin engelinden dolayı değil de yapılan bir olumlu davranışın sonucunda kaynaştırma öğrencisi ile birebir etkinlik yapıldığı algısı oluşturulmalıdır. Bu nedenle öğretmen sınıfa geçerli bir neden sunmalıdır. Bu neden kaynaştırma öğrencisinin engeli ile ilgili olmamalıdır. Örneğin: Kaynaştırma öğrencisinin adı Özlem olsun. “Özlem derste sözümü dinlediği için, derste sessizce beni beklediği için, geçen hafta etkinlikte başarılı olduğu için bugün Özlem ile etkinlik yapacağım.” Öğretmen neden olarak kaynaştırma öğrencisinin katılmadığı dersin telafisini sunabilir. Örneğin; Özlem geçen hafta ya da iki hafta önce derse katılamamıştı. Bu nedenle Özlem ile bugün ayrı etkinlik yapacağım diyebilir.

Araç Gereç: Öğretmen derste öğreteceği etkinliğe veya konuya uygun olarak gerekli araç gereçleri hazırlamalıdır. Öğretmen hem diğer öğrencilere yaptıracağı etkinliğin araç

gereçlerini hem de kaynaştırma öğrencisine yaptıracığı etkinliğin araç gereçlerini hazır bulundurmalıdır.

B. Uygulama Aşaması

Konunun Açıklanması: Öğretmen uygulama 1'i uygulayacaksa yani destek eğitim dersinde birebir kaynaştırma öğrencisi ile ilgilenecekse kaynaştırma öğrencisine yapılacak etkinliği açıklar ve uygulamaya geçer. Öğretmen uygulama 2'yi yapacaksa yani diğer öğrenciler derste iken kaynaştırma öğrencisi ile birebir ilgilenecekse derste diğer öğrencilerin yapacağı etkinlikleri açıklar. Sonra görev dağılımlarını yaparak öğrencilere sorumluluk yükler. Daha sonra kaynaştırma öğrencisi ile ayrı bir etkinlik yapacağını nedeni ile birlikte öğrencilere açıklar. Diğer öğrenciler etkinliğe başladıktan sonra kaynaştırma öğrencisi ile etkinlik yapacağı alana geçer ve kaynaştırma öğrencisi ile yapılacak etkinliğe başlanır.

Yöntemin Açıklanması: Kaynaştırma öğrencisine dersin birebir işleneceği açıklanır.

Geçerli Nedenin Sunulması: Kaynaştırma öğrencisine veya varsa diğer öğrencilere kaynaştırma öğrencisi ile neden birebir etkinlik yapıldığına dair geçerli bir neden sunulur.

Takımların veya Grupların Belirlenmesi: Öğretmen, derste diğer öğrencilerin takımlarının veya gruplarının oluşmasını bekler. Takımları kendisi oluşturur ya da öğrencilerin oluşturmasına fırsat verir. Daha sonra kaynaştırma öğrencisi ile uygulama yapacağı alana geçer.

C. Değerlendirme Aşaması

Değerlendirme aşamasında seçilen yöntemin ve dersin amacına ulaşıp ulaşılmadığına dair öğrencilerden dönütler alınır. Dersin uygulama aşaması göz önünde bulundurularak öğretmen tarafından da değerlendirilir. Değerlendirme; öğretmenin değerlendirmesi, diğer öğrencilerin değerlendirmesi ve kaynaştırma öğrencisinin değerlendirmesi olmak üzere üç aşamada incelenir.

Öğretmenin Değerlendirmesi: Öğretmen etkinliğin hazırlık ve uygulama aşamalarını da göz önünde bulundurarak yöntem ve dersin amacına ulaşıp ulaşılmadığına dair ders süresince gözlem yaparak değerlendirme yapar.

Diğer Öğrencilerin Değerlendirmesi: Öğretmen, işlenen dersin nasıl olduğuna dair öğrencilerin düşüncelerini dinler.

Kaynaştırma Öğrencisinin Değerlendirmesi: Kaynaştırma öğrencisinden birebir dersin işlenmesine dair geri bildirim alınır. Öğrenciden sadece öğretmen ile etkinlik yapmanın nasıl bir duygu olduğuna dair geribildirimler alınır.

Not: Bu yöntem için öğretmen tarafından geliştirilmiş öz değerlendirme formu uygulanabilir.

4. Avantajları

Kaynaştırma öğrencisi ile doğrudan ilgilenilir.

Kaynaştırma öğrencisine anında geri bildirim verilir.

Kaynaştırma öğrencisine etkinliği gerçekleştirmesi için yeterli zaman verilir.

Kaynaştırma öğrencisine başarabileceği etkinlikler sunularak başarı duygusunu yaşamasına olanak sağlanabilir.

Kaynaştırma öğrencisinin kendini daha değerli hissetmesini sağlayabilir.

5. Dezavantajları

Kaynaştırma öğrencisinin diğer öğrencilerden soyutlanmasına neden olabilir.

Öğrenci ders süresince aktif olacağı için etkinlikten sıkılabilir.

Etkinlik öğrencinin düzeyine uygun değilse yetersizlik duygusuna neden olabilir.

6. Öğretmene Tavsiyeler

Öğrencinin düzeyine uygun etkinlikler hazırlanmalıdır.

Öğrenciye etkinliği gerçekleştirmesi için yeterli zaman verilmelidir.

Kaynaştırma öğrencisini etkinliğe daha etkin katmak isterken diğer öğrenciler göz ardı edilmemelidir.

Kaynaştırma öğrencisinde ben engelliyim, yetersizim düşüncesine neden olunmamalıdır.

7. Güvenlik Önlemleri

Etkinlik esnasında alanda gerekli malzemeler dışında farklı bir malzeme bulunmamalıdır.

Kullanılacak malzemeler kaynaştırma öğrencisine uygun olmalıdır.

8. Gelişim Alanlarına Etkisi

Psikomotor: Kaynaştırma öğrencisinin etkinliğe aktif olarak katılım sağlaması ders süresince fiziksel olarak aktif olması devinışsel alana büyük katkı sağlar.

Duyuşsal: Kaynaştırma öğrencisi ile birebir ilgilenilmesi duyuşsal alana katkı sağlar. Kaynaştırma öğrencisinin etkinliğe ilgisi artar, özgüveni artar, başarmanın tadına varır, kendini daha değerli hisseder.

Bilişsel: Etkinlikteki kuralları anlaması ve üstlendiği görevi yerine getirmesi bakımından bilişsel alana katkı sağlar.

9. Uygulayıcı Öğretmen Görüşleri

Uygulayıcı 1

Öğrencinin Yaşı	: 12
Cinsiyeti	: Erkek
Engel Grubu	: Zihinsel
Engel Derecesi	: Hafif
Okulun Türü	: Ortaokul
Sınıf Mevcudu	: 19
Öğretmenin Hizmet Yılı	: 4

“RAM raporu sonucuna göre zihinsel yetersizliği olan öğrencimin beden eğitimi dersinde destek eğitim almasına gerek görülmemiştir. Bu nedenle öğrencimize beden eğitimi dersinde destek eğitim verilmemiştir. Öğrencimiz her ne kadar bedensel olarak sağlıklı olsa da derse katılımında zorluk yaşamaktadır. Etkinliklere veya oyunlara dahil olsa da başarı gösterememektedir. Bu nedenle de öğrenciler tarafından eş ya da takım seçilirken en son seçilen kişilerden biri olmaktadır. Futbol, hentbol vb. takım oyunlarında ise takım arkadaşları tarafından çok az pas verilmektedir. Bu nedenle bir süre sonra oyundan sıkılmaktadır. Bugün ki derste konumuz voleyboldu. Öğrenciler voleybol oynamak için eşleştiler. Sınıf mevcudu 19’du. Takım seçilirken kaynaştırma öğrencim en sona kaldı. Öğrencime seçenek sundum. Ben de pas çalışmak istiyorum. Ama tek başıma çalışamam. Bana yardımcı olmak ister misin, dedim. İsterse voleybol maçına dahil olabileceğini de söyledim. Öğrencim bana yardım etmeyi sevinerek kabul etti. Diğer öğrencilerden olumsuz bir tepki gelmemesi sonucu ek bir neden sunulmadı. Diğer öğrenciler oynarken kaynaştırma öğrencisi ile birebir ilgilenildi. Bu sayede öğrencim parmak ve manşet pas çalışmış oldu. Aktif bir şekilde derse katıldı. Dersin sonlarına doğru diğer öğrencilerden birkaç kişi yanımıza geldi. Onları da pas çalışmamıza dahil ettik. Dersimiz oldukça verimli geçti. Ancak ders süresince diğer öğrencilerden oyunla ilgili şikayetler geldi. Aynı ders saatinde kaynaştırma öğrencisi ile diğer öğrencilere farklı uygulamalar yaptırmam hem sınıf hakimiyetini zorlaştırdı hem de çok yorucu oldu. Ancak kaynaştırma öğrencim için oldukça verimli ve etkili bir ders olduğu söylenebilir.”

Uygulayıcı 2

Öğrencinin Yaşı	: 13
Cinsiyeti	: Erkek
Engel Grubu	: Zihinsel
Engel Derecesi	: Hafif

Okulun Türü : Ortaokul
Sınıf Mevcudu : 30
Öğretmenin Hizmet Yılı : 8

“Dersimizde diğer öğrenciler serbest etkinlik yaparken kaynaştırma öğrencisi ile birebir ilgilendim. Öğrencim ile basket çalışması yaptık. Öğrencim basketbol oynamayı seviyor zaten. Ama onunla birebir oynamam çok hoşuna gitti. Öğrencimin yapabileceği bir etkinlik seçme nedenim kendine güveninin artmasıdır. Her başarılı atışında çok mutlu oldu. Diğer öğrencilerden de bizimle oynamak isteyen oldu. Onlara oyunumuzun 10 dk. sonra biteceğini sonra hep beraber oynayacağımızı söyledim. 10 dk. daha kaynaştırma öğrencisi ile oynadık. Sadece onunla oynamaya devam etmem ve diğer öğrencileri hemen oyuna almamam kaynaştırma öğrencimi çok mutlu etti. 10 dk. sonra diğer öğrencileri de oyuna dahil ettim. Bir süre sonra sınıfın çoğu oyunumuza dahil olmak istedi. Bu nedenle takım tutarak basket maçı yaptık. Hem kaynaştırma öğrencim hem de ben bu maça dahil olduk.”

Uygulayıcı 3

Öğrencinin Yaşı : 12
Cinsiyeti : Kız
Engel Grubu : Zihinsel
Engel Derecesi : Hafif
Okulun Türü : Ortaokul
Sınıf Mevcudu : 28
Öğretmenin Hizmet Yılı : 6

“Özel öğrencilerin derse katılımı için uygulanabilir bir yöntem. Özel öğrencim ile top sektirme çalışmaları yaptık. Bu süre zarfında kızlar voleybol erkekler ise futbol oynadılar. Sınıf düzenini bozan önemli bir sorun yaşanmadı. Bazen özel öğrencim oyunlara dahil olmak istemediğinde ya da tek başına oynamak istediğinde ben ona eşlik ediyorum. Özel öğrencim bu durumdan çok memnun.”

4.1.5. Yardımcı Hakem Yöntemi

1. Hangi Durumlarda

Bu yöntem zihinsel, bedensel ve işitme engelli kaynaştırma öğrencileri için uygulanabilir. Kaynaştırma öğrencisi sınıfla yapılacak oyunda veya etkinlikte yer alacak düzeyde değilse ya da oyunda veya etkinlikte yer almak istemiyorsa bu yöntem kullanılır.

Yöntemin Amacı: Kaynaştırma öğrencisinin derse mümkün olduğu kadar aktif bir şekilde katılımını sağlamak.

Sınıf Mevcudu: 10-35

Malzemeler: Düdük, uygulanacak branş veya etkinlik için gerekli olan araç gereçler.

Konu: Takım sporları (Futbol, Voleybol, Hentbol, Basketbol vb.)

Alan: Bahçe, Saha, Spor Salonu

2. Açıklaması

Kaynaştırma öğrencisi sınıfla yapılacak oyunda veya etkinlikte yer alacak düzeyde değilse ya da oyunda veya etkinlikte yer almak istemiyorsa bu yöntem kullanılır. Öğretmen hakem olur ve oyunu yönetir, kaynaştırma öğrencisini ise yardımcı hakem olarak seçer. Düdük çalma işi yardımcı hakemin yani kaynaştırma öğrencisinin görevidir. Öğretmen oyunun veya etkinliğin gerekli yerlerinde yardımcı hakeme işaret verir. Yardımcı hakem düdük çalar. Eğer kaynaştırma öğrencisi (yardımcı hakem) oyundaki hataları tespit edecek düzeyde ise öğretmen (baş hakem) kaynaştırma öğrencisine gerekli yerlerde karar vermesi için fırsat verir. Yani kaynaştırma öğrencisi baş hakemlik yapacak düzeyde ise kararları kaynaştırma öğrencisi verir. Öğretmen sadece gerekli yerlerde kaynaştırma öğrencisine müdahale eder.

3. Uygulanışı

A. Hazırlık Aşaması

Amaç: Öğretmen öncelikle dersin amacını belirler.

Konu: Dersin amacı doğrultusunda konu seçilir. Dersin amacına ve konusuna uygun olarak yöntem belirlenir. Eğer yardımcı hakem yöntemi kullanılacaksa takım sporları veya grup etkinlikleri seçilmelidir. Örnek; Futbol, hentbol, basketbol, masa tenisi vb. Hakem denetimi gerektiren oyun veya etkinlikler bu yöntem için uygundur.

Geçerli Neden: Diğer öğrencilerde, kaynaştırma öğrencisinin engelinden dolayı değil de yapılan bir olumlu davranışın sonucunda kaynaştırma öğrencisinin yardımcı hakem seçildiği algısı oluşturulmalıdır. Bu nedenle öğretmen kaynaştırma öğrencisini yardımcı hakem olarak belirlerken sınıfa geçerli bir neden sunmalıdır. Bu neden kaynaştırma öğrencisinin engeli ile ilgili olmamalıdır. Örneğin: Kaynaştırma öğrencisinin adı Tülay olsun. “Tülay derste sözümü dinlediği için, derste sessizce beni beklediği için, geçen hafta etkinlikte başarılı olduğu için bugün yardımcı hakem olarak Tülay’ı seçiyorum.”

Kaynaştırma öğrencisi yardımcı hakem olarak seçilirken kaynaştırma öğrencisinde istek uyandırılmalıdır. Örneğin: Tülay sen benim yardımcım olur musun? Benim senin yardımına ihtiyacım var. Düdük çalmakta zorlanıyorum, düdüğü sen çalarsan mutlu

olum. Bana yardımcı olursan çok sevinirim... vb. ifadeler kullanılarak kaynaştırma öğrencisinde etkinliğe katılım için istek uyandırılmalı ya da daha istekli hale getirilmelidir. Bu sayede kaynaştırma öğrencisi zorunlu olarak değil de kendi isteği ile katılım sağlamış olur.

Araç Gereç: Yardımcı hakem için düdük gereklidir. Bunun dışında öğretmen derste öğreteceği etkinliğe veya konuya uygun olarak gerekli araç gereçleri hazırlamalıdır.

B. Uygulama Aşaması

Konunun Açıklanması: Öğretmen derste ne işleneceğini öğrencilere açıklar. İşlenecek konu öğrencilerin anlayabileceği şekilde uygun yöntem ve teknikler seçilerek öğrencilere açıklanır.

Yöntemin Açıklanması: Yardımcı hakem yönteminin nasıl uygulanacağı öğrencilere açıklanır.

Geçerli Nedenin Sunulması: Kaynaştırma öğrencisinin yardımcı hakem seçilme nedeni sınıfa sunulur.

Takımların veya Grupların Belirlenmesi: Yapılacak etkinlik ve oyun için öğrenciler takımlara ayrılır.

Dikkat: Kaynaştırma öğrencisinin sürekli olarak yardımcı hakem seçilmesi diğer öğrencilerde kıskançlık gibi olumsuz duygulara veya kaynaştırma öğrencisinin engelinden dolayı sürekli yardımcı hakem seçildiği algısına neden olabilir. Bu nedenle öğretmen bu yöntemi başka uygulamalarında diğer öğrencileri de yardımcı hakem olarak seçebilir. Ayrıca öğretmen bu yöntemi kontrollü bir şekilde diğer öğrencilerden birini baş hakem, kaynaştırma öğrencisini de yardımcı hakem olarak belirleyerek de uygulayabilir. Ancak böyle bir uygulamada baş hakem olarak seçilecek öğrenci kaynaştırma öğrencisine karar vermesi için fırsat sunmayabilir. Kaynaştırma öğrencisinin görevini yapmasına izin vermeden tüm sorumluluğu üzerine alabilir. Bu nedenle öğretmen eğer bu şekilde bu yöntemi uygulayacaksa sürekli olarak denetim sağlamalı ve müdahalelerde bulunmalıdır.

C. Değerlendirme Aşaması

Değerlendirme aşamasında seçilen yöntemin ve dersin amacına ulaşıp ulaşılmadığına dair öğrencilerden dönütler alınır. Dersin uygulama aşaması göz önünde bulundurularak öğretmen tarafından da değerlendirilir. Değerlendirme; öğretmenin değerlendirmesi, diğer öğrencilerin değerlendirmesi ve kaynaştırma öğrencisinin değerlendirmesi olmak üzere üç aşamada incelenir.

Öğretmenin Değerlendirmesi: Öğretmen etkinliğin hazırlık ve uygulama aşamalarını da göz önünde bulundurarak yöntem ve dersin amacına ulaşıp ulaşılmadığına dair ders süresince gözlem yaparak değerlendirme yapar.

Diğer Öğrencilerin Değerlendirmesi: Öğretmen öğrencilerden yardımcı hakem yöntemine dair geri bildirimler alır. Yöntem ve işlenen dersin nasıl olduğuna dair öğrencilerin düşüncelerini dinler. Öğrencilerden hem kendilerini hem de yardımcı hakemi değerlendirmeleri istenilir. Gerekirse öğretmen yardımcı hakem yöntemi için öğrencilerden dönütler alabileceği değerlendirme formu uygular.

Kaynaştırma Öğrencisinin Değerlendirmesi: Kaynaştırma öğrencisinden yardımcı hakem olmayı sevip sevmediğine, bir daha yardımcı hakem olmak isteyip istemediğine dair geri bildirim alınır. Öğrencinin yardımcı hakem seçilmesinin nasıl bir duygu olduğuna dair ve diğer öğrencilerin yardımcı hakeme yaklaşımı hakkında geri bildirimler alınır.

Not: Bu yöntem için öğretmen tarafından geliştirilmiş öz değerlendirme ve akran değerlendirme formları uygulanabilir.

4. Avantajları

Kaynaştırma öğrencisinin derste daha aktif rol almasını sağlayabilir

Kaynaştırma öğrencisi kendini daha değerli hissetmesini sağlayabilir.

Kaynaştırma öğrencisinin derse olan ilgisini arttırabilir.

Geçerli neden olarak sunulan durumun pekiştirilmesini sağlayabilir.

5. Dezavantajları

Diğer öğrenciler kaynaştırma öğrencisini kıskanabilir.

Öğretmen ayrımcılık yapıyor düşüncesine neden olabilir.

Kaynaştırma öğrencisinde ben yetersizim algısı oluşturabilir.

Kaynaştırma öğrencisini oyunlarda veya etkinlikte yer almaması için teşvik edici olabilir.

6. Öğretmene Tavsiyeler

Kaynaştırma öğrencisinde ben engelliyim, yetersizim düşüncesine neden olunmamalıdır.

Kaynaştırma öğrencisi istemiyorsa zorla yardımcı hakem yapılmamalıdır.

Kaynaştırma öğrencisi oyunda yer alabilecek düzeyde ise oyunda oynaması için teşvik edilmelidir.

7. Güvenlik Önlemleri

Oyun veya etkinlik esnasında alanda gerekli malzemeler dışında malzeme bulundurulmamalıdır.

Oyuncuların kaynaştırma öğrencisine çarpmasını engelleyecek ve oyunun iyi bir şekilde yönetilmesine olanak sağlayacak bir alanda oyun yönetilmelidir.

8. Gelişim Alanlarına Etkisi

Psikomotor: Kaynaştırma öğrencisinin etkinliğe aktif olarak katılım sağlaması ders süresince fiziksel olarak aktif olması devinişsel alana büyük katkı sağlar.

Duyuşsal: Kaynaştırma öğrencisinde öğretmene yardım ediyorum, oyunu yönetiyorum düşüncesi oluşturması öğrencinin kendini değerli hissetmesini sağlayarak duyuşsal alana katkı sağlar. Bu sayede kaynaştırma öğrencisinin derse ilgisi artar, özgüveni artar, lider ruhu uyanabilir, kendini daha değerli hisseder.

Bilişsel: Kurallar dahilinde etkinliği yönetmesi, hataları fark etmesi ve üstlendiği görevi yerine getirmesi bakımından bilişsel alana katkı sağlar.

9. Uygulayıcı Öğretmenlerin Görüşleri

Uygulayıcı 1

Öğrencinin Yaşı	: 14
Cinsiyeti	: Kız
Engel Grubu	: Zihinsel
Engel Derecesi	: Hafif
Okulun Türü	: Ortaokul
Sınıf Mevcudu	: 30
Öğretmenin Hizmet Yılı	: 5

“Hafif zihinsel engelli kaynaştırma öğrencimizin olduğu sınıfta “Kaleli Yakan Top” etkinliği sırasında bu yöntemi uyguladık. Sınıftaki diğer öğrencilere oyunu benim hakem olarak, kaynaştırma öğrencimizin de yardımcı hakem olarak yöneteceğimizi söyledim. Bu durumu gayet olumlu karşıladılar. Oyun sırasında da öğrenciler herhangi bir sorun çıkarmadı. Kaynaştırma öğrencimiz oyunu yönetme sırasında uyumlu görünüyordu fakat oyuna katılmayı istediğini de ara sıra belli etti. Çaldığı düdüklere itiraz gelmedi, zaten kararları birlikte verdik. Öğrencinin sorumluluk alması özgüvenini artırabilir fakat oyuna katılması özgüveni açısından daha faydalı olabilir. Oyuna neden katılmadığını düşünebilir, kendisini farklı hissedebilir. Bugüne kadar bütün oyunlara ve etkinliklere hiç sorun yaşamadan katılmış bir öğrencimizdir.”

Uygulayıcı 2

Öğrencinin yaşı	: 13
Cinsiyeti	: Erkek
Engel grubu	: Zihinsel
Engel derecesi	: Hafif
Okulun türü	: Ortaokul
Sınıf mevcudu	: 26
Öğretmenin hizmet yılı	: 7

“Öncelikle konumuz hentboldu. Hentbolu anlattıktan sonra kaynaştırma öğrencisi olan Enes’i yardımcı hakem seçtim. Öğrencilere sordum; Enes’in yardımcı hakem olması konusunda sıkıntısı olan var mı? Kimse şikayet etmedi. Ben baş hakem oldum. Çocuklar hentbol oynamaya başladılar. Kural ihlali olduğunda kaynaştırma öğrencisi ile müdahale ettik. Bu yöntem ile hem kurallar daha iyi öğrenildi hem de ders çok verimli geçti. Bu yöntem kesinlikle uygulanmalıdır.”

Uygulayıcı 3

Öğrencinin Yaşı	: 12
Cinsiyeti	: Erkek
Engel Grubu	: Zihinsel
Engel Derecesi	: Hafif
Okulun Türü	: Ortaokul
Sınıf Mevcudu	: 28
Öğretmenin Hizmet Yılı	: 4

“Kaynaştırma öğrencimiz oyunda önce bulunmak istemedi ve yardımcı hakemlik yapması söylenerek ikna edildi. Kaynaştırma öğrencimize öncelikle oyun ve kurallarını anlattıktan sonra diğer arkadaşlarıyla oyunu gösterip konuyu daha iyi anlamasını sağladık. Oyun esnasında önce kaynaştırma öğrencimiz benim yanımda yapılan hataları görüp müdahale etti. Özellikle net olarak yapılan ihlallerde etkin oldu. Karmaşık olaylarda karışmadı ben müdahalede bulundum. Daha sonra oyunda aktif bir şekilde yer alarak kuralına göre oynamaya çalıştı. Diğer öğrencilerden olumlu destek aldıkça keyif aldığı gözlemlendi. Yardımcı hakemken uyarıda bulunduğu kural ihlallerine dikkat edip oyunun kuralına göre oynadığı görüldü.”

4.1.6. Yıldız Oyuncu Yöntemi

1. Hangi Durumlarda

Bu yöntem zihinsel, bedensel ve işitme engelli kaynaştırma öğrencileri için uygulanabilir. Uygulama için sınıfta bir kaynaştırma öğrencisinin olması daha iyi olacaktır. Ancak birden fazla kaynaştırma öğrencisinin olduğu durumlarda sıra ile diğer kaynaştırma öğrencisi içinde bu yöntem uygulanabilir. Ayrıca diğer öğrenciler içinde bu yöntem uygulanabilir.

Yöntemin Amacı: Kaynaştırma öğrencisinin diğer öğrenciler tarafından takımlara seçilmesi ve oyuna dahil edilmesidir. Kaynaştırma öğrencisinin derse etkin ve aktif bir şekilde katılmasının sağlamaktır.

Sınıf Mevcudu: 10-35

Malzemeler: Uygulanacak konu için gerekli araç gereçler dışında ekstra bir malzemeye gerek yok.

Konu: Takım veya grup çalışmaları

Alan: Bahçe, saha, spor salonu

2. Açıklaması

İki şekilde uygulanır. Öncelikle kaynaştırma öğrencisi yıldız oyuncu olarak seçilir.

Uygulama 1: Yıldız oyuncu puan aldığı anda aldığı puan birden fazla puanla çarpılır. Örneğin, yıldız oyuncu bir gol attığında iki gol atmış gibi puan alır. Bu uygulama kaynaştırma öğrencisi puan alabilecek düzeyde ise uygulanır.

Uygulama 2: Oyun başlamadan yıldız oyuncunun yer aldığı takıma puan verilir. Yani yıldız oyuncuyu alan takım 1-0 önde başlar. Eğer kaynaştırma öğrencisi puan alabilecek düzeyde değilse bu uygulama kullanılır.

Yıldız oyuncunun takıma dahil edilmesi için 3 teknik kullanılır. Öncelikle takımların denk dağılması sağlanmalıdır.

- A. Takım Kaptanının Seçmesi:** Takım kaptanları takımlarını belirler. Yıldız oyuncuyu ilk hangi takım kaptanı seçerse yıldız oyuncu o takımda yer alır.
- B. Yıldız Oyuncunun Seçmesi:** İki takım kaptanının yıldız oyuncuyu istemesi durumunda yıldız oyuncuya istediği takımda yer alması için seçim hakkı sunulabilir. Yıldız oyuncu hangi takımda yer almak istiyorsa o takımda oynar.
- C. Belirli Sürelerle Oynama:** Takımların eşit sayıda dağılması ve bütün takımların yıldız oyuncuyu istemesi durumunda yıldız oyuncu belirli

sürelerle bütün takımlarda oynayabilir. Bu teknik kullanılacaksa uygulama 1'in kullanılması daha etkili olacaktır.

Diğer öğrencilerde kaynaştırma öğrencisinin engelinden dolayı değil de uygulanan yöntemin özelliğinden dolayı yıldız oyuncuya fazla puan verildiği algısı oluşturulmalıdır.

Diğer öğrencilerin yıldız oyuncunun özel bir oyuncu olduğunu anlayıp onu kendi takımlarına almak istemeleri sağlanmalıdır.

Ayrıca bu yöntem kaynaştırma öğrencisinin yanı sıra diğer öğrencilere de ödül olarak sunulabilir. Etkinlikte başarılı olan öğrenciler yıldız oyuncu olarak seçilebilir.

3. Uygulanışı

A. Hazırlık Aşaması

Amaç: Öğretmen öncelikle dersin amacını belirler.

Konu: Dersin amacı doğrultusunda konu seçilir. Dersin amacına ve konusuna uygun olarak yöntem belirlenir. Eğer yıldız oyuncu yöntemi kullanılacaksa takım sporları veya grup etkinlikleri seçilmelidir. Örnek; futbol, hentbol, basketbol vb. Ayrıca öğrenciler takım veya gruplara ayrılarak rekabet edeceklerse parkur çalışmaları da bu yöntem için uygundur.

Geçerli Neden: Diğer öğrencilerde, kaynaştırma öğrencisinin engelinden dolayı değil de yapılan bir olumlu davranışın sonucunda kaynaştırma öğrencisinin yıldız oyuncu seçildiği algısı oluşturulmalıdır. Bu nedenle öğretmen kaynaştırma öğrencisini yıldız oyuncu olarak belirlerken sınıfa geçerli bir neden sunmalıdır. Bu neden kaynaştırma öğrencisinin engeli ile ilgili olmamalıdır. Örneğin: Kaynaştırma öğrencisinin adı Ayla olsun. "Ayla derste sözümü dinlediği için, derste sessizce beni beklediği için, geçen hafta etkinlikte başarılı olduğu için bugün yıldız oyuncu olarak Ayla'yı seçiyorum."

Araç Gereç: Öğretmen derste öğreteceği etkinliğe veya konuya uygun olarak gerekli araç gereçleri hazırlamalıdır. Eğer derste parkurlu bir etkinlik yapılacaksa ders başlamadan önce parkur oluşturulmalıdır. Ayrıca araç gereçler diğer öğrencilerin özelliklerine ve kaynaştırma öğrencine uygun olarak seçilmelidir.

B. Uygulama Aşaması

Konunun Açıklanması: Öğretmen derste ne işleneceğini öğrencilere açıklar. İşlenecek konu öğrencilerin anlayabileceği şekilde uygun yöntem ve teknikler seçilerek öğrencilere açıklanır.

Yöntemin Açıklanması: Yıldız oyuncu yönteminin nasıl uygulanacağı öğrencilere açıklanır.

Geçerli Nedenin Sunulması: Kaynaştırma öğrencisinin yıldız oyuncu seçilme nedeni sınıfa sunulur.

Takımların veya Grupların Belirlenmesi: Öğretmen, açıklamada belirtilen tekniklerden uygun olanına göre takımların oluşmasını sağlar.

Dikkat: Kaynaştırma öğrencisinin sürekli olarak yıldız oyuncu seçilmesi diğer öğrencilerde kıskançlık gibi olumsuz duygulara veya kaynaştırma öğrencisinin engelinden dolayı sürekli yıldız oyuncu seçildiği algısına neden olabilir. Bu nedenle öğretmen etkinliğin farklı bölümlerinde veya tekrar uygulanışında başka öğrencileri de yıldız oyuncu olarak seçebilir.

C. Değerlendirme Aşaması

Değerlendirme aşamasında seçilen yöntemin ve dersin amacına ulaşıp ulaşılmadığına dair öğrencilerden dönütler alınır. Dersin uygulama aşaması göz önünde bulundurularak öğretmen tarafından da değerlendirilir. Değerlendirme; öğretmenin değerlendirmesi, diğer öğrencilerin değerlendirmesi ve kaynaştırma öğrencisinin değerlendirmesi olmak üzere üç aşamada incelenir.

Öğretmenin Değerlendirmesi: Öğretmen etkinliğin hazırlık ve uygulama aşamalarını da göz önünde bulundurularak yöntem ve dersin amacına ulaşıp ulaşılmadığına dair ders süresince gözlem yaparak değerlendirme yapar.

Diğer Öğrencilerin Değerlendirmesi: Öğretmen öğrencilerden yıldız oyuncu yöntemine dair geri bildirimler alır. Yöntem ve işlenen dersin nasıl olduğuna dair öğrencilerin düşüncelerini dinler. Öğrencilerden hem kendilerini hem de yıldız oyuncuyu değerlendirmeleri istenilir. Gerekirse öğretmen yıldız oyuncu yöntemi için öğrencilerden dönütler alabileceği değerlendirme formu uygular.

Kaynaştırma Öğrencisinin Değerlendirmesi: Kaynaştırma öğrencisinden yıldız oyuncu olmayı sevip sevmediğine dair geri bildirim alınır. Öğrencinin yıldız oyuncu seçilmesinin nasıl bir duygu olduğuna dair ve diğer öğrencilerin yıldız oyuncuya yaklaşımı hakkında geribildirimler alınır.

Not: Bu yöntem için öğretmen tarafından geliştirilmiş öz değerlendirme ve akran değerlendirme formları uygulanabilir.

4. Avantajları

Kaynaştırma öğrencisinin öncelikli olarak seçilmesini sağlayabilir.

Kaynaştırma öğrencisinin kendini daha değerli hissetmesini sağlayabilir.

Kaynaştırma öğrencisinin etkinliklerde daha aktif rol oynamasını sağlayabilir.

Geçerli neden olarak sunulan durumun pekişmesini sağlayabilir.

5. Dezavantajları

Diğer öğrenciler kaynaştırma öğrencisini kıskanabilir.

Öğretmen ayrımcılık yapıyor düşüncesine neden olabilir.

Kaynaştırma öğrencisinde ben yetersizim algısı oluşturabilir.

6. Öğretmene Tavsiyeler

Kaynaştırma öğrencisini etkinliğe daha etkin katmak isterken diğer öğrenciler göz ardı edilmemelidir.

Kaynaştırma öğrencisinde ben engelliyim, yetersizim düşüncesine neden olunmamalıdır.

Takımların denk dağılmasına dikkat edilmelidir.

Gerekirse etkinliğin farklı bölümlerinde veya tekrarında diğer öğrencilerde yıldız oyuncu seçilmelidir.

7. Güvenlik Önlemleri

Etkinlik esnasında alanda gerekli malzemeler dışında farklı bir malzeme bulunmamalıdır.

Kullanılacak malzemeler kaynaştırma öğrencisine uygun olmalıdır.

8. Gelişim Alanlarına Etkisi

Psikomotor: Kaynaştırma öğrencisinin etkinliğe aktif olarak katılım sağlaması ders süresince fiziksel olarak aktif olması devinışsel alana büyük katkı sağlar.

Duyuşsal: Kaynaştırma öğrencisinin öncelikli olarak tercih edilmesi duyuşsal alana katkı sağlar. Tercih edilen kaynaştırma öğrencisinin etkinliğe ilgisi artar, özgüveni artar, kendini daha değerli hisseder.

Bilişsel: Etkinlikteki kuralları anlaması ve üstlendiği görevi yerine getirmesi bakımından bilişsel alana katkı sağlar.

9. Uygulayıcı Öğretmen Görüşleri

Uygulayıcı 1

Öğrencinin Yaşı	: 12
Cinsiyeti	: Erkek
Engel Grubu	: Zihinsel
Engel Derecesi	: Hafif
Okulun Türü	: Ortaokul
Sınıf Mevcudu	: 22
Öğretmenin Hizmet Yılı	: 5

“Yıldız oyuncu yöntemi yapılacak etkinlik öncesinde sınıfa açıklandı. Kaynaştırma öğrencisinin yıldız oyuncu olarak seçilme nedeni olarak bir önceki derste kaynaştırma öğrencisinin spor malzemelerini taşımada öğretmene yardımcı olması gösterildi. Uygulama 1 kullanılarak yıldız oyuncu yöntemi uygulandı. Yani kaynaştırma öğrencisinin kaleye yaptığı her başarılı atış iki gol atmış olarak sayıldı. Takım kaptanları belirlenip eş seçmeleri istendiğinde ilk olarak yıldız oyuncunun seçildiği gözlemlendi. Bu durumda kaynaştırma öğrencisinin şaşırıldığı ve mutlu olduğu gözlemlendi. Etkinlikte takım kaptanının kaynaştırma öğrencisini forvet oyuncusu olarak belirlediği gözlemlendi. Takım arkadaşlarının gol atması için kaynaştırma öğrencisine pas attıkları gözlemlendi. Etkinlik süresince kaynaştırma öğrencisi 1 gol attı ve 2 gol atmış gibi takımına puan kazandırdığında takım arkadaşlarının sevinci kaynaştırma öğrencisine yansıdı. Sevincini coşkuyla gösterdi. Etkinlik sonunda kaynaştırma öğrencisinin derse ilgisinin arttığı ve dersin bitmesini istemediği gözlemlendi. Dersin sonunda yanıma gelerek “Hocam malzemeleri taşımanıza yardım edersem gelecek hafta da beni yıldız oyuncu seçer misiniz?” dedi. Öğrenciye “Yıldız oyuncu olmak güzel miydi?” sorusu sorulduğunda “Evet, güzeldi hocam.” dedi.”

Uygulayıcı 2

Öğrencinin Yaşı	: 13
Cinsiyeti	: Erkek
Engel Grubu	: Zihinsel
Engel Derecesi	: Hafif
Okulun Türü	: Ortaokul
Sınıf Mevcudu	: 27
Öğretmenin Hizmet Yılı	: 8

“Derste futbol etkinliği yaparken yıldız oyuncu yöntemini uyguladım. Bu yöntem sayesinde kaynaştırma öğrencim maça katılmak istedi. İki takımında kaynaştırma öğrencisini kendi takımına almak istedi. İlk seçim yapan takım kaptanı kaynaştırma öğrencisini hemen takımına seçti. Ders süresince diğer öğrencilerin kaynaştırma öğrencisine her zamankinden daha fazla pas vermesi dikkatimi çekti. Bu durum sonucunda kaynaştırma öğrencim ders süresince aktif oldu. Ders sonunda kaynaştırma öğrencisinin yorulduğunu ve terlediğini gözlemledim. Eğer isterse oyundan çıkabileceğini söylediğimde oyundan çıkmak istemediğini söyleyerek hemen oyuna girdi.

İkinci derste diğer öğrencilerimde yıldız oyuncu olmak istediklerini dile getirdiler. Bu nedenle ikinci ders yine futbol oynandı. Ancak farklı bir öğrenciyi yıldız oyuncu olarak

belirledim. Yıldız oyuncu olan diğer öğrencinin de bu durumdan çok memnun olduğunu gördüm. Tüm sınıf bu yönteme oldukça ilgi gösterdi.”

Uygulayıcı 3

Öğrencinin Yaşı	: 12
Cinsiyeti	: Kız
Engel Grubu	: Zihinsel
Engel Derecesi	: Hafif
Okulun Türü	: Ortaokul
Sınıf Mevcudu	: 33
Öğretmenin Hizmet Yılı	: 3

“Bu yöntem sayesinde normalde yapılan oyunlarda hemen canı sıkılan ve oyundan çıkmak isteyen kaynaştırma öğrencim oyunu sonuna kadar tamamladı. Oyunun bitmesini yeni bir oyuna geçmeyi istemedi. Yıldız oyuncu seçilmenin kaynaştırma öğrencimi oldukça mutlu ettiği ve diğer öğrencilerin yıldız oyuncuya yani kaynaştırma öğrencime ilgi gösterdiği görüldü. Diğer öğrencilerimde yıldız oyuncu olmak istediler. İkinci ders yakan top oynattım. Yine bu sefer kaynaştırma öğrencimim yanı sıra başka bir öğrenciyi daha yıldız oyuncu olarak belirledim. İlk seçim yapan takım diğer öğrenciler arasından yıldız oyuncu seçilen öğrencimi hemen takımına seçti. Kaynaştırma öğrencim sonlarda seçildi. Ancak bu durum kaynaştırma öğrencimin oyuna olan ilgisini azaltmadı. Oyun bitene kadar oyundan çıkmak istemedi. Öğrenciler çok ilgi gösterdiler. Bu nedenle gelecek hafta derste yine yıldız oyuncu yöntemini yapacağımızı söyledim.”

4.1.7. Aile ile Oyun

1. Hangi Durumlarda

Bu yöntem zihinsel, bedensel, işitme ve görme engelli kaynaştırma öğrencileri için uygulanabilir. Kaynaştırma öğrencileri ile ailelerinin katılacağı okul içi ve okul dışı etkinlikler için uygundur.

Yöntemin Amacı: Kaynaştırma öğrencileri ile ailelerini bir araya getirerek öğrencilerin ve ailelerin kaynaşmasını sağlamaktır. Aynı zamanda velilerinde birbirleri ile kaynaşmasını sağlamaktır.

Sınıf Mevcudu: En az 6 öğrenci, veliler ile birlikte 12

Malzemeler: Uygulanacak konu için gerekli araç gereçler dışında ekstra bir malzemeye gerek yok.

Konu: Okul ve okul dışı etkinlikler, takım çalışmaları, eşli çalışmalar.

Alan: Bahçe, saha, spor salonu, park, AVM.

2. Açıklaması

Okul içinde ve dışında uygulanacak etkinlikler için uygundur. Kaynaştırma öğrencilerin aileleri ile eşleşerek etkinliklere katılmasını sağlayan yöntemdir. Açık alanda ve kapalı alanda etkinlikler düzenlenebilir. Bu etkinlikler parkur, eğitsel oyun, geleneksel oyun, müzikli dans şeklinde olabileceği gibi sadece bir spor branşına özgü hareketlerin yapılması da olabilir. Kaynaştırma öğrencilerinin velileri öğrencileri ile katılmak şartıyla etkinliğe davet edilir. Daha sonra veliler kendi öğrencileri ile eşleşerek yapılacak olan etkinlikte takım olarak yarışır. Ayrıca kaynaştırma öğrencisinin velisi ve diğer öğrencilerin velileri etkinlikler düzenlenerek okula veya etkinliğin yapılacağı alana davet edilerek de uygulanabilir. Bu yöntem her sınıf şubesi için ayrı ayrı günlerde yapılacağı gibi aynı günde de yapılabilir. Farklı okullarla anlaşarak ve gerekli yerlerden izin alınarak diğer okuldaki kaynaştırma öğrencileri ve velileri ile de etkinlikler planlanabilir.

3. Uygulanışı

Bu yöntem üç şekilde uygulanabilir.

- A) Okuldaki veya farklı okullardaki aynı engel grubundaki öğrenciler ve velileri ile uygulanabilir.
- B) Aynı veya farklı okullardaki birbirinden farklı engel grubundaki öğrenciler ve veliler bir araya getirilerek uygulanabilir.
- C) Kaynaştırma öğrencisi kendi velisi ve kendi sınıfından öğrenci ve velileri ile bir araya getirilerek uygulanabilir.

A. Hazırlık Aşaması

Amaç: Hem öğrencilerin hem de ailelerin kaynaşmasını sağlayarak birlikte etkinlikler yapmasını sağlamaktır.

Konu: Aileler ile öğrencilere yaptırılacak etkinlikler belirlenir. Öğrencilerin ve ailelerin birlikte başarabileceği ve uygulayabileceği etkinlikler belirlenmelidir.

Araç Gereç: Yapılacak etkinliğe veya konuya uygun olarak gerekli araç gereçler hazırlanmalıdır.

B. Uygulama Aşaması

Yapılacak etkinlikler açıklanmadan önce velilerin ve öğrencilerin birbiri ile tanışmaları için fırsat verilmelidir. Sıcak bir atmosfer oluşturulmalıdır.

Konunun Açıklanması: Yapılacak etkinlik öğrenci ve velilere açıklanır. Daha sonra velilerin ve öğrencilerin birlikte uygulaması için fırsat verilir.

Takımların veya Grupların Belirlenmesi: Öğrenciler kendi velileri ile eşleşerek etkinliği uygulurlar. Takımlı çalışmalar yapılacaksa veli ve öğrencisi eş olarak aynı takıma alınır.

C. Değerlendirme Aşaması

Değerlendirme aşamasında seçilen yöntemin ve dersin amacına ulaşıp ulaşılmadığına dair velilerden ve öğrencilerden dönütler alınır. Dersin uygulama aşaması göz önünde bulundurularak öğretmen tarafından da değerlendirilir. Değerlendirme; öğretmenin değerlendirmesi, öğrencilerin değerlendirmesi ve velilerin değerlendirmesi olarak yapılabilir.

Öğretmenin Değerlendirmesi: Öğretmen etkinliğin hazırlık ve uygulama aşamalarını da göz önünde bulundurarak yöntem ve dersin amacına ulaşıp ulaşılmadığına dair ders süresince gözlem yaparak değerlendirme yapar.

Velilerin Değerlendirmesi: Öğretmen, velilerden uygulamanın nasıl olduğuna dair geri bildirimler alır. Önerileri ve geri bildirimleri göz önünde bulundurur.

Kaynaştırma Öğrencisinin Değerlendirmesi: Kaynaştırma öğrencisinden velisi ile okul dışında etkinlik yapmayı sevip sevmeye, kendini nasıl hissettiği vb. hakkında geri bildirimler alınarak değerlendirme yapılır.

Not: Bu yöntem için öğretmen tarafından geliştirilmiş öz değerlendirme formu uygulanabilir.

4. Avantajları

Kaynaştırma öğrencileri diğer kaynaştırma öğrencileri ile bir araya gelir.

Öğrencilerin ve velilerin hem birbirleri ile hem de diğer öğrenci ve velileri ile sosyalleşmesini sağlar.

Öğrenciler velileri ile birlikte takım olmanın tadına varır.

5. Dezavantajları

Sadece kaynaştırma öğrencilerinin ve velilerinin yer alması nedeniyle velilerden gelen olumsuz tepki ile karşılaşılabilir.

Alan ve malzeme bulmakta sorun yaşanabilir.

Okuldan sadece beden eğitimi öğretmenin katılması yeterli olmayabilir. Okul idaresi ve diğer öğretmenlerden de destek alınması gerekebilir.

Çok zaman alabilir.

6. Öğretmene Tavsiyeler

Velilerin ve öğrencilerin birlikte yapabilecekleri etkinlikler düzenlenmelidir.

Amaç yarışmak değil veliler ile öğrencilerin eğlenceli zaman geçirmesine fırsat sağlamak olmalıdır.

Öğrencilerde engelliyim algısına neden olabilecek tutumdan kaçınılmalıdır.

Etkinlik çok iyi organize edilmelidir.

Alan önceden belirlenmeli ve gerekirse gerekli yerlerden izin alınmalıdır.

Veliler önceden bilgilendirilmeli ve gerekirse önceden toplantı yapılmalıdır.

7. Güvenlik Önlemleri

Malzemeler hem öğrencilere hem de velilere uygun olarak seçilmelidir.

Alanda etkinlikte gerek duyulmayan malzemeler bulundurulmamalıdır.

Alan için gerekli yerlerden izin alınmalıdır.

8. Gelişim Alanlarına Etkisi

Psikomotor: Kaynaştırma öğrencisinin etkinliğe aktif olarak katılım sağlaması ders süresince fiziksel olarak aktif olması devinışsel alana büyük katkı sağlar.

Duyuşsal: Kaynaştırma öğrencisinin velisi ile etkinliğe katılımı duyuşsal alana katkı sağlar. Kaynaştırma öğrencisinin etkinliğe ilgisi artar, özgüveni artar, kendini daha değerli hisseder, velisi ile yakınlaşır, diğer öğrenciler ve velileri ile sosyalleşir.

Bilişsel: Etkinlikteki kuralları anlaması ve üstlendiği görevi yerine getirmesi bakımından bilişsel alana katkı sağlar.

9. Uygulayıcı Öğretmen Görüşleri

Not: Bu yöntem için gerekli yerlerden izin alınarak ilçede düzenlenen çocuk şenliğinde kaynaştırma öğrencileri içinde bir gün ayrılmıştır. Kaynaştırma öğrencileri velileri ve öğretmenleri ile birlikte şenliğe katılarak şenlikte yer alan etkinliklere katılmışlardır.

Uygulayıcı 1

Öğrencinin Yaşı	: 11
Cinsiyeti	: Kız
Engel Grubu	: Zihinsel (Down)
Engel Derecesi	: Hafif
Okulun Türü	: Ortaokul
Katılımcı Sayısı	: 32
Öğretmenin Hizmet Yılı	: 6

“Öğrenciler aşırı derecede eğlendiler. Geleneksel oyunlarda ve şişme balonlarda çok zaman geçirdiler. Veliler çok memnun kaldı. Benim için biraz yorucu oldu ama gerçekten yorulduğuma değdi.”

Uygulayıcı 2

Öğrencinin Yaşı	: 11
Cinsiyeti	: Erkek
Engel Grubu	: Zihinsel
Engel Derecesi	: Hafif
Okulun Türü	: Ortaokul
Katılımcı Sayısı	: 22
Öğretmenin Hizmet Yılı	: 4

“Böyle etkinlikler ve organizasyonlar her yıl yapılmalı. Benim öğrencilerim aşırı derecede zevk aldılar. Normal öğrencilerimizde çok zevk aldılar. Aileler çocukların eğlencesini görünce çok mutlu oldu. Özel olarak söylemek gerekirse Şahin benim özel öğrencim. Sene başında velisi durumunu kabul etmiyordu. Rehber öğretmenimiz ve müdürümüz veliyi ikna etmesi üzerine okula kazandırıldı. Bugün velisi de etkinliğe katıldı. Oğlunun durumunu hala kabul etmekte zorlansa da Şahin’i eğlenirken görünce velide çok mutlu oldu.”

Uygulayıcı 3

Öğrencinin Yaşı	: 14
Cinsiyeti	: Erkek
Engel Grubu	: Zihinsel
Engel Derecesi	: Hafif
Okulun Türü	: Ortaokul
Katılımcı Sayısı	: 20
Öğretmenin Hizmet Yılı	: 4

“Öğrenciler ve veliler arasında çok eğlenceli bir ortam oluştu. Etkinliğin başında veliler biraz çekimserdi. Ancak biraz zaman geçince sıcak bir ortam oluştu. Öğrencilerin eğlendiğini düşünüyorum. Eve gitmek istemediler. Veliler bana teşekkür ettiler. Akşam beni arayıp teşekkür edenlerde oldu. Bu yöntem uygulaması zor ama etkili.”

4.2. Bedensel Engelli Kaynaştırma Öğrencileri İçin Yöntemler

Bedensel engelli kaynaştırma öğrencileri için badi yöntemi, katılım yöntemi, odak oyuncu yöntemi, özel çalışma yöntemi, yardımcı hakem yöntemi, yıldız oyuncu yöntemi ve aile ile oyun yöntemi olmak üzere 7 yöntem geliştirilmiştir.

4.2.1. Badi Yöntemi

1. Hangi Durumlarda

Bu yöntem zihinsel, bedensel, işitme ve görme engelli kaynaştırma öğrencileri için uygulanabilir. Önceden öğrenilmiş konuların alıştırma ve tekrarında bu yöntem kullanılabilir. Uygulama için sınıfta etkinliği iyi bilen öğrencilerin bulunması gerekmektedir. Sınıfta birden fazla kaynaştırma öğrencisi olduğunda da uygulanabilir bir yöntemdir. Ancak kaynaştırma öğrencilerinin birbiri ile badi olmamalarına dikkat edilmelidir.

Yöntemin Amacı: Akran desteği ile konunun daha rahat öğrenilmesini sağlamaktır. Kaynaştırma öğrencisinin derse daha etkin ve aktif katılımını sağlamaktır.

Sınıf Mevcudu: En fazla 35 (Eğer badi olarak eşleşen bütün öğrencilere yeterli alan sağlanamayacaksa ve kontrol edilemeyecekse sınıf mevcudunun az olmasına dikkat edilmelidir.)

Malzemeler: Uygulanacak konu için gerekli araç gereçler dışında ekstra bir malzemeye gerek yok.

Konu: Eşli çalışmalar

Alan: Bahçe, saha, spor salonu

2. Açıklaması

Bu yöntemde sınıftaki tüm öğrenciler ikişerli olarak eşleştirilir. Eşleşen öğrenciler birbirleri ile badi olurlar. Badilerden biri yapılacak olan etkinlik süresinde diğer badiye konuyu öğrenmesinde yardımcı olur. Yapılacak olan etkinliği iyi bir şekilde yapabilen öğrencilerden biri kaynaştırma öğrencisi ile badi yapılmalıdır. Badilerden biri öğreten diğeri ise öğrenen durumundadır. Eğer kaynaştırma öğrencisi yapılacak etkinliği iyi biliyorsa ve başka birine öğretebilecek durumda ise kaynaştırma öğrencisi de öğreten badi olabilir. Rol değişimi yoktur. Öğretmen daha çok gözlemci durumundadır. Öğretmen gerekli yerlerde badilere müdahalelerde bulunabilir.

Bu yöntemin öğrenilmiş konuların tekrarlanmasında veya alıştırmalar yapılmasında kullanılması daha verimli olacaktır. Yeni bir konunun öğretilmesinde bu yöntemin kullanılması istenen etkiyi sağlamayabilir. Çünkü bu yöntemde esas olan konuyu bilen bir öğrencinin konuyu bilmeyen bir öğrenciye öğrenmesinde yardımcı olmasıdır. Ayrıca uygulanacak etkinlik badi yöntemi için uygun olmalıdır.

Badiler belirlenirken 2 teknik kullanılabilir.

- A. Öğretmenin Eşleştirmesi:** Badileri öğretmen eşleştirir. Öğrencilere seçim hakkı vermez. Bu yöntemde öğretmen öğrencileri iyi tanımalıdır. Konuyu bilen ve kaynaştırma öğrencisine yardımcı olabilecek öğrencilerden biri kaynaştırma öğrencisi ile badi yapılmalıdır. Eğer kaynaştırma öğrencisi konuyu iyi biliyorsa ve öğretebilecek durumda ise badisine konuyu öğrenmesinde yardımcı olabilir. Kaynaştırma öğrencisi ile iyi anlaşılan biri kaynaştırma öğrencisi ile badi olarak eşleştirilmelidir.
- B. Öğrencilerin Eşleşmesi:** Öğretmen öncelikle öğreten ve öğrenen olmak üzere sınıfı iki gruba ayırır. Konuyu bilen ve öğretebilecek öğrencileri öğretenler grubuna, konuyu tam olarak bilmeyen ve eksikleri olan öğrencileri ise öğrenenler grubuna ayırır. Öğrenciler kendi badilerini kendileri seçer. Bu üç şekilde gerçekleşir.

1. Öğretenin Seçmesi: Öğretenler grubundaki öğrenciler öğrenenler grubundan kendilerine sırası ile bir badi seçerler. Bu yöntemde kaynaştırma öğrencisi sona kalabilir. Ancak kaynaştırma öğrencisi ile çalışmak isteyen öğrenci kendi isteği ile kaynaştırma öğrencisi ile badi olacağı için kaynaştırma öğrencisine yardım etmeye istekli olabilir.

2. Öğrenenin seçmesi: Öğrenenler grubundaki öğrenciler sıra ile öğretenler grubundan kendilerine bir badi seçer. Burada ilk seçim sırası kaynaştırma öğrencisine verilebilir. Bu sayede kaynaştırma öğrencisi kendi badisini kendisi belirleyeceği için kaynaştırma öğrencisi kendine karşı iyi yaklaşım içinde olacak öğrenciyi badi olarak seçebilir.

3. Karşılıklı Seçme: Burada ise öğreten grubundan bir öğrenci kendine öğrenen grubundan bir badi seçer, sonra öğrenen grubundan bir öğrenci öğreten grubundan kendine bir badi seçer. Sonra tekrar öğreten grubundan bir öğrencinin kendine badi seçmesi istenir. Tekrar seçim hakkı öğrenen grubuna geçer. Yani sıra ile her gruptan bir öğrenci kendine badi seçer.

Dikkat: Kaynaştırma öğrencisi ile badi olacak öğrenci konuyu iyi bilmenin yanı sıra kaynaştırma öğrencisine karşı ılımlı bir yaklaşım sergileyecek, kaynaştırma öğrencisine yardımcı olmaya istekli olacak, kaynaştırma öğrencisini yetersiz hissettirecek, küçümseyecek bir tavır sergilemeyecek biri olmalıdır.

3. Uygulanışı

A. Hazırlık Aşaması

Amaç: Öğretmen öncelikle dersin amacını belirler.

Konu: Dersin amacı doğrultusunda konu seçilir. Dersin amacına ve konusuna uygun olarak yöntem belirlenir. Eğer badi yöntemi kullanılacaksa eşli veya ikili şekilde çalışma

yapılabilecek etkinlik ve alıştırmalar seçilmelidir. Takım ile oynanan branşların bölümleri öğretilirken (voleybolda parmak pas vb.) ve bireysel olarak yapılan branşlarda (koşular, uzun atlama vb.) bu yöntemin seçilmesi daha uygundur.

Geçerli Neden: Badiler seçilirken öğrenenin seçmesi tekniğinde ilk seçim hakkı kaynaştırma öğrencisine verilecekse geçerli nedenin sunulması gerekebilir. Yani ilk seçimi neden kaynaştırma öğrencisinin yaptığına dair geçerli bir neden sunulmalıdır. Kaynaştırma öğrencisinin adı Ayşe olsun. Geçen hafta Ayşe sınıfta etkinliğe katıldığı için, derste bana şu konuda yardımcı olduğu için, yüksek not aldığı için vb. ilk badisini Ayşe seçsin şeklinde öğretmen sınıfa geçerli bir neden sunmalıdır. Böylece bu yöntemde kaynaştırma öğrencisini ön plana çıkaracak ve diğer öğrencilerde kıskançlık oluşturabilecek bir durumun oluşmasına engel olunmaya çalışılır.

Araç Gereç: Öğretmen derste öğreteceği etkinliğe veya konuya uygun olarak gerekli araç gereçleri hazırlamalıdır. Eğer derste parkurlu bir etkinlik yapılacaksa ders başlamadan önce parkur oluşturulmalıdır. Ayrıca araç gereçler diğer öğrencilerin özelliklerine ve kaynaştırma öğrencine uygun olarak seçilmelidir.

B. Uygulama Aşaması

Konunun Açıklanması: Öğretmen derste ne işleneceğini öğrencilere açıklar. İşlenecek konu öğrencilerin anlayabileceği şekilde uygun yöntem ve teknikler seçilerek öğrencilere açıklanır.

Yöntemin Açıklanması: Badi yönteminin nasıl uygulanacağı öğrencilere açıklanır.

Badilerin Belirlenmesi: Öğretmen veya öğrenciler tarafından badiler seçilir.

C. Değerlendirme Aşaması

Değerlendirme aşamasında seçilen yöntemin ve dersin amacına ulaşıp ulaşılmadığına dair öğrencilerden dönütler alınır. Dersin uygulama aşaması göz önünde bulundurularak öğretmen tarafından da değerlendirilir. Değerlendirme; öğretmenin değerlendirmesi, diğer öğrencilerin değerlendirmesi ve kaynaştırma öğrencisinin değerlendirmesi olmak üzere üç aşamada incelenir.

Öğretmenin Değerlendirmesi: Öğretmen etkinliğin hazırlık ve uygulama aşamalarını da göz önünde bulundurarak yöntem ve dersin amacına ulaşıp ulaşılmadığına dair ders süresince gözlem yaparak değerlendirme yapar.

Diğer Öğrencilerin Değerlendirmesi: Öğretmen öğrencilerden badi yöntemine dair geri bildirimler alır. Yöntem ve işlenen dersin nasıl olduğuna dair öğrencilerin düşüncelerini dinler. Öğrencilerden hem kendilerini hem de badilerini değerlendirmeleri istenilir.

Gerekirse öğretmen badi yöntemi için öğrencilerden dönütler alabileceği değerlendirme formu uygular.

Kaynaştırma Öğrencisinin Değerlendirmesi: Kaynaştırma öğrencisinden badi olmayı sevip sevmediğine dair geri bildirim alınır. Badi ile çalışmanın nasıl bir duygu olduğuna dair ve badisinin kendisine yaklaşımı hakkında geribildirimler alınır.

Not: Bu yöntem için öğretmen tarafından geliştirilmiş öz değerlendirme ve akran değerlendirme formları uygulanabilir.

4. Avantajları

Kaynaştırma öğrencisinin arkadaş edinmesini kolaylaştırabilir.

Kaynaştırma öğrencisi için teşvik edici olabilir.

Kaynaştırma öğrencisine anında dönüt sağlanabilir.

Kaynaştırma öğrencisi ile badi olan öğrenci kendini daha yeterli hissedebilir.

5. Dezavantajları

Diğer öğrenciler kaynaştırma öğrencisi ile badi olmak istemeyebilir.

Kaynaştırma öğrencisi ile badi olan öğrencinin daha etkin olması gerekebilir.

Kaynaştırma öğrencisi ile badi olan öğrenci kaynaştırma öğrencisine yetersizlik duygusu yaşatabilir.

Kaynaştırma öğrencisi ile badi seçilen öğrenci etkinlikten zevk almayabilir.

6. Öğretmene Tavsiyeler

Kaynaştırma öğrencisi ile badi yapılacak öğrenci etkinliği iyi şekilde yapabilen ve kaynaştırma öğrencisine yardımcı olmaya istekli biri olmalıdır.

Kaynaştırma öğrencinde yetersizlik duygusu oluşturabilecek bir öğrenci kaynaştırma öğrencisi ile badi yapılmamalıdır.

7. Güvenlik Önlemleri

Etkinlik esnasında alanda gerekli malzemeler dışında farklı bir malzeme bulundurulmamalıdır.

Kullanılacak malzemeler kaynaştırma öğrencisine uygun olmalıdır.

Badilere etkinliğin rahatça yapılmasına olanak sağlayacak alan verilmelidir.

8. Gelişim Alanlarına Etkisi

Psikomotor: Kaynaştırma öğrencisinin etkinliğe aktif olarak katılım sağlaması ders süresince fiziksel olarak aktif olması devinışsel alana büyük katkı sağlar.

Duyuşsal: Yalnız kalmaması, akranından öğrenmenin tadına varması, derse ilgisinin artması, özgüveninin artması vb. bakımından duyuşsal alana katkı sağlar.

Bilişsel: Etkinliği kuralları çerçevesinde anlaması, uygulaması, badisinin dönütleri dikkate alması, hatalarını düzeltmesi, badisine geri bildirim vermesi bakımından bilişsel alana katkı sağlar.

9. Uygulayıcı Öğretmenlerin Görüşleri

Uygulayıcı 1

Öğrencinin Yaşı	: 13
Cinsiyeti	: Kız
Engel Grubu	: Serebral Palsi
Engel Derecesi	: Hafif
Okulun Türü	: Ortaokul
Sınıf Mevcudu	: 22
Öğretmenin Hizmet Yılı	: 4

“Derse katılmakta çekinen, katılmak istemeyen, dersten çabuk sıkılan kaynaştırma öğrencisinin bu yöntem sayesinde derse aktif katıldığı, ders ile ilgili ve istekli olduğu görüldü. Voleybolda manşet pas çalışmasını iyi bilenler ve bilmeyenler öğretmen tarafından iki gruba ayrıldı. Daha sonra etkinliği iyi bilen gruptaki öğrencilerden diğer gruptan kendilerine badi seçmeleri istendi. Kaynaştırma öğrencisini ise hem konuyu iyi bilen hem de kaynaştırma öğrencisi ile yakın arkadaş olan bir öğrenci kendine badi olarak seçti. Kaynaştırma öğrencisinin voleybolda manşet pas çalışmasını yapabilmek için çok çaba harcadığı ve dersten keyif aldığı gözlemlendi. Bu yöntemin bütün öğrenciler için etkili, verimli ve uygulanabilir olduğu gözlemlendi. Ancak konuyu iyi bilen badilerden birkaç tanesinin dersin sonlarına doğru sıkılmaya başladığı gözlemlendi.”

Uygulayıcı 2

Öğrencinin Yaşı	: 11
Cinsiyeti	: Erkek
Engel Grubu	: Sol Kolda Ampute
Engel Derecesi	: Hafif
Okulun Türü	: Ortaokul
Sınıf Mevcudu	: 31
Öğretmenin hizmet yılı	: 3

“Kaynaştırma öğrencimin sol kolunda ampute var. Ancak öğrencim dersle ilgili ve aktif birisi. Tüm etkinliklere katılım sağlamakta tek eli ile yapmaya çalışmaktadır. Özgüvenli bir öğrencidir. Ama yine de bazı çalışmalarda yetersizlikler yaşamaktadır. Derste basketbolda top sektirme çalışması yapılırken bu yöntemi uyguladım. Badileri ben

belirledim. Kaynaştırma öğrencim top sektirmede iyi olduğu için sektirme çalışmasını iyi bilmeyen bir öğrenci ile badi olarak eşleştirdim. Kaynaştırma öğrencim badisi ile çalışma yaparken çok heyecanlı ve hevesliydi. Kendini yeterli ve başarılı hissettiği, badisine karşı oldukça kibar olduğunu gözlemledim. Bu yöntem uygulanabilir bir yöntem. Ancak bazen sınıf hakimiyetini sağlarken zorlandım. Ama büyük bir problem yaşamadım.”

Uygulayıcı 3

Öğrencinin Yaşı	: 13
Cinsiyeti	: Erkek
Engel Grubu	: Kalça Çıkığı
Engel Derecesi	: Hafif
Okulun Türü	: Ortaokul
Sınıf Mevcudu	: 28
Öğretmenin hizmet yılı	: 2

“Konumuz basketbolda pas çalışmalarıydı. Önceden baş üstü pas, yerden pas, göğüs pas konuları işlenmişti. Bu derste ise karışık olarak pas çalışmaları yapıldı. Çalışmada iyi ve eksikleri olan öğrencileri iki gruba ayırdım ve karşı gruptan kendilerine badi seçmelerini istedim. İlk badi seçme hakkını kaynaştırma öğrencisine verdim. Ders süresince badiler birbirleri ile pas çalışmaları yaptılar. Ancak toplarımız yetersiz olduğu için öğrencileri iki gruba ayırdım. İlk ders 1. Gruptaki öğrenciler badileri ile pas çalışmaları yaparken diğer öğrenciler futbol oynadılar. İkinci ders ise 2. Grup pas çalışması yaparken 1. Grup futbol oynadı. Malzeme problemi yaşadım. Ancak bu yöntemin öğrenciler için verimli olduğunu gözlemledim. Kaynaştırma öğrencisinin derse katılımında faydalı olduğunu düşünüyorum.”

4.2.2. Katılım Yöntemi

1. Hangi Durumlarda

Bu yöntem zihinsel, bedensel ve işitme engelli kaynaştırma öğrencileri için kullanılabilir. Sınıfta sadece bir kaynaştırma öğrencisinin olması bu yöntemin uygulanmasında kolaylık sağlar. Ancak birden fazla kaynaştırma öğrencisinin olduğu durumlarda öğretmen sırası ile her bir kaynaştırma öğrencisi için bu yöntemi kullanabilir. **Yöntemin Amacı:** Kaynaştırma öğrencisinin diğer öğrenciler tarafından takımlara seçilmesi ve oyuna dahil edilmesidir. Kaynaştırma öğrencisinin beden eğitimi dersine etkin ve aktif bir şekilde katılımını sağlamaktır.

Sınıf Mevcudu: 10-35

Malzemeler: Uygulanacak konu için gerekli araç gereçler dışında ekstra bir malzemeye gerek yok.

Konu: Takım veya grup çalışmaları

Alan: Bahçe, saha, spor salonu

2. Açıklaması

Öğrenciler kendi takımlarını oluştururken öğretmen öğrencilere duyuru yapar. Kaynaştırma öğrencisi hangi takımda oyuncu olacaksa kendisinin de o takımda yer alacağını duyurur. Yani kaynaştırma öğrencisini takımına alan takım kaptanı aynı zamanda öğretmeni de takımına almış olur. Ancak bunu yaparken geçerli bir mazeret sunmalıdır. Örneğin kaynaştırma öğrencisinin adı Ahmet olsun. “Ahmet beni derste sessizce beklediği için, sıraya hemen geçtiği için vb. nedeniyle ben bu hafta Ahmet ile aynı takımda oynayacağım der.” Böylece kaynaştırma öğrencisinin engelinden dolayı değil de olumlu bir davranışı nedeniyle ödül olarak aynı takımda yer aldığı algısı oluşturulur. Böylece sınıf içi olumlu davranışlar da pekiştirilmiş olur.

3. Uygulanışı

A. Hazırlık Aşaması

Amaç: Öğretmen öncelikle dersin amacını belirler.

Konu: Dersin amacı doğrultusunda konu seçilir. Dersin amacına ve konusuna uygun olarak yöntem belirlenir. Eğer katılım yöntemi kullanılacaksa takım sporları veya grup etkinlikleri seçilmelidir. Örnek; Futbol, hentbol, basketbol vb. Ayrıca öğrenciler takım veya gruplara ayrılarak rekabet edeceklerse parkur çalışmaları da bu yöntem için uygundur.

Geçerli Neden: Diğer öğrencilerde, kaynaştırma öğrencisinin engelinden dolayı değil de yapılan bir olumlu davranışın sonucunda öğretmenin kaynaştırma öğrencisi ile aynı takımda yer aldığı algısı oluşturulmalıdır. Bu nedenle öğretmen kaynaştırma öğrencisi ile aynı takımda yer alırken sınıfa geçerli bir neden sunmalıdır. Bu neden kaynaştırma öğrencisinin engeli ile ilgili olmamalıdır. Örneğin; kaynaştırma öğrencisinin adı Ahmet olsun. “Ahmet derste sözümü dinlediği için, derste sessizce beni beklediği için, geçen hafta etkinlikte başarılı olduğu için bugün Ahmet ile aynı takımda oynayacağım.”

Araç Gereç: Öğretmen derste öğreteceği etkinliğe veya konuya uygun olarak gerekli araç gereçleri hazırlamalıdır. Eğer derste parkurlu bir etkinlik yapılacaksa ders başlamadan önce parkur oluşturulmalıdır. Ayrıca araç gereçler diğer öğrencilerin özelliklerine ve kaynaştırma öğrencine uygun olarak seçilmelidir.

B. Uygulama Aşaması

Konunun Açıklanması: Öğretmen derste ne işleneceğini öğrencilere açıklar. İşlenecek konu öğrencilerin anlayabileceği şekilde uygun yöntem ve teknikler seçilerek öğrencilere açıklanır.

Yöntemin Açıklanması: Öğretmen kaynaştırma öğrencisi hangi takımda oyuncu olacaksa kendisinin de o takımda oynayacağını sınıfa duyurur. Yani kaynaştırma öğrencisini takımına alan takım kaptanı öğretmeni de takımına almış olur.

Geçerli Nedenin Sunulması: Öğretmen kaynaştırma öğrencisi ile aynı takımda yer alma nedenini sınıfa duyurur.

Takımların veya Grupların Belirlenmesi: Takım kaptanı öğretmen veya öğrenciler tarafından belirlenir. Daha sonra hangi takım liderinin önce takımına öğrenci seçeceği belirlenir. Bunun için şu teknikler kullanılabilir: Yazı tura atışı, saklanan nesneyi bulma, kısa çöp seçme, taş kağıt makas, kaptanlara dersle ilgili soru sorulup bilen kaptana ödül olarak vb.

Dikkat: Bu yöntem diğer öğrenciler içinde ödül olarak kullanılabilir. Öğretmenin bu yöntemi her zaman sadece kaynaştırma öğrencisi için kullanması diğer öğrencilerde itiraz etme, kıskançlık, küsme, sinirlenme gibi olumsuz duygulara veya tepkilere neden olabilir. Ayrıca kaynaştırma öğrencisinin engelinden dolayı öğretmenin kaynaştırma öğrencisi ile aynı takımda oynadığı algısına neden olabilir. Bu nedenlerle öğretmenin bu yöntemi diğer öğrenciler içinde kullanması bu olumsuzlukların önüne geçecektir.

C. Değerlendirme Aşaması

Değerlendirme aşamasında seçilen yöntemin ve dersin amacına ulaşıp ulaşılmadığına dair öğrencilerden dönütler alınır. Dersin uygulama aşaması göz önünde bulundurularak öğretmen tarafından da değerlendirilir. Değerlendirme; öğretmenin değerlendirmesi, diğer öğrencilerin değerlendirmesi ve kaynaştırma öğrencisinin değerlendirmesi olmak üzere üç aşamada incelenir.

Öğretmenin Değerlendirmesi: Öğretmen etkinliğin hazırlık ve uygulama aşamalarını da göz önünde bulundurarak yöntem ve dersin amacına ulaşıp ulaşılmadığına dair ders süresince gözlem yaparak değerlendirme yapar.

Diğer Öğrencilerin Değerlendirmesi: Öğretmen öğrencilerden katılım yöntemine dair geri bildirimler alır. Öğretmen ile aynı takımda olmak isteyip istememelerine dair sorular sorulur ve nedenleri öğrenilmeye çalışılır. Öğretmenin oyuna dahil olmasının dersi nasıl etkilediğine dair öğrencilerin düşünceleri dinlenir. Gerekirse öğretmen öğrencilerden dönütler alabileceği değerlendirme formu uygular.

Kaynaştırma Öğrencisinin Değerlendirmesi: Kaynaştırma öğrencisinden öğretmen ile aynı takımda yer almanın nasıl hissettirdiği, bu durumu sevip sevmediğine dair geri bildirim alınır.

Not: Bu yöntem için öğretmen tarafından geliştirilmiş öz değerlendirme ve akran değerlendirme formları uygulanabilir.

4. Avantajları

Kaynaştırma öğrencisinin öncelikli olarak tercih edilmesini arttırabilir.

Geçerli neden olarak sunulan durumun pekiştirilmesini sağlayabilir.

Kaynaştırma öğrencisinin kendisini daha değerli hissetmesini sağlayabilir.

Kaynaştırma öğrencisinin etkinliğe katılma isteğini arttırabilir.

5. Dezavantajları

Öğretmen ayrımcılık yapıyor düşüncesine neden olabilir.

Diğer öğrencilerin kaynaştırma öğrencisine karşı olumsuz duygu (kıskançlık, öfke, kızgınlık) geliştirmesine neden olabilir.

Kaynaştırma öğrencisinde ben yetersizim, engelliyim düşüncesine neden olabilir.

6. Öğretmene Tavsiyeler

Kaynaştırma öğrencisini etkinliğe daha etkin katmak isterken diğer öğrenciler göz ardı edilmemelidir. Bu nedenle bu yöntem diğer öğrenciler içinde uygulanmalıdır.

Takımların denk dağılmasına dikkat edilmelidir.

Kaynaştırma öğrencisinin engelinden dolayı aynı takımda yer aldığı sezdirilmemelidir.

7. Güvenlik Önlemleri

Etkinlik esnasında alanda gerekli malzemeler dışında malzeme bulundurulmamalıdır.

Malzemeler kaynaştırma öğrencisine uygun olmalıdır.

8. Gelişim Alanlarına Etkisi

Psikomotor: Kaynaştırma öğrencisinin etkinliğe aktif olarak katılım sağlaması ders süresince fiziksel olarak aktif olması devinişsel alana büyük katkı sağlar.

Duyuşsal: Öğretmen ile aynı takımda yer almak ve takımlar tarafından paylaşılmaz olmak kaynaştırma öğrencisinin duyuşsal alanına katkı sağlar. Kaynaştırma öğrencisinin derse olan ilgisi artar, özgüveni artar, kendini daha değerli hisseder.

Bilişsel: Etkinlikteki kuralları anlaması ve üstlendiği görevi yerine getirmesi bakımından bilişsel alana katkı sağlar.

9. Uygulayıcı Öğretmenlerin Görüşleri

Uygulayıcı 1

Öğrencinin Yaşı	: 13
Cinsiyeti	: Kız
Engel Grubu	: Serebral Palsi
Engel Derecesi	: Hafif
Okulun Türü	: Ortaokul
Sınıf Mevcudu	: 32
Öğretmenin hizmet yılı	: 4

“Sınıfa ilk girdiğim de kaynaştırma öğrencisi beni kapıda karşıladı. Hocam Fen sınavımız açıklandı, 100 aldım, en yüksek notu ben aldım, dedi. Tebrik ettim. Madem yüksek not aldın ben de bugün seninle aynı takımda oynayacağım dedim. Sınıfa itirazı olan var mı diye sordum? İtiraz eden olmadı. Kaynaştırma öğrencim bu duruma çok sevindi. Takımlar önce kaynaştırma öğrencisini aldılar. Normalde kaynaştırma öğrencim sonlara doğru takıma alınırken, bugün ilk onu aldılar. Maç eğlenceli geçti.”

Uygulayıcı 2

Öğrencinin Yaşı	: 12
Cinsiyeti	: Kız
Engel Grubu	: Skolyoz
Engel Derecesi	: Orta
Okulun Türü	: Ortaokul
Sınıf Mevcudu	: 30
Öğretmenin hizmet yılı	: 2

“Kaynaştırma öğrencim Arzu ile aynı takımda olacağımı söylediğimde öğrenciler tarafından alkışla karşılandı. İtiraz edenler oldu. Neden bizimle değil. Benimle aynı takımda olun hocam dediler. Ben ise onlara neden olarak Arzu'nun derste çok saygılı olduğunu, izin almadan konuşmadığını, eşofmansız derse hiç gelmediğini söyledim. Takım kaptanlarını belirler belirlemez ilk ben seçeyim hocam diye beni ikna etmeye çalıştılar. Yazı tura attık. İlk seçim yapma hakkı kazanan takım kaptanı Arzu ile beni seçti. Diğer öğrencilerde bizimle aynı takımda olmak istediler. Diğer takımın kaptanı kendilerini seçtiğinde o takıma gitmek istemeyenler oldu”

Uygulayıcı 3

Öğrencinin Yaşı	: 12
Cinsiyeti	: Erkek

Engel Grubu	: Sağ ayakta kısıklık
Engel Derecesi	: Hafif
Okulun Türü	: Ortaokul
Sınıf Mevcudu	: 31
Öğretmenin hizmet yılı	: 5

“Derste etkinlik olarak parkur oluşturduk. Parkuru önce tamamlayan takım oyunu kazanır. Koşu ağırlıklı etkinliklerde kaynaştırma öğrencim zorluk yaşıyor. Ama etkinliklerde yer almak için istekli bir öğrenci. Kaynaştırma öğrencimin aynı zamanda sınıf rehber öğretmeniyim. Bu ay en çok kitap okuyan öğrenci seçildi. Sınıfa neden olarak bu ay en çok kitap okuyan öğrenci olduğu için Nedim ile aynı takımda olacağını söyledim. Diğer öğrenciler ılımlı karşıladılar. Uygulamada sorun yaşanmadı. Kaynaştırma öğrencim ilk seçilmekten ziyade benimle aynı takımda olması onu çok mutlu etmiş. Ders sonunda yanıma geldi. Mutlu olduğunu dile getirdi.”

4.2.3. Odak Oyuncu Yöntemi

1. Hangi Durumlarda

Bu yöntem zihinsel, bedensel ve işitme engelli kaynaştırma öğrencileri için uygulanabilir. İki kaynaştırma öğrencisinin olduğu sınıflar için daha uygundur. Ancak uyarlamalar yapılarak (Kale sayısı veya hedef noktası bire düşürülebilir. Kaynaştırma öğrencisine rakip olarak beceri olarak yakın düzeyde ama kaynaştırma öğrencisi olmayan başka bir öğrenci odak oyuncu seçilebilir.) bir kaynaştırma öğrencisinin olduğu sınıflara da uygulanabilir. Burada kaynaştırma öğrencilerinin aynı engel grubunda olmasına dikkat edilmelidir. Ayrıca bu yöntem kaynaştırma öğrencisinin yanı sıra diğer öğrencilere de ödül olarak sunulabilir.

Yöntemin Amacı: Kaynaştırma öğrencisinin derse aktif bir şekilde katılım sağlamasıdır.

Sınıf Mevcudu: En fazla 30-35

Malzemeler: Uygulanacak konu için gerekli araç gereçler dışında ekstra bir malzemeye gerek yok.

Konu: Takım veya grup çalışmaları

Alan: Bahçe, saha, spor salonu

2. Açıklaması

Takımlar oluşturulurken kaynaştırma öğrencileri farklı takımlara yerleştirilir. Oyunda ya da etkinlikte odak alan belirlenir. Her takımdan bir kişi odak oyuncu seçilir. Odak oyuncu odak alanda bekler ve hedefe atışı sadece o yapabilir. Örneğin basketbol

oyunırken öğretmen potaya yakın bir nokta da odak alan belirler. O noktaya odak oyuncularını yerleştirir. Sadece odak oyuncu çembere topu atabilir. Diğer takım oyuncularını sayı alabilmek için topu odak oyuncuya pas vermek zorundadırlar. Odak oyuncu topu eline aldıktan sonra hiçbir rakip veya takım arkadaşı odak oyuncuya müdahale edemez. Öğretmen diğer öğrencileri de odak oyuncu olarak seçebilir. Ancak odak oyuncuların düzey olarak birbirlerine yakın olmasına dikkat edilmelidir. Öğretmen, kaynaştırma öğrencilerini veya diğer öğrencileri odak oyuncu seçerken geçerli bir neden sunmalıdır. Örneğin, geçen ders top atışını başarılı bir şekilde yaptığı için, sessizce öğretmeni beklediği için, arkadaşına yardım ettiği için odak oyuncu seçiyorum vb.

Takımlar oluşturulurken 3 teknik kullanılabilir.

A. Öğretmenin Oluşturması: Öğretmen takımları kendisi oluşturabilir.

B. Kaynaştırma Öğrencisinin Oluşturması: Öğretmen kaynaştırma öğrencilerini takım belirlemek için görevlendirir. Kaynaştırma öğrencileri takım oyuncularını seçer.

C. Diğer Öğrencilerin Oluşturması: Öğretmen takım kaptanlarını diğer öğrencilerden seçer. Takım kaptanları takım oyuncularını seçerler. Ancak iki kaynaştırma öğrencisinin aynı takıma seçilmesi durumunda öğretmen, müdahale ederek kaynaştırma öğrencilerinin farklı takımlara yerleşmesini sağlar. Ancak bunu yaparken kaynaştırma öğrencisinin yanı sıra birkaç öğrencinin daha takımında değişiklik yapar. Bu sayede kaynaştırma öğrencisi içi değişiklik yapıldığı algısının önüne geçebilir.

3. Uygulanışı

A. Hazırlık Aşaması

Amaç: Öğretmen öncelikle dersin amacını belirler.

Konu: Dersin amacı doğrultusunda konu seçilir. Dersin amacına ve konusuna uygun olarak yöntem belirlenir. Eğer odak oyuncu yöntemi kullanılacaksa takım sporları veya grup etkinlikleri seçilmelidir. Örnek; futbol, hentbol, basketbol vb.

Geçerli Neden: Diğer öğrencilerde, kaynaştırma öğrencisinin engelinden dolayı değil de yapılan bir olumlu davranışın sonucunda kaynaştırma öğrencisinin odak oyuncu seçildiği algısı oluşturulmalıdır. Bu nedenle öğretmen kaynaştırma öğrencisini odak oyuncu olarak belirlerken sınıfa geçerli bir neden sunmalıdır. Bu neden kaynaştırma öğrencisinin engeli ile ilgili olmamalıdır. Kaynaştırma öğrencisinin sınıfta sergilediği olumlu bir davranışı veya başarısı neden olarak sunulmalıdır.

Araç Gereç: Öğretmen derste öğreteceği etkinliğe veya konuya uygun olarak gerekli araç gereçleri hazırlamalıdır. Araç gereçler diğer öğrencilerin özelliklerine ve kaynaştırma öğrencine uygun olarak seçilmelidir.

B. Uygulama Aşaması

Konunun Açıklanması: Öğretmen derste ne işleneceğini öğrencilere açıklar. İşlenecek konu öğrencilerin anlayabileceği şekilde uygun yöntem ve teknikler seçilerek öğrencilere açıklanır.

Yöntemin Açıklanması: Odak oyuncu yönteminin nasıl uygulanacağı öğrencilere açıklanır.

Geçerli Nedenin Sunulması: Öğrencilerin odak oyuncu seçilme nedeni sınıfa sunulur.

Takımların veya Grupların Belirlenmesi: Öğretmen, takımları kendisi oluşturabilir ya da öğrencileri yönlendirerek öğrencilerin oluşturmasına fırsat verebilir. Önemli olan kaynaştırma öğrencilerin iki ayrı takımda yer alması ve takımların denk dağılmasıdır. Kaynaştırma öğrencilerine takımları seçtirebilir.

Dikkat: Kaynaştırma öğrencisinin sürekli olarak odak oyuncu seçilmesi diğer öğrencilerde kıskançlık gibi olumsuz duygulara veya kaynaştırma öğrencisinin engelinden dolayı sürekli odak oyuncu seçildiği algısına neden olabilir. Bu nedenle öğretmen etkinliğin farklı bölümlerinde veya tekrar uygulandığında başka öğrencileri de odak oyuncu olarak seçebilir.

C. Değerlendirme Aşaması

Değerlendirme aşamasında seçilen yöntemin ve dersin amacına ulaşıp ulaşılmadığına dair öğrencilerden dönütler alınır. Dersin uygulama aşaması göz önünde bulundurularak öğretmen tarafından da değerlendirilir. Değerlendirme; öğretmenin değerlendirmesi, diğer öğrencilerin değerlendirmesi ve kaynaştırma öğrencisinin değerlendirmesi olmak üzere üç aşamada incelenir.

Öğretmenin Değerlendirmesi: Öğretmen etkinliğin hazırlık ve uygulama aşamalarını da göz önünde bulundurarak yöntem ve dersin amacına ulaşıp ulaşılmadığına dair ders süresince gözlem yaparak değerlendirme yapar.

Diğer Öğrencilerin Değerlendirmesi: Öğretmen öğrencilerden odak oyuncu yöntemine dair geri bildirimler alır. Yöntem ve işlenen dersin nasıl olduğuna dair öğrencilerin düşüncelerini dinler. Öğrencilerden hem kendilerini hem de odak oyuncularını değerlendirmeleri istenilir. Gerekirse öğretmen odak oyuncu yöntemi için öğrencilerden dönütler alabileceği değerlendirme formu uygular.

Kaynaştırma Öğrencisinin Değerlendirmesi: Kaynaştırma öğrencisinden odak oyuncu olmayı sevip sevmediğine dair geri bildirim alınır. Öğrencinin odak oyuncu seçilmesinin nasıl bir duygu olduğuna dair ve diğer öğrencilerin odak oyuncuya yaklaşımı hakkında geribildirimler alınır.

Not: Bu yöntem için öğretmen tarafından geliştirilmiş öz değerlendirme ve akran değerlendirme formları uygulanabilir.

4. Avantajları

Geçerli neden olarak sunulan durumun pekiştirilmesini sağlayabilir.

Kaynaştırma öğrencileri ve odak oyuncu seçilen öğrenciler kendilerini daha değerli hissedebilir.

Kaynaştırma öğrencisinin kendini daha değerli hissetmesini sağlayabilir.

Kaynaştırma öğrencisinin etkinliklerde daha aktif rol oynamasını sağlayabilir.

5. Dezavantajları

Diğer öğrenciler kaynaştırma öğrencisini kıskanabilir.

Öğretmen ayrımcılık yapıyor düşüncesine neden olabilir.

Bilinen bir etkinlikte olsa uyarlanması gerekebilir. Bu nedenle hazırlık uzun sürebilir.

Kaynaştırma öğrencisinde ben yetersizim algısı oluşturabilir.

6. Öğretmene Tavsiyeler

Kaynaştırma öğrencisini etkinliğe daha etkin katmak isterken diğer öğrenciler göz ardı edilmemelidir.

Kaynaştırma öğrencisinde ben engelliyim, yetersizim düşüncesine neden olunmamalıdır.

Takımların denk dağılmasına dikkat edilmelidir.

7. Güvenlik Önlemleri

Etkinlik esnasında alanda gerekli malzemeler dışında farklı bir malzeme bulunmamalıdır.

Kullanılacak malzemeler kaynaştırma öğrencisine uygun olmalıdır.

8. Gelişim Alanlarına Etkisi

Psikomotor: Kaynaştırma öğrencisinin etkinliğe aktif olarak katılım sağlaması ders süresince fiziksel olarak aktif olması devinişsel alana büyük katkı sağlar.

Duyuşsal: Kaynaştırma öğrencisinin etkinliğin odağında olması ve odak oyuncu seçilmesi duyuşsal alana katkı sağlar. Derse aktif katılan kaynaştırma öğrencisinin

etkinliğe ilgisi artar, özgüveni artar, başarmanın tadına varır, kendini daha değerli hisseder.

Bilişsel: Etkinlikteki kuralları anlaması ve üstlendiği görevi yerine getirmesi bakımından bilişsel alana katkı sağlar.

9. Uygulayıcı Öğretmen Görüşleri

Uygulayıcı 1

Öğrencinin Yaşı	: 11
Cinsiyeti	: Erkek
Engel Grubu	: Skolyoz
Engel Derecesi	: Orta
Okulun Türü	: Ortaokul
Sınıf Mevcudu	: 33
Öğretmenin hizmet yılı	: 3

“Bu yöntem sayesinde öğrencimin etkinlikte zevk aldığını gördüm. Öğrencim beden eğitimi derslerine bazen katılmak istememektedir. Odak oyuncu yöntemini sınıfa anlattıktan sonra kaynaştırma öğrencim ile birlikte başka bir öğrenciyi odak oyuncu seçtim. Daha sonra takımlar oluşturuldu. Futbol maçı oynandı. Odak oyuncularını kaleye yakın bir alana yerleştirdim. Maç süresince kaynaştırma öğrencim istekli bir tavır sergiledi. Başarılı bir atış bile gerçekleştirdi.”

Uygulayıcı 2

Öğrencinin Yaşı	: 12
Cinsiyeti	: Erkek
Engel Grubu	: Serebral Palsi
Engel Derecesi	: Orta
Okulun Türü	: Ortaokul
Sınıf Mevcudu	: 31
Öğretmenin hizmet yılı	: 7

“Parkurlu bir oyun planlandı. Parkurun son istasyonunda sepete hentbol topu atma görevi bulunmaktadır. Bu görev için odak oyuncu seçildi. Öğrenciler iki takıma ayrıldılar. Kaynaştırma öğrencisinin koşuda çok zorlanması nedeniyle parkura katılmak istememekteydi. Ancak odak oyuncu olunca sadece top atış görevini yapacağı için bu görevi severek yaptı. Diğer takım için zihinsel yetersizliği bulunan başka bir kaynaştırma öğrencisi odak oyuncu olarak belirlendi. Zihinsel yetersizliği olan odak oyuncunun bedensel yetersizliği bulunan kaynaştırma öğrencisine göre daha fazla başarılı atış

yaptığı görüldü. Ancak bu durum bedensel engelli öğrenci üzerinde olumsuz etki oluşturacak kadar fazla değildi. Derste iki kaynaştırma öğrencimde etkinliğe katılım sağladı. Ders süresince diğer öğrencilerde odak oyuncu oldular.”

Uygulayıcı 3

Öğrencinin Yaşı	: 12
Cinsiyeti	: Kız
Engel Grubu	: Bacak Kısısalığı
Engel Derecesi	: Hafif
Okulun Türü	: Ortaokul
Sınıf Mevcudu	: 32
Öğretmenin hizmet yılı	: 3

“Hentbol maçı için bu uygulamayı yaptım. Takımlar oluşturulduktan sonra odak oyuncu yöntemini açıkladım. Kaynaştırma öğrencisini ve diğer takımda yetersizliği olmayan başka bir öğrenciyi odak oyuncu yaptım. Kaleye atışı sadece odak oyuncular yaptılar. Kaynaştırma öğrencisi kaleye top atışında problem yaşamayan bir öğrenci. Aynı zamanda odak oyuncu diğer öğrencilere göre daha az koştuğu için kaynaştırma öğrencisi katılımında bir sorun yaşamadı. Hem kaynaştırma öğrencisinin hem de diğer öğrencilerin odak oyuncu olmak istediler. Kaynaştırma öğrencisinin daha az yorulması, aynı zamanda başarılı atışlar yapması kaynaştırma öğrencisine olumlu katkı sağladı.”

4.2.4. Özel Çalışma Yöntemi

1. Hangi Durumlarda

Bu yöntem zihinsel, bedensel, işitme ve görme engelli kaynaştırma öğrencileri için uygulanabilir. Kaynaştırma öğrencisi ile birebir ilgilenilir. Destek eğitim dersleri için uygundur. Bütün sınıf ile yapılacak derslerde ise sadece 1 kaynaştırma öğrencisi varsa uygulanması daha kolay olur.

Yöntemin Amacı: Kaynaştırma öğrencisinin etkin ve aktif bir şekilde beden eğitimi dersinden yararlanmasını sağlamaktır.

Sınıf Mevcudu: Destek eğitim derslerinde bireysel olarak kaynaştırma öğrencisi ile ilgilenilir. Sınıf içerisinde normal ders saati içerisinde uygulanacak ise sınıf mevcudu 35'i geçmemelidir.

Malzemeler: Uygulanacak konu için gerekli araç gereçler dışında ekstra bir malzemeye gerek yok.

Konu: Bireysel Çalışma

Alan: Bahçe, saha, spor salonu, sınıf

2. Açıklaması

Öğretmen, kaynaştırma öğrencisinin düzeyine uygun etkinlikler ve oyunlar planlayarak kaynaştırma öğrencisi ile birebir uygulama yapar. Planlamalarını yaparken öğrencinin sağlık raporunu, RAM raporunu, BEP'ini, eğitsel değerlendirme formunu dikkate alır.

İki şekilde uygulanır.

Uygulama 1: Destek eğitim derslerinde kaynaştırma öğrencisi ile birebir uygulamalar yapılır. Sadece kaynaştırma öğrencisi ile ilgilenilir. Uygulama 1 ile özel çalışma yönteminden en yüksek verim alınabilir.

Uygulama 2: Bu uygulamada bütün sınıf ile beden eğitimi dersi işlenirken kaynaştırma öğrencisi ile birebir ilgilenilir. Derste diğer öğrencilerin daha önceden bildikleri bir branş, oyun veya etkinlik işlenir. Burada tüm sınıf işlenecek konuya hakim ve katılım için istekli olmalıdır. Öğretmen sınıf başkanlarını veya seçtiği başka bir öğrenciyi sınıf düzeni için görevlendirerek kendi sorumluluğunun bir kısmını öğrencilere yükler. Öğretmen ise kaynaştırma öğrencisi ile birebir uygulama yapar. Ancak öğretmen, diğer öğrencileri gözlemleyebileceği ve öğrencilerinde öğretmeni görebileceği bir alanda kaynaştırma öğrencisi ile ders işlemelidir. Bu sayede öğretmen, ders içinde oluşacak sınıf düzenini bozan bir durumda hemen müdahale edebilir. Ayrıca öğrencilerde öğretmen gözetiminde olduklarını bilecekleri için sınıf düzenini bozan davranışlardan kaçınırlar. Uygulama 2 de öğretmenin sorumluluğu uygulama 1'e göre fazla ve zordur.

3. Uygulanışı

A. Hazırlık Aşaması

Amaç: Öğretmen öncelikle dersin amacını belirler.

Konu: Dersin amacı doğrultusunda konu seçilir. Dersin amacına ve konusuna uygun olarak yöntem belirlenir. Eğer özel çalışma yöntemi kullanılacaksa diğer öğrenciler için takım sporları veya grup etkinlikleri (futbol, hentbol, yakan top, istop vb.) seçilirken, kaynaştırma öğrencisi için ise bireysel etkinlikler seçilir. Ancak takım sporları çalıştırılmak isteniyorsa ilgili branş bölümlere ayrılarak (Voleybolda parmak pas, Hentbolda pas, basketbolda turnike vb.) kaynaştırma öğrencisi ile çalışmalar yapılır.

Geçerli Neden: Diğer öğrencilerde, kaynaştırma öğrencisinin engelinden dolayı değil de yapılan bir olumlu davranışın sonucunda kaynaştırma öğrencisi ile birebir etkinlik yapıldığı algısı oluşturulmalıdır. Bu nedenle öğretmen sınıfa geçerli bir neden sunmalıdır. Bu neden kaynaştırma öğrencisinin engeli ile ilgili olmamalıdır. Örneğin: Kaynaştırma

öğrencisinin adı Özlem olsun. “Özlem derste sözümü dinlediği için, derste sessizce beni beklediği için, geçen hafta etkinlikte başarılı olduğu için bugün Özlem ile etkinlik yapacağım.” Öğretmen neden olarak kaynaştırma öğrencisinin katılmadığı dersin telafisini sunabilir. Örneğin; Özlem geçen hafta ya da iki hafta önce derse katılamamıştı. Bu nedenle Özlem ile bugün ayrı etkinlik yapacağım diyebilir.

Araç Gereç: Öğretmen derste öğreteceği etkinliğe veya konuya uygun olarak gerekli araç gereçleri hazırlamalıdır. Öğretmen hem diğer öğrencilere yaptıracığı etkinliğin araç gereçlerini hem de kaynaştırma öğrencisine yaptıracığı etkinliğin araç gereçlerini hazır bulundurmalıdır.

B. Uygulama Aşaması

Konunun Açıklanması: Öğretmen uygulama 1’i uygulayacaksa yani destek eğitim dersinde birebir kaynaştırma öğrencisi ile ilgilenilecekse kaynaştırma öğrencisine yapılacak etkinliği açıklar ve uygulamaya geçer. Öğretmen uygulama 2’yi yapacaksa yani diğer öğrenciler derste iken kaynaştırma öğrencisi ile birebir ilgilenilecekse derste diğer öğrencilerin yapacağı etkinlikleri açıklar. Sonra görev dağılımlarını yaparak öğrencilere sorumluluk yükler. Daha sonra kaynaştırma öğrencisi ile ayrı bir etkinlik yapacağını nedeni ile birlikte öğrencilere açıklar. Diğer öğrenciler etkinliğe başladıktan sonra kaynaştırma öğrencisi ile etkinlik yapacağı alana geçer ve kaynaştırma öğrencisi ile yapılacak etkinliğe başlanır.

Yöntemin Açıklanması: Kaynaştırma öğrencisine dersin birebir işleneceği açıklanır.

Geçerli Nedenin Sunulması: Kaynaştırma öğrencisine veya varsa diğer öğrencilere kaynaştırma öğrencisi ile neden birebir etkinlik yapıldığına dair geçerli bir neden sunulur.

Takımların veya Grupların Belirlenmesi: Öğretmen, derste diğer öğrencilerin takımlarının veya gruplarının oluşmasını bekler. Takımları kendisi oluşturur ya da öğrencilerin oluşturmasına fırsat verir. Daha sonra kaynaştırma öğrencisi ile uygulama yapacağı alana geçer.

C. Değerlendirme Aşaması

Değerlendirme aşamasında seçilen yöntemin ve dersin amacına ulaşıp ulaşılmadığına dair öğrencilerden dönütler alınır. Dersin uygulama aşaması göz önünde bulundurularak öğretmen tarafından da değerlendirilir. Değerlendirme; öğretmenin değerlendirmesi, diğer öğrencilerin değerlendirmesi ve kaynaştırma öğrencisinin değerlendirmesi olmak üzere üç aşamada incelenir.

Öğretmenin Değerlendirmesi: Öğretmen etkinliğin hazırlık ve uygulama aşamalarını da göz önünde bulundurarak yöntem ve dersin amacına ulaşıp ulaşılmadığına dair ders süresince gözlem yaparak değerlendirme yapar.

Diğer Öğrencilerin Değerlendirmesi: Öğretmen, işlenen dersin nasıl olduğuna dair öğrencilerin düşüncelerini dinler.

Kaynaştırma Öğrencisinin Değerlendirmesi: Kaynaştırma öğrencisinden birebir dersin işlenmesine dair geri bildirim alınır. Öğrenciden sadece öğretmen ile etkinlik yapmanın nasıl bir duygu olduğuna dair geribildirimler alınır.

Not: Bu yöntem için öğretmen tarafından geliştirilmiş öz değerlendirme formu uygulanabilir.

4. Avantajları

Kaynaştırma öğrencisi ile doğrudan ilgilenilir.

Kaynaştırma öğrencisine anında geri bildirim verilir.

Kaynaştırma öğrencisine etkinliği gerçekleştirme için yeterli zaman verilir.

Kaynaştırma öğrencisine başarabileceği etkinlikler sunularak başarı duygusunu yaşamasına olanak sağlanabilir.

Kaynaştırma öğrencisinin kendini daha değerli hissetmesini sağlayabilir.

5. Dezavantajları

Kaynaştırma öğrencisinin diğer öğrencilerden soyutlanmasına neden olabilir.

Öğrenci ders süresince aktif olacağı için etkinlikten sıkılabilir.

Etkinlik öğrencinin düzeyine uygun değilse yetersizlik duygusuna neden olabilir.

6. Öğretmene Tavsiyeler

Öğrencinin düzeyine uygun etkinlikler hazırlanmalıdır.

Öğrenciye etkinliği gerçekleştirme için yeterli zaman verilmelidir.

Kaynaştırma öğrencisini etkinliğe daha etkin katmak isterken diğer öğrenciler göz ardı edilmemelidir.

Kaynaştırma öğrencisinde ben engelliyim, yetersizim düşüncesine neden olunmamalıdır.

7. Güvenlik Önlemleri

Etkinlik esnasında alanda gerekli malzemeler dışında farklı bir malzeme bulunmamalıdır.

Kullanılacak malzemeler kaynaştırma öğrencisine uygun olmalıdır.

8. Gelişim Alanlarına Etkisi

Psikomotor: Kaynaştırma öğrencisinin etkinliğe aktif olarak katılım sağlaması ders süresince fiziksel olarak aktif olması devinişsel alana büyük katkı sağlar.

Duyuşsal: Kaynaştırma öğrencisi ile birebir ilgilenilmesi duyuşsal alana katkı sağlar. Kaynaştırma öğrencisinin etkinliğe ilgisi artar, özgüveni artar, başarmanın tadına varır, kendini daha değerli hisseder.

Bilişsel: Etkinlikteki kuralları anlaması ve üstlendiği görevi yerine getirmesi bakımından bilişsel alana katkı sağlar.

9. Uygulayıcı Öğretmen Görüşleri

Uygulayıcı 1

Öğrencinin Yaşı	: 12
Cinsiyeti	: Erkek
Engel Grubu	: Serebral Palsi
Engel Derecesi	: Orta
Okulun Türü	: Ortaokul
Öğretmenin hizmet yılı	: 7

“Kaynaştırma öğrencime destek eğitim vermekteyim. Bu nedenle destek eğitim dersinde sadece kaynaştırma öğrencim ile ilgilenmekteyim. Öğrencim ile birebir ilgilenmemin oldukça verimli etkisi oldu. Öğrencimden hem sözlü hem de etkinliklerde gösterdiği gelişme ile olumlu dönütler aldım. Beden eğitimi dersinde kesinlikle bu öğrencilerimiz ile destek eğitimi dersleri yapılarak birebir ilgilenilmesi gerektiğini düşünüyorum. Bu sayede öğrencimiz derse aktif olarak katılmakta, hem de anında geri bildirim verilmektedir. Öğrencimiz destek eğitim dersimize sıkılmadan katılmak istemektedir.”

Uygulayıcı 2

Öğrencinin Yaşı	: 14
Cinsiyeti	: Erkek
Engel Grubu	: Sol bacakta kısalık
Engel Derecesi	: Hafif
Okulun Türü	: Ortaokul
Sınıf Mevcudu	: 31
Öğretmenin hizmet yılı	: 4

“Derste parkur çalışması yaptık. Bu parkur çalışması daha önceden de yaptığımız bir çalışmaydı. Ancak parkurumuz koşu ağırlıklı olduğu için kaynaştırma öğrencimiz

zorlanmaktadır. Sınıf başkanını hakem olarak belirledim. Kaynaştırma öğrencisinden sınıf defterini spor sınıfına bırakmasını rica ettim. Sonra arkasından ben gittim. Raketleri uzatarak masa tenisi oynayacağımızı söyledim. Spor sınıfının penceresinde diğer öğrencileri kontrol ettim. Kaynaştırma öğrencim ile masa tenisi oynamam onu çok heyecanlandırdı. Hataları olduğunda düzelttim. Başarılı olduğunda tebrik ettim. Diğer öğrencilere pencereden müdahale ettim. Kalabalık sınıflarda uygulanması çok zor olabilir. Sınıf mevcudunun az olduğu sınıflar için uygulanmasını tavsiye ederim. Ders süresince ikiye bölünmem bana yorucu geldi.”

Uygulayıcı 3

Öğrencinin Yaşı	: 12
Cinsiyeti	: Kız
Engel Grubu	: Elde şekil bozukluğu
Engel Derecesi	: Hafif
Okulun Türü	: Ortaokul
Sınıf Mevcudu	: 32
Öğretmenin hizmet yılı	: 3

“Konumuz hentboldu. Öğrencilere oyun kurallarını kısaca hatırlattım. Takımlar tutuldu. Kaynaştırma öğrencim zaten oynamak istemediğini söyledi. Diğer öğrenciler hentbol maçı oynadılar. Kaynaştırma öğrencim ile ayakta top sektirme yarışması yaptık. Öğrencimiz engelinin farkında ve bu duruma üzülmemektedir. Genelde maçlarda hakemlik yapmaktadır. Ancak hentbolu fazla sevmediği için hakem olmak istemiyor. Öğrencim hentbol oyununda genellikle rehber öğretmeni ile konuşmak için izin isterdi. Ancak birebir ilgilendiğim için bugün izin istemedi. Ders sonuna kadar birlikte oynadık.”

4.2.5. Yardımcı Hakem Yöntemi

1. Hangi Durumlarda

Bu yöntem zihinsel, bedensel ve işitme engelli kaynaştırma öğrencileri için uygulanabilir. Kaynaştırma öğrencisi sınıfla yapılacak oyunda veya etkinlikte yer alacak düzeyde değilse ya da oyunda veya etkinlikte yer almak istemiyorsa bu yöntem kullanılır.

Yöntemin Amacı: Kaynaştırma öğrencisinin derse mümkün olduğu kadar aktif bir şekilde katılımını sağlamak.

Sınıf Mevcudu: 10-35

Malzemeler: Düdük, uygulanacak branş veya etkinlik için gerekli olan araç gereçler.

Konu: Takım sporları (Futbol, Voleybol, Hentbol, Basketbol vb.)

Alan: Bahçe, Saha, Spor Salonu

2. Açıklaması

Kaynaştırma öğrencisi yapılacak oyunda veya etkinlikte yer alacak düzeyde değilse ya da oyunda veya etkinlikte yer almak istemiyorsa bu yöntem kullanılır. Öğretmen hakem olur ve oyunu yönetir, kaynaştırma öğrencisini ise yardımcı hakem olarak seçer. Düdük çalma işi yardımcı hakemin yani kaynaştırma öğrencisinin görevidir. Öğretmen oyunun veya etkinliğin gerekli yerlerinde yardımcı hakeme işaret verir. Yardımcı hakem düdük çalar. Eğer kaynaştırma öğrencisi (yardımcı hakem) oyundaki hataları tespit edecek düzeyde ise öğretmen (baş hakem) kaynaştırma öğrencisine gerekli yerlerde karar vermesi için fırsat verir. Yani kaynaştırma öğrencisi baş hakemlik yapacak düzeyde ise kararları kaynaştırma öğrencisi verir. Öğretmen sadece gerekli yerlerde kaynaştırma öğrencisine müdahale eder.

3. Uygulanışı

A. Hazırlık Aşaması

Amaç: Öğretmen öncelikle dersin amacını belirler.

Konu: Dersin amacı doğrultusunda konu seçilir. Dersin amacına ve konusuna uygun olarak yöntem belirlenir. Eğer yardımcı hakem yöntemi kullanılacaksa takım sporları veya grup etkinlikleri seçilmelidir. Örnek; futbol, hentbol, basketbol, masa tenisi vb. Hakem denetimi gerektiren oyun veya etkinlikler bu yöntem için uygundur.

Geçerli Neden: Diğer öğrencilerde, kaynaştırma öğrencisinin engelinden dolayı değil de yapılan bir olumlu davranışın sonucunda kaynaştırma öğrencisinin yardımcı hakem seçildiği algısı oluşturulmalıdır. Bu nedenle öğretmen kaynaştırma öğrencisini yardımcı hakem olarak belirlerken sınıfa geçerli bir neden sunmalıdır. Bu neden kaynaştırma öğrencisinin engeli ile ilgili olmamalıdır. Örneğin: Kaynaştırma öğrencisinin adı Tülay olsun. “Tülay derste sözümü dinlediği için, derste sessizce beni beklediği için, geçen hafta etkinlikte başarılı olduğu için bugün yardımcı hakem olarak Tülay’ı seçiyorum.” Kaynaştırma öğrencisi yardımcı hakem olarak seçilirken kaynaştırma öğrencisinde istek uyandırılmalıdır. Örneğin: Tülay sen benim yardımcım olur musun? Benim senin yardımına ihtiyacım var. Düdük çalmakta zorlanıyorum, düdüğü sen çalarsan mutlu olurum. Bana yardımcı olursan çok sevinirim... vb. ifadeler kullanılarak kaynaştırma öğrencisinde etkinliğe katılım için istek uyandırılmalı ya da daha istekli hale getirilmelidir. Bu sayede kaynaştırma öğrencisi zorunlu olarak değil de kendi isteği ile katılım sağlamış olur.

Araç Gereç: Yardımcı hakem için düdük gereklidir. Bunun dışında öğretmen derste öğreteceği etkinliğe veya konuya uygun olarak gerekli araç gereçleri hazırlamalıdır.

B. Uygulama Aşaması

Konunun Açıklanması: Öğretmen derste ne işleneceğini öğrencilere açıklar. İşlenecek konu öğrencilerin anlayabileceği şekilde uygun yöntem ve teknikler seçilerek öğrencilere açıklanır.

Yöntemin Açıklanması: Yardımcı hakem yönteminin nasıl uygulanacağı öğrencilere açıklanır.

Geçerli Nedenin Sunulması: Kaynaştırma öğrencisinin yardımcı hakem seçilme nedeni sınıfa sunulur.

Takımların veya Grupların Belirlenmesi: Yapılacak etkinlik ve oyun için öğrenciler takımlara ayrılır.

Dikkat: Kaynaştırma öğrencisinin sürekli olarak yardımcı hakem seçilmesi diğer öğrencilerde kıskançlık gibi olumsuz duygulara veya kaynaştırma öğrencisinin engelinden dolayı sürekli yardımcı hakem seçildiği algısına neden olabilir. Bu nedenle öğretmen bu yöntemi başka uygulamalarında diğer öğrencileri de yardımcı hakem olarak seçebilir. Ayrıca öğretmen bu yöntemi kontrollü bir şekilde diğer öğrencilerden birini baş hakem, kaynaştırma öğrencisini de yardımcı hakem olarak belirleyerek de uygulayabilir. Ancak böyle bir uygulamada baş hakem olarak seçilecek öğrenci kaynaştırma öğrencisine karar vermesi için fırsat sunmayabilir. Kaynaştırma öğrencisinin görevini yapmasına izin vermeden tüm sorumluluğu üzerine alabilir. Bu nedenle öğretmen eğer bu şekilde bu yöntemi uygulayacaksa sürekli olarak denetim sağlamalı ve müdahalelerde bulunmalıdır.

C. Değerlendirme Aşaması

Değerlendirme aşamasında seçilen yöntemin ve dersin amacına ulaşıp ulaşılmadığına dair öğrencilerden dönütler alınır. Dersin uygulama aşaması göz önünde bulundurularak öğretmen tarafından da değerlendirilir. Değerlendirme; öğretmenin değerlendirmesi, diğer öğrencilerin değerlendirmesi ve kaynaştırma öğrencisinin değerlendirmesi olmak üzere üç aşamada incelenir.

Öğretmenin Değerlendirmesi: Öğretmen etkinliğin hazırlık ve uygulama aşamalarını da göz önünde bulundurarak yöntem ve dersin amacına ulaşıp ulaşılmadığına dair ders süresince gözlem yaparak değerlendirme yapar.

Diğer Öğrencilerin Değerlendirmesi: Öğretmen öğrencilerden yardımcı hakem yöntemine dair geri bildirimler alır. Yöntem ve işlenen dersin nasıl olduğuna dair öğrencilerin düşüncelerini dinler. Öğrencilerden hem kendilerini hem de yardımcı hakemi

değerlendirmeleri istenilir. Gerekirse öğretmen yardımcı hakem yöntemi için öğrencilerden dönütler alabileceği değerlendirme formu uygular.

Kaynaştırma Öğrencisinin Değerlendirmesi: Kaynaştırma öğrencisinden yardımcı hakem olmayı sevip sevmediğine, bir daha yardımcı hakem olmak isteyip istemediğine dair geri bildirim alınır. Öğrencinin yardımcı hakem seçilmesinin nasıl bir duygu olduğuna dair ve diğer öğrencilerin yardımcı hakeme yaklaşımı hakkında geri bildirimler alınır.

Not: Bu yöntem için öğretmen tarafından geliştirilmiş öz değerlendirme ve akran değerlendirme formları uygulanabilir.

4. Avantajları

Kaynaştırma öğrencisinin derste daha aktif rol almasını sağlayabilir

Kaynaştırma öğrencisi kendini daha değerli hissetmesini sağlayabilir.

Kaynaştırma öğrencisinin derse olan ilgisini arttırabilir.

Geçerli neden olarak sunulan durumun pekiştirilmesini sağlayabilir.

5. Dezavantajları

Diğer öğrenciler kaynaştırma öğrencisini kıskanabilir.

Öğretmen ayrımcılık yapıyor düşüncesine neden olabilir.

Kaynaştırma öğrencisinde ben yetersizim algısı oluşturabilir.

Kaynaştırma öğrencisini oyunlarda veya etkinlikte yer almaması için teşvik edici olabilir.

6. Öğretmene Tavsiyeler

Kaynaştırma öğrencisinde ben engelliyim, yetersizim düşüncesine neden olunmamalıdır.

Kaynaştırma öğrencisi istemiyorsa zorla yardımcı hakem yapılmamalıdır.

Kaynaştırma öğrencisi oyunda yer alabilecek düzeyde ise oyunda oynaması için teşvik edilmelidir.

7. Güvenlik Önlemleri

Oyun veya etkinlik esnasında alanda gerekli malzemeler dışında malzeme bulundurulmamalıdır.

Oyuncuların kaynaştırma öğrencisine çarpmasını engelleyecek ve oyunun iyi bir şekilde yönetilmesine olanak sağlayacak bir alanda oyun yönetilmelidir.

8. Gelişim Alanlarına Etkisi

Psikomotor: Kaynaştırma öğrencisinin etkinliğe aktif olarak katılım sağlaması ders süresince fiziksel olarak aktif olması devinişsel alana büyük katkı sağlar.

Duyuşsal: Kaynaştırma öğrencisinde öğretmene yardım ediyorum, oyunu yönetiyorum düşüncesi oluşturması öğrencinin kendini değerli hissetmesini sağlayarak duyuşsal alana katkı sağlar. Bu sayede kaynaştırma öğrencisinin derse ilgisi artar, özgüveni artar, lider ruhu uyanabilir, kendini daha değerli hisseder.

Bilişsel: Kurallar dahilinde etkinliği yönetmesi, hataları fark etmesi ve üstlendiği görevi yerine getirmesi bakımından bilişsel alana katkı sağlar.

9. Uygulayıcı Öğretmenlerin Görüşleri

Uygulayıcı 1

Öğrencinin Yaşı	: 14
Cinsiyeti	: Kız
Engel Grubu	: Serebral Palsi
Engel Derecesi	: Orta
Okulun Türü	: Lise
Sınıf Mevcudu	: 29
Öğretmenin hizmet yılı	: 6

“Derste voleybol maçı oynanırken yardımcı hakem yöntemi kullanıldı. Kaynaştırma öğrencisi fiziksel olarak voleybol oynamakta zorluk yaşamakta ve maçta yer almak istememektedir. Bu nedenle öncelikle sınıftaki öğrenciler iki takıma ayrılarak takımlar oluşturuldu. Kaynaştırma öğrencisi ise yardımcı hakem olarak belirlendi. Kaynaştırma öğrencisi voleybol kurallarına hakim bir öğrenciydi. Ama yine de kurallar tüm sınıfa kısaca bir daha açıklandı. Oyun süresinde maçı kaynaştırma öğrencisi yönetti. Sadece birkaç yerde müdahalede bulunuldu. Kaynaştırma öğrencisi gayet başarılı bir şekilde maçı yönetti. Öğrencinin hakem olmaktan keyif aldığı gözlemlendi.”

Uygulayıcı 2

Öğrencinin Yaşı	: 12
Cinsiyeti	: Erkek
Engel Grubu	: Bacak Kısısalığı
Engel Derecesi	: Hafif
Okulun Türü	: Ortaokul
Sınıf Mevcudu	: 30
Öğretmenin hizmet yılı	: 4

“Öncelikle futbol oyununda bu yöntem uygulandı. Öğrencimiz beden eğitimi dersinde aktif bir öğrenci olmasına rağmen futbol branşında zorluk yaşamaktadır. Ayrıca bazen bacağında ağrı oluşması, bazen de koşarken utanması nedeniyle futbol, koşu gibi

branşlara katılım sağlamak istememektedir. Bu nedenle kaynaştırma öğrencisinden yardımcı hakem olması ve bana yardım etmesini rica ettim. Öğrencim ise yardımcı hakem olmayı kabul etti. Oyun süresince maçı kaynaştırma öğrencim yönetti. Ben maç süresince sadece bir defa müdahalede bulundum. Bunun nedeni ise kaynaştırma öğrencisinin yanlış karar vermesi değildi sadece diğer öğrencilerin yardımcı hakeme itiraz etmesiydi. Kaynaştırma öğrencim derse aktif katılım sağladı.”

Uygulayıcı 3

Öğrencinin Yaşı	: 13
Cinsiyeti	: Kız
Engel Grubu	: Kalça çıkığı
Engel Derecesi	:Hafif
Okulun Türü	: Ortaokul
Sınıf Mevcudu	: 32
Öğretmenin hizmet yılı	: 4

“Öğrencim genel olarak etkinliklere katılmakta sorun yaşıyor. İki bacağın da sorun var. Koşmalı branşlara katılamıyor. Bu nedenle voleybol oyununda hakem olarak bu öğrencimi görevlendirdim. Öğrencim hakem olmak için istekliydi. Maç süresince yanımda durdu ve maçı yönetti. Gerekli yerlerde bende müdahalede bulundum. Öğrenci hakem olmayı sevdiğini dile getirdi.”

4.2.6. Yıldız Oyuncu Yöntemi

1. Hangi Durumlarda

Bu yöntem zihinsel, bedensel ve işitme engelli kaynaştırma öğrencileri için uygulanabilir. Uygulama için sınıfta bir kaynaştırma öğrencisinin olması daha iyi olacaktır. Ancak birden fazla kaynaştırma öğrencisinin olduğu durumlarda sıra ile diğer kaynaştırma öğrencisi içinde bu yöntem uygulanabilir. Ayrıca diğer öğrenciler içinde bu yöntem uygulanabilir.

Yöntemin Amacı: Kaynaştırma öğrencisinin diğer öğrenciler tarafından takımlara seçilmesi ve oyuna dahil edilmesidir. Kaynaştırma öğrencisinin derse etkin ve aktif bir şekilde katılmasının sağlamaktır.

Sınıf Mevcudu: 10-35

Malzemeler: Uygulanacak konu için gerekli araç gereçler dışında ekstra bir malzemeye gerek yok.

Konu: Takım veya grup çalışmaları

Alan: Bahçe, saha, spor salonu

2. Açıklaması

İki şekilde uygulanır. Öncelikle kaynaştırma öğrencisi yıldız oyuncu olarak seçilir.

Uygulama 1: Yıldız oyuncu puan aldığı anda aldığı puan birden fazla puanla çarpılır. Örneğin, yıldız oyuncu bir gol attığında iki gol atmış gibi puan alır. Bu uygulama kaynaştırma öğrencisi puan alabilecek düzeyde ise uygulanır.

Uygulama 2: Oyun başlamadan yıldız oyuncunun yer aldığı takıma puan verilir. Yani yıldız oyuncuyu alan takım 1-0 önde başlar. Eğer kaynaştırma öğrencisi puan alabilecek düzeyde değilse bu uygulama kullanılır.

Yıldız oyuncunun takıma dahil edilmesi için 3 teknik kullanılır. Öncelikle takımların denk dağılması sağlanmalıdır.

- A. Takım Kaptanının Seçmesi:** Takım kaptanları takımlarını belirler. Yıldız oyuncuyu ilk hangi takım kaptanı seçerse yıldız oyuncu o takımda yer alır.
- B. Yıldız Oyuncunun Seçmesi:** İki takım kaptanının yıldız oyuncuyu istemesi durumunda yıldız oyuncuya istediği takımda yer alması için seçim hakkı sunulabilir. Yıldız oyuncu hangi takımda yer almak istiyorsa o takımda oynar.
- C. Belirli Sürelerle Oynama:** Takımların eşit sayıda dağılması ve bütün takımların

yıldız oyuncuyu istemesi durumunda yıldız oyuncu belirli sürelerle bütün takımlarda oynayabilir. Bu teknik kullanılacaksa uygulama 1'in kullanılması daha etkili olacaktır.

Diğer öğrencilerde kaynaştırma öğrencisinin engelinden dolayı değil de uygulanan yöntemin özelliğinden dolayı yıldız oyuncuya fazla puan verildiği algısı oluşturulmalıdır.

Diğer öğrencilerin yıldız oyuncunun özel bir oyuncu olduğunu anlayıp onu kendi takımlarına almak istemeleri sağlanmalıdır.

Ayrıca bu yöntem kaynaştırma öğrencisinin yanı sıra diğer öğrencilere de ödül olarak sunulabilir. Etkinlikte başarılı olan öğrenciler yıldız oyuncu olarak seçilebilir.

3. Uygulanışı

A. Hazırlık Aşaması

Amaç: Öğretmen öncelikle dersin amacını belirler.

Konu: Dersin amacı doğrultusunda konu seçilir. Dersin amacına ve konusuna uygun olarak yöntem belirlenir. Eğer yıldız oyuncu yöntemi kullanılacaksa takım sporları veya grup etkinlikleri seçilmelidir. Örnek; Futbol, hentbol, basketbol vb. Ayrıca öğrenciler

takım veya gruplara ayrılarak rekabet edeceklerse parkur çalışmaları da bu yöntem için uygundur.

Geçerli Neden: Diğer öğrencilerde, kaynaştırma öğrencisinin engelinden dolayı değil de yapılan bir olumlu davranışın sonucunda kaynaştırma öğrencisinin yıldız oyuncu seçildiği algısı oluşturulmalıdır. Bu nedenle öğretmen kaynaştırma öğrencisini yıldız oyuncu olarak belirlerken sınıfa geçerli bir neden sunmalıdır. Bu neden kaynaştırma öğrencisinin engeli ile ilgili olmamalıdır. Örneğin: Kaynaştırma öğrencisinin adı Ayla olsun. “Ayla derste sözümü dinlediği için, derste sessizce beni beklediği için, geçen hafta etkinlikte başarılı olduğu için bugün yıldız oyuncu olarak Ayla’yı seçiyorum.”

Araç Gereç: Öğretmen derste öğreteceği etkinliğe veya konuya uygun olarak gerekli araç gereçleri hazırlamalıdır. Eğer derste parkurlu bir etkinlik yapılacaksa ders başlamadan önce parkur oluşturulmalıdır. Ayrıca araç gereçler diğer öğrencilerin özelliklerine ve kaynaştırma öğrencisine uygun olarak seçilmelidir.

B. Uygulama Aşaması

Konunun Açıklanması: Öğretmen derste ne işleneceğini öğrencilere açıklar. İşlenecek konu öğrencilerin anlayabileceği şekilde uygun yöntem ve teknikler seçilerek öğrencilere açıklanır.

Yöntemin Açıklanması: Yıldız oyuncu yönteminin nasıl uygulanacağı öğrencilere açıklanır.

Geçerli Nedenin Sunulması: Kaynaştırma öğrencisinin yıldız oyuncu seçilme nedeni sınıfa sunulur.

Takımların veya Grupların Belirlenmesi: Öğretmen, açıklamada belirtilen tekniklerden uygun olanına göre takımların oluşmasını sağlar.

Dikkat: Kaynaştırma öğrencisinin sürekli olarak yıldız oyuncu seçilmesi diğer öğrencilerde kıskançlık gibi olumsuz duygulara veya kaynaştırma öğrencisinin engelinden dolayı sürekli yıldız oyuncu seçildiği algısına neden olabilir. Bu nedenle öğretmen etkinliğin farklı bölümlerinde veya tekrar uygulandığında başka öğrencileri de yıldız oyuncu olarak seçebilir.

C. Değerlendirme Aşaması

Değerlendirme aşamasında seçilen yöntemin ve dersin amacına ulaşıp ulaşılmadığına dair öğrencilerden dönütler alınır. Dersin uygulama aşaması göz önünde bulundurularak öğretmen tarafından da değerlendirilir. Değerlendirme; öğretmenin değerlendirmesi, diğer öğrencilerin değerlendirmesi ve kaynaştırma öğrencisinin değerlendirmesi olmak üzere üç aşamada incelenir.

Öğretmenin Değerlendirmesi: Öğretmen etkinliğin hazırlık ve uygulama aşamalarını da göz önünde bulundurarak yöntem ve dersin amacına ulaşıp ulaşılmadığına dair ders süresince gözlem yaparak değerlendirme yapar.

Diğer Öğrencilerin Değerlendirmesi: Öğretmen öğrencilerden yıldız oyuncu yöntemine dair geri bildirimler alır. Yöntem ve işlenen dersin nasıl olduğuna dair öğrencilerin düşüncelerini dinler. Öğrencilerden hem kendilerini hem de yıldız oyuncuyu değerlendirmeleri istenilir. Gerekirse öğretmen yıldız oyuncu yöntemi için öğrencilerden dönütler alabileceği değerlendirme formu uygular.

Kaynaştırma Öğrencisinin Değerlendirmesi: Kaynaştırma öğrencisinden yıldız oyuncu olmayı sevip sevmediğine dair geri bildirim alınır. Öğrencinin yıldız oyuncu seçilmesinin nasıl bir duygu olduğuna dair ve diğer öğrencilerin yıldız oyuncuya yaklaşımı hakkında geribildirimler alınır.

Not: Bu yöntem için öğretmen tarafından geliştirilmiş öz değerlendirme ve akran değerlendirme formları uygulanabilir.

4. Avantajları

Kaynaştırma öğrencisinin öncelikli olarak seçilmesini sağlayabilir.

Kaynaştırma öğrencisinin kendini daha değerli hissetmesini sağlayabilir.

Kaynaştırma öğrencisinin etkinliklerde daha aktif rol oynamasını sağlayabilir.

Geçerli neden olarak sunulan durumun pekişmesini sağlayabilir.

5. Dezavantajları

Diğer öğrenciler kaynaştırma öğrencisini kıskanabilir.

Öğretmen ayrımcılık yapıyor düşüncesine neden olabilir.

Kaynaştırma öğrencisinde ben yetersizim algısı oluşturabilir.

6. Öğretmene Tavsiyeler

Kaynaştırma öğrencisini etkinliğe daha etkin katmak isterken diğer öğrenciler göz ardı edilmemelidir.

Kaynaştırma öğrencisinde ben engelliyim, yetersizim düşüncesine neden olunmamalıdır.

Takımların denk dağılmasına dikkat edilmelidir.

Gerekirse etkinliğin farklı bölümlerinde veya tekrarında diğer öğrencilerde yıldız oyuncu seçilebilir.

7. Güvenlik Önlemleri

Etkinlik esnasında alanda gerekli malzemeler dışında farklı bir malzeme bulunmamalıdır.

Kullanılacak malzemeler kaynaştırma öğrencisine uygun olmalıdır.

8. Gelişim Alanlarına Etkisi

Psikomotor: Kaynaştırma öğrencisinin etkinliğe aktif olarak katılım sağlaması ders süresince fiziksel olarak aktif olması devinişsel alana büyük katkı sağlar.

Duyuşsal: Kaynaştırma öğrencisinin öncelikli olarak tercih edilmesi duyuşsal alana katkı sağlar. Tercih edilen kaynaştırma öğrencisinin etkinliğe ilgisi artar, özgüveni artar, başarmanın tadına varır, kendini daha değerli hisseder.

Bilişsel: Etkinlikteki kuralları anlaması ve üstlendiği görevi yerine getirmesi bakımından bilişsel alana katkı sağlar.

9. Uygulayıcı Öğretmen Görüşleri

Uygulayıcı 1

Öğrencinin Yaşı	: 13
Cinsiyeti	: Kız
Engel Grubu	: Serebral Palsi
Engel Derecesi	: Hafif
Okulun Türü	: Ortaokul
Sınıf Mevcudu	: 22
Öğretmenin hizmet yılı	: 4
Uygulanan etkinlik	: Hentbol

“Yıldız oyuncu yöntemi yapılacak etkinlik öncesinde sınıfa açıklandı. Serebral Palsili kaynaştırma öğrencim Özlem yıldız oyuncu olarak seçildi. Özlem’in kollarında, bacaklarında, ellerinde kasılmalar mevcut. Postürel olarak düzgün bir duruşa sahip değil. Bu nedenle beden eğitimi dersine katılmak istememektedir. Katılsa bile etkinliklerde başarısız olduğu için bu durumdan olumsuz etkilenmekte ve nadiren de takım arkadaşlarının eleştirilerine maruz kalabilmektedir. Özellikle topla yapılan beceri etkinliklerinde başarısız olmaktadır. Öğrenciler kendi takımlarını oluştururlarken Özlem en son olarak takıma seçilen kişi olmaktadır. Sınıftaki öğrenciler Özlem’e karşı ılımlı bir tavır içerisindedir. Ancak rekabetli bir etkinlik yapıldığı zaman bazı öğrencilerden olumsuz bir tavır gelebilmektedir. Her ne kadar engel olmaya çalışılsa da nadiren de olsa rekabetin verdiği o atmosfer içerisinde bu durumun bazen önüne geçilememektedir. Bu nedenle takımlarla yapılan rekabetli etkinliklere Özlem katılım sağlamak istememekte, katılsa bile bir süre sonra oyundan çıkmak istemektedir. Özlem sınıfta kalmak istedi. Yıldız oyuncu yöntemi sınıfa anlatıldıktan sonra eğer derse katılırsa yıldız oyuncu olarak ilk ders Özlem’in seçileceği söylendi. Özlem derse katılmak istedi. Hentbol branşı

içerisinde yıldız oyuncu yöntemi uygulandı. Özlem'in başarılı atış yapma durumu düşük olduğu için Uygulama 2 uygulandı. Yani Özlem'i takımına alan takıma 1 gol atmış gibi oyunun başlangıcında puan verildi. Özlem'i alan takım oyuna 1-0 önde başladı. Takım kaptanları ilk olarak Özlem'i takıma almak istediler. Bu durum karşısında Özlem'in mutlu olduğu görüldü. Ayrıca eğer Özlem'in başarılı bir atış yapması durumunda her atıştan 2 puan alacağı söylendi. Oyun süresince Özlem'e diğer öğrenciler tarafından gol atması için pas verdiği görüldü. Her ne kadar Özlem başarılı bir atış yapamamış olsa da Özlem oyun süresince oyunda kaldı. Oyundan çıkmak için herhangi bir girişimde bulunmadı. Özlem yıldız oyuncu olmayı sevdiğini, bir daha yıldız oyuncu olmak istediğini söyledi.”

Uygulayıcı 2

Öğrencinin Yaşı	: 11
Cinsiyeti	: Erkek
Engel Grubu	: Kalça Çıkığı
Engel Derecesi	: Hafif
Okulun Türü	: Ortaokul
Sınıf Mevcudu	: 26
Öğretmenin hizmet yılı	: 7

“Yıldız oyuncu yöntemi beden eğitimi dersi için oldukça verimli ve uygulanabilir. Benim öğrencimin her ne kadar bedensel bir engeli olsa da dersim için aktif ve istekli bir öğrenci. Hatta voleybol branşını çok sevmekte ve okul takımında yer almaktadır. Ancak yıldız oyuncu yöntemi her ne kadar kaynaştırma öğrencisi için yapılmış olsa da diğer öğrencilerinde ilgisini oldukça çekti. Öğrenciler ders süresince kendilerinin yıldız oyuncu olmak istediklerini söylediler. Bu nedenle 2 ders süresince önce yıldız oyuncu olarak kaynaştırma öğrencimi seçtim. Daha sonra 2. yarıda ise başka öğrenciyi yıldız oyuncu olarak belirledim. İlk ders futbol branşı için ikinci ders ise basketbol branşı için bu yöntemi uyguladım. Genel olarak hem kaynaştırma öğrencimin hem de yıldız oyuncu seçilen diğer öğrencilerin yıldız oyuncu olmaktan oldukça mutlu olduğunu gördüm”.

Uygulayıcı 3

Öğrencinin Yaşı	: 11
Cinsiyeti	: Erkek
Engel Grubu	: Bacak Kısılığı
Engel Derecesi	: Hafif
Okulun Türü	: Ortaokul

Sınıf Mevcudu : 26

Öğretmenin hizmet yılı : 2

“Öğrencim beşinci sınıfta. Öğrencim beden eğitimi dersini sevmekte ve derse katılmak istemektedir. Ancak engelinden dolayı futbol, hentbol, koşu, basketbol gibi koşu gerektiren etkinliklerde zorlanmakta ve bazen de utanmaktadır. Bazen yetersizlik hissettiği için oyunda modu düşmekte ve oyunlara her ne kadar katılsa da hareketliliğinde düşüş olmaktadır. Basketbol branşında yıldız oyuncu olarak kaynaştırma öğrencimi seçtim. Takım kaptanları takımlarını oluştururken ilk oyuncusunu alan takım kaptanı kaynaştırma öğrencisini aldı. Normalde kaynaştırma öğrencisi takımlara seçilen bir öğrenci ancak ilk olarak tercih edilmemekteydi. Basketbol oyununda çembere atış yapması için kaynaştırma öğrencisine (yıldız oyuncuya) pas atıldı. 2 başarılı atış yaparak takımına 4 puan kazandırdı. Bu durum karşısında diğer takım oyuncuları haksızlık olduğunu söyleyerek itirazlarda bulundular. Ancak diğer ders başka bir öğrenciyi yıldız oyuncu olarak belirledim. Kaynaştırma öğrencisinin ders süresince ilgisinin yüksek olduğu, modunun düşmediğini gözlemledim. Takım arkadaşları kaynaştırma öğrencisi başarılı atış yaptığında kaynaştırma öğrencisini kucakladılar ve atış yapması için desteklediler.”

4.2.7. Aile İle Oyun

1. Hangi Durumlarda

Bu yöntem zihinsel, bedensel, işitme ve görme engelli kaynaştırma öğrencileri için uygulanabilir. Kaynaştırma öğrencileri ile ailelerinin katılacağı okul içi ve okul dışı etkinlikler için uygundur.

Yöntemin Amacı: Kaynaştırma öğrencileri ile ailelerini bir araya getirerek öğrencilerin ve ailelerin kaynaşmasını sağlamaktır. Aynı zamanda velilerinde birbirleri ile kaynaşmasını sağlamaktır.

Sınıf Mevcudu: En az 6 öğrenci, veliler ile birlikte 12

Malzemeler: Uygulanacak konu için gerekli araç gereçler dışında ekstra bir malzemeye gerek yok.

Konu: Okul ve okul dışı etkinlikler, takım çalışmaları, eşli çalışmalar.

Alan: Bahçe, saha, spor salonu, park, AVM.

2. Açıklaması

Okul içinde ve dışında uygulanacak etkinlikler için uygundur. Kaynaştırma öğrencilerin aileleri ile eşleşerek etkinliklere katılmasını sağlayan yöntemdir. Açık alanda

ve kapalı alanda etkinlikler düzenlenebilir. Bu etkinlikler parkur, eğitsel oyun, geleneksel oyun, müzikli dans şeklinde olabileceği gibi sadece bir spor branşına özgü hareketlerin yapılması da olabilir. Kaynaştırma öğrencilerinin velileri öğrencileri ile katılmak şartıyla etkinliğe davet edilir. Daha sonra veliler kendi öğrencileri ile eşleşerek yapılacak olan etkinlikte takım olarak yarışır. Ayrıca kaynaştırma öğrencisinin velisi ve diğer öğrencilerin velileri etkinlikler düzenlenerek okula veya etkinliğin yapılacağı alana davet edilerek de uygulanabilir. Bu yöntem her sınıf şubesi için ayrı ayrı günlerde yapılacağı gibi aynı günde de yapılabilir. Farklı okullarla anlaşarak ve gerekli yerlerden izin alınarak diğer okuldaki kaynaştırma öğrencileri ve velileri ile de etkinlikler planlanabilir.

3. Uygulanışı

Bu yöntem üç şekilde uygulanabilir.

- A) Okuldaki veya diğer okullardaki aynı engel grubundaki öğrenciler ve velileri ile uygulanabilir.
- B) Aynı veya farklı okullardaki birbirinden farklı engel grubundaki öğrenciler ve veliler bir araya getirilerek uygulanabilir.
- C) Kaynaştırma öğrencisi kendi velisi ve kendi sınıfından öğrenci ve velileri ile bir araya getirilerek uygulanabilir.

A. Hazırlık Aşaması

Amaç: Hem öğrencilerin hem de ailelerin kaynaşmasını sağlayarak birlikte etkinlikler yapmasını sağlamaktır.

Konu: Aileler ile öğrencilere yaptırılacak etkinlikler belirlenir. Öğrencilerin ve ailelerin birlikte başarabileceği ve uygulayabileceği etkinlikler belirlenmelidir.

Araç Gereç: Yapılacak etkinliğe veya konuya uygun olarak gerekli araç gereçler hazırlanmalıdır.

B. Uygulama Aşaması

Yapılacak etkinlikler açıklanmadan önce velilerin ve öğrencilerin birbiri ile tanışmaları için fırsat verilmelidir. Sıcak bir atmosfer oluşturulmalıdır.

Konunun Açıklanması: Yapılacak etkinlik öğrenci ve velilere açıklanır. Daha sonra velilerin ve öğrencilerin birlikte uygulaması için fırsat verilir.

Takımların veya Grupların Belirlenmesi: Öğrenciler kendi velileri ile eşleşerek etkinliği uygulurlar. Takımlı çalışmalar yapılacaksa veli ve öğrencisi eş olarak aynı takıma alınır.

C. Değerlendirme Aşaması

Değerlendirme aşamasında seçilen yöntemin ve dersin amacına ulaşıp ulaşılmadığına dair velilerden ve öğrencilerden dönütler alınır. Dersin uygulama aşaması göz önünde bulundurularak öğretmen tarafından da değerlendirilir. Değerlendirme; öğretmenin değerlendirmesi, öğrencilerin değerlendirmesi ve velilerin değerlendirmesi olarak yapılabilir.

Öğretmenin Değerlendirmesi: Öğretmen etkinliğin hazırlık ve uygulama aşamalarını da göz önünde bulundurarak yöntem ve dersin amacına ulaşıp ulaşılmadığına dair ders süresince gözlem yaparak değerlendirme yapar.

Velilerin Değerlendirmesi: Öğretmen, velilerden uygulamanın nasıl olduğuna dair geri bildirimler alır. Önerileri ve geri bildirimleri göz önünde bulundurur.

Kaynaştırma Öğrencisinin Değerlendirmesi: Kaynaştırma öğrencisinden velisi ile okul dışında etkinlik yapmayı sevip sevmeyeceği, kendini nasıl hissettiği vb. hakkında geri bildirimler alınarak değerlendirme yapılır.

Not: Bu yöntem için öğretmen tarafından geliştirilmiş öz değerlendirme formu uygulanabilir.

4. Avantajları

Kaynaştırma öğrencileri diğer kaynaştırma öğrencileri ile bir araya gelir.

Öğrencilerin ve velilerin hem birbirleri ile hem de diğer öğrenci ve velileri ile sosyalleşmesini sağlar.

Öğrenciler velileri ile birlikte takım olmanın tadına varır.

5. Dezavantajları

Sadece kaynaştırma öğrencilerinin ve velilerinin yer alması nedeniyle velilerden gelen olumsuz tepki ile karşılaşılabilir.

Alan ve malzeme bulmakta sorun yaşanabilir.

Okuldan sadece beden eğitimi öğretmenin katılması yeterli olmayabilir. Okul idaresi ve diğer öğretmenlerden de destek alınması gerekebilir.

Çok zaman alabilir.

6. Öğretmene Tavsiyeler

Velilerin ve öğrencilerin birlikte yapabilecekleri etkinlikler düzenlenmelidir.

Amaç yarışmak değil veliler ile öğrencilerin eğlenceli zaman geçirmesine fırsat sağlamak olmalıdır.

Öğrencilerde engelliyim algısına neden olabilecek tutumdan kaçınılmalıdır.

Etkinlik çok iyi organize edilmelidir.

Alan önceden belirlenmeli ve gerekirse gerekli yerlerden izin alınmalıdır.
Veliler önceden bilgilendirilmeli ve gerekirse önceden toplantı yapılmalıdır.

7. Güvenlik Önlemleri

Malzemeler hem öğrencilere hem de velilere uygun olarak seçilmelidir.
Alanda etkinlikte gerek duyulmayan malzemeler bulundurulmamalıdır.
Alan için gerekli yerlerden izin alınmalıdır.

8. Gelişim Alanlarına Etkisi

Psikomotor: Kaynaştırma öğrencisinin etkinliğe aktif olarak katılım sağlaması ders süresince fiziksel olarak aktif olması devinışsel alana büyük katkı sağlar.

Duyuşsal: Kaynaştırma öğrencisinin velisi ile etkinliğe katılması duyuşsal alana katkı sağlar. Kaynaştırma öğrencisinin etkinliğe ilgisi artar, özgüveni artar, başarmanın tadına varır, kendini daha değerli hisseder, velisi ile yakınlaşır, diğer öğrenciler ve velileri ile sosyalleşir.

Bilişsel: Etkinlikteki kuralları anlaması ve üstlendiği görevi yerine getirmesi bakımından bilişsel alana katkı sağlar.

9. Uygulayıcı Öğretmen Görüşleri

Not: Bu yöntem için gerekli yerlerden izin alınarak ilçede düzenlenen çocuk şenliğinde kaynaştırma öğrencileri içinde bir gün ayrılmıştır. Kaynaştırma öğrencileri velileri ve öğretmenleri ile birlikte şenliğe katılarak şenlikte yer alan etkinliklere katılmışlardır.

Uygulayıcı 1

Öğrencinin Yaşı : 11
Cinsiyeti : Kız
Engel Grubu : Tekerlekli Sandalye (Bacalarda felç)
Engel Derecesi : Orta
Okulun Türü : Ortaokul
Katılımcı Sayısı : 18
Öğretmenin Hizmet Yılı : 6

“İlçede düzenlenen çocuk şenliği etkinliğine okulumuzdaki tüm kaynaştırma öğrencileri ve velileri ile birlikte katıldık. Öğrencim bedensel engelli ancak yaşam enerjisi çok yüksek. Dans esnasında velisi de yanına dizlerinin üzerine çömeldi. Birlikte ritmik hareketler ufak salınımlar yaparak şarkı söylediler. Öğrenci tırmanma balonuna tırmandı. Diğer öğrenciler el ve ayaklarını kullanırken o sadece elleri ile kendini çekmeye çalıştı. Biz de aşağıdan onu ip ile çekerek yukarı çıkmasını sağladık. Öğrenci bir daha

tırmanmak istedi. Çok sevdi. Özellikle de tırmanmayı. Velisi de gerçekten mutlu oldu. Kızını tırmanırken gözleri yaşardı.”

Uygulayıcı 2

Öğrencinin Yaşı	: 13
Cinsiyeti	: Erkek
Engel Grubu	: Kas Grubu Zayıf, Yürüme Güçlüğü (Metabolik Hastalık Nedeni ile)
Engel Derecesi	: Hafif
Okulun Türü	: Ortaokul
Katılımcı Sayısı	: 21
Öğretmenin Hizmet Yılı	: 7

“Öğrenciler ve veliler için faydalı oldu. Benim bu öğrencilerim ikiz. Anneleri ile katıldılar. Şişme balonlarda çok eğlendiler. Öğrencilerim ve velileri için olumlu etki ettiğini düşünüyorum. Velilerde etkinlik boyunca birbirleri ile sohbet ettiler. Kaynaştılar. Öğrencileri ile ilgilendiler.”

Uygulayıcı 3

Öğrencinin Yaşı	: 11
Cinsiyeti	: Erkek
Engel Grubu	: Serebral Palsi
Engel Derecesi	: Orta
Okulun Türü	: Ortaokul
Katılımcı Sayısı	: 20
Öğretmenin Hizmet Yılı	: 4

“Öğrencimde titreme ve kasıntılı hareketler var. Etkinliklerde genel olarak zorlanıyor ya da katılmak istemiyor. İlk başlarda utandı. Ancak velisinin ısrarı ile şişme parkurlara katıldı. Parkuru tam olarak yapamadı ancak zıpladı, yuvarlandı. Sürekli şişme parkurlarda oynamak istedi. Giderken velisi zorla götürdü. Bu öğrencimin fazla arkadaşı yok. Böyle etkinlikler onun için faydalı olacaktır. Ailelerde memnun kaldılar.”

4.3. İşitme Engelli Kaynaştırma Öğrencileri İçin Yöntemler

İşitme engelli kaynaştırma öğrencileri için badi yöntemi, katılım yöntemi, odak oyuncu yöntemi, özel çalışma yöntemi, yardımcı hakem yöntemi, yıldız oyuncu yöntemi, aile ile oyun yöntemi, pandomim yöntemi, denge çalışmaları yöntemi olmak üzere 9 yöntem geliştirilmiştir.

4.3.1. Badi Yöntemi

1. Hangi Durumlarda

Bu yöntem zihinsel, bedensel, işitme ve görme engelli kaynaştırma öğrencileri için uygulanabilir. Önceden öğrenilmiş konuların alıştırma ve tekrarında bu yöntem kullanılabilir. Uygulama için sınıfta etkinliği iyi bilen öğrencilerin bulunması gerekmektedir. Sınıfta birden fazla kaynaştırma öğrencisi olduğunda da uygulanabilir bir yöntemdir. Ancak kaynaştırma öğrencilerinin birbiri ile badi olmamalarına dikkat edilmelidir.

Yöntemin Amacı: Akran desteği ile konunun daha rahat öğretilmesini sağlamak. Kaynaştırma öğrencisinin derse daha etkin ve aktif katılımını sağlamak.

Sınıf Mevcudu: En fazla 35 (Eğer badi olarak eşleşen bütün öğrencilere yeterli alan sağlanamayacaksa ve kontrol edilemeyecekse sınıf mevcudunun az olmasına dikkat edilmelidir.)

Malzemeler: Uygulanacak konu için gerekli araç gereçler dışında ekstra bir malzemeye gerek yok.

Konu: Eşli çalışmalar

Alan: Bahçe, saha, spor salonu

2. Açıklaması

Bu yöntemde sınıftaki tüm öğrenciler ikişerli olarak eşleştirilir. Eşleşen öğrenciler birbirleri ile badi olurlar. Badilerden biri yapılacak olan etkinlik süresinde diğer badiye konuyu öğrenmesinde yardımcı olur. Yapılacak olan etkinliği iyi bir şekilde yapabilen öğrencilerden biri kaynaştırma öğrencisi ile badi yapılmalıdır. Ancak kaynaştırma öğrencisi konuyu iyi biliyorsa ve öğretebilecek düzeyde ise kaynaştırma öğrencisi de kendi badisine konuyu öğrenmesinde yardımcı olabilir.

Bu yöntemde öğretmen daha çok gözlemci durumundadır. Bu yöntemin öğrenilmiş konuların tekrarlanmasında veya alıştırmalar yapılmasında kullanılması daha verimli olacaktır. Yeni bir konunun öğretilmesinde bu yöntemin kullanılması istenen etkiyi sağlamayabilir. Çünkü bu yöntemde esas olan konuyu bilen bir öğrencinin kaynaştırma öğrencisine konuyu öğrenmesinde yardımcı olmasıdır. Ayrıca uygulanacak etkinlik badi yöntemi için uygun olmalıdır.

Badiler belirlenirken 2 teknik kullanılabilir.

A. Öğretmenin Eşleştirmesi: Badileri öğretmen eşleştirir. Öğrencilere seçim hakkı vermez. Bu yöntemde öğretmen öğrencileri iyi tanımalıdır. Konuyu

bilen ve kaynaştırma öğrencisine yardımcı olabilecek öğrencilerden biri kaynaştırma öğrencisi ile badi yapılmalıdır.

B. Öğrencilerin Eşleşmesi: Öğretmen öncelikle öğreten ve öğrenen olmak üzere sınıfı iki gruba ayırır. Konuyu bilen ve öğretebilecek öğrencileri öğretenler grubuna, konuyu tam olarak bilmeyen ve eksikleri olan öğrencileri ise öğrenenler grubuna ayırır. Öğrenciler kendi badilerini kendileri seçer. Bu üç şekilde gerçekleşir.

1. Öğretenin Seçmesi: Öğretenler grubundaki öğrenciler öğrenenler grubundan kendilerine sırası ile bir badi seçerler. Bu yöntemde kaynaştırma öğrencisi sona kalabilir. Ancak kaynaştırma öğrencisi ile çalışmak isteyen öğrenci kendi isteği ile kaynaştırma öğrencisi ile badi olacağı için kaynaştırma öğrencisine yardım etmeye istekli olabilir.

2. Öğrenenin seçmesi: Öğrenenler grubundaki öğrenciler sıra ile öğretenler grubundan kendilerine bir badi seçer. Burada ilk seçim sırası kaynaştırma öğrencisine verilebilir. Bu sayede kaynaştırma öğrencisi kendi badisini kendisi belirleyeceği için kaynaştırma öğrencisi kendine karşı iyi yaklaşım içinde olacak öğrenciyi badi olarak seçebilir.

3. Karşılıklı Seçme: Burada ise öğreten grubundan bir öğrenci kendine öğrenen grubundan bir badi seçer, sonra öğrenen grubundan bir öğrenci öğreten grubundan kendine bir badi seçer. Sonra tekrar öğreten grubundan bir öğrencinin kendine badi seçmesi istenir. Tekrar seçim hakkı öğrenen grubuna geçer. Yani sıra ile her gruptan bir öğrenci kendine badi seçer.

Dikkat: Kaynaştırma öğrencisi ile badi olacak öğrenci konuyu iyi bilmenin yanı sıra kaynaştırma öğrencisine karşı ılımlı bir yaklaşım sergileyecek, kaynaştırma öğrencisine yardımcı olmaya istekli olacak, kaynaştırma öğrencisini yetersiz hissettirecek, küçümseyecek bir tavır sergilemeyecek biri olmalıdır.

3. Uygulanışı

A. Hazırlık Aşaması

Amaç: Öğretmen öncelikle dersin amacını belirler.

Konu: Dersin amacı doğrultusunda konu seçilir. Dersin amacına ve konusuna uygun olarak yöntem belirlenir. Eğer badi yöntemi kullanılacaksa eşli çalışma yapılabilecek etkinlik ve alıştırmalar seçilmelidir. Takım ile oynanan branşların bölümleri öğretilirken (voleybolda parmak pas vb.) ve bireysel olarak yapılan branşlarda (koşular, uzun atlama

vb.) bu yöntemin seçilmesi daha uygundur. Parkur çalışmalarında da bu yöntem kullanılabilir.

Geçerli Neden: Badiler seçilirken öğrenenin seçmesi tekniğinde ilk seçim hakkı kaynaştırma öğrencisine verilecekse geçerli nedenin sunulması gerekebilir. Yani ilk seçimi neden kaynaştırma öğrencisinin yaptığına dair geçerli bir neden sunulmalıdır. Kaynaştırma öğrencisinin adı Ayşe olsun. Geçen hafta Ayşe sınıfta etkinliğe katıldığı için, derste bana şu konuda yardımcı olduğu için, yüksek not aldığı için vb. ilk badisini Ayşe seçsin şeklinde öğretmen sınıfa geçerli bir neden sunmalıdır. Böylece bu yöntemde kaynaştırma öğrencisini ön plana çıkaracak ve diğer öğrencilerde kıskançlık oluşturabilecek bir durumun oluşmasına engel olunmaya çalışılır.

Araç Gereç: Öğretmen derste öğreteceği etkinliğe veya konuya uygun olarak gerekli araç gereçleri hazırlamalıdır. Eğer derste parkurlu bir etkinlik yapılacaksa ders başlamadan önce parkur oluşturulmalıdır. Ayrıca araç gereçler diğer öğrencilerin özelliklerine ve kaynaştırma öğrencine uygun olarak seçilmelidir.

B. Uygulama Aşaması

Konunun Açıklanması: Öğretmen derste ne işleneceğini öğrencilere açıklar. İşlenecek konu öğrencilerin anlayabileceği şekilde uygun yöntem ve teknikler seçilerek öğrencilere açıklanır.

Yöntemin Açıklanması: Badi yönteminin nasıl uygulanacağı öğrencilere açıklanır.

Badilerin Belirlenmesi: Öğretmen veya öğrenciler tarafından badiler seçilir.

C. Değerlendirme Aşaması

Değerlendirme aşamasında seçilen yöntemin ve dersin amacına ulaşıp ulaşılmadığına dair öğrencilerden dönütler alınır. Dersin uygulama aşaması göz önünde bulundurularak öğretmen tarafından da değerlendirilir. Değerlendirme; öğretmenin değerlendirmesi, diğer öğrencilerin değerlendirmesi ve kaynaştırma öğrencisinin değerlendirmesi olmak üzere üç aşamada incelenir.

Öğretmenin Değerlendirmesi: Öğretmen etkinliğin hazırlık ve uygulama aşamalarını da göz önünde bulundurarak yöntem ve dersin amacına ulaşıp ulaşılmadığına dair ders süresince gözlem yaparak değerlendirme yapar.

Diğer Öğrencilerin Değerlendirmesi: Öğretmen öğrencilerden badi yöntemine dair geri bildirimler alır. Yöntem ve işlenen dersin nasıl olduğuna dair öğrencilerin düşüncelerini dinler. Öğrencilerden hem kendilerini hem de badilerini değerlendirmeleri istenilir. Gerekirse öğretmen badi yöntemi için öğrencilerden dönütler alabileceği değerlendirme formu uygular.

Kaynaştırma Öğrencisinin Değerlendirmesi: Kaynaştırma öğrencisinden badi olmayı sevip sevmediğine dair geri bildirim alınır. Badi ile çalışmanın nasıl bir duygu olduğuna dair ve badisinin kendisine yaklaşımı hakkında geribildirimler alınır.

Not: Bu yöntem için öğretmen tarafından geliştirilmiş öz değerlendirme ve akran değerlendirme formları uygulanabilir.

4. Avantajları

Kaynaştırma öğrencisinin arkadaş edinmesini kolaylaştırabilir.

Kaynaştırma öğrencisi için teşvik edici olabilir.

Kaynaştırma öğrencisine anında dönüt sağlanabilir.

Kaynaştırma öğrencisi ile badi olan öğrenci kendini daha yeterli hissedebilir.

5. Dezavantajları

Diğer öğrenciler kaynaştırma öğrencisi ile badi olmak istemeyebilir.

Kaynaştırma öğrencisi ile badi olan öğrencinin daha etkin olması gerekebilir.

Kaynaştırma öğrencisi ile badi olan öğrenci kaynaştırma öğrencisine yetersizlik duygusu yaşatabilir.

Kaynaştırma öğrencisi ile badi seçilen öğrenci etkinlikten zevk almayabilir.

6. Öğretmene Tavsiyeler

Kaynaştırma öğrencisi ile badi yapılacak öğrenci etkinliği iyi şekilde yapabilen ve kaynaştırma öğrencisine yardımcı olmaya istekli biri olmalıdır.

Kaynaştırma öğrencinde yetersizlik duygusu oluşturabilecek bir öğrenci kaynaştırma öğrencisi ile badi yapılmamalıdır.

7. Güvenlik Önlemleri

Etkinlik esnasında alanda gerekli malzemeler dışında farklı bir malzeme bulundurulmamalıdır.

Kullanılacak malzemeler kaynaştırma öğrencisine uygun olmalıdır.

Badilere etkinliğin rahatça yapılmasına olanak sağlayacak alan verilmelidir.

8. Gelişim Alanlarına Etkisi

Psikomotor: Kaynaştırma öğrencisinin etkinliğe aktif olarak katılım sağlaması ders süresince fiziksel olarak aktif olması devinişsel alana büyük katkı sağlar.

Duyuşsal: Yalnız kalmaması, akranından öğrenmenin tadına varması, derse ilgisinin artması, özgüveninin artması vb. bakımından duyuşsal alana katkı sağlar.

Bilişsel: Etkinliği kuralları çerçevesinde anlaması, uygulaması, badisinin dönütleri dikkate alması, hatalarını düzeltmesi, badisine geri bildirim vermesi bakımından bilişsel alana katkı sağlar.

9. Uygulayan Öğretmenlerin Görüşleri

Uygulayıcı 1

Öğrencinin Yaşı	:11
Cinsiyeti	: Erkek
Engel Grubu	: İşitme Engelli
Engel Derecesi	: Hafif Derece
Okulun Türü	: Ortaokul
Sınıf Mevcudu	: 19
Öğretmenin Hizmet Yılı	: 4

“Yöntem kaynaştırma öğrencileri ve beceriyi uygulamada eksikleri olan öğrenciler için etkilidir. Konuyu bilen öğrencilerde yeterlilik ve özgüven açısından etkili oldu.

Badileri ben eşleştirdim. Parmak pas çalışmasını iyi bilen ve kaynaştırma öğrencisine karşı ılımlı bir tavır sergileyen öğrenci ile kaynaştırma öğrencisini badi olarak eşleştirdim. Hem kaynaştırma hem de diğer öğrenciler için yöntem etkili oldu.”

Uygulayıcı 2

Öğrencinin Yaşı	:13
Cinsiyeti	: Kız
Engel Grubu	: İşitme Engelli
Engel Derecesi	: Hafif Derece
Okulun Türü	: Ortaokul
Sınıf Mevcudu	: 22
Öğretmenin Hizmet Yılı	: 9

“Eşleştirme yaparken kaynaştırma öğrencisi yakın arkadaşını kendisine badi olarak seçti. Öğrencileri farklı branş alanlarına ayırdım. Kaynaştırma öğrencisi badisi ile masa tenisi çalışması yaptı. Yöntem bütün öğrenciler için faydalı oldu. Uygulanabilir ve etkili bir yöntem. Ancak sürekli öğrencileri denetlemem gerekti. Sınıf hakimiyetinde fazla bir sorun yaşamadım.”

Uygulayıcı 3

Öğrencinin Yaşı	:12
Cinsiyeti	: Kız
Engel Grubu	: İşitme Engelli
Engel Derecesi	: Hafif Derece
Okulun Türü	: Ortaokul

Sınıf Mevcudu : 6

Öğretmenin Hizmet Yılı : 4

“Badi yöntemi kaynaştırma öğrencisinin öğrenmesinde etkili. Ancak kaynaştırma öğrencisi ile badi olan öğrenci için biraz sıkıcı olabilir. Aynı zamanda öğrencinin öğretmenlik görevi üstlenmesinde rol oynar. Konuyu iyi bilen öğrencilerde liderlik ve yeterlilik duygusunu destekledi. Kaynaştırma öğrencisi ders boyunca aktif olarak derse katıldı. Uygulanabilir bir yöntem. Ancak malzeme sıkıntısı yaşanabilir.”

4.3.2. Katılım Yöntemi

1. Hangi Durumlarda

Bu yöntem zihinsel, bedensel ve işitme engelli kaynaştırma öğrencileri için kullanılabilir. Sınıfta sadece bir kaynaştırma öğrencisinin olması bu yöntemin uygulanmasında kolaylık sağlar. Ancak birden fazla kaynaştırma öğrencisinin olduğu durumlarda öğretmen sırası ile her bir kaynaştırma öğrencisi için bu yöntemi kullanabilir. **Yöntemin Amacı:** Kaynaştırma öğrencisinin diğer öğrenciler tarafından takımlara seçilmesi ve oyuna dahil edilmesidir. Kaynaştırma öğrencisinin beden eğitimi dersine etkin ve aktif bir şekilde katılımını sağlamaktır.

Sınıf Mevcudu: 10-35

Malzemeler: Uygulanacak konu için gerekli araç gereçler dışında ekstra bir malzemeye gerek yok.

Konu: Takım veya grup çalışmaları

Alan: Bahçe, saha, spor salonu

2. Açıklaması

Öğrenciler kendi takımlarını oluştururken öğretmen öğrencilere duyuru yapar. Kaynaştırma öğrencisi hangi takımda oyuncu olacaksa kendisinin de o takımda yer alacağını duyurur. Yani kaynaştırma öğrencisini takımına alan takım kaptanı aynı zamanda öğretmeni de takımına almış olur. Ancak bunu yaparken geçerli bir mazeret sunmalıdır. Örneğin kaynaştırma öğrencisinin adı Ahmet olsun. “Ahmet beni derste sessizce beklediği için, sıraya hemen geçtiği için vb. nedeniyle ben bu hafta Ahmet ile aynı takımda oynayacağım der.” Böylece kaynaştırma öğrencisinin engelinden dolayı değil de olumlu bir davranışı nedeniyle ödül olarak aynı takımda yer aldığı algısı oluşturulur. Böylece sınıf içi olumlu davranışlar da pekiştirilmiş olur.

3. Uygulanışı

A. Hazırlık Aşaması

Amaç: Öğretmen öncelikle dersin amacını belirler.

Konu: Dersin amacı doğrultusunda konu seçilir. Dersin amacına ve konusuna uygun olarak yöntem belirlenir. Eğer katılım yöntemi kullanılacaksa takım sporları veya grup etkinlikleri seçilmelidir. Örnek; Futbol, hentbol, basketbol vb. Ayrıca öğrenciler takım veya gruplara ayrılarak rekabet edeceklerse parkur çalışmaları da bu yöntem için uygundur.

Geçerli Neden: Diğer öğrencilerde, kaynaştırma öğrencisinin engelinden dolayı değil de yapılan bir olumlu davranışın sonucunda öğretmenin kaynaştırma öğrencisi ile aynı takımda yer aldığı algısı oluşturulmalıdır. Bu nedenle öğretmen kaynaştırma öğrencisi ile aynı takımda yer alırken sınıfa geçerli bir neden sunmalıdır. Bu neden kaynaştırma öğrencisinin engeli ile ilgili olmamalıdır. Örneğin; kaynaştırma öğrencisinin adı Ahmet olsun. “Ahmet derste sözümü dinlediği için, derste sessizce beni beklediği için, geçen hafta etkinlikte başarılı olduğu için bugün Ahmet ile aynı takımda oynayacağım.”

Araç Gereç: Öğretmen derste öğreteceği etkinliğe veya konuya uygun olarak gerekli araç gereçleri hazırlamalıdır. Eğer derste parkurlu bir etkinlik yapılacaksa ders başlamadan önce parkur oluşturulmalıdır. Ayrıca araç gereçler diğer öğrencilerin özelliklerine ve kaynaştırma öğrencine uygun olarak seçilmelidir.

B. Uygulama Aşaması

Konunun Açıklanması: Öğretmen derste ne işleneceğini öğrencilere açıklar. İşlenecek konu öğrencilerin anlayabileceği şekilde uygun yöntem ve teknikler seçilerek öğrencilere açıklanır.

Yöntemin Açıklanması: Öğretmen kaynaştırma öğrencisi hangi takımda oyuncu olacaksa kendisinin de o takımda oynayacağını sınıfa duyurur. Yani kaynaştırma öğrencisini takımına alan takım kaptanı öğretmeni de takımına almış olur.

Geçerli Nedenin Sunulması: Öğretmen kaynaştırma öğrencisi ile aynı takımda yer alma nedenini sınıfa duyurur.

Takımların veya Grupların Belirlenmesi: Takım kaptanı öğretmen veya öğrenciler tarafından belirlenir. Daha sonra hangi takım liderinin önce takımına öğrenci seçeceği belirlenir. Bunun için şu teknikler kullanılabilir: Yazı tura atışı, saklanan nesneyi bulma, kısa çöp seçme, taş kağıt makas, kaptanlara dersle ilgili soru sorulup bilen kaptana ödül olarak vb.

Dikkat: Bu yöntem diğer öğrenciler içinde ödül olarak kullanılabilir. Öğretmenin bu yöntemi her zaman sadece kaynaştırma öğrencisi için kullanması diğer öğrencilerde itiraz etme, kıskançlık, küsme, sinirlenme gibi olumsuz duygulara veya tepkilere neden olabilir. Ayrıca kaynaştırma öğrencisinin engelinden dolayı öğretmenin kaynaştırma öğrencisi ile aynı takımda oynadığı algısına neden olabilir. Bu nedenlerle öğretmenin bu yöntemi diğer öğrenciler içinde kullanması bu olumsuzlukların önüne geçecektir.

C. Değerlendirme Aşaması

Değerlendirme aşamasında seçilen yöntemin ve dersin amacına ulaşıp ulaşılmadığına dair öğrencilerden dönütler alınır. Dersin uygulama aşaması göz önünde bulundurularak öğretmen tarafından da değerlendirilir. Değerlendirme; öğretmenin değerlendirmesi, diğer öğrencilerin değerlendirmesi ve kaynaştırma öğrencisinin değerlendirmesi olmak üzere üç aşamada incelenir.

Öğretmenin Değerlendirmesi: Öğretmen etkinliğin hazırlık ve uygulama aşamalarını da göz önünde bulundurarak yöntem ve dersin amacına ulaşıp ulaşılmadığına dair ders süresince gözlem yaparak değerlendirme yapar.

Diğer Öğrencilerin Değerlendirmesi: Öğretmen öğrencilerden katılım yöntemine dair geri bildirimler alır. Öğretmen ile aynı takımda olmak isteyip istememelerine dair sorular sorulur ve nedenleri öğrenilmeye çalışılır. Öğretmenin oyuna dahil olmasının dersi nasıl etkilediğine dair öğrencilerin düşünceleri dinlenir. Gerekirse öğretmen öğrencilerden dönütler alabileceği değerlendirme formu uygular.

Kaynaştırma Öğrencisini Değerlendirmesi: Kaynaştırma öğrencisinden öğretmen ile aynı takımda yer almanın nasıl hissettirdiği, bu durumu sevip sevmediğine dair geri bildirim alınır.

Not: Bu yöntem için öğretmen tarafından geliştirilmiş öz değerlendirme ve akran değerlendirme formları uygulanabilir.

4. Avantajları

Kaynaştırma öğrencisinin öncelikli olarak tercih edilmesini arttırabilir.

Geçerli neden olarak sunulan durumun pekiştirilmesini sağlayabilir.

Kaynaştırma öğrencisinin kendisini daha değerli hissetmesini sağlayabilir.

Kaynaştırma öğrencisinin etkinliğe katılma isteğini arttırabilir.

5. Dezavantajları

Öğretmen ayrımcılık yapıyor düşüncesine neden olabilir.

Diğer öğrencilerin kaynaştırma öğrencisine karşı olumsuz duygu (kıskançlık, öfke, kızgınlık) geliştirmesine neden olabilir.

Kaynaştırma öğrencisinde ben yetersizim, engelliyim düşüncesine neden olabilir.

6. Öğretmene Tavsiyeler

Kaynaştırma öğrencisini etkinliğe daha etkin katmak isterken diğer öğrenciler göz ardı edilmemelidir. Bu nedenle bu yöntem diğer öğrenciler içinde uygulanmalıdır.

Takımların denk dağılmasına dikkat edilmelidir.

Kaynaştırma öğrencisinin engelinden dolayı aynı takımda yer aldığı sezdirilmemelidir.

7. Güvenlik Önlemleri

Etkinlik esnasında alanda gerekli malzemeler dışında malzeme bulundurulmamalıdır.

Malzemeler kaynaştırma öğrencisine uygun olmalıdır.

8. Gelişim Alanlarına Etkisi

Psikomotor: Kaynaştırma öğrencisinin etkinliğe aktif olarak katılım sağlaması ders süresince fiziksel olarak aktif olması devinişsel alana büyük katkı sağlar.

Duyuşsal: Öğretmen ile aynı takımda yer almak ve takımlar tarafından paylaşılmaz olmak kaynaştırma öğrencisinin duyuşsal alanına katkı sağlar. Kaynaştırma öğrencisinin derse olan ilgisi artar, özgüveni artar, başarmanın tadına varır, kendini daha değerli hisseder.

Bilişsel: Etkinlikteki kuralları anlaması ve üstlendiği görevi yerine getirmesi bakımından bilişsel alana katkı sağlar.

9. Uygulayan Öğretmenlerin Görüşleri

Uygulayıcı 1

Öğrencinin Yaşı	: 12
Cinsiyeti	: Erkek
Engel Grubu	: İşitme Engelli
Engel Derecesi	: Hafif Derece
Okulun Türü	: Ortaokul
Sınıf Mevcudu	: 33
Öğretmenin Hizmet Yılı	: 8

“Öğrencilere kaynaştırma öğrencisi ile aynı takımda olacağımı söyledim. İlk seçim yapan takım kaptanı kaynaştırma öğrencisini hemen kendi takımına aldı. Hatta diğer takım kaptanı bu duruma itiraz etti. Kaynaştırma öğrencisi aynı takımda oynamam kaynaştırma öğrencisini çok mutlu etti. Bu yöntemi ben zaten kullanıyordum oyun

içerisinde yer almam bütün öğrencileri olumlu yönde etkiledi. Faydalı ve uygulanabilir bir yöntem. Olumsuz yönleri ise diğer öğrencilerde kıskançlık yaratabilir.”

Uygulayıcı 2

Öğrencinin Yaşı	:11
Cinsiyeti	: Kız
Engel Grubu	: İşitme Engelli
Engel Derecesi	: Hafif Derece
Okulun Türü	: Ortaokul
Sınıf Mevcudu	: 23
Öğretmenin Hizmet Yılı	: 4

“Yöntem işitme engelli öğrenciye ayrı bir özgüven verdi öğrenci diğer derste de benimle aynı takımda oynamak istedi. Etkili ve faydalı bir yöntem. Diğer öğrencileri de olumlu yönde etkiledi. Oyuna dahil olduğum için bütün öğrenciler oyuna katılmak istediler. Diğer öğrencilerde benimle aynı takımda olmak istediler. Çok eğlenceli bir ders geçirdim. Kaynaştırma öğrencisi ders boyunca aktif katılım sağladı.”

Uygulayıcı 3

Öğrencinin Yaşı	:11
Cinsiyeti	: Erkek
Engel Grubu	: İşitme Engelli
Engel Derecesi	: Hafif Derece
Okulun Türü	: Ortaokul
Sınıf Mevcudu	: 28
Öğretmenin Hizmet Yılı	: 5

“Kaynaştırma öğrencisi için etkili bir yöntem. Diğer öğrencilerin derse katılımı açısından da etkili bir yöntem. Bir sonraki derste de kaynaştırma öğrencisi benim yanımdan ayrılmadı. Hocam ne güzel oynadık değil mi diye bana sorular yönlendirdi. Benimle tekrar aynı takımda oynamak istediğini dile getirdi. Sürekli kaynaştırma öğrencisi ile aynı takımda yer almak diğer öğrencileri olumsuz etkileyebilir. Bu nedenle diğer öğrenciler içinde bu yöntem uygulamalı.”

4.3.3. Odak Oyuncu Yöntemi

1. Hangi Durumlarda

Bu yöntem zihinsel, bedensel ve işitme engelli kaynaştırma öğrencileri için uygulanabilir. İki kaynaştırma öğrencisinin olduğu sınıflar için daha uygundur. Ancak

uyarlamalar yapılarak (Kale sayısı veya hedef noktası bire düşürülebilir. Kaynaştırma öğrencisine rakip olarak beceri olarak yakın düzeyde ama kaynaştırma öğrencisi olmayan başka bir öğrenci odak oyuncu seçilebilir.) bir kaynaştırma öğrencisinin olduğu sınıflara da uygulanabilir. Burada kaynaştırma öğrencilerinin aynı engel grubunda olmasına dikkat edilmelidir. Ayrıca bu yöntem kaynaştırma öğrencisinin yanı sıra diğer öğrencilere de ödül olarak sunulabilir.

Yöntemin Amacı: Kaynaştırma öğrencisinin derse aktif bir şekilde katılım sağlamasıdır.

Sınıf Mevcudu: 30-35

Malzemeler: Uygulanacak konu için gerekli araç gereçler dışında ekstra bir malzemeye gerek yok.

Konu: Takım veya grup çalışmaları

Alan: Bahçe, saha, spor salonu

2. Açıklaması

Takımlar oluşturulurken kaynaştırma öğrencileri farklı takımlara yerleştirilir. Oyunda ya da etkinlikte odak alan belirlenir. Her takımdan bir kişi odak oyuncu seçilir. Odak oyuncu odak alanda bekler ve hedefe atışı sadece o yapabilir. Örneğin basketbol oynanırken öğretmen potaya yakın bir nokta da odak alan belirler. O noktaya odak oyuncularını yerleştirir. Sadece odak oyuncu çembere topu atabilir. Diğer takım oyuncularını sayı alabilmek için topu odak oyuncuya pas vermek zorundadırlar. Odak oyuncu topu eline aldıktan sonra hiçbir rakip veya takım arkadaşı odak oyuncuya müdahale edemez. Öğretmen diğer öğrencileri de odak oyuncu olarak seçebilir. Ancak odak oyuncuların düzey olarak birbirlerine yakın olmasına dikkat edilmelidir. Öğretmen, kaynaştırma öğrencilerini veya diğer öğrencileri odak oyuncu seçerken geçerli bir neden sunmalıdır. Örneğin, geçen ders top atışını başarılı bir şekilde yaptığı için, sessizce öğretmeni beklediği için, arkadaşına yardım ettiği için odak oyuncu seçiyorum vb.

Takımlar oluşturulurken 3 teknik kullanılabilir.

A. Öğretmenin Oluşturması: Öğretmen takımları kendisi oluşturabilir.

B. Kaynaştırma Öğrencisinin Oluşturması: Öğretmen kaynaştırma öğrencilerini takım belirlemek için görevlendirir. Kaynaştırma öğrencileri takım oyuncularını seçer.

C. Diğer Öğrencilerin Oluşturması: Öğretmen takım kaptanlarını diğer öğrencilerden seçer. Takım kaptanları takım oyuncularını seçerler. Ancak iki kaynaştırma öğrencisinin aynı takıma seçilmesi durumunda öğretmen, müdahale ederek kaynaştırma öğrencilerinin farklı takımlara yerleşmesini

sağlar. Ancak bunu yaparken kaynaştırma öğrencisinin yanı sıra birkaç öğrencinin daha takımında değişiklik yapar. Bu sayede kaynaştırma öğrencisi içi değişiklik yapıldığı algısının önüne geçebilir.

3. Uygulanışı

A. Hazırlık Aşaması

Amaç: Öğretmen öncelikle dersin amacını belirler.

Konu: Dersin amacı doğrultusunda konu seçilir. Dersin amacına ve konusuna uygun olarak yöntem belirlenir. Eğer odak oyuncu yöntemi kullanılacaksa takım sporları veya grup etkinlikleri seçilmelidir. Örnek; futbol, hentbol, basketbol vb.

Geçerli Neden: Diğer öğrencilerde, kaynaştırma öğrencisinin engelinden dolayı değil de yapılan bir olumlu davranışın sonucunda kaynaştırma öğrencisinin odak oyuncu seçildiği algısı oluşturulmalıdır. Bu nedenle öğretmen kaynaştırma öğrencisini odak oyuncu olarak belirlerken sınıfa geçerli bir neden sunmalıdır. Bu neden kaynaştırma öğrencisinin engeli ile ilgili olmamalıdır. Kaynaştırma öğrencisinin sınıfta sergilediği olumlu bir davranışı veya başarısı neden olarak sunulmalıdır.

Araç Gereç: Öğretmen derste öğreteceği etkinliğe veya konuya uygun olarak gerekli araç gereçleri hazırlamalıdır. Araç gereçler diğer öğrencilerin özelliklerine ve kaynaştırma öğrencine uygun olarak seçilmelidir.

B. Uygulama Aşaması

Konunun Açıklanması: Öğretmen derste ne işleneceğini öğrencilere açıklar. İşlenecek konu öğrencilerin anlayabileceği şekilde uygun yöntem ve teknikler seçilerek öğrencilere açıklanır.

Yöntemin Açıklanması: Odak oyuncu yönteminin nasıl uygulanacağı öğrencilere açıklanır.

Geçerli Nedenin Sunulması: Öğrencilerin odak oyuncu seçilme nedeni sınıfa sunulur.

Takımların veya Grupların Belirlenmesi: Öğretmen, takımları kendisi oluşturabilir ya da öğrencileri yönlendirerek öğrencilerin oluşturmasına fırsat verebilir. Önemli olan kaynaştırma öğrencilerin iki ayrı takımda yer alması ve takımların denk dağılmasıdır. Kaynaştırma öğrencilerine takımları seçtirebilir.

Dikkat: Kaynaştırma öğrencisinin sürekli olarak odak oyuncu seçilmesi diğer öğrencilerde kıskançlık gibi olumsuz duygulara veya kaynaştırma öğrencisinin engelinden dolayı sürekli odak oyuncu seçildiği algısına neden olabilir. Bu nedenle öğretmen etkinliğin farklı bölümlerinde veya tekrar uygulandığında başka öğrencileri de odak oyuncu olarak seçebilir.

C. Değerlendirme Aşaması

Değerlendirme aşamasında seçilen yöntemin ve dersin amacına ulaşıp ulaşılmadığına dair öğrencilerden dönütler alınır. Dersin uygulama aşaması göz önünde bulundurularak öğretmen tarafından da değerlendirilir. Değerlendirme; öğretmenin değerlendirmesi, diğer öğrencilerin değerlendirmesi ve kaynaştırma öğrencisinin değerlendirmesi olmak üzere üç aşamada incelenir.

Öğretmenin Değerlendirmesi: Öğretmen etkinliğin hazırlık ve uygulama aşamalarını da göz önünde bulundurarak yöntem ve dersin amacına ulaşıp ulaşılmadığına dair ders süresince gözlem yaparak değerlendirme yapar.

Diğer Öğrencilerin Değerlendirmesi: Öğretmen öğrencilerden odak oyuncu yöntemine dair geri bildirimler alır. Yöntem ve işlenen dersin nasıl olduğuna dair öğrencilerin düşüncelerini dinler. Öğrencilerden hem kendilerini hem de odak oyuncularını değerlendirmeleri istenilir. Gerekirse öğretmen odak oyuncu yöntemi için öğrencilerden dönütler alabileceği değerlendirme formu uygular.

Kaynaştırma Öğrencisinin Değerlendirmesi: Kaynaştırma öğrencisinden odak oyuncu olmayı sevip sevmediğine dair geri bildirim alınır. Öğrencinin odak oyuncu seçilmesinin nasıl bir duygu olduğuna dair ve diğer öğrencilerin odak oyuncuya yaklaşımı hakkında geribildirimler alınır.

Not: Bu yöntem için öğretmen tarafından geliştirilmiş öz değerlendirme ve akran değerlendirme formları uygulanabilir.

4. Avantajları

Geçerli neden olarak sunulan durumun pekiştirilmesini sağlayabilir

Kaynaştırma öğrencileri ve odak oyuncu seçilen öğrenciler kendilerini daha değerli hissedebilir.

Kaynaştırma öğrencisinin kendini daha değerli hissetmesini sağlayabilir.

Kaynaştırma öğrencisinin etkinliklerde daha aktif rol oynamasını sağlayabilir.

5. Dezavantajları

Diğer öğrenciler kaynaştırma öğrencisini kıskanabilir.

Öğretmen ayrımcılık yapıyor düşüncesine neden olabilir.

Bilinen bir etkinlikte olsa uyarlanması gerekebilir. Bu nedenle hazırlık uzun sürebilir.

Kaynaştırma öğrencisinde ben yetersizim algısı oluşturabilir.

6. Öğretmene Tavsiyeler

Kaynaştırma öğrencisini etkinliğe daha etkin katmak isterken diğer öğrenciler göz ardı edilmemelidir.

Kaynaştırma öğrencisinde ben engelliyim, yetersizim düşüncesine neden olunmamalıdır.

Takımların denk dağılmasına dikkat edilmelidir.

7. Güvenlik Önlemleri

Etkinlik esnasında alanda gerekli malzemeler dışında farklı bir malzeme bulundurulmamalıdır.

Kullanılacak malzemeler kaynaştırma öğrencisine uygun olmalıdır.

8. Gelişim Alanlarına Etkisi

Psikomotor: Kaynaştırma öğrencisinin etkinliğe aktif olarak katılım sağlaması ders süresince fiziksel olarak aktif olması devinişsel alana büyük katkı sağlar.

Duyuşsal: Kaynaştırma öğrencisinin etkinliğin odağında olması ve odak oyuncu seçilmesi duyuşsal alana katkı sağlar. Derse aktif katılan kaynaştırma öğrencisinin etkinliğe ilgisi artar, özgüveni artar, başarmanın tadına varır, kendini daha değerli hisseder.

Bilişsel: Etkinlikteki kuralları anlaması ve üstlendiği görevi yerine getirmesi bakımından bilişsel alana katkı sağlar.

9. Uygulayıcı Öğretmen Görüşleri

Uygulayıcı 1

Öğrencinin Yaşı	: 12
Cinsiyeti	: Erkek
Engel Grubu	: İşitme Engelli
Engel Derecesi	: Hafif
Okulun Türü	: Ortaokul
Sınıf Mevcudu	: 24
Öğretmenin hizmet yılı	: 7

“Yöntem kaynaştırma öğrencisi ve diğer öğrenciler için etkili bir yöntemdir. Ancak olayın farkına varan öğrencilerden dolayı istenilen verim istenilen düzeyde alınamayabilir. Her kademedede uygulanabilir bir yöntemdir. Uygularken herhangi bir sorunla karşılaşmadım. Kaynaştırma öğrencisinin özgüveni arttırdı. Kaynaştırma öğrencisinin diğer öğrencilerle sosyal iletişimini artırarak sınıf içerisinde olumlu bir atmosferin yaratılmasını sağladı. Ayrıca yardımlaşma ve dayanışmayı da geliştirir.”

Uygulayıcı 2

Öğrencinin Yaşı	: 14
Cinsiyeti	: Erkek
Engel Grubu	: İşitme Engelli
Engel Derecesi	: Hafif
Okulun Türü	: Ortaokul
Sınıf Mevcudu	: 31
Öğretmenin hizmet yılı	: 6

“Bu yöntem sayesinde kaynaştırma öğrencisinin derse olan ilgisi arttı. Ayrıca bu yöntemde kaynaştırma öğrencisi başarılı basket atışları da gerçekleştirdi. Bu nedenle kaynaştırma öğrencisinin başarı duygusunun ve özgüvenin arttığını gözlemledim. Bu yöntemin oldukça etkili ve uygulanabilir bir yöntem olduğunu düşünüyorum. Sınıfta kaynaştırma öğrencisinin olmadığı durumlarda da bu yöntemin uygulanabilir bir yöntem olduğunu düşünüyorum. Bu yöntemi uygularken diğer öğrencilerden de odak oyuncu belirledim. Bu sayede kıskançlık gibi duyguların oluşmasını engelledim. Diğer öğrencilerde odak oyuncu seçilmek için heyecanlandılar. Bundan sonra bu yöntemi ders içerisinde kullanmak istiyorum.”

Uygulayıcı 3

Öğrencinin Yaşı	: 12
Cinsiyeti	: Kız
Engel Grubu	: İşitme Engelli
Engel Derecesi	: Hafif
Okulun Türü	: Ortaokul
Sınıf Mevcudu	: 27
Öğretmenin hizmet yılı	: 4

“Bu yöntem kaynaştırma öğrencisinin derse aktif şekilde katılmasını sağladı. Kaynaştırma öğrencisi ders boyunca yapılan çalışmada kaldı. Diğer öğrencilerde odak oyuncu oldular ve onlar da bu yöntemi oldukça sevdiler. Uygularken herhangi bir olumsuz tutumla ve sorunla karşılaşmadım. Etkili ve verimli yöntem olduğunu gözlemledim.”

4.3.4. Özel Çalışma Yöntemi

1. Hangi Durumlarda

Bu yöntem zihinsel, bedensel, işitme ve görme engelli kaynaştırma öğrencileri için uygulanabilir. Kaynaştırma öğrencisi ile birebir ilgilenilir. Destek eğitim dersleri için uygundur. Bütün sınıf ile yapılacak derslerde ise sadece 1 kaynaştırma öğrencisi varsa uygulanması daha kolay olur.

Yöntemin Amacı: Kaynaştırma öğrencisinin etkin ve aktif bir şekilde beden eğitimi dersinden yararlanmasını sağlamaktır.

Sınıf Mevcudu: Destek eğitim derslerinde bireysel olarak kaynaştırma öğrencisi ile ilgilenilir. Sınıf içerisinde normal ders saati içerisinde uygulanacak ise sınıf mevcudu 35'i geçmemelidir.

Malzemeler: Uygulanacak konu için gerekli araç gereçler dışında ekstra bir malzemeye gerek yok.

Konu: Bireysel Çalışma

Alan: Bahçe, saha, spor salonu, sınıf

2. Açıklaması

Öğretmen, kaynaştırma öğrencisinin düzeyine uygun etkinlikler ve oyunlar planlayarak kaynaştırma öğrencisi ile birebir uygulama yapar. Planlamalarını yaparken öğrencinin sağlık raporunu, RAM raporunu, BEP'ini, eğitsel değerlendirme formunu dikkate alır.

İki şekilde uygulanır.

Uygulama 1: Destek eğitim derslerinde kaynaştırma öğrencisi ile birebir uygulamalar yapılır. Sadece kaynaştırma öğrencisi ile ilgilenilir. Uygulama 1 ile özel çalışma yönteminden en yüksek verim alınabilir.

Uygulama 2: Bu uygulamada bütün sınıf ile beden eğitimi dersi işlenilirken kaynaştırma öğrencisi ile birebir ilgilenilir. Derste diğer öğrencilerin daha önceden bildikleri bir branş, oyun, veya etkinlik işlenir. Burada tüm sınıf işlenecek konuya hakim ve katılım için istekli olmalıdır. Öğretmen sınıf başkanlarını veya seçtiği başka bir öğrenciyi sınıf düzeni için görevlendirerek kendi sorumluluğunun bir kısmını öğrencilere yükler. Öğretmen ise kaynaştırma öğrencisi ile birebir uygulama yapar. Ancak öğretmen, diğer öğrencileri gözlemleyebileceği ve öğrencilerinde öğretmeni görebileceği bir alanda kaynaştırma öğrencisi ile ders işlemelidir. Bu sayede öğretmen, ders içinde oluşacak sınıf düzenini bozan bir durumda hemen müdahale edebilir. Ayrıca öğrencilerde öğretmen gözetiminde

olduklarını bilecekleri için sınıf düzenini bozan davranışlardan kaçınırlar. Uygulama 2’de öğretmenin sorumluluğu uygulama 1’e göre fazla ve zordur. İki şekilde uygulanır. Öncelikle kaynaştırma öğrencisi yıldız oyuncu olarak seçilir.

3. Uygulanışı

A. Hazırlık Aşaması

Amaç: Öğretmen öncelikle dersin amacını belirler.

Konu: Dersin amacı doğrultusunda konu seçilir. Dersin amacına ve konusuna uygun olarak yöntem belirlenir. Eğer özel çalışma yöntemi kullanılacaksa diğer öğrenciler için takım sporları veya grup etkinlikleri (futbol, hentbol, yakan top, istop vb.) seçilirken, kaynaştırma öğrencisi için ise bireysel etkinlikler seçilir. Ancak takım sporları çalıştırılmak isteniyorsa ilgili branş bölümlere ayrılarak (Voleybolda parmak pas, Hentbolda pas, basketbolda turnike vb.) kaynaştırma öğrencisi ile çalışmalar yapılır.

Geçerli Neden: Diğer öğrencilerde, kaynaştırma öğrencisinin engelinden dolayı değil de yapılan bir olumlu davranışın sonucunda kaynaştırma öğrencisi ile birebir etkinlik yapıldığı algısı oluşturulmalıdır. Bu nedenle öğretmen sınıfa geçerli bir neden sunmalıdır. Bu neden kaynaştırma öğrencisinin engeli ile ilgili olmamalıdır. Örneğin: Kaynaştırma öğrencisinin adı Özlem olsun. “Özlem derste sözümü dinlediği için, derste sessizce beni beklediği için, geçen hafta etkinlikte başarılı olduğu için bugün Özlem ile etkinlik yapacağım.” Öğretmen neden olarak kaynaştırma öğrencisinin katılmadığı dersin telafisini sunabilir. Örneğin; Özlem geçen hafta ya da iki hafta önce derse katılamamıştı. Bu nedenle Özlem ile bugün ayrı etkinlik yapacağım diyebilir.

Araç Gereç: Öğretmen derste öğreteceği etkinliğe veya konuya uygun olarak gerekli araç gereçleri hazırlamalıdır. Öğretmen hem diğer öğrencilere yaptıracığı etkinliğin araç gereçlerini hem de kaynaştırma öğrencisine yaptıracığı etkinliğin araç gereçlerini hazır bulundurmalıdır.

B. Uygulama Aşaması

Konunun Açıklanması: Öğretmen uygulama 1’i uygulayacaksa yani destek eğitim dersinde birebir kaynaştırma öğrencisi ile ilgilenenirse kaynaştırma öğrencisine yapılacak etkinliği açıklar ve uygulamaya geçer. Öğretmen uygulama 2’yi yapacaksa yani diğer öğrenciler derste iken kaynaştırma öğrencisi ile birebir ilgilenilecekse derste diğer öğrencilerin yapacağı etkinlikleri açıklar. Sonra görev dağılımlarını yaparak öğrencilere sorumluluk yükler. Daha sonra kaynaştırma öğrencisi ile ayrı bir etkinlik yapacağını nedeni ile birlikte öğrencilere açıklar. Diğer öğrenciler etkinliğe başladıktan sonra

kaynaştırma öğrencisi ile etkinlik yapacağı alana geçer ve kaynaştırma öğrencisi ile yapılacak etkinliğe başlanır.

Yöntemin Açıklanması: Kaynaştırma öğrencisine dersin birebir işleneceği açıklanır.

Geçerli Nedenin Sunulması: Kaynaştırma öğrencisine veya varsa diğer öğrencilere kaynaştırma öğrencisi ile neden birebir etkinlik yapıldığına dair geçerli bir neden sunulur.

Takımların veya Grupların Belirlenmesi: Öğretmen, derste diğer öğrencilerin takımlarının veya gruplarının oluşmasını bekler. Takımları kendisi oluşturur ya da öğrencilerin oluşturmasına fırsat verir. Daha sonra kaynaştırma öğrencisi ile uygulama yapacağı alana geçer.

C. Değerlendirme Aşaması

Değerlendirme aşamasında seçilen yöntemin ve dersin amacına ulaşıp ulaşılmadığına dair öğrencilerden dönütler alınır. Dersin uygulama aşaması göz önünde bulundurularak öğretmen tarafından da değerlendirilir. Değerlendirme; öğretmenin değerlendirmesi, diğer öğrencilerin değerlendirmesi ve kaynaştırma öğrencisinin değerlendirmesi olmak üzere üç aşamada incelenir.

Öğretmenin Değerlendirmesi: Öğretmen etkinliğin hazırlık ve uygulama aşamalarını da göz önünde bulundurularak yöntem ve dersin amacına ulaşıp ulaşılmadığına dair ders süresince gözlem yaparak değerlendirme yapar.

Diğer Öğrencilerin Değerlendirmesi: Öğretmen, işlenen dersin nasıl olduğuna dair öğrencilerin düşüncelerini dinler.

Kaynaştırma Öğrencisinin Değerlendirmesi: Kaynaştırma öğrencisinden birebir dersin işlenmesine dair geri bildirim alınır. Öğrenciden sadece öğretmen ile etkinlik yapmanın nasıl bir duygu olduğuna dair geribildirimler alınır.

Not: Bu yöntem için öğretmen tarafından geliştirilmiş öz değerlendirme formu uygulanabilir.

4. Avantajları

Kaynaştırma öğrencisi ile doğrudan ilgilenilir.

Kaynaştırma öğrencisine anında geri bildirim verilir.

Kaynaştırma öğrencisine etkinliği gerçekleştirmesi için yeterli zaman verilir.

Kaynaştırma öğrencisine başarabileceği etkinlikler sunulularak başarı duygusunu yaşamasına olanak sağlanabilir.

Kaynaştırma öğrencisinin kendini daha değerli hissetmesini sağlayabilir.

5. Dezavantajları

Kaynaştırma öğrencisinin diğer öğrencilerden soyutlanmasına neden olabilir.

Öğrenci ders süresince aktif olacağı için etkinlikten sıkılabilir.

Etkinlik öğrencinin düzeyine uygun değilse yetersizlik duygusuna neden olabilir.

6. Öğretmene Tavsiyeler

Öğrencinin düzeyine uygun etkinlikler hazırlanmalıdır.

Öğrenciye etkinliği gerçekleştirmesi için yeterli zaman verilmelidir.

Kaynaştırma öğrencisini etkinliğe daha etkin katmak isterken diğer öğrenciler göz ardı edilmemelidir.

Kaynaştırma öğrencisinde ben engelliyim, yetersizim düşüncesine neden olunmamalıdır.

7. Güvenlik Önlemleri

Etkinlik esnasında alanda gerekli malzemeler dışında farklı bir malzeme bulundurulmamalıdır.

Kullanılacak malzemeler kaynaştırma öğrencisine uygun olmalıdır.

8. Gelişim Alanlarına Etkisi

Psikomotor: Kaynaştırma öğrencisinin etkinliğe aktif olarak katılım sağlaması ders süresince fiziksel olarak aktif olması devinışsel alana büyük katkı sağlar.

Duyuşsal: Kaynaştırma öğrencisi ile birebir ilgilenilmesi duyuşsal alana katkı sağlar. Kaynaştırma öğrencisinin etkinliğe ilgisi artar, özgüveni artar, başarmanın tadına varır, kendini daha değerli hisseder.

Bilişsel: Etkinlikteki kuralları anlaması ve üstlendiği görevi yerine getirmesi bakımından bilişsel alana katkı sağlar.

9. Uygulayıcı Öğretmen Görüşleri

Uygulayıcı 1

Öğrencinin Yaşı	:11
Cinsiyeti	: Erkek
Engel Grubu	: İşitme Engelli
Engel Derecesi	: Hafif Derece
Okulun Türü	: Ortaokul
Sınıf Mevcudu	: 28
Öğretmenin Hizmet Yılı	: 5

a. *Yöntemi masa tenisi konusu işlenirken uyguladım yöntem öğrencinin gelişimine katkı sağlıyor.*

Öğrencimizin hafif derecede işitme kaybı var fiziksel anlamda bir sıkıntısı bulunmuyor. Bu yöntemi 'Yardımcı Hakem' yönteminden sonra uyguladığım için öğrenci

kendisinin iyi olduğunu ve iyi olduğu için öğretmenin onunla daha yakından çalıştığını düşünüyor ve daha fazla gayret sarf ediyor

- b. Diğer öğrencilere birebir uygularsak etkili ama diğer öğrencilerin çalışmasını kontrol edip kaynaştırma öğrencisiyle ilgilenirsek diğer öğrenciler için etkili bir yöntem değil.*
- c. Uygulanabilir bir yöntem ama sürekli uygulanmadığı sürece.*
- d. Yöntemi uygularken ders düzeninin sağlanması güç hale geliyor.*
- e. Dersi geniş alanda işlediğimiz için öğrenciler arasında mesafe oluyor hepsini bir arada tutamıyoruz o yüzden biriyle birebir ilgilenip diğerlerini kontrol etmek ders düzenini bozuyor*
- f. Bu yöntemi sürekli kullanmamalıyız diye düşünüyorum. Sadece öğrencinin zorlandığı ve yapamadığı zamanlar kullanmamız gerekiyor diye düşünüyorum. Kaynaştırma öğrencisi için gayet etkili olduğunu düşünüyorum.*

Uygulayıcı 2

Öğrencinin Yaşı	:11
Cinsiyeti	: Kız
Engel Grubu	: İşitme Engelli
Engel Derecesi	: Hafif Derece
Okulun Türü	: Ortaokul
Sınıf Mevcudu	: 30
Öğretmenin Hizmet Yılı	: 8

“Benim işitme engelli kaynaştırma öğrencisi ile destek eğitim dersim yok. Bu nedenle bu yöntemi ders içerisinde diğer öğrenciler dersteyken uyguladım. Öğrenci manşet pas yaparken zorlanıyordu. Diğer öğrencilere görev dağılımı yaptım. Bazı öğrenciler futbol oynadılar, bazıları ise yakar top oynadılar. Ben kaynaştırma öğrencisi ile birebir manşet pas çalışması yaptım. Kaynaştırma öğrencisi özel olarak ilgilenmem derse olan ilgisini arttırdı. Yöntem kaynaştırma öğrencimin eksiğini gidermesine katkı sağladı. Ancak diğer öğrencilerden yanımıza gelip etkinliğe katılmak isteyenler oldu. Kaynaştırma öğrencisi ile belirli bir süre oynadıktan sonra oynamak isteyen diğer öğrencilerle manşet pas oynamaya devam ettik. Sınıfta sorun yaşamadım ama sınıf hakimiyetini güçleştiriyor.”

Uygulayıcı 3

Öğrencinin Yaşı	:15
Cinsiyeti	: Erkek
Engel Grubu	: İşitme Engelli
Engel Derecesi	: Hafif Derece
Okulun Türü	: Lise
Sınıf Mevcudu	: 29
Öğretmenin Hizmet Yılı	: 6

“Kaynaştırma öğrencileri çok büyük problemler yok derse katılım sağlıyor. Ancak basketbol, futbol gibi oyunlara katılım sağlamak istemiyor. Bir defasında basketbol oynarken top kaynaştırma öğrencisinin başına çarpmıştı. Kaynaştırma öğrencisi ile masa tenisi oynadım. Kaynaştırma öğrencisi ile spin çalışmaları yaptık. Kaynaştırma öğrencisi için oldukça faydalı bir yöntem. Diğer öğrenciler bahçede oyunlarını oynadılar. Sınıf hakimiyetinde sorun yaşamadım. Sınıf kontrol sorunu yaşamadım, uygulanabilir Çok kalabalık sınıflarda ya da yaşı küçük kademelerde uygularken sorun yaşanabilir.”

4.3.5. Yardımcı Hakem Yöntemi

1. Hangi Durumlarda

Bu yöntem zihinsel, bedensel ve işitme engelli kaynaştırma öğrencileri için uygulanabilir. Kaynaştırma öğrencisi sınıfla yapılacak oyunda veya etkinlikte yer alacak düzeyde değilse ya da oyunda veya etkinlikte yer almak istemiyorsa bu yöntem kullanılır. **Yöntemin Amacı:** Kaynaştırma öğrencisinin derse mümkün olduğu kadar etkin bir şekilde katılımını sağlamak.

Sınıf Mevcudu: 10-35

Malzemeler: Düdük, uygulanacak branş veya etkinlik için gerekli olan araç gereçler.

Konu: Takım sporları (Futbol, Voleybol, Hentbol, Basketbol vb.)

Alan: Bahçe, Saha, Spor Salonu

2. Açıklaması

Kaynaştırma öğrencisi yapılacak oyunda veya etkinlikte yer alacak düzeyde değilse ya da oyunda veya etkinlikte yer almak istemiyorsa bu yöntem kullanılır. Öğretmen hakem olur ve oyunu yönetir, kaynaştırma öğrencisini ise yardımcı hakem olarak seçer. Düdük çalma işi yardımcı hakemin yani kaynaştırma öğrencisinin görevidir. Öğretmen oyunun veya etkinliğin gerekli yerlerinde yardımcı hakeme işaret verir.

Yardımcı hakem düdük çalar. Eğer kaynaştırma öğrencisi (yardımcı hakem) oyundaki hataları tespit edecek düzeyde ise öğretmen (baş hakem) kaynaştırma öğrencisine gerekli yerlerde karar vermesi için fırsat verir. Yani kaynaştırma öğrencisi baş hakemlik yapacak düzeyde ise kararları kaynaştırma öğrencisi verir. Öğretmen sadece gerekli yerlerde kaynaştırma öğrencisine müdahale eder.

3. Uygulanışı

A. Hazırlık Aşaması

Amaç: Öğretmen öncelikle dersin amacını belirler.

Konu: Dersin amacı doğrultusunda konu seçilir. Dersin amacına ve konusuna uygun olarak yöntem belirlenir. Eğer yardımcı hakem yöntemi kullanılacaksa takım sporları veya grup etkinlikleri seçilmelidir. Örnek; futbol, hentbol, basketbol, masa tenisi vb. Hakem denetimi gerektiren oyun veya etkinlikler bu yöntem için uygundur.

Geçerli Neden: Diğer öğrencilerde, kaynaştırma öğrencisinin engelinden dolayı değil de yapılan bir olumlu davranışın sonucunda kaynaştırma öğrencisinin yardımcı hakem seçildiği algısı oluşturulmalıdır. Bu nedenle öğretmen kaynaştırma öğrencisini yardımcı hakem olarak belirlerken sınıfa geçerli bir neden sunmalıdır. Bu neden kaynaştırma öğrencisinin engeli ile ilgili olmamalıdır. Örneğin: Kaynaştırma öğrencisinin adı Tülay olsun. “Tülay derste sözümü dinlediği için, derste sessizce beni beklediği için, geçen hafta etkinlikte başarılı olduğu için bugün yardımcı hakem olarak Tülay’ı seçiyorum.”

Kaynaştırma öğrencisi yardımcı hakem olarak seçilirken kaynaştırma öğrencisinde istek uyandırılmalıdır. Örneğin: Tülay sen benim yardımcım olur musun? Benim senin yardımına ihtiyacım var. Düdük çalmakta zorlanıyorum, düdüğü sen çalarsan mutlu olurum. Bana yardımcı olursan çok sevinirim... vb. ifadeler kullanılarak kaynaştırma öğrencisinde etkinliğe katılım için istek uyandırılmalı ya da daha istekli hale getirilmelidir. Bu sayede kaynaştırma öğrencisi zorunlu olarak değil de kendi isteği ile katılım sağlamış olur.

Araç Gereç: Yardımcı hakem için düdük gereklidir. Bunun dışında öğretmen derste öğreteceği etkinliğe veya konuya uygun olarak gerekli araç gereçleri hazırlamalıdır.

B. Uygulama Aşaması

Konunun Açıklanması: Öğretmen derste ne işleneceğini öğrencilere açıklar. İşlenecek konu öğrencilerin anlayabileceği şekilde uygun yöntem ve teknikler seçilerek öğrencilere açıklanır.

Yöntemin Açıklanması: Hakem yönteminin nasıl uygulanacağı öğrencilere açıklanır.

Geçerli Nedenin Sunulması: Kaynaştırma öğrencisinin hakem seçilme nedeni sınıfa sunulur.

Takımların veya Grupların Belirlenmesi: Yapılacak etkinlik ve oyun için öğrenciler takımlara ayrılır.

Dikkat: Kaynaştırma öğrencisinin sürekli olarak yardımcı hakem seçilmesi diğer öğrencilerde kıskançlık gibi olumsuz duygulara veya kaynaştırma öğrencisinin engelinden dolayı sürekli yardımcı hakem seçildiği algısına neden olabilir. Bu nedenle öğretmen bu yöntemi başka uygulamalarında diğer öğrencileri de yardımcı hakem olarak seçebilir. Ayrıca öğretmen bu yöntemi kontrollü bir şekilde diğer öğrencilerden birini baş hakem, kaynaştırma öğrencisini de yardımcı hakem olarak belirleyerek de uygulayabilir. Ancak böyle bir uygulamada baş hakem olarak seçilecek öğrenci kaynaştırma öğrencisine karar vermesi için fırsat sunmayabilir. Kaynaştırma öğrencisinin görevini yapmasına izin vermeden tüm sorumluluğu üzerine alabilir. Bu nedenle öğretmen eğer bu şekilde bu yöntemi uygulayacaksa sürekli olarak denetim sağlamalı ve müdahalelerde bulunmalıdır.

C. Değerlendirme Aşaması

Değerlendirme aşamasında seçilen yöntemin ve dersin amacına ulaşıp ulaşılmadığına dair öğrencilerden dönütler alınır. Dersin uygulama aşaması göz önünde bulundurularak öğretmen tarafından da değerlendirilir. Değerlendirme; öğretmenin değerlendirmesi, diğer öğrencilerin değerlendirmesi ve kaynaştırma öğrencisinin değerlendirmesi olmak üzere üç aşamada incelenir.

Öğretmenin Değerlendirmesi: Öğretmen etkinliğin hazırlık ve uygulama aşamalarını da göz önünde bulundurarak yöntem ve dersin amacına ulaşıp ulaşılmadığına dair ders süresince gözlem yaparak değerlendirme yapar.

Diğer Öğrencilerin Değerlendirmesi: Öğretmen öğrencilerden yardımcı hakem yöntemine dair geri bildirimler alır. Yöntem ve işlenen dersin nasıl olduğuna dair öğrencilerin düşüncelerini dinler. Öğrencilerden hem kendilerini hem de yardımcı hakemi değerlendirmeleri istenilir. Gerekirse öğretmen yardımcı hakem yöntemi için öğrencilerden dönütler alabileceği değerlendirme formu uygular.

Kaynaştırma Öğrencisinin Değerlendirmesi: Kaynaştırma öğrencisinden hakem olmayı sevip sevmediğine, bir daha hakem olmak isteyip istemediğine dair geri bildirim alınır. Öğrencinin yardımcı hakem seçilmesinin nasıl bir duygu olduğuna dair ve diğer öğrencilerin yardımcı hakeme yaklaşımı hakkında geri bildirimler alınır.

Not: Bu yöntem için öğretmen tarafından geliştirilmiş öz değerlendirme ve akran değerlendirme formları uygulanabilir.

4. Avantajları

Kaynaştırma öğrencisinin derste daha aktif rol almasını sağlayabilir

Kaynaştırma öğrencisi kendini daha değerli hissetmesini sağlayabilir.

Kaynaştırma öğrencisinin derse olan ilgisini arttırabilir.

Geçerli neden olarak sunulan durumun pekiştirilmesini sağlayabilir.

5. Dezavantajları

Diğer öğrenciler kaynaştırma öğrencisini kıskanabilir.

Öğretmen ayrımcılık yapıyor düşüncesine neden olabilir.

Kaynaştırma öğrencisinde ben yetersizim algısı oluşturabilir.

Kaynaştırma öğrencisini oyunlarda veya etkinlikte yer almaması için teşvik edici olabilir.

6. Öğretmene Tavsiyeler

Kaynaştırma öğrencisinde ben engelliyim, yetersizim düşüncesine neden olunmamalıdır.

Kaynaştırma öğrencisi istemiyorsa zorla yardımcı hakem yapılmamalıdır.

Kaynaştırma öğrencisi oyunda yer alabilecek düzeyde ise oyunda oynaması için teşvik edilmelidir.

7. Güvenlik Önlemleri

Oyun veya etkinlik esnasında alanda gerekli malzemeler dışında malzeme bulundurulmamalıdır.

Oyuncuların kaynaştırma öğrencisine çarpmasını engelleyecek ve oyunun iyi bir şekilde yönetilmesine olanak sağlayacak bir alanda oyun yönetilmelidir.

8. Gelişim Alanlarına Etkisi

Psikomotor: Kaynaştırma öğrencisinin etkinliğe aktif olarak katılım sağlaması ders süresince fiziksel olarak aktif olması devinişsel alana büyük katkı sağlar.

Duyuşsal: Kaynaştırma öğrencisinde öğretmene yardım ediyorum, oyunu yönetiyorum düşüncesi oluşturması öğrencinin kendini değerli hissetmesini sağlayarak duyuşsal alana katkı sağlar. Bu sayede kaynaştırma öğrencisinin derse ilgisi artar, özgüveni artar, lider ruhu uyanabilir, kendini daha değerli hisseder.

Bilişsel: Kurallar dahilinde etkinliği yönetmesi, hataları fark etmesi ve üstlendiği görevi yerine getirmesi bakımından bilişsel alana katkı sağlar.

9. Uygulayan Öğretmenlerin Görüşleri

Uygulayıcı 1

Öğrencinin Yaşı	:11
Cinsiyeti	: Erkek
Engel Grubu	: İşitme Engelli
Engel Derecesi	: Hafif Derece
Okulun Türü	: Ortaokul
Sınıf Mevcudu	: 28
Öğretmenin Hizmet Yılı	: 5

“Yöntemi uyguladığımız öğrenci 5’ inci sınıf öğrencisi biz testi uyguladığımız zaman bu öğrenci yeni ilkokulu bitirip ortaokula gelmişti. Öğrenci hafif derecedeki işitme engelinden dolayı diğer öğrencilere göre donuk ve çekingendi. Bu uyguladığımız yöntemle daha aktif olmaya başladı. Sınıf içinde farklı bir kimliğe bürünmeye başladı Sorumluluk alma yönetici olma gibi özelliklerinin geliştiğini fark ettim.

Bu yöntemi sadece kaynaştırma öğrencisine uyguladığımız zaman diğer öğrenciler kaynaştırma öğrencisi hakkında sorular sormaya başlıyor. Bu yüzden yöntemi dönüşümlü olarak diğer öğrencilere de aynı sorumluluğu vererek uygularsak diğer öğrenciler için daha etkili olacağını düşünüyorum.

Bu yöntem sürekli kullandığımız bir yöntem derse ilgisi olmayan ve yaramaz olan öğrencilere bu yöntemi kullanarak sorumluluklar verip derse dahil ediyoruz ve uygulanabilir bir yöntem.

Kaynaştırma öğrencisi bakımından, yöntemi uyguladığım zaman kaynaştırma öğrencisi diğer derslerde de aynı kimliğe bürünmek istemesi ve oynanan oyunlarda oynamayarak hakem olmak istemesi yaşadığım sorun.

Diğer öğrenciler açısından: Bu yöntemi dönüşümlü olarak kullanırsak derslerde bir problem oluşmuyor sadece kaynaştırma öğrencisine uygularsak öğrenciler kaynaştırma öğrencisine ya da sadece yardımcı hakem rolü verdiğimiz öğrenciye karşı tavır alıyorlar.”

Uygulayıcı 2.

Öğrencinin Yaşı	: 13
Cinsiyeti	: Erkek
Engel Grubu	: İşitme Engelli
Engel Derecesi	: Hafif
Okulun Türü	: Ortaokul

Sınıf Mevcudu : 25

Öğretmenin hizmet yılı : 7

“Bu yöntem kaynaştırma öğrencisinin yöneticilik duygusunu öne çıkardı. Kaynaştırma öğrencisi yardımcı hakem olduğunda oyunu gayet etkili bir şekilde yönetti. Sonraki derste de öğrenci etkinliğe katılmak istemeyerek hakem olmak, oyunu yönetmek istedi. Bu yöntemin olumsuz yanı öğrencinin tekrar oyunu yönetmek istemesi, oyunda oyuncu olarak yer almak istememesidir. Ancak öğrencinin özgüveni oldukça arttı. Öğrenci kendini oldukça değerli hissetti. Ders süresince öğrenci yanından hiç ayrılmak istemedi. Gelecek hafta da yardımcı hakem olmak istediğini dile getirdi. Diğer öğrencilerde yardımcı hakem olmak istediler.”

Uygulayıcı 3

Öğrencinin Yaşı : 12

Cinsiyeti : Erkek

Engel Grubu : İşitme Engelli

Engel Derecesi : Orta

Okulun Türü : Ortaokul

Sınıf Mevcudu : 32

Öğretmenin hizmet yılı : 4

“Kaynaştırma öğrencim beden eğitimi dersinde oldukça etkin ve yaramaz bir öğrenci. Beden eğitim dersine katılıyor ancak takım yarışmalarında genellikle öğrenciler arasında kavga çıkıyor. Oyun esnasında kaynaştırma öğrencisi kendisini çok iyi ifade edemediği için bir yerden sonra sinirlenip öğrencilerle fiziksel olarak kavga etmeye başlıyor. Kaynaştırma öğrencisinin yardımcı hakem olarak belirledim. Ders süresinde yardımcı hakemim oldu. Oyunu gayet etkin bir şekilde yönetti. Kendisini iyi ifade edemediği noktalarda ben yardımcı oldum. Ders süresince kavga çıkmadı. Oyun ılımlı bir ortamda gerçekleşti. Yöntemin gayet işe yarar olduğunu gözlemledim diğer öğrenciler için de bu yöntemin etkili olduğunu gördüm.”

4.3.6. Yıldız Oyuncu Yöntemi

1. Hangi Durumlarda

Bu yöntem zihinsel, bedensel ve işitme engelli kaynaştırma öğrencileri için uygulanabilir. Uygulama için sınıfta bir kaynaştırma öğrencisinin olması daha iyi olacaktır. Ancak birden fazla kaynaştırma öğrencisinin olduğu durumlarda sıra ile diğer

kaynaştırma öğrencisi içinde bu yöntem uygulanabilir. Ayrıca diğer öğrenciler içinde bu yöntem uygulanabilir.

Yöntemin Amacı: Kaynaştırma öğrencisinin diğer öğrenciler tarafından takımlara seçilmesi ve oyuna dahil edilmesidir. Kaynaştırma öğrencisinin derse etkin ve aktif bir şekilde katılmasının sağlamaktır.

Sınıf Mevcudu: 10-35

Malzemeler: Uygulanacak konu için gerekli araç gereçler dışında ekstra bir malzemeye gerek yok.

Konu: Takım veya grup çalışmaları

Alan: Bahçe, saha, spor salonu

2. Açıklaması

İki şekilde uygulanır. Öncelikle kaynaştırma öğrencisi yıldız oyuncu olarak seçilir.

Uygulama 1: Yıldız oyuncu puan aldığı zaman aldığı puan birden fazla puanla çarpılır. Örneğin, yıldız oyuncu bir gol attığında iki gol atmış gibi puan alır. Bu uygulama kaynaştırma öğrencisi puan alabilecek düzeyde ise uygulanır.

Uygulama 2: Oyun başlamadan yıldız oyuncunun yer aldığı takıma puan verilir. Yani yıldız oyuncuyu alan takım 1-0 önde başlar. Eğer kaynaştırma öğrencisi puan alabilecek düzeyde değilse bu uygulama kullanılır.

Yıldız oyuncunun takıma dahil edilmesi için 3 teknik kullanılır. Öncelikle takımların denk dağılması sağlanmalıdır.

- A. Takım Kaptanının Seçmesi:** Takım kaptanları takımlarını belirler. Yıldız oyuncuyu ilk hangi takım kaptanı seçerse yıldız oyuncu o takımda yer alır.
- B. Yıldız Oyuncunun Seçmesi:** İki takım kaptanının yıldız oyuncuyu istemesi durumunda yıldız oyuncuya istediği takımda yer alması için seçim hakkı sunulabilir. Yıldız oyuncu hangi takımda yer almak istiyorsa o takımda oynar.
- C. Belirli Sürelerle Oynama:** Takımların eşit sayıda dağılması ve bütün takımların yıldız oyuncuyu istemesi durumunda yıldız oyuncu belirli sürelerle bütün takımlarda oynayabilir. Bu teknik kullanılacaksa uygulama 1'in kullanılması daha etkili olacaktır.

Diğer öğrencilerde kaynaştırma öğrencisinin engelinden dolayı değil de uygulanan yöntemin özelliğinden dolayı yıldız oyuncuya fazla puan verildiği algısı oluşturulmalıdır.

Diğer öğrencilerin yıldız oyuncunun özel bir oyuncu olduğunu anlayıp onu kendi takımlarına almak istemeleri sağlanmalıdır.

Ayrıca bu yöntem kaynaştırma öğrencisinin yanı sıra diğer öğrencilere de ödül olarak sunulabilir. Etkinlikte başarılı olan öğrenciler yıldız oyuncu olarak seçilebilir.

3. Uygulanışı

A. Hazırlık Aşaması

Amaç: Öğretmen öncelikle dersin amacını belirler.

Konu: Dersin amacı doğrultusunda konu seçilir. Dersin amacına ve konusuna uygun olarak yöntem belirlenir. Eğer yıldız oyuncu yöntemi kullanılacaksa takım sporları veya grup etkinlikleri seçilmelidir. Örnek; futbol, hentbol, basketbol vb. Ayrıca öğrenciler takım veya gruplara ayrılarak rekabet edeceklerse parkur çalışmaları da bu yöntem için uygundur.

Geçerli Neden: Diğer öğrencilerde, kaynaştırma öğrencisinin engelinden dolayı değil de yapılan bir olumlu davranışın sonucunda kaynaştırma öğrencisinin yıldız oyuncu seçildiği algısı oluşturulmalıdır. Bu nedenle öğretmen kaynaştırma öğrencisini yıldız oyuncu olarak belirlerken sınıfa geçerli bir neden sunmalıdır. Bu neden kaynaştırma öğrencisinin engeli ile ilgili olmamalıdır. Örneğin: Kaynaştırma öğrencisinin adı Ayla olsun. “Ayla derste sözümü dinlediği için, derste sessizce beni beklediği için, geçen hafta etkinlikte başarılı olduğu için bugün yıldız oyuncu olarak Ayla’yı seçiyorum.”

Ayrıca bu yöntem kaynaştırma öğrencisinin yanı sıra diğer öğrencilere de ödül olarak sunulabilir. Etkinlikte başarılı olan öğrenciler yıldız oyuncu olarak seçilebilir.

Araç Gereç: Öğretmen derste öğreteceği etkinliğe veya konuya uygun olarak gerekli araç gereçleri hazırlamalıdır. Eğer derste parkurlu bir etkinlik yapılacaksa ders başlamadan önce parkur oluşturulmalıdır. Ayrıca araç gereçler diğer öğrencilerin özelliklerine ve kaynaştırma öğrencine uygun olarak seçilmelidir.

B. Uygulama Aşaması

Konunun Açıklanması: Öğretmen derste ne işleneceğini öğrencilere açıklar. İşlenecek konu öğrencilerin anlayabileceği şekilde uygun yöntem ve teknikler seçilerek öğrencilere açıklanır.

Yöntemin Açıklanması: Yıldız oyuncu yönteminin nasıl uygulanacağı öğrencilere açıklanır.

Geçerli Nedenin Sunulması: Kaynaştırma öğrencisinin yıldız oyuncu seçilme nedeni sınıfa sunulur.

Takımların veya Grupların Belirlenmesi: Öğretmen, açıklamada belirtilen tekniklerden uygun olanına göre takımların oluşmasını sağlar.

Dikkat: Kaynaştırma öğrencisinin sürekli olarak yıldız oyuncu seçilmesi diğer öğrencilerde kıskançlık gibi olumsuz duygulara veya kaynaştırma öğrencisinin engelinden dolayı sürekli yıldız oyuncu seçildiği algısına neden olabilir. Bu nedenle öğretmen etkinliğin farklı bölümlerinde veya tekrar uygulandığında başka öğrencileri de yıldız oyuncu olarak seçebilir.

C. Değerlendirme Aşaması

Değerlendirme aşamasında seçilen yöntemin ve dersin amacına ulaşıp ulaşılmadığına dair öğrencilerden dönütler alınır. Dersin uygulama aşaması göz önünde bulundurularak öğretmen tarafından da değerlendirilir. Değerlendirme; öğretmenin değerlendirmesi, diğer öğrencilerin değerlendirmesi ve kaynaştırma öğrencisinin değerlendirmesi olmak üzere üç aşamada incelenir.

Öğretmenin Değerlendirmesi: Öğretmen etkinliğin hazırlık ve uygulama aşamalarını da göz önünde bulundurularak yöntem ve dersin amacına ulaşıp ulaşılmadığına dair ders süresince gözlem yaparak değerlendirme yapar.

Diğer Öğrencilerin Değerlendirmesi: Öğretmen öğrencilerden yıldız oyuncu yöntemine dair geri bildirimler alır. Yöntem ve işlenen dersin nasıl olduğuna dair öğrencilerin düşüncelerini dinler. Öğrencilerden hem kendilerini hem de yıldız oyuncuyu değerlendirmeleri istenilir. Gerekirse öğretmen yıldız oyuncu yöntemi için öğrencilerden dönütler alabileceği değerlendirme formu uygular.

Kaynaştırma Öğrencisinin Değerlendirmesi: Kaynaştırma öğrencisinden yıldız oyuncu olmayı sevip sevmediğine dair geri bildirim alınır. Öğrencinin yıldız oyuncu seçilmesinin nasıl bir duygu olduğuna dair ve diğer öğrencilerin yıldız oyuncuya yaklaşımı hakkında geribildirimler alınır.

Not: Bu yöntem için öğretmen tarafından geliştirilmiş öz değerlendirme ve akran değerlendirme formları uygulanabilir.

4. Avantajları

Kaynaştırma öğrencisinin öncelikli olarak seçilmesini sağlayabilir.

Kaynaştırma öğrencisinin kendini daha değerli hissetmesini sağlayabilir.

Kaynaştırma öğrencisinin etkinliklerde daha aktif rol oynamasını sağlayabilir.

Geçerli neden olarak sunulan durumun pekişmesini sağlayabilir.

5. Dezavantajları

Diğer öğrenciler kaynaştırma öğrencisini kıskanabilir.

Öğretmen ayrımcılık yapıyor düşüncesine neden olabilir.

Kaynaştırma öğrencisinde ben yetersizim algısı oluşturabilir.

6. Öğretmene Tavsiyeler

Kaynaştırma öğrencisini etkinliğe daha etkin katmak isterken diğer öğrenciler göz ardı edilmemelidir.

Kaynaştırma öğrencisinde ben engelliyim, yetersizim düşüncesine neden olunmamalıdır.

Takımların denk dağılmasına dikkat edilmelidir.

Gerekirse etkinliğin farklı bölümlerinde veya tekrarında diğer öğrencilerde yıldız oyuncu seçilebilir.

7. Güvenlik Önlemleri

Etkinlik esnasında alanda gerekli malzemeler dışında farklı bir malzeme bulundurulmamalıdır.

Kullanılacak malzemeler kaynaştırma öğrencisine uygun olmalıdır.

8. Gelişim Alanlarına Etkisi

Psikomotor: Kaynaştırma öğrencisinin etkinliğe aktif olarak katılım sağlaması ders süresince fiziksel olarak aktif olması devinişsel alana büyük katkı sağlar.

Duyuşsal: Kaynaştırma öğrencisinin öncelikli olarak tercih edilmesi duyuşsal alana katkı sağlar. Tercih edilen kaynaştırma öğrencisinin etkinliğe ilgisi artar, özgüveni artar, kendini daha değerli hisseder.

Bilişsel: Etkinlikteki kuralları anlaması ve üstlendiği görevi yerine getirmesi bakımından bilişsel alana katkı sağlar.

9. Uygulayan Öğretmen Görüşleri

Uygulayıcı 1

Öğrencinin Yaşı	: 11
Cinsiyeti	: Kız
Engel Grubu	: İşitme Engelli
Engel Derecesi	: Hafif
Okulun Türü	: Ortaokulu
Sınıf Mevcudu	: 32
Öğretmenin hizmet yılı	: 7

“Yıldız oyuncu yöntemi kaynaştırma öğrencisi için etkilidir. Yöntem diğer öğrencilerinde derse olan katılımlarını olumlu yönde arttırdı. Kolay, uygulanabilir ve etkili.

Olumsuz yönleri ise; bazı öğrencilerde, öğretmenin ayrımcılık yaptığı hissi doğdu. Kaynaştırma öğrencisinin yıldız oyuncu seçilmesini kıskanan öğrenciler oldu. Ancak

diğer öğrencileri de yıldız oyuncu olarak seçerek bu durumun önüne geçtim. Bu yöntem, kaynaştırma öğrencisinin derse aktif katılımı ve sosyalleşmesi açısından oldukça etkili.”

Uygulayıcı 2

Öğrencinin Yaşı	: 11
Cinsiyeti	: Erkek
Engel Grubu	: İşitme Engelli
Engel Derecesi	: Hafif
Okulun Türü	: Ortaokulu
Sınıf Mevcudu	: 34
Öğretmenin hizmet yılı	: 5

“Kaynaştırma öğrencimin işitme engel derecesi hafif. Oyun esnasında bazen öğrencim işitme de sorun yaşıyor bu durumlarda öğrenci utanıyor. Öğrencim oyunlarda genelde fazla başarılı olamıyor bu nedenle takım eşleşmelerinde en sona kalıyor. Kaynaştırma öğrencime yıldız oyuncu olarak belirledim. Kaynaştırma öğrencisini takıma alan takıma fazladan bir puan verdim. Öğrencinin kaynaştırma öğrencisinin takımlarına ilk aldılar. İki takımda kaynaştırma öğrencisini ilk almak istedi. Bu durum kaynaştırma öğrencisinin çok hoşuna gitti.”

Uygulayıcı 3

Öğrencinin Yaşı	: 13
Cinsiyeti	: Kız
Engel Grubu	: İşitme Engelli
Engel Derecesi	: Orta
Okulun Türü	: Ortaokulu
Sınıf Mevcudu	: 33
Öğretmenin hizmet yılı	: 4

“Benim kaynaştırma öğrencim dersimi oldukça seviyor dersime katılmak istiyor. Ancak engelinden dolayı işitme de sorun yaşıyor. Bazen oyunlarda fazla başarılı olamıyor. Takım kaptanlarına yıldız oyuncuyu alana fazladan puan vereceğimi duyurdum ve kaynaştırma öğrencisini yıldız oyuncu olarak seçtim. Kaynaştırma öğrencim ilk seçim yapan takım kaptanı tarafından hemen takıma seçildi. Yöntem ayrıca aktivitelere katılmak istemeyen öğrenciler içinde etkili olabilir. Diğer öğrenciler de yıldız oyuncu olmak istediler. Sonraki derste ise başka öğrencilere yıldız oyuncu olarak seçtim. Kaynaştırma öğrencim yine yıldız oyuncu olmak istedi.”

4.3.7. Aile ile Oyun Yöntemi

1. Hangi Durumlarda

Bu yöntem zihinsel, bedensel, işitme ve görme engelli kaynaştırma öğrencileri için uygulanabilir. Kaynaştırma öğrencileri ile ailelerinin katılacağı okul içi ve okul dışı etkinlikler için uygundur

Yöntemin Amacı: Kaynaştırma öğrencileri ile ailelerini bir araya getirerek öğrencilerin ve ailelerin kaynaşmasını sağlamaktır. Aynı zamanda velilerinde birbirleri ile kaynaşmasını sağlamaktır.

Sınıf Mevcudu: En az 6 öğrenci, veliler ile birlikte 12

Malzemeler: Uygulanacak konu için gerekli araç gereçler dışında ekstra bir malzemeye gerek yok.

Konu: Okul ve okul dışı etkinlikler, takım çalışmaları, eşli çalışmalar.

Alan: Bahçe, saha, spor salonu, park, AVM.

2. Açıklaması

Okul içinde ve dışında uygulanacak etkinlikler için uygundur. Kaynaştırma öğrencilerin aileleri ile eşleşerek etkinliklere katılmasını sağlayan yöntemdir. Açık alanda ve kapalı alanda etkinlikler düzenlenebilir. Bu etkinlikler parkur, eğitsel oyun, geleneksel oyun, müzikli dans şeklinde olabileceği gibi sadece bir spor branşına özgü hareketlerin yapılması da olabilir. Kaynaştırma öğrencilerinin velileri öğrencileri ile katılmak şartıyla etkinliğe davet edilir. Daha sonra veliler kendi öğrencileri ile eşleşerek yapılacak olan etkinlikte takım olarak yarışır. Ayrıca kaynaştırma öğrencisinin velisi ve diğer öğrencilerin velileri etkinlikler düzenlenerek okula veya etkinliğin yapılacağı alana davet edilerek de uygulanabilir. Bu yöntem her sınıf şubesi için ayrı ayrı günlerde yapılacağı gibi aynı günde de yapılabilir. Farklı okullarla anlaşarak ve gerekli yerlerden izin alınarak diğer okuldaki kaynaştırma öğrencileri ve velileri ile de etkinlikler planlanabilir.

3. Uygulanışı

Bu yöntem üç şekilde uygulanabilir.

- A) Okuldaki veya farklı okullardaki aynı engel grubundaki öğrenciler ve velileri ile uygulanabilir.
- B) Aynı veya farklı okullardaki birbirinden farklı engel grubundaki öğrenciler ve veliler bir araya getirilerek uygulanabilir.
- C) Kaynaştırma öğrencisi kendi velisi ve kendi sınıfından öğrenci ve velileri ile bir araya getirilerek uygulanabilir.

A. Hazırlık Aşaması

Amaç: Hem öğrencilerin hem de ailelerin kaynaşmasını sağlayarak birlikte etkinlikler yapmasını sağlamaktır.

Konu: Aileler ile öğrencilere yaptırılacak etkinlikler belirlenir. Öğrencilerin ve ailelerin birlikte başarabileceği ve uygulayabileceği etkinlikler belirlenmelidir.

Araç Gereç: Yapılacak etkinliğe veya konuya uygun olarak gerekli araç gereçler hazırlanmalıdır.

B. Uygulama Aşaması

Yapılacak etkinlikler açıklanmadan önce velilerin ve öğrencilerin birbiri ile tanışmaları için fırsat verilmelidir. Sıcak bir atmosfer oluşturulmalıdır.

Konunun Açıklanması: Yapılacak etkinlik öğrenci ve velilere açıklanır. Daha sonra velilerin ve öğrencilerin birlikte uygulaması için fırsat verilir.

Takımların veya Grupların Belirlenmesi: Öğrenciler kendi velileri ile eşleşerek etkinliği uygularlar. Takımlı çalışmalar yapılacaksa veli ve öğrencisi eş olarak aynı takıma alınır.

C. Değerlendirme Aşaması

Değerlendirme aşamasında seçilen yöntemin ve dersin amacına ulaşıp ulaşılmadığına dair velilerden ve öğrencilerden dönütler alınır. Dersin uygulama aşaması göz önünde bulundurularak öğretmen tarafından da değerlendirilir. Değerlendirme; öğretmenin değerlendirmesi, öğrencilerin değerlendirmesi ve velilerin değerlendirmesi olarak yapılabilir.

Öğretmenin Değerlendirmesi: Öğretmen etkinliğin hazırlık ve uygulama aşamalarını da göz önünde bulundurarak yöntem ve dersin amacına ulaşıp ulaşılmadığına dair ders süresince gözlem yaparak değerlendirme yapar.

Velilerin Değerlendirmesi: Öğretmen, velilerden uygulamanın nasıl olduğuna dair geri bildirimler alır. Önerileri ve geri bildirimleri göz önünde bulundurur.

Kaynaştırma Öğrencisinin Değerlendirmesi: Kaynaştırma öğrencisinden velisi ile okul dışında etkinlik yapmayı sevip sevmediği, kendini nasıl hissettiği vb. hakkında geri bildirimler alınarak değerlendirme yapılır.

Not: Bu yöntem için öğretmen tarafından geliştirilmiş öz değerlendirme formu uygulanabilir.

4. Avantajları

Kaynaştırma öğrencileri diğer kaynaştırma öğrencileri ile bir araya gelir.

Öğrencilerin ve velilerin hem birbirleri ile hem de diğer öğrenci ve velileri ile sosyalleşmesini sağlar.

Öğrenciler velileri ile birlikte takım olmanın tadına varır.

5. Dezavantajları

Sadece kaynaştırma öğrencilerinin ve velilerinin yer alması nedeniyle velilerden gelen olumsuz tepki ile karşılaşılabilir.

Alan ve malzeme bulmakta sorun yaşanabilir.

Okuldan sadece beden eğitimi öğretmenin katılması yeterli olmayabilir. Okul idaresi ve diğer öğretmenlerden de destek alınması gerekebilir.

6. Öğretmene Tavsiyeler

Velilerin ve öğrencilerin birlikte yapabilecekleri etkinlikler düzenlenmelidir.

Amaç yarışmak değil veliler ile öğrencilerin eğlenceli zaman geçirmesine fırsat sağlamak olmalıdır.

Öğrencilerde engelliyim algısına neden olabilecek tutumdan kaçınılmalıdır.

Etkinlik çok iyi organize edilmelidir.

Alan önceden belirlenmeli ve gerekirse gerekli yerlerden izin alınmalıdır.

Veliler önceden bilgilendirilmeli ve gerekirse önceden toplantı yapılmalıdır.

Çok zaman alabilir.

7. Güvenlik Önlemleri

Malzemeler hem öğrencilere hem de velilere uygun olarak seçilmelidir.

Alanda etkinlikte gerek duyulmayan malzemeler bulundurulmamalıdır.

Alan için gerekli yerlerden izin alınmalıdır.

8. Gelişim Alanlarına Etkisi

Psikomotor: Kaynaştırma öğrencisinin etkinliğe aktif olarak katılım sağlaması ders süresince fiziksel olarak aktif olması devinışsel alana büyük katkı sağlar.

Duyuşsal: Kaynaştırma öğrencisinin velisi ile etkinliğe katılması duyuşsal alana katkı sağlar. Kaynaştırma öğrencisinin etkinliğe ilgisi artar, özgüveni artar, kendini daha değerli hisseder, velisi ile yakınlaşır, diğer öğrenciler ve velileri ile sosyalleşir.

Bilişsel: Etkinlikteki kuralları anlaması ve üstlendiği görevi yerine getirmesi bakımından bilişsel alana katkı sağlar.

9. Uygulayıcı Öğretmen Görüşleri

Not: Bu yöntem için gerekli yerlerden izin alınarak ilçede düzenlenen çocuk şenliğinde kaynaştırma öğrencileri içinde bir gün ayrılmıştır. Kaynaştırma öğrencileri velileri ve öğretmenleri ile birlikte şenliğe katılarak şenlikte yer alan etkinliklere katılmışlardır.

Uygulayıcı 1

Öğrencinin Yaşı	: 12
Cinsiyeti	: Erkek
Engel Grubu	: İşitme
Engel Derecesi	: Orta
Okulun Türü	: Ortaokul
Katılımcı Sayısı	: 24
Öğretmenin Hizmet Yılı	: 7

“Kulaklık ile duyuyor. Etkinliğe babası ile katıldı. Geleneksel oyunlar standında babası ile ip atladılar. Babası ile çember atma yarışması yaptı. Çok yorulduk. Velilerde yoruldular. Ancak eğlenceli oldu. Velilerde öğrencilerde memnun kaldılar.”

Uygulayıcı 2

Öğrencinin Yaşı	: 11
Cinsiyeti	: Erkek
Engel Grubu	: İşitme
Engel Derecesi	: Orta
Okulun Türü	: Ortaokul
Katılımcı Sayısı	: 22
Öğretmenin Hizmet Yılı	: 6

“Velilerde öğrencilerde eğlendiler. Veliler çocukları ile çok ilgilendiler. Öğrenciler çok keyif aldı. Bu etkinliği faydalı buluyorum. Kesinlikle tekrarlanmalı.”

Uygulayıcı 3

Öğrencinin Yaşı	: 13
Cinsiyeti	: Kız
Engel Grubu	: İşitme
Engel Derecesi	: Hafif
Okulun Türü	: Ortaokul
Katılımcı Sayısı	: 32
Öğretmenin Hizmet Yılı	: 2

“Aileler çok eğlendi. Öğrencilerde çok eğlendi. Hem kaynaştırma öğrencileri hem de normal öğrenciler aşırı derecede eğlendiler. Bu etkinlikler gerçekten faydalı. Ancak iyi organize olunması ve iyi planlanması gerekiyor. Sayın kaymakamımızın bu tür etkinliklere yer vermesi öğrencilerimiz ve velilerimiz için oldukça iyi oldu. Her yıl tekrarlanırsa çok güzel olur bence.”

4.3.8. Pantomim Yöntemi

1. Hangi Durumlarda

Sınıfta işitme engelli kaynaştırma öğrencisi varsa bu yöntem uygulanabilir.

Yöntemin Amacı: Kaynaştırma öğrencisi ile diğer öğrencilerin şartlarını mümkün olduğu kadar eşitleyerek kaynaştırma öğrencisinin beden eğitimi dersine etkin ve aktif bir şekilde katılımını sağlamaktır.

Sınıf Mevcudu: En fazla 35

Malzemeler: Uygulanacak etkinlik ve oyun için gereken malzemeler dışında bu yöntem için ekstra bir malzemeye gerek yok.

Konu: Eşli, takım veya grup çalışmaları

Alan: Bahçe, saha, spor salonu

2. Açıklaması

Bu yöntemde öğrencilerin düzeylerine uygun etkinlik veya oyun planlanır. Daha sonra bu etkinliğin veya oyunun kuralı olarak öğrencilere etkinlik süresince konuşmamaları gerektiği ancak beden dili, jest ve mimiklerini kullanabilecekleri söylenir. Bu sayede de öğrenciler birbiriyle ve kaynaştırma öğrencisi ile iletişim kurarken yüz yüze bakmak durumunda kalır.

Oyun veya etkinliklerin başlangıcı ve bitişi düdükle yerine bayrak ile yapılmalıdır. Oyun içerisinde sesli uyarıcılar yerine görsel uyarıcılar verilmelidir. Kaynaştırma öğrencisi ile iletişim kurulacaksa doğrudan öğrencinin yüzüne bakarak iletişim kurulmalıdır.

3. Uygulanışı

A. Hazırlık Aşaması

Amaç: Öğretmen öncelikle dersin amacını belirler.

Konu: Dersin amacı doğrultusunda konu seçilir. Dersin amacına ve konusuna uygun olarak yöntem belirlenir. Eğer pantomim yöntemi kullanılacaksa rekabetin az olduğu etkinlikler seçilmelidir.

Geçerli Neden: Uygulanacak olan oyun ve etkinliğin kuralı olarak pandomim yönteminin seçildiği açıklanmalıdır.

Araç Gereç: Öğretmen derste öğreteceği etkinliğe veya konuya uygun olarak gerekli araç gereçleri hazırlamalıdır. Ayrıca araç gereçler diğer öğrencilerin özelliklerine ve kaynaştırma öğrencine uygun olarak seçilmelidir.

B. Uygulama Aşaması

Konunun Açıklanması: Öğretmen derste ne işleneceğini öğrencilere açıklar. İşlenecek konu öğrencilerin anlayabileceği şekilde uygun yöntem ve teknikler seçilerek öğrencilere açıklanır.

Yöntemin Açıklanması: Pandomim yönteminin nasıl uygulanacağı öğrencilere açıklanmalıdır.

Geçerli Nedenin Sunulması: Uygulanacak olan etkinlik veya oyunun kuralı olarak bu yöntemin seçildiği açıklanır.

Takımların veya Grupların Belirlenmesi: Takımla veya grupla bir etkinlik yapılacaksa takımlar belirlenir.

C. Değerlendirme Aşaması

Değerlendirme aşamasında seçilen yöntemin ve dersin amacına ulaşıp ulaşılmadığına dair öğrencilerden dönütler alınır. Dersin uygulama aşaması göz önünde bulundurularak öğretmen tarafından da değerlendirilir. Değerlendirme; öğretmenin değerlendirmesi, diğer öğrencilerin değerlendirmesi ve kaynaştırma öğrencisinin değerlendirmesi olmak üzere üç aşamada incelenir.

Öğretmenin Değerlendirmesi: Öğretmen etkinliğin hazırlık ve uygulama aşamalarını da göz önünde bulundurarak yöntem ve dersin amacına ulaşıp ulaşılmadığına dair ders süresince gözlem yaparak değerlendirme yapar.

Diğer Öğrencilerin Değerlendirmesi: Öğretmen öğrencilerden pandomim yöntemine dair geri bildirimler alır. Yöntem ve işlenen dersin nasıl olduğuna dair öğrencilerin düşüncelerini dinler. Gerekirse öğretmen pandomim yöntemi için öğrencilerden dönütler alabileceği değerlendirme formu uygular.

Kaynaştırma Öğrencisinin Değerlendirmesi: Kaynaştırma öğrencisinden pandomim yöntemi için geri bildirim alınır. Bu yöntemi sevip sevmediği, ders süresinde aktif bir katılım sağlayıp sağlamadığı gözlemlenerek ve öğrenci dinlenerek geribildirimler alınır.

Not: Bu yöntem için öğretmen tarafından geliştirilmiş öz değerlendirme ve akran değerlendirme formları uygulanabilir.

4. Avantajları

Diğer öğrenciler işitme engelli ve konuşma problemlili öğrenciler ile empati kurar. Kaynaştırma öğrencisi diğer öğrenciler ile eşit şartlarda yarışma veya oyun fırsatı bulur.

5. Dezavantajları

Öğrenciler takım arkadaşları ile anlaşabilmek için sürekli takım arkadaşının yüzüne bakmak zorunda kalır. Bu durum yorucu olabilir.

Öğrenciler anlatmak istediklerini tam olarak anlatamayabilir ve doğru anlaşılabilir.

6. Öğretmene Tavsiyeler

Etkinlik veya oyunun bir kuralı olarak konuşulmaması gerektiği vurgulanmalıdır. Konuşulmama nedeni olarak kaynaştırma öğrencisi gösterilmemelidir.

7. Güvenlik Önlemleri

Etkinlik esnasında alanda gerekli malzemeler dışında farklı bir malzeme bulunmamalıdır.

Kullanılacak malzemeler kaynaştırma öğrencisine ve diğer öğrencilere uygun olmalıdır.

Gerekli araç gereçler önceden hazırlanmalıdır.

8. Gelişim Alanlarına Etkisi

Psikomotor: Kaynaştırma öğrencisinin etkinliğe aktif olarak katılım sağlaması ders süresince fiziksel olarak aktif olması devinişsel alana büyük katkı sağlar.

Duyuşsal: Diğer öğrenciler konuşmanın önemini anlayarak işitme engelli ve konuşma problemi olan bireylerle empati kurabilir. Kaynaştırma öğrencisinin etkinliklerde başarısının artması derse olan ilgisini artırır. Kaynaştırma öğrencisinin özgüveni artar. Etkinliklere katılırken daha cesaretli olur.

Bilişsel: Etkinlikteki kuralları anlaması ve üstlendiği görevi yerine getirmesi bakımından bilişsel alana katkı sağlar.

9. Uygulayan Öğretmen Görüşleri

Uygulayıcı 1

Öğrencinin Yaşı	:12
Cinsiyeti	: Kız
Engel Grubu	: İşitme Engelli
Engel Derecesi	: Orta
Okulun Türü	: Ortaokul

Sınıf Mevcudu : 26

Öğretmenin Hizmet Yılı : 4

“Sınıfta sessiz sinema oynattım. Ancak sinema yerine beden eğitimi branşlarını ve malzemelerini anlatmaya çalıştılar. Dersimiz oldukça eğlenceli geçti. Kaynaştırma öğrencisinin eğlendiğini gözlemledim. Diğer öğrencilerde sevdiler. Etkili bir yöntem uygulanabilir. Ancak rekabetli branşlarda ve bahçede etkinliklerde sorun yaşayabiliriz.”

Uygulayıcı 2

Öğrencinin Yaşı : 12

Cinsiyeti : Erkek

Engel Grubu : İşitme Engelli

Engel Derecesi : Orta

Okulun Türü : Ortaokul

Sınıf Mevcudu : 24

Öğretmenin hizmet yılı : 7

Masa tenisi oyununda bu uygulamayı yaptık. Öğrencilerden pandomim yöntemini anlattım. Ancak oyun esnasında öğrenciler kazanmanın veya kaybetmenin verdiği heyecanla sessiz kalmayı başaramadılar. Sürekli yöntemi hatırlatmam gerekti. Öğrenciler için etkilidir ve etkili değildir kesin olarak bir şey diyemem. Ancak ben yöntemi uygulamada sorun yaşadım.

Uygulayıcı 3.

Öğrencinin Yaşı : 11

Cinsiyeti : Erkek

Engel Grubu : İşitme Engelli

Engel Derecesi : İleri

Okulun Türü : Ortaokul

Sınıf Mevcudu : 28

Öğretmenin Hizmet Yılı : 5

“Biz bu yöntemi uygularken sıkıntılar yaşadık. Öncelikle öğrenciler etkinlik boyunca sessiz kalamadılar. Etkinliklerde çocuklar ister istemez sesli bir şekilde tepki veriyorlar. Biz bu yöntemi Slalom çubuğunu düşürme gibi basit bir etkinlik yaparken uyguladık. İster istemez öğrenciler konuşarak tepki verdiler. Bu yöntem birkaç denemede etkili olabilir.”

Uygulayıcı 4.

Öğrencinin Yaşı	:12
Cinsiyeti	: Kız
Engel Grubu	: İşitme Engelli
Engel Derecesi	: İleri
Okulun Türü	: Ortaokul
Sınıf Mevcudu	: 31
Öğretmenin Hizmet Yılı	: 3

“Öğrencimin konuşma ve iletişiminde sorun var. Kendini anlatırken birkaç defa öğrencinin tekrarlaması hatta bazen göstermesi gerekebiliyor. Çok şikayetçi. Diğer öğrencilerde sürekli Pelin’den şikayetçiler. Çünkü Pelin oyun veya etkinliklerde sorun yaşadığında durumu anlatamayınca hemen saldırıyor. Geçen yıla göre davranışları daha düzeldi. Bu yıl özel eğitim okuluna da gitmeye başlamış. Sanırım ondan dolayı. Öğrencim beden eğitimi dersinde tüm etkinliklere katılmak istiyor. Ancak diğer öğrenciler ile arasında hep bir sorun veya kavga yaşıyor. O yüzden ders süresince sürekli dikkat ediyorum. Derste voleybol oynadık. Konuşmayı yasakladık. Ben hakemlik yaptım. Sayıları parmaklarımla gösterdim. Topu atış işaretlerini elimle verdim. Konuşan takımdan sayı düşürdük. Bu nedenle öğrenciler konuşmamaya özen gösterdiler. Ancak sayı alınca tabi o anın coşkusuyla bağırışlar oldu. Oyun esnasında diğer öğrencilerde birbiri ile iletişim kurarken zorlandılar. Bu nedenle Pelin’i daha iyi anladıklarını düşünüyorum. Uygulanabilir ancak zor bir yöntem. Bende ders süresince yoruldum. Pelin bu sefer kavga etmedi. Zaten herkes iletişimde sıkıntı yaşadığı için öğrenciler birbirleri ile iletişim kurarken biraz zaman tanıdım. Bu nedenle Pelin’de sorununu anlatırken diğer öğrencilerde ona dikkat ederek anlamaya çalıştılar. Bu da Pelin’in iletişimini kolaylaştırdı birazda olsa. Havanın yağışlı olduğu zamanlarda sınıftaki etkinlikler için uygulamak daha etkili olabilir.”

Uygulayıcı 5.

Öğrencinin Yaşı	: 11
Cinsiyeti	: Erkek
Engel Grubu	: İşitme Engelli
Engel Derecesi	: Hafif
Okulun Türü	: Ortaokulu
Sınıf Mevcudu	: 34
Öğretmenin hizmet yılı	: 5

“Öğrencim işitme engelli ancak etkinliklere katılımda sorun yaşamıyor. Hava karlı ve soğuktu. Bu nedenle sınıfta ders işledik. Sınıfta deve cüce oynattım. Deve cüce demek yerine elimle aşağı yukarı işaret verdim. Öğrencilerde aşağı gösterince oturdu. Yukarıyı gösterince kalktı. Ancak kolum yorulunca bir öğrenciyi görevlendirdim. Yanan öğrencileri ise elimle dokunarak gösterdim. Yananları sınıfın bir köşesine topladım. Ders sessiz oldu bu yönüyle iyi oldu. Kaynaştırma öğrencimin işaretlere daha hızlı tepki verdiğini fark ettim.”

4.3.9. Denge Çalışmaları

1. Hangi Durumlarda

Sınıfta işitme engelli kaynaştırma öğrencisi varsa ve bu öğrenci denge ve koordinasyon sorunları yaşıyorsa denge çalışmaları yöntemi kullanılabilir. Kaynaştırma öğrencisi ile bireysel olarak ilgilenilerek bu yöntemin uygulanması daha verimli olacaktır. Yani beden eğitimi dersinde destek eğitim verilirken bu yöntemin kullanılması daha verimli olacaktır. Ancak tüm sınıf ile yapılan etkinliklerde de uygulanabilir.

Yöntemin Amacı: Kaynaştırma öğrencisinin etkin ve aktif bir şekilde beden eğitimi dersinden yararlanmasını sağlamaktır.

Sınıf Mevcudu: Destek eğitim derslerinde bireysel olarak kaynaştırma öğrencisi ile ilgilenilir. Tüm sınıf ile yapılacak etkinliklerde ise en fazla 35 öğrenci ile uygulanabilir.

Malzemeler: Uygulanacak etkinlik için gerekli araç gereçler öğretmen tarafında belirlenir (Denge tahtası, minder vb. yararlanılabilir.).

Konu: Bireysel Çalışma, Eşli Çalışma, Takım Çalışmaları

Alan: Bahçe, saha, spor salonu, sınıf

2. Açıklaması

Bu yöntem için denge gerektiren etkinlikler veya oyunlar planlanmalıdır. Burada tamamen denge odaklı çalışmalar yapılabileceği gibi bir branş ya da etkinliğin bir parçası olarak da denge çalıştırılabilir. Yani dans, halk oyunları, uzun atlama, jimnastik, engelli koşu vb. yapılırken aynı zamanda denge çalışması da yapılmış olur.

Denge çalışmaları yapılırken aşağıdaki teknikler kullanılabilir.

- a) Sırası ile emekleme, dizüstü ve ayakta denge çalışmaları yaptırılabilir. Örneğin emekleme pozisyonunda aynı yöndeki kol ve bacakları kaldırma, çapraz olarak kol ve bacakları kaldırma, ya da nesne atıp tutma vb. çalışmalar yaptırılabilir. Daha sonra bu çalışmaları dizüstü ve ayakta denenebilir. Branşların bölümleri çalıştırılırken emekleme, dizüstü ve ayakta durarak

yaptırılabilir. Örneğin; voleybolda manşet veya parmak pas çalışmaları önce dizüstünde sonra ayakta yaptırılabilir.

- b) Önce yardımla sonra yardımsız denge çalışmaları yaptırılabilir. Kaynaştırma öğrencisi yapılacak olan denge çalışmalarında zorlanıyorsa ve yardıma ihtiyaç duyuyorsa öğretmen veya bir arkadaşının yardımı ile denge çalışmaları yaptırılır. Daha sonra yardım zamanla azaltılarak yardımsız yapması sağlanır.
- c) Önce statik denge çalışmaları sonra dinamik denge çalışmaları yaptırılabilir. Statik dengenin sağlanması dinamik dengeye göre daha kolay olduğundan dolayı önce statik denge çalışmaları yaptırılabilir. Daha sonra dinamik denge çalışmalarına geçilebilir.
- d) Önce nesnesiz sonra nesneli denge çalışmaları yaptırılabilir. Önce herhangi bir nesneden yardım almadan sadece kendi vücudunu kullanarak denge çalışmaları yaptırılabilir. Daha sonra nesnelere eklenerek denge çalışmaları yaptırılabilir. Örneğin; Farklı pozisyonlarda çift ve tek ayak üzerinde nesne atıp tutma, denge tahtası üzerinde dengede kalma, denge tahtası üzerinde nesne atıp tutma vb. yaptırılabilir.

Not: Tüm bu teknikleri beden eğitimindeki branşlarda uyarlamalar yaparak kullanmak mümkündür. Örneğin basketbolda top sektirme çalışmaları önce çift ayak sonra tek ayak üzerinde yapılabilir. Voleybolda pas çeşitleri önce dizüstü sonra ayak üzerinde çalışılabilir. Jimnastikte denge çalışmaları kullanılabilir.

3. Uygulanışı

A. Hazırlık Aşaması

Amaç: Öğretmen öncelikle dersin amacını belirler.

Konu: Dersin amacı doğrultusunda konu seçilir. Dersin amacına ve konusuna uygun olarak yöntem belirlenir.

Araç Gereç: Öğretmen derste öğreteceği etkinliğe veya konuya uygun olarak gerekli araç gereçleri hazırlamalıdır.

B. Uygulama Aşaması

Konunun Açıklanması: Öğretmen kullanacağı araç gereçleri öğrenciye gösterir. Sonra hazırlamış olduğu denge çalışmalarını aşamalı olarak öğrencilere yaptırır.

Yöntemin Açıklanması: Kaynaştırma öğrencisine derste denge çalışmaları yapılacağı ve sırası ile hangi denge çalışmaları yapılacağı açıklanır.

Geçerli Nedenin Sunulması: Denge çalışmaları tüm sınıf ile uygulanacaksa öğretmen kaynaştırma öğrencisi ile bireysel olarak ilgilenmesi gerekiyorsa bu durumun

kaynaştırma öğrencisinin engelinden dolayı değil de yapılan bir olumlu davranışın sonucu olarak kaynaştırma öğrencisi ile birebir ilgilenildiği algısı oluşturulmaya çalışılmalıdır. Neden olarak öğrencinin derse sürekli eşofmanlı katılması, spor malzemelerini toplamada yardım etmesi vb. olumlu davranışlar sunulabilir. Ayrıca öğretmen kaynaştırma öğrencisi ile ilgilenirken diğer öğrencilerden de denge çalışmalarında sorun yaşayanlar varsa onlarla da mümkün olduğu kadar ilgilenerek dikkat çekmemeye çalışabilir.

Takım veya Grupların Belirlenmesi: Takım ve grupla etkinlikler yapılacaksa takım veya gruplar oluşturulur. Ancak denge çalışmaları takım çalışmalarından çok bireysel ve eşli çalışmalar için daha uygundur.

C. Değerlendirme Aşaması

Değerlendirme aşamasında seçilen yöntemin ve dersin amacına ulaşıp ulaşılmadığına dair öğrencilerden dönütler alınır. Dersin uygulama aşaması göz önünde bulundurularak öğretmen tarafından da değerlendirilir. Değerlendirme; öğretmenin değerlendirmesi, diğer öğrencilerin değerlendirmesi ve kaynaştırma öğrencisinin değerlendirmesi olmak üzere üç aşamada incelenir.

Öğretmenin Değerlendirmesi: Öğretmen etkinliğin hazırlık ve uygulama aşamalarını da göz önünde bulundurarak yöntem ve dersin amacına ulaşıp ulaşılmadığına dair ders süresince gözlem yaparak değerlendirme yapar.

Diğer Öğrencilerin Değerlendirmesi: Öğretmen, işlenen dersin nasıl olduğuna dair öğrencilerin düşüncelerini dinler.

Kaynaştırma Öğrencisinin Değerlendirmesi: Kaynaştırma öğrencisinden denge çalışmaları yöntemi ile ilgili (sevip sevmediği, zorlanıp zorlanmadığı vb.) geri bildirim alınır.

Not: Bu yöntem için öğretmen tarafından geliştirilmiş öz değerlendirme ve akran değerlendirme formları uygulanabilir.

4. Avantajları

Kaynaştırma öğrencisinin derste daha aktif rol almasını sağlayabilir.

Kaynaştırma öğrencisi ile birebir ilgilenilebilir.

Öğrenci anında geribildirim ve dönüt alabilir.

Kaynaştırma öğrencisinin kendini daha değerli hissetmesini sağlayabilir.

Denge becerisinin gelişmesini sağlayabilir.

Kaynaştırma öğrencisinin derse olan ilgisini arttırabilir.

5. Dezavantajları

Kaynaştırma öğrencisinin diğer öğrencilerden soyutlanmasına neden olabilir.

Öğrenci ders süresince aktif olacağı için etkinlikten sıkılabilir.

Etkinlik öğrencinin düzeyine uygun değilse yetersizlik duygusuna neden olabilir.

Diğer öğrenciler kaynaştırma öğrencisini kıskanabilir.

Öğretmen ayrımcılık yapıyor düşüncesine neden olabilir

6. Öğretmene Tavsiyeler

Öğrencinin düzeyine uygun etkinlikler hazırlanmalıdır.

Öğrenciye anında geribildirim ve dönüt verilmelidir.

Öğrenciye dinlenme fırsatı verilmelidir.

Öğrenciye etkinliği gerçekleştirmesi için yeterli zaman verilmelidir.

Kaynaştırma öğrencisinde ben engelliyim, yetersizim düşüncesine neden olunmamalıdır.

7. Güvenlik Önlemleri

Etkinlik esnasında alanda gerekli malzemeler dışında farklı bir malzeme bulunmamalıdır.

Kullanılacak malzemeler kaynaştırma öğrencisine uygun olmalıdır.

8. Gelişim Alanlarına Etkisi

Psikomotor: Kaynaştırma öğrencisinin etkinliğe aktif olarak katılım sağlaması ders süresince fiziksel olarak aktif olması devinişsel alana büyük katkı sağlar.

Duyuşsal: Kaynaştırma öğrencisi ile birebir ilgilenilmesi duyuşsal alana katkı sağlar. Kaynaştırma öğrencisinin etkinliğe ilgisi artar, özgüveni artar, başarmanın tadına varır, kendini daha değerli hisseder. Diğer öğrencilerden ayrı olması ve tek başına derse katılım sağlaması yetersizlik duygusuna, özgüven eksikline neden olabilir.

Bilişsel: Etkinlikteki kuralları anlaması ve üstlendiği görevi yerine getirmesi bakımından bilişsel alana katkı sağlar.

9. Uygulayıcı Öğretmen Görüşleri

Uygulayıcı 1

Öğrencinin Yaşı	: 12
Cinsiyeti	: Kız
Engel Grubu	: İşitme
Engel Derecesi	: Orta
Okulun Türü	: Ortaokul
Sınıf Mevcudu	: 18

Öğretmenin hizmet yılı : 4

“İşitme engelli öğrencim Ayşe’ye bu yöntemi uyguladım. Öğrencim de hafif denge problemleri var zaten. Denge tahtası üzerinde belirli bir süre çalışma yaptık daha sonra denge tahtası üzerinde top atla tutma çalışmaları yaptık. Bu yöntemin işitme engelli öğrencisinin gelişimini destekleyebilir. Ayşe denge çalışmalarını çok sevdi. Bazen etkinliği gerçekleştirirken sıkılmaya başladı. O zaman dinlenmesine fırsat verdim.”

Uygulayıcı 2

Öğrencinin Yaşı : 13
Cinsiyeti : Erkek
Engel Grubu : İşitme
Engel Derecesi : Orta
Okulun Türü : Ortaokul
Sınıf Mevcudu : 24
Öğretmenin hizmet yılı : 4

“Öğrencim cihazı ile duyabiliyor ancak futbol, basketbol gibi oyunlarda engelinden dolayı sorunlar yaşayabiliyor. Dengesini apaçık bir problem yok. Ancak tek ayak üzerinde dururken sorunlar yaşıyor. Bu nedenle tek ayak üzerinde denge çalışmaları yaptırdım. Denge çalışmaları öğrenciye fayda sağlayabilir. Öğrenci ile birebir ilgilendiğim için öğrenci sıkılmadı ama yoruldu. Her hafta denge çalışması yapmam sıkıcı olabilir. Bu nedenle denge çalışması araç gereçlerle çeşitlendirilebilir ya da ara verilebilir.”

Uygulayıcı 3

Öğrencinin Yaşı : 11
Cinsiyeti : Erkek
Engel Grubu : İşitme
Engel Derecesi : Orta
Okulun Türü : Ortaokul
Sınıf Mevcudu : 28
Öğretmenin hizmet yılı : 2

“Benim kaynaştırma öğrencisine destek eğitim dersim yok. Bu nedenle tüm sınıfa engelli koşu yaptırdım. Kaynaştırma öğrencisi de bu etkinlikte yer aldı. Kaynaştırma öğrencim engeller üzerinden atlarken çekimser davrandı ancak yine de başarılı oldu. Denge becerisinin gelişmesi açısından bu yöntem etkili. Bu yöntem diğer öğrenciler için de faydalı. Öğrenci ile bireysel çalışma imkanı bulsaydım daha etkili olabilirdi.”

4.4. Görme Engelli Kaynaştırma Öğrencileri İçin Yöntemler

Görme engelli kaynaştırma öğrencileri için badi yöntemi, labirent yöntemi, özel çalışma yöntemi, şartların eşitlenmesi yöntemi, aile ile oyun yöntemi ve baston çalışmaları yöntemi olmak üzere 6 yöntem geliştirilmiştir.

4.4.1. Badi Yöntemi

1. Hangi Durumlarda

Bu yöntem zihinsel, bedensel, işitme ve görme engelli kaynaştırma öğrencileri için uygulanabilir. Önceden öğrenilmiş konuların alıştırmaya ve tekrarında bu yöntem kullanılabilir. Uygulama için sınıfta etkinliği iyi bilen öğrencilerin bulunması gerekmektedir. Sınıfta birden fazla kaynaştırma öğrencisi olduğunda da uygulanabilir bir yöntemdir. Ancak kaynaştırma öğrencilerinin birbiri ile badi olmamalarına dikkat edilmelidir.

Yöntemin Amacı: Akran desteği ile konunun daha rahat öğretilmesini sağlamak. Kaynaştırma öğrencisinin derse daha etkin ve aktif katılımını sağlamak.

Sınıf Mevcudu: En fazla 35 (Eğer badi olarak eşleşen bütün öğrencilere yeterli alan sağlanamayacaksa ve kontrol edilemeyecekse sınıf mevcudunun az olmasına dikkat edilmelidir.)

Malzemeler: Uygulanacak konuya ve etkinliğe uygun olarak görme engelli kaynaştırma öğrencisi için de araç gereçler temin edilmelidir. Örneğin; zilli top, zilli balon vb. kullanılabilir. Topun dışına poşet geçirilebilir. Kaleye ve fileye ses çıkaracak zil vb. nesnelere yerleştirilebilir. Eğer öğrencide az da olsa görme yetisi varsa etkinliklerde daha canlı, fosforlu ve zıt renkli malzemeler vb. kullanılabilir.

Konu: Eşli çalışmalar

Alan: Bahçe, saha, spor salonu

2. Açıklaması

Bu yöntemde sınıftaki tüm öğrenciler ikişerli olarak eşleştirilir. Eşleşen öğrenciler birbirleri ile badi olurlar. Badilerden biri yapılacak olan etkinlik süresinde diğer badiye konuyu öğrenmesinde yardımcı olur. Yapılacak olan etkinliği iyi bir şekilde yapabilen öğrencilerden biri kaynaştırma öğrencisi ile badi yapılmalıdır.

Bu yöntemde öğretmen daha çok gözlemci durumundadır. Bu yöntemin öğrenilmiş konuların tekrarlanmasında veya alıştırmalar yapılmasında kullanılması daha verimli olacaktır. Yeni bir konunun öğretilmesinde bu yöntemin kullanılması istenen

etkiyi sağlamayabilir. Çünkü bu yöntemde esas olan konuyu bilen bir öğrencinin kaynaştırma öğrencisine konuyu öğrenmesinde yardımcı olmasıdır. Ayrıca uygulanacak etkinlik badi yöntemi için uygun olmalıdır.

Badiler belirlenirken 2 teknik kullanılabilir.

C. Öğretmenin Eşleştirilmesi: Badileri öğretmen eşleştirir. Öğrencilere seçim hakkı vermez. Bu yöntemde öğretmen öğrencileri iyi tanımalıdır. Konuyu bilen ve kaynaştırma öğrencisine yardımcı olabilecek öğrencilerden biri kaynaştırma öğrencisi ile badi yapılmalıdır.

D. Öğrencilerin Eşleşmesi: Öğretmen öncelikle öğreten ve öğrenen olmak üzere sınıfı iki gruba ayırır. Konuyu bilen ve öğretebilecek öğrencileri öğretenler grubuna, konuyu tam olarak bilmeyen ve eksikleri olan öğrencileri ise öğrenenler grubuna ayırır. Öğrenciler kendi badilerini kendileri seçer. Bu üç şekilde gerçekleşir.

1. **Öğretenin Seçmesi:** Öğretenler grubundaki öğrenciler öğrenenler grubundan kendilerine sırası ile bir badi seçerler. Bu yöntemde kaynaştırma öğrencisi sona kalabilir. Ancak kaynaştırma öğrencisi ile çalışmak isteyen öğrenci kendi isteği ile kaynaştırma öğrencisi ile badi olacağı için kaynaştırma öğrencisine yardım etmeye istekli olabilir.

2. **Öğrenenin seçmesi:** Öğrenenler grubundaki öğrenciler sıra ile öğretenler grubundan kendilerine bir badi seçer. Burada ilk seçim sırası kaynaştırma öğrencisine verilebilir. Bu sayede kaynaştırma öğrencisi kendi badisini kendisi belirleyeceği için kaynaştırma öğrencisi kendine karşı iyi yaklaşım içinde olacak öğrenciyi badi olarak seçebilir.

3. **Karşılıklı Seçme:** Burada ise öğreten grubundan bir öğrenci kendine öğrenen grubundan bir badi seçer, sonra öğrenen grubundan bir öğrenci öğreten grubundan kendine bir badi seçer. Sonra tekrar öğreten grubundan bir öğrencinin kendine badi seçmesi istenir. Tekrar seçim hakkı öğrenen grubuna geçer. Yani sıra ile her gruptan bir öğrenci kendine badi seçer.

Dikkat: Kaynaştırma öğrencisi ile badi olacak öğrenci konuyu iyi bilmenin yanı sıra kaynaştırma öğrencisine karşı ılımlı bir yaklaşım sergileyecek, kaynaştırma öğrencisine yardımcı olmaya istekli olacak, kaynaştırma öğrencisini yetersiz hissettirecek, küçümseyecek bir tavır sergilemeyecek biri olmalıdır.

3. Uygulanışı

A. Hazırlık Aşaması

Amaç: Öğretmen öncelikle dersin amacını belirler.

Konu: Dersin amacı doğrultusunda konu seçilir. Dersin amacına ve konusuna uygun olarak yöntem belirlenir. Eğer badi yöntemi kullanılacaksa eşli çalışma yapılabilecek etkinlik ve alıştırmalar seçilmelidir. Takım ile oynanan branşların bölümleri öğretilirken (voleybolda parmak pas vb.) ve bireysel olarak yapılan branşlarda (koşular, uzun atlama vb.) bu yöntemin seçilmesi daha uygundur. Parkur çalışmalarında da bu yöntem kullanılabilir.

Geçerli Neden: Badiler seçilirken öğrenenin seçmesi tekniğinde ilk seçim hakkı kaynaştırma öğrencisine verilecekse geçerli nedenin sunulması gerekebilir. Yani ilk seçimi neden kaynaştırma öğrencisinin yaptığına dair geçerli bir neden sunulmalıdır. Kaynaştırma öğrencisinin adı Ayşe olsun. Geçen hafta Ayşe sınıfta etkinliğe katıldığı için, derste bana şu konuda yardımcı olduğu için, yüksek not aldığı için vb. ilk badisini Ayşe seçsin şeklinde öğretmen sınıfa geçerli bir neden sunmalıdır. Böylece bu yöntemde kaynaştırma öğrencisini ön plana çıkaracak ve diğer öğrencilerde kıskançlık oluşturabilecek bir durumun oluşmasına engel olunmaya çalışılır.

Araç Gereç: Öğretmen derste öğreteceği etkinliğe veya konuya uygun olarak gerekli araç gereçleri hazırlamalıdır. Eğer derste parkurlu bir etkinlik yapılacaksa ders başlamadan önce parkur oluşturulmalıdır. Ayrıca araç gereçler diğer öğrencilerin özelliklerine ve kaynaştırma öğrencine uygun olarak seçilmelidir.

B. Uygulama Aşaması

Konunun Açıklanması: Öğretmen derste ne işleneceğini öğrencilere açıklar. İşlenecek konu öğrencilerin anlayabileceği şekilde uygun yöntem ve teknikler seçilerek öğrencilere açıklanır.

Yöntemin Açıklanması: Badi yönteminin nasıl uygulanacağı öğrencilere açıklanır.

Badilerin Belirlenmesi: Öğretmen veya öğrenciler tarafından badiler seçilir.

C. Değerlendirme Aşaması

Değerlendirme aşamasında seçilen yöntemin ve dersin amacına ulaşıp ulaşılmadığına dair öğrencilerden dönütler alınır. Dersin uygulama aşaması göz önünde bulundurularak öğretmen tarafından da değerlendirilir. Değerlendirme; öğretmenin değerlendirmesi, diğer öğrencilerin değerlendirmesi ve kaynaştırma öğrencisinin değerlendirmesi olmak üzere üç aşamada incelenir.

Öğretmenin Değerlendirmesi: Öğretmen etkinliğin hazırlık ve uygulama aşamalarını da göz önünde bulundurarak yöntem ve dersin amacına ulaşıp ulaşılmadığına dair ders süresince gözlem yaparak değerlendirme yapar.

Diğer Öğrencilerin Değerlendirmesi: Öğretmen öğrencilerden badi yöntemine dair geri bildirimler alır. Yöntem ve işlenen dersin nasıl olduğuna dair öğrencilerin düşüncelerini dinler. Öğrencilerden hem kendilerini hem de badilerini değerlendirmeleri istenilir. Gerekirse öğretmen badi yöntemi için öğrencilerden dönütler alabileceği değerlendirme formu uygular.

Kaynaştırma Öğrencisinin Değerlendirmesi: Kaynaştırma öğrencisinden badi olmayı sevip sevmediğine dair geri bildirim alınır. Badi ile çalışmanın nasıl bir duygu olduğuna dair ve badisinin kendisine yaklaşımı hakkında geribildirimler alınır.

Not: Bu yöntem için öğretmen tarafından geliştirilmiş öz değerlendirme ve akran değerlendirme formları uygulanabilir.

4. Avantajları

Kaynaştırma öğrencisinin arkadaş edinmesini kolaylaştırabilir.

Kaynaştırma öğrencisi için teşvik edici olabilir.

Kaynaştırma öğrencisine anında dönüt sağlanabilir.

Kaynaştırma öğrencisi ile badi olan öğrenci kendini daha yeterli hissedebilir.

5. Dezavantajları

Diğer öğrenciler kaynaştırma öğrencisi ile badi olmak istemeyebilir.

Kaynaştırma öğrencisi ile badi olan öğrencinin daha etkin olması gerekebilir.

Kaynaştırma öğrencisi ile badi olan öğrenci kaynaştırma öğrencisine yetersizlik duygusu yaşatabilir.

Kaynaştırma öğrencisi ile badi seçilen öğrenci etkinlikten zevk almayabilir.

6. Öğretmene Tavsiyeler

Kaynaştırma öğrencisi ile badi yapılacak öğrenci etkinliği iyi şekilde yapabilen ve kaynaştırma öğrencisine yardımcı olmaya istekli biri olmalıdır.

Kaynaştırma öğrencisinde yetersizlik duygusu oluşturabilecek bir öğrenci kaynaştırma öğrencisi ile badi yapılmamalıdır.

7. Güvenlik Önlemleri

Etkinlik esnasında alanda gerekli malzemeler dışında farklı bir malzeme bulundurulmamalıdır.

Kullanılacak malzemeler kaynaştırma öğrencisine uygun olmalıdır.

Badilere etkinliğin rahatça yapılmasına olanak sağlayacak alan verilmelidir.

8. Gelişim Alanlarına Etkisi

Psikomotor: Kaynaştırma öğrencisinin etkinliğe aktif olarak katılım sağlaması ders süresince fiziksel olarak aktif olması devinişsel alana büyük katkı sağlar.

Duyuşsal: Yalnız kalmaması, akranından öğrenmenin tadına varması, derse ilgisinin artması, özgüveninin artması vb. bakımından duyuşsal alana katkı sağlar.

Bilişsel: Etkinliği kuralları çerçevesinde anlaması, uygulaması, badisinin dönütleri dikkate alması, hatalarını düzeltmesi, badisine geri bildirim vermesi bakımından bilişsel alana katkı sağlar.

9. Uygulayan Öğretmenlerin Görüşleri

Uygulayıcı 1

Öğrencinin Yaşı	: 14
Cinsiyeti	: Kız
Engel Grubu	: Görme
Engel Derecesi	: Az Gören
Okulun Türü	: Ortaokul
Sınıf Mevcudu	: 30
Öğretmenin Hizmet Yılı	: 8

“Görme engelli kaynaştırma öğrencimizi yakın arkadaşı ile badi yaptım. Badileri ben belirledim. Badilerden birinin gözleri kapatıldı diğerinin ise gözleri açıldı. Gözleri açık olan öğrenciler belirli bir süre bahçeye gözleri kapalı öğrencilere gezdirip onlara nerede bulduklarını çevrelerinde ne olduğunu anlattılar. Yöntem kaynaştırma öğrencileri için de etkili diğer öğrenci içinde etkili oldu. Ancak kaynaştırma öğrencisi yönlendirici olarak badisine eşlik edemedi. Bu durum kaynaştırma öğrencisinin biraz üzdü. Bu nedenle kaynaştırma öğrencisine ve onun badisine ben eşlik ettim. Onlara çevreyi gezdirip çevrede neler olduğunu anlattım. Bu durum iki öğrenciyi de sevindirdi. Bu yöntem sayesinde kaynaştırma öğrencisi etkinliğe katılmış oldu.”

Uygulayıcı 2

Öğrencinin Yaşı	: 11
Cinsiyeti	: Kız
Engel Grubu	: Görme
Engel Derecesi	: Az Gören
Okulun Türü	: Ortaokul
Sınıf Mevcudu	: 26
Öğretmenin Hizmet Yılı	: 4

“Kaynaştırma öğrencimizle boş saatimde özel olarak ilgileniyorum. Ancak beden eğitimi dersine aktif katılmak da sorun yaşıyor. Öğrencilere badi yöntemini anlattım. Kendi aralarında eşleşmelerini istedim. Öğrenciler kendi aralarında badilerini seçtiler. Kaynaştırma öğrencim Sevgi ise yakın arkadaşı olan Busenaz ile badi oldu. Öğrenciler badileriyle birlikte voleybol da pas çalışması yaptılar. Kaynaştırma öğrencisi ise badisi ile zilli balon ile pas çalışması yaptı. Öğrenci bu etkinlikten zevk aldı. Zilli balon diğer öğrencilerin de dikkatini çekti onlara katılmak isteyen öğrenciler oldu. Bu nedenle biraz kıskançlık olabilir. Ancak diğer öğrencilere de aynı malzeme temin edilerek bu durumun önüne geçilebilir.”

Uygulayıcı 3

Öğrencinin Yaşı	: 15
Cinsiyeti	: Erkek
Engel Grubu	: Görme
Engel Derecesi	: Az gören
Okulun Türü	: Lise
Sınıf Mevcudu	: 32
Öğretmenin Hizmet Yılı	: 4

“Koşu çalışması için bu yöntemi kullandım. Diğer öğrenciler futbol ve voleybol oynarken görme engelli öğrencisini etkinliklere katılmak istemeyen başka bir öğrenci ile badi yaptım. Badi yaptığım öğrenci kaynaştırma öğrencisi ile iyi anlaşılan bir öğrenciydi. Kaynaştırma öğrencisi badisi ile koşu çalışması yaptı. Aynı zamanda badisi ile sohbet ederek eğlenceli zaman geçirdi. Kaynaştırma öğrencisinin derse katılması açısından bu yöntem etkili ancak bu yöntemde kaynaştırma öğrencisine badilik yapacak öğrenciyi iyi seçmek gerekir. Yani kaynaştırma öğrencisine yardım etmekten mutlu olacak, kaynaştırma öğrencisine karşı ılımlı tutum ve tavır sergileyecek kişi badi olarak seçilmelidir”

4.4.2. Labirent Oyunları

1. Hangi Durumlarda

Sınıfta görme engelli kaynaştırma öğrencisi varsa bu yöntem uygulanabilir.

Yöntemin Amacı: Kaynaştırma öğrencisinin etkin ve aktif bir şekilde beden eğitimi dersinden yararlanmasını sağlamaktır.

Sınıf Mevcudu: En fazla 35

Malzemeler: Göz bandı, masa, sıra, ip, minder vb. (Öğretmen labirenti birçok malzeme ile oluşturabilir. Burada öğretmenin yaratıcılığı ön plana çıkmaktadır.) Labirent öğrencilerle de oluşturulabilir.

Konu: Eşli ve grup çalışmaları

Alan: Bahçe, saha, spor salonu, sınıf, park

2. Açıklaması

Yere çizerek, iplerle, dubalarla, çubuklarla, minderlerle, masalarla, sıralarla vb. nesnelere labirent oluşturulur. Öğrenciler eşleştirilir veya gruplandırılır. Eğer öğrenciler eşleştirilecekse öğrencilerden biri yönlendirici diğeri ise uygulayıcı olur. Öğrenciler gruplandırılacak ise her gruptan bir kişi yönlendirici diğeri ise uygulayıcı olurlar. Yönlendirici öğrencilerin gözleri açıktır. Uygulayıcı öğrencilerin ise gözleri kapatılır. Yönlendirici, uygulayıcı arkadaşını sesli uyarıcılarla yönlendirerek labirentten en kısa sürede çıkmasını sağlamaya çalışır. Yönlendirici sağ-sol, ileri-geri gibi komutlar verilebileceği gibi belirli kavramlar (sıcak, soğuk vb.), sesler (zil, davul, düdük vb.) vererek de uygulayıcıyı yönlendirebilir. Burada hangi sesli uyarıcıların verileceği labirent oyununa başlamadan önce belirlenmelidir. Sesli uyarıcıların yanında dokunsal uyarıcılardan da destek alınabilir.

Bu yöntem sahasının belirli noktalarına belirli hedefler konularak da yapılabilir. Tek bir hedefle uygulanabileceği gibi birden fazla hedefe belirli numaralar, renkler, şekiller vb. verilerek de uygulanabilir. Yönlendirici, uygulayıcıyı yönlendirerek hedefleri buldurmaya çalışır.

Not: Labirenti uygulayacak olan uygulayıcılar labirenti gördükten sonra gözleri kapatılacaksa bu durum görme engelli kaynaştırma öğrencisi için dezavantaj oluşturacaktır. Bu nedenle görme engelli kaynaştırma öğrencisine labirentte deneme yaptırılabilir.

3. Uygulanışı

A. Hazırlık Aşaması

Amaç: Öğretmen öncelikle dersin amacını belirler.

Konu: Dersin amacı doğrultusunda konu seçilir. Kaynaştırma öğrencisi rekabetli takım sporlarına katılabilecek durumda değilse labirentli oyunlar veya parkurlar oluşturularak kaynaştırma öğrencisinin etkinliğe katılımı sağlanır.

Geçerli Neden: Diğer öğrencilerde kaynaştırma öğrencisinin engelinden dolayı değil de bir etkinlik ve oyun çerçevesinde labirentli oyunlar planlandığı algısı oluşturulmalıdır.

Araç Gereç: Öğretmen labirenti ve hedefleri nasıl oluşturacağına belirlemelidir. Labirent için gereken araç gereçleri önceden ayarlamalıdır. Derste öğreteceği etkinliğe veya konuya uygun olarak gerekli araç gereçleri hazırlamalıdır. Uygulayıcıların gözleri kapatılacağı için göz bandı ve gözü kapatmayı sağlayan göz bağcıkları kesinlikle hazırlanmalıdır.

B. Uygulama Aşaması

Konunun Açıklanması: Öğretmen burada hangi etkinliği yapacaklarını öğrencilere açıklar.

Yöntemin Açıklanması: Labirent yöntemi öğrencilere açıklanır. Labirent oluşturulur.

Takımların veya Grupların Belirlenmesi: Yapılacak olan etkinlik doğrultusunda takımlar veya eşler belirlenir.

C. Değerlendirme Aşaması

Değerlendirme aşamasında seçilen yöntemin ve dersin amacına ulaşıp ulaşılmadığına dair öğrencilerden dönütler alınır. Dersin uygulama aşaması göz önünde bulundurularak öğretmen tarafından da değerlendirilir. Değerlendirme; öğretmenin değerlendirmesi, diğer öğrencilerin değerlendirmesi ve kaynaştırma öğrencisinin değerlendirmesi olmak üzere üç aşamada incelenir.

Öğretmenin Değerlendirmesi: Öğretmen etkinliğin hazırlık ve uygulama aşamalarını da göz önünde bulundurarak yöntem ve dersin amacına ulaşıp ulaşılmadığına dair ders süresince gözlem yaparak değerlendirme yapar.

Diğer Öğrencilerin Değerlendirmesi: Öğretmen, işlenen dersin nasıl olduğuna dair öğrencilerin düşüncelerini dinler.

Kaynaştırma Öğrencisinin Değerlendirmesi: Öğretmen kaynaştırma öğrencisine sorular sorarak yöntemi değerlendirmesini ister.

4. Avantajları

Öğrenciler görme engelli öğrenciler ile empati kurar.

Kaynaştırma öğrencisi diğer öğrenciler ile eşit şartlarda yarışma veya oyun fırsatı bulur.

Kaynaştırma öğrencisi kendini kanıtlama fırsatı bulur.

5. Dezavantajları

Çok fazla ses olabilir

Sesler birbirlerine karışabilir.

6. Öğretmene Tavsiyeler

Etkinlik veya oyunun bir kuralı olarak gözlerin kapatılması gerektiği vurgulanmalıdır. (Gözlerin kapatılmasının nedeni olarak kaynaştırma öğrencisi gösterilmemelidir.)

Seslerin birbirine karışmaması için sadece yönlendirici öğrenciler ses çıkarmalıdır.

Öğrencilere etkinlik aynı anda değil sıra ile uygulatılabilir.

7. Güvenlik Önlemleri

Etkinlik esnasında alanda gerekli malzemeler dışında farklı bir malzeme bulunmamalıdır.

Kullanılacak malzemeler kaynaştırma öğrencisine uygun olmalıdır.

8. Gelişim Alanlarına Etkisi

Psikomotor: Kaynaştırma öğrencisinin etkinliğe aktif olarak katılım sağlaması ders süresince fiziksel olarak aktif olması devinişsel alana büyük katkı sağlar.

Duyuşsal: Öğrencinin derse olan ilgisinin artması, özgüveninin artması, başarının tadına varması, etkinliğe katılmak için istekli ve cesaretli olması bakımından duyuşsal alana katkı sağlar.

Bilişsel: Kuralları anlaması, verilen komutları ve uyarıcıları anlaması, üstlendiği görevi yerine getirmesi bakımından bilişsel alana katkı sağlar.

9. Uygulayıcı Öğretmen Görüşleri

Uygulayıcı 1

Öğrencinin Yaşı	: 12
Cinsiyeti	: Kız
Engel Grubu	: Görme Engelli
Engel Derecesi	: Az Gören
Okulun Türü	: Ortaokul
Sınıf Mevcudu	: 31
Öğretmenin hizmet yılı	: 3

“Okulumuzun bahçesinde labirent çizimi var. Öğrencilerin gözlerini kapatarak labirenti tamamlamalarını istedik. Rekabetli ve eğlenceli bir oyundu. Görme engelli öğrenci de bu oyunda yer aldı. Bu yöntem hem kaynaştırma öğrencisi için hem de diğer öğrenciler için faydalı. Uygulamada herhangi bir sıkıntı yaşamadım. Öğrencilerin tamamının gözleri kapatılırsa sıkıntı yaratabilir. Sadece labirente çıkacak öğrencilerin

gözlerini kapattık. Bazen sessiz bir ortam oluşturmakta sorun yaşadım. Ancak genel olarak güzel ve eğlenceli bir ders işlemiş olduk.”

Uygulayıcı 2

Öğrencinin Yaşı	: 11
Cinsiyeti	: Erkek
Engel Grubu	: Görme engelli
Engel Derecesi	: Az Gören
Okulun Türü	: Ortaokul
Sınıf Mevcudu	: 29
Öğretmenin hizmet yılı	: 7

“Dışarıso soğuktu bu nedenle sınıf içinde etkinlik olarak uyguladık. Masalarla belirli bir düzen dahilinde labirent oluşturduk. Öğrenciler masalara dokunarak hedefe ulaşmaya çalıştılar. Her bir öğrenci için labirentte küçük değişiklikler ekledik. 5. Sınıf öğrencileri için çok güzel ve rekabetli oldu. Bütün öğrenciler içinde bu yöntem etkiliydi. Ancak öğrencilerin oturması için bir alan belirlenirse çok daha iyi olur. Öğrenciler ayakta beklerken biraz karışıklık olabilir.”

Uygulayıcı 3

Öğrencinin Yaşı	: 12
Cinsiyeti	: Erkek
Engel Grubu	: Görme
Engel Derecesi	: Total
Okulun Türü	: Ortaokul
Sınıf Mevcudu	: 34
Öğretmenin hizmet yılı	: 6

“Yöntem kaynaştırma öğrencisi için etkili. Diğer öğrenciler için de etkili. Ancak gözü kapalı öğrenciler diğer yarışan arkadaşlarını görmek istiyorlar. Kaynaştırma öğrencisi ders süresince etkinliğe katılım sağladı kolay güzel bir yöntem. Dupa ve hunilerle labirent oluşturduk. Labirentin sonuna ise balon koyduk. Yönlendiricinin komutu ile uygulayıcı öğrenci balona ulaşp balonu patlattı.”

4.4.3. Özel Çalışma Yöntemi

1. Hangi Durumlarda

Kaynaştırma öğrencisi ile birebir ilgilenilir. Destek eğitim dersleri için uygundur. Bütün sınıf ile yapılacak derslerde ise sadece 1 kaynaştırma öğrencisi varsa uygulanabilir.

Yöntemin Amacı: Kaynaştırma öğrencisinin etkin ve aktif bir şekilde beden eğitimi dersinden yararlanmasını sağlamaktır.

Sınıf Mevcudu: Destek eğitim derslerinde bireysel olarak kaynaştırma öğrencisi ile ilgilenilir. Sınıf içerisinde normal ders saati içerisinde uygulanacak ise sınıf mevcudu 35'i geçmemelidir.

Malzemeler: Uygulanacak konu için gerekli araç gereçler dışında ekstra bir malzemeye gerek yok.

Konu: Bireysel Çalışma

Alan: Bahçe, saha, spor salonu, sınıf

2. Açıklaması

Öğretmen kaynaştırma öğrencisinin düzeyine uygun etkinlikler ve oyunlar planlayarak kaynaştırma öğrencisi ile birebir uygulama yapar. Planlamalarını yaparken öğrencinin sağlık raporunu, RAM raporunu, BEP'ini, eğitsel değerlendirme formunu dikkate alır.

İki şekilde uygulanır.

Uygulama 1: Destek eğitim derslerinde kaynaştırma öğrencisi ile birebir uygulamalar yapılır. Sadece kaynaştırma öğrencisi ile ilgilenilir. Uygulama 1 ile özel çalışma yönteminden en yüksek verim alınabilir.

Uygulama 2: Bu uygulamada bütün sınıf ile beden eğitimi dersi işlenilirken kaynaştırma öğrencisi ile birebir ilgilenilir. Derste diğer öğrencilerin daha önceden bildikleri bir branş, oyun veya etkinlik işlenir. Burada tüm sınıf işenecek konuya hakim ve katılım için istekli olmalıdır. Öğretmen sınıf başkanlarını veya seçtiği başka bir öğrenciyi sınıf düzeni için görevlendirerek kendi sorumluluğunun bir kısmını öğrencilere yükler. Öğretmen ise kaynaştırma öğrencisi ile birebir uygulama yapar. Ancak öğretmen, diğer öğrencileri gözlemleyebileceği ve öğrencilerinde öğretmeni görebileceği bir alanda kaynaştırma öğrencisi ile ders işlemelidir. Bu sayede öğretmen, ders içinde oluşacak sınıf düzenini bozan bir durumda hemen müdahale edebilir. Ayrıca öğrencilerde öğretmen gözetiminde olduklarını bilecekleri için sınıf düzenini bozan davranışlardan kaçınırlar. Uygulama 2 de öğretmenin sorumluluğu uygulama 1'e göre fazla ve zordur.

3. Uygulanışı

A. Hazırlık Aşamaları

Amaç: Öğretmen öncelikle dersin amacını belirler.

Konu: Dersin amacı doğrultusunda konu seçilir. Dersin amacına ve konusuna uygun olarak yöntem belirlenir. Eğer özel çalışma yöntemi kullanılacaksa diğer öğrenciler için

takım sporları veya grup etkinlikleri (futbol, hentbol, yakan top, istop vb.) seçilirken, kaynaştırma öğrencisi için ise bireysel etkinlikler seçilir.

Geçerli Neden: Diğer öğrencilerde, kaynaştırma öğrencisinin engelinden dolayı değil de yapılan bir olumlu davranışın sonucunda kaynaştırma öğrencisi ile birebir etkinlik yapıldığı algısı oluşturulmalıdır. Bu nedenle öğretmen sınıfa geçerli bir neden sunmalıdır. Bu neden kaynaştırma öğrencisinin engeli ile ilgili olmamalıdır. Örneğin: Kaynaştırma öğrencisinin adı Özlem olsun. “Özlem derste sözümü dinlediği için, derste sessizce beni beklediği için, geçen hafta etkinlikte başarılı olduğu için bugün Özlem ile etkinlik yapacağım.” Öğretmen neden olarak kaynaştırma öğrencisinin katılmadığı dersin telafisini sunabilir. Örneğin; Özlem geçen hafta ya da iki hafta önce derse katılamamıştı. Bu nedenle Özlem ile bugün ayrı etkinlik yapacağım diyebilir.

Not: Diğer öğrencilerde kıskançlık ve aşırı merak oluşturmuyorsa, bu yöntemin kullanılması diğer öğrencilerin dikkatini çekmiyorsa öğretmenin sınıfa geçerli bir neden sunmasına gerek yoktur.

Araç Gereç: Öğretmen derste öğreteceği etkinliğe veya konuya uygun olarak gerekli araç gereçleri hazırlamalıdır. Öğretmen hem diğer öğrencilere yaptıracığı etkinliğin araç gereçlerini hem de kaynaştırma öğrencisine yaptıracığı etkinliğin araç gereçlerini hazır bulundurmalıdır.

B. Uygulama Aşaması

Konunun Açıklanması: Öğretmen uygulama 1’i uygulayacaksa yani destek eğitim dersinde birebir kaynaştırma öğrencisi ile ilgilenilecekse kaynaştırma öğrencisine yapılacak etkinliği açıklar ve uygulamaya geçer. Öğretmen uygulama 2’yi yapacaksa yani diğer öğrenciler derste iken kaynaştırma öğrencisi ile birebir ilgilenilecekse derste diğer öğrencilerin yapacağı etkinlikleri açıklar. Sonra görev dağılımlarını yaparak öğrencilere sorumluluk yükler. Daha sonra kaynaştırma öğrencisi ile ayrı bir etkinlik yapacağını nedeni ile birlikte öğrencilere açıklar. Diğer öğrenciler etkinliğe başladıktan sonra kaynaştırma öğrencisi ile etkinlik yapacağı alana geçer ve kaynaştırma öğrencisine yapacakları etkinliği açıklar.

Yöntemin Açıklanması: Kaynaştırma öğrencisine dersin birebir işleneceği açıklanır.

Geçerli Nedenin Sunulması: Kaynaştırma öğrencisine veya varsa diğer öğrencilere kaynaştırma öğrencisi ile neden birebir etkinlik yapıldığına dair geçerli bir neden sunulur.

Takımların veya Grupların Belirlenmesi: Öğretmen, derste diğer öğrencilerin takımlarının veya gruplarının oluşmasını bekler. Takımları kendisi oluşturur ya da

öğrencilerin oluşturmaya fırsat verir. Daha sonra kaynaştırma öğrencisi ile uygulama yapacağı alana geçer.

C. Değerlendirme Aşaması

Değerlendirme aşamasında seçilen yöntemin ve dersin amacına ulaşıp ulaşılmadığına dair öğrencilerden dönütler alınır. Dersin uygulama aşaması göz önünde bulundurularak öğretmen tarafından da değerlendirilir. Değerlendirme; öğretmenin değerlendirmesi, diğer öğrencilerin değerlendirmesi ve kaynaştırma öğrencisinin değerlendirmesi olmak üzere üç aşamada incelenir.

Öğretmenin Değerlendirmesi: Öğretmen etkinliğin hazırlık ve uygulama aşamalarını da göz önünde bulundurarak yöntem ve dersin amacına ulaşıp ulaşılmadığına dair ders süresince gözlem yaparak değerlendirme yapar.

Diğer Öğrencilerin Değerlendirmesi: Öğretmen, işlenen dersin nasıl olduğuna dair öğrencilerin düşüncelerini dinler.

Kaynaştırma Öğrencisinin Değerlendirmesi: Kaynaştırma öğrencisinden birebir dersin işlenmesine dair geri bildirim alınır. Öğrenciden sadece öğretmen ile etkinlik yapmanın nasıl bir duygu olduğuna dair geribildirimler alınır.

Not: Bu yöntem için öğretmen tarafından geliştirilmiş öz değerlendirme formu uygulanabilir.

4. Avantajları

Kaynaştırma öğrencisi ile doğrudan ilgilenilir.

Kaynaştırma öğrencisine anında geri bildirim verilir.

Kaynaştırma öğrencisine etkinliği gerçekleştirmesi için yeterli zaman verilir.

Kaynaştırma öğrencisine başarabileceği etkinlikler sunularak başarı duygusunu yaşamasına olanak sağlanabilir.

Kaynaştırma öğrencisinin kendini daha değerli hissetmesini sağlayabilir.

5. Dezavantajları

Kaynaştırma öğrencisinin diğer öğrencilerden soyutlanmasına neden olabilir.

Öğrenci ders süresince aktif olacağı için etkinlikten sıkılabilir.

Etkinlik öğrencinin düzeyine uygun değilse yetersizlik duygusuna neden olabilir.

6. Öğretmene Tavsiyeler

Öğrencinin düzeyine uygun etkinlikler hazırlanmalıdır.

Öğrenciye etkinliği gerçekleştirmesi için yeterli zaman verilmelidir.

Kaynaştırma öğrencisini etkinliğe daha etkin katmak isterken diğer öğrenciler göz ardı edilmemelidir.

Kaynaştırma öğrencisinde ben engelliyim, yetersizim düşüncesine neden olunmamalıdır.

7. Güvenlik Önlemleri

Etkinlik esnasında alanda gerekli malzemeler dışında farklı bir malzeme bulundurulmamalıdır.

Kullanılacak malzemeler kaynaştırma öğrencisine uygun olmalıdır.

8. Gelişim Alanlarına Etkisi

Psikomotor: Kaynaştırma öğrencisinin etkinliğe aktif olarak katılım sağlaması ders süresince fiziksel olarak aktif olması devinişsel alana büyük katkı sağlar.

Duyuşsal: Kaynaştırma öğrencisi ile birebir ilgilenilmesi duyuşsal alana katkı sağlar. Kaynaştırma öğrencisinin etkinliğe ilgisi artar, özgüveni artar, başarmanın tadına varır, kendini daha değerli hisseder.

Bilişsel: Etkinlikteki kuralları anlaması ve üstlendiği görevi yerine getirmesi bakımından bilişsel alana katkı sağlar.

9. Uygulayıcı Öğretmen Görüşleri

Uygulayıcı 1

Öğrencinin Yaşı	: 15
Cinsiyeti	: Kız
Engel Grubu	: Görme
Engel Derecesi	: Az Gören
Okulun Türü	: Lise
Sınıf Mevcudu	: 30
Öğretmenin Hizmet Yılı	: 12

“Öğrencim görme engelli. Sadece ışık algısı var. Hiç göremiyor. Beden eğitimi dersinde destek eğitim almıyor. Bu nedenle görme engelli öğrencimle uygulama 2’yi uyguladım. Diğer öğrenciler voleybol oynardılar. Bende o sırada görme engelli öğrencim ile özel olarak ilgilendim. Zaten bu öğrencimiz için zilli top almıştık. Ders süresince top atma ve tutma çalışmaları yaptık. Aynı zamanda sohbet ettik. İlk başlarda biraz zorlandı ancak zil sesine odaklanıp topu yakalamayı başarınca sevmeye başladı. Diğer öğrencilere de müdahale edecek kadar yakın olduğum için sorun yaşamadım. Bu sınıf sakin ve etkinliklere katılan bir sınıf.”

Uygulayıcı 2

Öğrencinin Yaşı	: 11
Cinsiyeti	: Kız

Engel Grubu	: Görme
Engel Derecesi	: Total
Okulun Türü	: Ortaokul
Sınıf Mevcudu	: 26
Öğretmenin Hizmet Yılı	: 4

“Öğrencim ile boş saatimde birebir ilgilenerek bu çalışmayı uyguladım. Normalde de bu öğrencim ile özel olarak ilgileniyorum. Öğrencim bedenini kullanmakta zorlansa da vücudu esnek. O nedenle jimnastik çalışmaları yapıyoruz. Ben bizzat yardım ediyorum. Vücudunu esnetiyoruz. Öğrencim çok seviyor zaten jimnastik etkinliğini. Biz zaten bu yöntemi uyguluyoruz. Takla, mum duruşu gibi duruşları artık yapabiliyor. Sene başında yapamıyordu. Çalıştıkça ilerleme gördük.”

Uygulayıcı 3

Öğrencinin Yaşı	: 13
Cinsiyeti	: Erkek
Engel Grubu	: Görme
Engel Derecesi	: Az Gören
Okulun Türü	: Ortaokul
Sınıf Mevcudu	: 32
Öğretmenin Hizmet Yılı	: 2

“Bu öğrencimi çok seviyorum. Oldukça konuşkan. Derse katılmak için ilgili. Bu öğrencimle sınıf içerisinde ilgilendim. Diğer öğrencilerin takımlarını kurup oyunlarını başlattıktan sonra Ahmet ile ilgilendim. Zilli, sarı ve siyah renkli futbol topu almıştık. Top sürme çalışması yaptık. Ben onu yönlendirdim. Ahmet’te topu sürerek yönlendirdiğim noktalara geldi. Ben Ahmet ile ilgilenirken diğer öğrenciler arasında oyun esnasında küçük tartışmalar ve şikayetler geldi. Bu nedenle diğer öğrencilerin yanına da gidip onlarla da ilgilenmem gerekti. Bu nedenle biraz zorlandım. Ancak Ahmet ile iyi geçinen bir öğrencim vardı. Diğer öğrencilerle oynamak istemiyordu. Onu görevlendirdim. Ahmet ile oynadılar. Ben müsait olduğumda ders esnasında Ahmet ile normalde de bu yöntemi kullanıyorum. Ancak yeni konu öğrettiğim zamanlar tabi ki bizzat Ahmet ile yeterli şekilde ilgilenemiyorum.”

4.4.4. Şartların Eşitlenmesi Yöntemi

1. Hangi Durumlarda

Sınıfta görme engelli kaynaştırma öğrencisi varsa bu yöntem uygulanabilir.

Yöntemin Amacı: Kaynaştırma öğrencisi ile diğer öğrencilerin şartlarını mümkün olduğu kadar eşitleyerek kaynaştırma öğrencisinin beden eğitimi dersine etkin ve aktif bir şekilde katılımını sağlamak.

Sınıf Mevcudu: En fazla 35

Malzemeler: Göz Bandı (Yapılacak etkinliğe göre zilli top, ip, parkur oluşturulacaksa gerekli malzemeler vb.)

Konu: Eşli, takım veya grup çalışmaları

Alan: Bahçe, saha, spor salonu

2. Açıklaması

Öğrencilerin düzeylerine uygun etkinlik veya oyun planlanır. Daha sonra bu etkinliğin veya oyunun kuralı olarak gözlerin kapatılması gerektiği anlatılır. Yapılacak etkinliklerde sesli uyarıcılar, dokunsal işaretler, ipler, daha canlı ve zıt renkler kullanılabilir. Bu yöntemde üç teknik uygulanabilir.

- A. **Yönlendirici Tekniği:** Öğrenciler eşleştirilir. Eşlerden birinin gözleri kapatılır. Gözü açık olan öğrenci yönlendirici olur. Gözü kapalı öğrenci yönlendirici eşinin komutlarını dinleyerek bir parkuru tamamlayabilir, koşu yapabilir, hedefi bulabilir vb...
- B. **İşitsel Uyarıcılar Tekniği:** Öğrencilerin sesli malzemeler (zil, zilli top, düdük) kullanılarak gerçekleştirilebilecekleri oyun veya etkinlikler planlanır. Bu teknikte de öğrencilerin gözleri kapatılır. Golbol, futsal, futbol vb. branşlar oynatılabilir. Bir ebe seçilir. Ebenin gözleri kapatılır. Ebeye sesli uyarılar verilerek bir nesnenin bulunması, bir rakibin yakalanması sağlanabilir.
- C. **Dokunsal Uyarıcılar Tekniği:** Zemine veya alana iplerle çubuklarla vb. nesnelere kabartılar yapılarak veya iplerle, masalarla, slalom çubukları vb. nesnelere temas ederek gidebileceği parkur, labirent, istasyon alanları oluşturularak bir hedefi bulması, bir atışı yapması vb. sağlanabilir.

Not: Yarışmalı etkinliklerde öğretmen veya yönlendirici gözü kapalı etkinliği uygulayan öğrenciye sürekli durum hakkında bilgi vermelidir. Örneğin; öndesin, geridesin, parkuru yarılardım, az kaldı vb... Ayrıca bir etkinlikte bu üç teknikten sadece biri veya ikisi kullanılabilir gibi üçü de aynı etkinlikte kullanılabilir.

3. Uygulanışı

A. Hazırlık Aşaması

Amaç: Öğretmen öncelikle dersin amacını belirler.

Konu: Dersin amacı doğrultusunda konu seçilir. Dersin amacına ve konusuna uygun olarak yöntem belirlenir. Eğer şartların eşitlenmesi yöntemi kullanılacaksa parkur ile uygulanacak etkinlik veya oyunların seçilmesi daha etkili olabilir.

Geçerli Neden: Öğrencilerde, kaynaştırma öğrencisinin engelinden dolayı gözlerin kapatıldığı algısı oluşturulmamalıdır. Gözlerin etkinlik veya oyunun bir kuralı olarak kapatıldığı algısı oluşturulmaya çalışılmalıdır.

Araç Gereç: Gözlerin kapatılması için göz bandı veya bağcığı öğretmen tarafından temin edilmelidir. Ayrıca öğretmen derste öğreteceği etkinliğe veya konuya uygun olarak gerekli araç gereçleri hazırlamalıdır. Eğer derste parkurlu bir etkinlik yapılacaksa ders başlamadan önce parkur oluşturulmalıdır. Ayrıca araç gereçler diğer öğrencilerin özelliklerine ve kaynaştırma öğrencine uygun olarak seçilmelidir.

B. Uygulama Aşaması

Konunun Açıklanması: Öğretmen derste ne işleneceğini öğrencilere açıklar. İşlenecek konu öğrencilerin anlayabileceği şekilde uygun yöntem ve teknikler seçilerek öğrencilere açıklanır.

Yöntemin Açıklanması: Şartların eşitlenmesi yöntemi uygulanacak olan etkinlik veya oyunun bir kuralı olarak öğrencilere açıklanır. Ancak burada görme engelli kaynaştırma öğrencisi için bu yöntemin kullanıldığı algısı oluşturulmamalıdır.

Geçerli Nedenin Sunulması: Uygulanacak olan etkinlik veya oyunun kuralı olarak bu yöntemin seçildiği açıklanır.

Takımların veya Grupların Belirlenmesi: Takımla veya grupla bir etkinlik yapılacaksa takımlar belirlenir.

C. Değerlendirme Aşaması

Değerlendirme aşamasında seçilen yöntemin ve dersin amacına ulaşıp ulaşılmadığına dair öğrencilerden dönütler alınır. Dersin uygulama aşaması göz önünde bulundurularak öğretmen tarafından da değerlendirilir. Değerlendirme; öğretmenin değerlendirmesi, diğer öğrencilerin değerlendirmesi ve kaynaştırma öğrencisinin değerlendirmesi olmak üzere üç aşamada incelenir.

Öğretmenin Değerlendirmesi: Öğretmen etkinliğin hazırlık ve uygulama aşamalarını da göz önünde bulundurarak yöntem ve dersin amacına ulaşıp ulaşılmadığına dair ders süresince gözlem yaparak değerlendirme yapar.

Diğer Öğrencilerin Değerlendirmesi: Öğretmen öğrencilerden yönetime dair geri bildirimler alır. Yöntem ve işlenen dersin nasıl olduğuna dair öğrencilerin düşüncelerini dinler. Gerekirse öğretmen öğrencilerden dönütler alabileceği değerlendirme formu uygular.

Kaynaştırma Öğrencisinin Değerlendirmesi: Kaynaştırma öğrencisinden geri bildirim alınır. Bu yöntemi sevip sevmediği, ders süresinde aktif bir katılım sağlayıp sağlamadığı gözlemlenerek ve öğrenci dinlenerek geribildirimler alınır.

Not: Bu yöntem için öğretmen tarafından geliştirilmiş öz değerlendirme ve akran değerlendirme formları uygulanabilir.

4. Avantajları

Öğrenciler görme engelli öğrenciler ile empati kurar.

Kaynaştırma öğrencisi diğer öğrenciler ile eşit şartlarda yarışma veya oynama fırsatı bulur.

Kaynaştırma öğrencisi kendini kanıtlama fırsatı bulur.

5. Dezavantajları

Çok fazla ses olabilir

Sesler birbirlerine karışabilir.

Öğrenciler denge gerektiren becerilerde zorluk yaşayabilir.

6. Öğretmene Tavsiyeler

Etkinlik veya oyunun bir kuralı olarak gözlerin kapatılması gerektiği vurgulanmalıdır. (Gözlerin kapatılmasının nedeni olarak kaynaştırma öğrencisi gösterilmemelidir.)

Planlanan etkinlik veya oyunda denge gerektiren beceriler azaltılmalıdır.

Gerekli araç gereçler önceden hazırlanmalıdır.

7. Güvenlik Önlemleri

Etkinlik esnasında alanda gerekli malzemeler dışında farklı bir malzeme bulundurulmamalıdır.

Kullanılacak malzemeler kaynaştırma öğrencisine ve diğer öğrencilere uygun olmalıdır.

Etkinlik sırasında diğer takım oyuncularını için alan belirlenmelidir.

8. Gelişim Alanlarına Etkisi

Psikomotor: Kaynaştırma öğrencisinin etkinliğe aktif olarak katılım sağlaması ders süresince fiziksel olarak aktif olması devinişsel alana büyük katkı sağlar.

Duyuşsal: Diğer öğrenciler görmenin önemini anlayarak görme engelli bireylerle empati kurabilir. Kaynaştırma öğrencisinin etkinliklere bağımsız olarak katılması öğrenciyi cesaretlendirir. Derse olan ilgisi artar. Özgüveni artar.

Bilişsel: Etkinlikteki kuralları anlaması, verilen sözel ve işitsel yönergeleri takip etmesi ve üstlendiği görevi yerine getirmesi bakımından bilişsel alana katkı sağlar.

9. Uygulayan Öğretmen Görüşleri

Uygulayıcı 1

Öğrencinin Yaşı	: 14
Cinsiyeti	: Kız
Engel Grubu	: Görme
Engel Derecesi	: Az Gören
Okulun Türü	: Ortaokul
Sınıf Mevcudu	: 27
Öğretmenin hizmet yılı	: 8

“Yöntem hem kaynaştırma öğrencileri için hem de diğer öğrenciler için etkili ve uygulanabilir. Kaynaştırma öğrencim normalde derse katılmak istemezdi. Israr ederek öğrenciyi etkinliğe kattım. Etkinliği uygulamaya başlayınca öğrencinin zevk aldığını gözlemledim. Önceden göz bağcıklarını hazır ettim. Öğrencilere yöntemi açıkladım. Öğrencilerin gözleri kapalıyken körebe oynadık. Oyun gayet eğlenceli geçti kaynaştırma öğrencisi de etkili bir şekilde katıldı. Gözler kapalı şekilde yapılacak etkinlik bulmak zor olabilir. Bu yöntem için etkinlik örnekleri geliştirilirse daha iyi olur.”

Uygulayıcı 2

Öğrencinin Yaşı	: 11
Cinsiyeti	: Erkek
Engel Grubu	: Görme
Engel Derecesi	: Az Gören
Okulun Türü	: Ortaokul
Sınıf Mevcudu	: 28
Öğretmenin hizmet yılı	: 7

“Yöntem kaynaştırma öğrencisinin derse katılımı açısından oldukça etkili kaynaştırma öğrencisi ders boyunca etkinlikte kaldı diğer öğrenciler açısından da farklı bir tecrübe oldu. Parkuru bir etkinlik yaptık. Her takımdan birer yönlendirici oldu heyecanlı ve güzel bir etkinlik oldu. Yöntem uygulanabilir ancak malzeme konusunda sıkıntı yaşayabiliriz.”

Uygulayıcı 3

Öğrencinin Yaşı	: 12
Cinsiyeti	: Kız
Engel Grubu	: Görme
Engel Derecesi	: Az gören
Okulun Türü	: Ortaokul
Sınıf Mevcudu	: 31
Öğretmenin hizmet yılı	: 3

“Kaynaştırma öğrencim beden eğitimi derslerine katılmak istemiyor. Genelde sınıfta oturmak istiyor. Derse katılsa bile oturup benimle sohbet ediyor. Bu yöntem için öğrencilerin gözlerini kapattık. Gözleri kapalıyken belirli hareketleri yapmalarını istedim. Dizlerinin üzerine çök, sağ ayağını kaldır, şınav çek gibi. Hareketleri ve komutları doğru yapanları tebrik ettim. Hatalı yapanlar için tekrar komutlar verdim. Bazen öğrencilerden gözlerini açarak birbirlerine bakmalarını istedim. Kaynaştırma öğrencisi dersi sevdi. Biraz yoruldu sadece.”

4.4.5. Aile İle Oyun

1. Hangi Durumlarda

Bu yöntem zihinsel, bedensel, işitme ve görme engelli kaynaştırma öğrencileri için uygulanabilir. Kaynaştırma öğrencileri ile ailelerinin katılacağı okul içi ve okul dışı etkinlikler için uygundur.

Yöntemin Amacı: Kaynaştırma öğrencileri ile ailelerini bir araya getirerek öğrencilerin ve ailelerin kaynaşmasını sağlamaktır. Aynı zamanda velilerinde birbirleri ile kaynaşmasını sağlamaktır.

Sınıf Mevcudu: En az 6 öğrenci, velileri ile birlikte 12

Malzemeler: Uygulanacak konu için gerekli araç gereçler dışında ekstra bir malzemeye gerek yok.

Konu: Okul ve okul dışı etkinlikler, takım çalışmaları, eşli çalışmalar.

Alan: Bahçe, saha, spor salonu, park, AVM.

2. Açıklaması

Okul içinde ve dışında uygulanacak etkinlikler için uygundur. Kaynaştırma öğrencilerin aileleri ile eşleşerek etkinliklere katılmasını sağlayan yöntemdir. Açık alanda ve kapalı alanda etkinlikler düzenlenebilir. Bu etkinlikler parkur, eğitsel oyun, geleneksel oyun, müzikli dans şeklinde olabileceği gibi sadece bir spor branşına özgü hareketlerin

yapılması da olabilir. Kaynaştırma öğrencilerinin velileri öğrencileri ile katılmak şartıyla etkinliğe davet edilir. Daha sonra veliler kendi öğrencileri ile eşleşerek yapılacak olan etkinlikte takım olarak yarışır. Ayrıca kaynaştırma öğrencisinin velisi ve diğer öğrencilerin velileri etkinlikler düzenlenerek okula veya etkinliğin yapılacağı alana davet edilerek de uygulanabilir. Bu yöntem her sınıf şubesi için ayrı ayrı günlerde yapılacağı gibi aynı günde de yapılabilir.

3. Uygulanışı

Bu yöntem üç şekilde uygulanabilir.

- A) Okuldaki veya farklı okullardaki aynı engel grubundaki öğrenciler ve velileri ile uygulanabilir.
- B) Aynı veya farklı okullardaki birbirinden farklı engel grubundaki öğrenciler ve veliler bir araya getirilerek uygulanabilir.
- C) Kaynaştırma öğrencisi kendi velisi ve kendi sınıfından öğrenci ve velileri ile bir araya getirilerek uygulanabilir.

A. Hazırlık Aşaması

Amaç: Hem öğrencilerin hem de ailelerin kaynaşmasını sağlayarak birlikte etkinlikler yapmasını sağlamaktır.

Konu: Aileler ile öğrencilere yaptırılacak etkinlikler belirlenir. Öğrencilerin ve ailelerin birlikte başarabileceği ve uygulayabileceği etkinlikler belirlenmelidir.

Araç Gereç: Yapılacak etkinliğe veya konuya uygun olarak gerekli araç gereçler hazırlanmalıdır.

B. Uygulama Aşaması

Yapılacak etkinlikler açıklanmadan önce velilerin ve öğrencilerin birbiri ile tanışmaları için fırsat verilmelidir. Sıcak bir atmosfer oluşturulmalıdır.

Konunun Açıklanması: Yapılacak etkinlik öğrenci ve velilere açıklanır. Daha sonra velilerin ve öğrencilerin birlikte uygulaması için fırsat verilir.

Takımların veya Grupların Belirlenmesi: Öğrenciler kendi velileri ile eşleşerek etkinliği uygularlar. Takımlı çalışmalar yapılacaksa veli ve öğrencisi eş olarak aynı takıma alınır.

C. Değerlendirme Aşaması

Değerlendirme aşamasında seçilen yöntemin ve dersin amacına ulaşıp ulaşılmadığına dair velilerden ve öğrencilerden dönütler alınır. Dersin uygulama aşaması göz önünde bulundurularak öğretmen tarafından da değerlendirilir. Değerlendirme;

öğretmenin değerlendirmesi, öğrencilerin değerlendirmesi ve velilerin değerlendirmesi olarak yapılabilir.

Öğretmenin Değerlendirmesi: Öğretmen etkinliğin hazırlık ve uygulama aşamalarını da göz önünde bulundurarak yöntem ve dersin amacına ulaşıp ulaşılmadığına dair ders süresince gözlem yaparak değerlendirme yapar.

Diğer Öğrencilerin Değerlendirmesi: Eğer etkinlik bir sınıf şubesi ile yapıldıysa o sınıfta yer alan diğer öğrencilerinde etkinliği değerlendirilmesi istenilebilir.

Velilerin Değerlendirmesi: Öğretmen, velilerden uygulamanın nasıl olduğuna dair geri bildirimler alır. Önerileri ve geri bildirimleri göz önünde bulundurur.

Kaynaştırma Öğrencisinin Değerlendirmesi: Kaynaştırma öğrencisinden velisi ile okul dışında etkinlik yapmayı sevip sevmediği, kendini nasıl hissettiği vb. hakkında geri bildirimler alınarak değerlendirme yapılır.

Not: Bu yöntem için öğretmen tarafından geliştirilmiş öz değerlendirme formu uygulanabilir.

4. Avantajları

Kaynaştırma öğrencileri diğer kaynaştırma öğrencileri ile bir araya gelir.

Öğrencilerin ve velilerin hem birbirleri ile hem de diğer öğrenci ve velileri ile sosyalleşmesini sağlar.

Öğrenciler velileri ile birlikte takım olmanın tadına varır.

5. Dezavantajları

Sadece kaynaştırma öğrencilerinin ve velilerinin yer alması nedeniyle velilerden gelen olumsuz tepki ile karşılaşılabilir.

Alan ve malzeme bulmakta sorun yaşanabilir.

Okuldan sadece beden eğitimi öğretmenin katılması yeterli olmayabilir. Okul idaresi ve diğer öğretmenlerden de destek alınması gerekebilir.

Çok zaman alabilir.

Diğer öğrenci ve velileri ile etkinlik yapılacaksa kaynaştırma öğrencisi ve velisi etkinliklerde başarısızlık yaşayabilir.

6. Öğretmene Tavsiyeler

Velilerin ve öğrencilerin birlikte yapabilecekleri etkinlikler düzenlenmelidir.

Amaç yarışmak değil veliler ile öğrencilerin eğlenceli zaman geçirmesine fırsat sağlamak olmalıdır.

Öğrencilerde engelliyim algısına neden olabilecek tutumdan kaçınılmalıdır.

Etkinlik çok iyi organize edilmelidir.

Alan önceden belirlenmeli ve gerekirse gerekli yerlerden izin alınmalıdır.
Veliler önceden bilgilendirilmeli ve gerekirse önceden toplantı yapılmalıdır.

7. Güvenlik Önlemleri

Malzemeler hem öğrencilere hem de velilere uygun olarak seçilmelidir.
Alanda etkinlikte gerek duyulmayan malzemeler bulundurulmamalıdır.
Alan için gerekli yerlerden izin alınmalıdır.

8. Gelişim Alanlarına Etkisi

Psikomotor: Kaynaştırma öğrencisinin etkinliğe aktif olarak katılım sağlaması ders süresince fiziksel olarak aktif olması devinışsel alana büyük katkı sağlar.

Duyuşsal: Kaynaştırma öğrencisinin velisi ile etkinliğe katılması duyuşsal alana katkı sağlar. Kaynaştırma öğrencisinin etkinliğe ilgisi artar, özgüveni artar, başarmanın tadına varır, kendini daha değerli hisseder, velisi ile yakınlaşır, diğer öğrenciler ve velileri ile sosyalleşir.

Bilişsel: Etkinlikteki kuralları anlaması ve üstlendiği görevi yerine getirmesi bakımından bilişsel alana katkı sağlar.

9. Uygulayıcı Öğretmen Görüşleri

Not: Bu yöntem için gerekli yerlerden izin alınarak ilçede düzenlenen çocuk şenliğinde kaynaştırma öğrencileri içinde bir gün ayrılmıştır. Kaynaştırma öğrencileri velileri ve öğretmenleri ile birlikte şenliğe katılarak şenlikte yer alan etkinliklere katılmışlardır.

Uygulayıcı 1

Öğrencinin Yaşı : 11
Cinsiyeti : Kız
Engel Grubu : Görme
Engel Derecesi : Işık Algısı Var
Okulun Türü : Ortaokul
Katılımcı Sayısı : 22
Öğretmenin Hizmet Yılı : 4

“Özellikle eğitsel oyun standında velisi yönlendirdi. Kendisi ise etkinlikleri gerçekleştirdi. Şişme balonlara velisi ile bindiler. Çok eğlendiler. Çalan müziğe velisi ile eşlik ettiler. Çok eğlenceli geçti. Velilerde zevk aldı. Aynı zamanda çok yorulduk. Etkili buldum bu yöntemi.

Uygulayıcı 2

Öğrencinin Yaşı : 12
Cinsiyeti : Erkek

Engel Grubu	: Görme
Engel Derecesi	: Az Gören
Okulun Türü	: Ortaokul
Katılımcı Sayısı	: 18
Öğretmenin Hizmet Yılı	: 6

“Öğrencim babası ile katıldı. Tüm etkinliklere katılmadı ancak katıldığı etkinliklerde zevk aldı. Velisi sürekli öğrenciye eşlik etti. Etkinliklerde öğrenciyi yönlendirdi. Hem aileler için hem de öğrenciler için faydalı buluyorum. Ancak iyi ayarlanıp organize olunmalı. 2 Saat sürdü. Ancak dolu dolu geçti.”

Uygulayıcı 2

Öğrencinin Yaşı	: 10
Cinsiyeti	: Erkek
Engel Grubu	: Görme
Engel Derecesi	: Az Gören
Okulun Türü	: Ortaokul
Katılımcı Sayısı	: 38
Öğretmenin Hizmet Yılı	: 5

“Kaynaştırma öğrencisinin olduğu sınıf temiz ve düzenli olduğu için sınıf için piknik düzenlendi. Öğrencilerin velileri de pikniğe davet edildi. Kaynaştırma öğrencisinin velisi ile görüşülerek pikniğe katılması sağlandı. Diğer öğrenci velilerinden katılım göstermeyenler vardı. Ancak kaynaştırma öğrencisinin velisi ile birlikte 12 veli katılım gösterdi. Piknikte velilerle halat çekme, voleybol, öğrenciyi taşıma gibi etkinlikler düzenlendi. Öğrenciyi taşıma oyununda veliler kendi öğrencilerini bitiş noktasına en kısa sürede kucaklarına ve sırtlarına alarak taşımaya çalıştılar. 7 veli öğrencisi ile taşıma oyununa katıldı. Kaynaştırma öğrencisi ve velisi de taşıma oyununa katıldı. Diğer etkinliklerde ise kaynaştırma öğrencisinin velisinin oğluna yapılan etkinliği etkinlik süresince anlattığı gözlemlendi. Piknik süresince veliler arasında da kaynaşma görüldü. Mangalı veliler hazırladı. Kaynaştırma öğrencisinin piknik süresince babası ile vakit geçirmek, onunla dolaşmak ve zaman geçirmek istedi. Bu yöntem etkili ancak fazla masraflı ve yorucu.”

4.4.6. Baston Çalışmaları

1. Hangi Durumlarda

Sınıfta görme engelli kaynaştırma öğrencisi varsa bu yöntem uygulanabilir.

Yöntemin Amacı: Kaynaştırma öğrencisi ile diğer öğrencilerin şartlarını mümkün olduğu kadar eşitleyerek kaynaştırma öğrencisinin beden eğitimi dersine etkin ve aktif bir şekilde katılımını sağlamak.

Sınıf Mevcudu: En fazla 35

Malzemeler: Göz bandı, baston (baston yoksa fırça sapı gibi materyallerde kullanılabilir). Uygulanması planlanan etkinlik ve oyun için gerekli araç gereçler.

Konu: Eşli çalışmalar, takım veya grup çalışmaları

Alan: Bahçe, saha, spor salonu

2. Açıklaması

Parkurlu etkinlikler için uygulanması daha verimli olacaktır. Bu yöntemin kuralı olarak uygulama esnasında göz bandı kullanılır. İşitsel uyarıcılarla yöntem daha etkili hale getirilebilir. Bu yöntemde öğrenciler eşleştirilebilir ya da takımlara ayrılabilirler. Bireysel etkinlikler için uygun değildir.

Parkur oluşturulur. Öğrenciler takım veya eşli olarak gruplara ayrılır. Parkuru gerçekleştirecek öğrencilerin gözleri kapatılır. Öğrenciler baston yardımıyla parkuru gerçekleştirmeye çalışırlar. Her takımdan bir yönlendirici öğrenci seçilebilir. Yönlendirici öğrenci parkuru gerçekleştiren takım arkadaşına sözel ve işitsel uyarıcılar vererek parkuru gerçekleştirmesine yardımcı olabilir. Eğer parkur gözler kapalı olarak baston yardımı ile gerçekleştirilebilecekse yönlendirici öğrenci olmadan da uygulanabilir.

Etkinliklere geçmeden önce öğrencilere bastonun nasıl kullanılacağı, kullanırken nelere dikkat etmeleri gerektiği hakkında bilgi verilir. Öğrenciler önce gözleri açık şekilde bastonu kullanır. Daha sonra gözleri kapatılarak bastonu kullanırlar. Baston ile hem gözü açık hem de gözü kapalı olarak alıştırmalar yapıldıktan sonra etkinliğe geçilir.

Dikkat: Diğer öğrenciler parkuru veya etkinliği gördükten sonra gözleri kapatılacaksa bu durum görme engelli kaynaştırma öğrencisi için dezavantaj oluşturacaktır. Bu nedenle görme engelli kaynaştırma öğrencisine parkurda veya etkinlikte deneme yaptırılabilir.

3. Uygulanışı

A. Hazırlık Aşaması

Amaç: Öğretmen öncelikle dersin amacını belirler.

Konu: Dersin amacı doğrultusunda konu seçilir. Dersin amacına ve konusuna uygun olarak yöntem belirlenir.

Geçerli Neden: Öğrencilerde, kaynaştırma öğrencisinin engelinden dolayı gözlerin kapatıldığı algısı oluşturulmamalıdır. Gözlerin etkinlik veya oyunun bir kuralı olarak kapatıldığı algısı oluşturulmaya çalışılmalıdır.

Araç Gereç: Baston ve göz bağcıkları etkinlikten önce hazır edilmelidir. Ders başlamadan önce parkur oluşturulmalıdır. Parkur oluşturulurken mümkünse malzemeler yere sabitlenmeli ve sivri uçlu araç gereçler kullanılmamalıdır.

B. Uygulama Aşaması

Konunun Açıklanması: Öğretmen derste ne işleneceğini öğrencilere açıklar. İşlenecek konu öğrencilerin anlayabileceği şekilde uygun yöntem ve teknikler seçilerek öğrencilere açıklanır.

Yöntemin Açıklanması: Uygulanacak olan etkinlik veya oyunun bir kuralı baston ve göz bandı kullanıldığı öğrencilere açıklanır. Burada görme engelli kaynaştırma öğrencisi için bu yöntemin kullanıldığı algısı oluşturulmamalıdır.

Geçerli Nedenin Sunulması: Uygulanacak olan etkinlik veya oyunun kuralı olarak bu yöntemin seçildiği açıklanır.

Takımların veya Grupların Belirlenmesi: Öğrenciler eşli veya takım olarak gruplara ayrılır.

C. Değerlendirme Aşaması

Değerlendirme aşamasında seçilen yöntemin ve dersin amacına ulaşıp ulaşılmadığına dair öğrencilerden dönütler alınır. Dersin uygulama aşaması göz önünde bulundurularak öğretmen tarafından da değerlendirilir. Değerlendirme; öğretmenin değerlendirmesi, diğer öğrencilerin değerlendirmesi ve kaynaştırma öğrencisinin değerlendirmesi olmak üzere üç aşamada incelenir.

Öğretmenin Değerlendirmesi: Öğretmen etkinliğin hazırlık ve uygulama aşamalarını da göz önünde bulundurarak yöntem ve dersin amacına ulaşıp ulaşılmadığına dair ders süresince gözlem yaparak değerlendirme yapar.

Diğer Öğrencilerin Değerlendirmesi: Öğretmen öğrencilerden yönetime dair geri bildirimler alır. Yöntem ve işlenen dersin nasıl olduğuna dair öğrencilerin düşüncelerini dinler. Gerekirse öğretmen öğrencilerden dönütler alabileceği değerlendirme formu uygular.

Kaynaştırma Öğrencisinin Değerlendirmesi: Kaynaştırma öğrencisinden geri bildirim alınır. Bu yöntemi sevip sevmediği, ders süresinde aktif bir katılım sağlayıp sağlamadığı gözlemlenerek ve öğrenci dinlenerek geribildirimler alınır.

Not: Bu yöntem için öğretmen tarafından geliştirilmiş öz değerlendirme ve akran değerlendirme formları uygulanabilir.

4. Avantajları

Öğrenciler görme engelli öğrenciler ile empati kurar.

Kaynaştırma öğrencisi diğer öğrenciler ile eşit şartlarda yarışma veya oyun fırsatı bulur.

Kaynaştırma öğrencisi kendini kanıtlama fırsatı bulur.

5. Dezavantajları

Çok fazla ses olabilir

Sesler birbirlerine karışabilir.

Öğrenciler denge gerektiren becerilerde zorluk yaşayabilir.

6. Öğretmene Tavsiyeler

Etkinlik veya oyunun bir kuralı olarak gözlerin kapatılması gerektiği vurgulanmalıdır.

Gözlerin kapatılmasının nedeni olarak kaynaştırma öğrencisi gösterilmemelidir.

Planlanan etkinlik veya oyunda denge gerektiren beceriler azaltılmalıdır.

7. Güvenlik Önlemleri

Etkinlik esnasında alanda gerekli malzemeler dışında farklı bir malzeme bulunmamalıdır.

Kullanılacak malzemeler kaynaştırma öğrencisine ve diğer öğrencilere uygun olmalıdır.

Etkinlik sırasında diğer takım oyuncularını için alan belirlenmelidir.

8. Gelişim Alanlarına Etkisi

Psikomotor: Kaynaştırma öğrencisinin etkinliğe aktif olarak katılım sağlaması ders süresince fiziksel olarak aktif olması devinışsel alana büyük katkı sağlar.

Duyuşsal: Diğer öğrenciler görmenin önemini anlayarak görme engelli bireylerle empati kurabilir. Kaynaştırma öğrencisinin etkinliklerde başarısının artması derse olan ilgisini artırır. Öz güveni artar.

Bilişsel: Etkinlikteki kuralları anlaması, üstlendiği görevi yerine getirmesi, yönlendirmelere uygun şekilde parkuru gerçekleştirmesi bakımından bilişsel alana katkı sağlar.

9. Uygulayan Öğretmen Görüşleri

Uygulayıcı 1

Öğrencinin Yaşı	: 13
Cinsiyeti	: Kız
Engel Grubu	: Görme
Engel Derecesi	:Az gören
Sınıf Mevcudu	: 27
Okulun Türü	: Ortaokul
Öğretmenin hizmet yılı	: 7

“Yöntem sınıf dışında uygulanabilir. Normalde kaynaştırma öğrencisini etkinliklere katmakta sorun yaşıyorum. Genel olarak bu öğrencim derste oturuyor. Bu etkinliğe katıldı. Etkinlik süresince de etkinlikte kaldı. Baston ile önce çevreyi tanıttım. Sonra yarış başladı. Ayrıca gerekli durumlarda her gruptan bir yönlendiricide öğrencileri yönlendirdi.”

Uygulayıcı 2

Öğrencinin Yaşı	: 11
Cinsiyeti	: Erkek
Engel Grubu	: Görme
Engel Derecesi	:Az Gören
Sınıf Mevcudu	: 26
Okulun Türü	: Ortaokul
Öğretmenin Hizmet Yılı	: 8

“Yöntem kaynaştırma öğrencisi için etkili. Diğer öğrenciler için de etkili oldu. Ders boyunca herhangi bir sıkıntıyla karşılaşmadı. Parkuru oluşturduk. Yönlendirici öğrenciler gözü kapalı öğrenciyi yönlendirerek parkuru tamamlamalarını sağladı. Kaynaştırma öğrencisini derse katmak bakımından etkili oldu. Uygulanabilir. Öğrencilerin görme engellilerle empati kurmalarına yardımcı oldu.”

Uygulayıcı 3

Öğrencinin Yaşı	: 15
Cinsiyeti	: Erkek
Engel Grubu	: Görme
Engel Derecesi	:Az Gören
Sınıf Mevcudu	: 29
Okulun Türü	: Lise

Öğretmenin hizmet yılı : 4

“Öğrenci gözü kapalı iken basit bir etkinlik yaptırıldı. Öğrencileri iki takıma ayırdım. Her takımın bir yönlendiricisi var. Gözü kapalı öğrenciler kale direğinin etrafından dönüp en kısa sürede takım arkadaşları yanına gitmeye çalıştı. Gözü kapalı öğrenciler düz bir şekilde yürümekte sorun yaşadılar. Yarışan gözleri kapalı öğrenciler birbirlerine çarpma durumları oldu. Takımlar arasında fazla bir mesafe konmalı. Çünkü oyun esnasında birbirine çarpabilir. Yöntem etkili oldu. Görme engelli öğrenciyi etkinlikte başarılı oldu. Başarılı olunca dersi sevdiğini fark ettim.”

4.5. Normal Gelişim Gösteren Öğrenciler İçin Bir Yöntem

Kaynaştırma öğrencisiyle aynı sınıfta eğitim gören normal gelişim gösteren öğrenciler için geliştirilmiş bir yöntemdir.

4.5.1. Empati Oyunları Yöntemi

1. Hangi Durumlarda

Diğer öğrencilerde engelli bireylere yönelik empati duygusu geliştirmek istendiğinde uygulanır. Bu yöntem uygulanırken sınıfta kaynaştırma öğrencisi olmamalıdır.

Yöntemin Amacı: Diğer öğrencilerde kaynaştırma öğrencisini yönelik empati duygusu geliştirmektir.

Sınıf Mevcudu: En fazla 34

Malzemeler: Empati yapılacak engel grubuna yönelik malzemeler (Göz bandı, ip, baston, tekerlekli sandalye, kulak tıkacı vb.).

Konu: Takım veya grup çalışmaları, eşli çalışmalar, bireysel çalışmalar

Alan: Bahçe, saha, spor salonu, sınıf

2. Açıklaması

Bu yöntem diğer öğrencilere uygulanır. Sene başında veya kaynaştırma öğrencisi sınıfa dahil edilmeden yapılmalıdır. Bu şekilde hem öğrenciler kaynaştırma öğrencisi hakkında bilgilendirilmiş olur hem de kaynaştırma öğrencisi ile empati kurabilir. Tüm engel grupları için etkinlikler geliştirilip uygulanabileceği gibi sadece bir engel grubuna yönelik olarak da geliştirilebilir. Öğrencilerin engelli bireyler ile empati kurmalarını sağlayacak oyun veya etkinlikler planlanır ve uygulanır. Örneğin: Görme engelli öğrenciler ile empati kurabilmeleri için gözler kapalı şekilde yapılacak etkinlikler planlanır. Bedensel engelli öğrenciler ile empati kurabilmeleri için ellerin ve ayakların

bağlandığı veya aktif kullanılmadığı etkinlikler planlanabilir. İşitme engelliler ile empati kurulması için kulaklar kapalı veya sadece jest ve mimiklerini kullanarak, dudak okuyarak iletişim kurabilecekleri etkinlikler planlanabilir. Zihinsel engelliler ile empati kurabilmeleri için öğrencilerin düzeylerinin üzerinde bulmacalı, yap boz tamamlamalı etkinlikler planlanabilir. Etkinliklerin sonunda engel grupları hakkında öğretmen tarafından öğrencilere bilgilendirme yapılmalıdır.

3. Uygulanışı

A. Hazırlık Aşaması

Amaç: Öğretmen öncelikle dersin amacını belirler.

Konu: Dersin amacı doğrultusunda konu seçilir. Çalışılacak engel grubu belirlenir. Belirlenen engel grubuna yönelik empati geliştirilecek etkinlikler planlanır.

Araç Gereç: Öğretmen derste öğreteceği etkinliğe veya konuya uygun olarak gerekli araç gereçleri hazırlamalıdır. Eğer derste parkurlu bir etkinlik yapılacaksa ders başlamadan önce parkur oluşturulmalıdır. Belirlenen engel grubuna yönelik araç gereçler temin edilmelidir.

B. Uygulama Aşaması

Konunun Açıklanması: Öğretmen derste ne işleneceğini öğrencilere açıklar. İşlenecek konu öğrencilerin anlayabileceği şekilde uygun yöntem ve teknikler seçilerek öğrencilere açıklanır.

Yöntemin Açıklanması: Empati yöntemi öğrencilere açıklanır. Belirlenen engel grubuna yönelik öğrencilere bilgilendirme yapılır. Daha sonra getirilen araç gereçlerin (kulak tıkacı, göz bandı, ip vb.) ne işe yaradığı ve nasıl kullanılacağı öğrencilere açıklanır. Yapılacak etkinlik öğrencilere açıklanır.

Takımların veya Grupların Belirlenmesi: Belirlenen etkinliğin durumuna göre eşler veya takımlar belirlenir.

C. Değerlendirme Aşaması

Değerlendirme aşamasında seçilen yöntemin ve dersin amacına ulaşıp ulaşılmadığına dair öğrencilerden dönütler alınır. Dersin uygulama aşaması göz önünde bulundurularak öğretmen tarafından da değerlendirilir. Değerlendirme; öğretmenin değerlendirmesi, öğrencilerin değerlendirmesi olmak üzere iki aşamada incelenir.

Öğretmenin Değerlendirmesi: Öğretmen etkinliğin hazırlık ve uygulama aşamalarını da göz önünde bulundurarak yöntem ve dersin amacına ulaşıp ulaşılmadığına dair ders süresince gözlem yaparak değerlendirme yapar.

Öğrencilerin Değerlendirmesi: Öğretmen öğrencilerden empati yöntemine dair geri bildirimler alır. Gerekirse öğretmen öğrencilerden dönütler alabileceği değerlendirme formu uygular. Belirlenen engel grubuna yönelik sorular sorularak amaca ulaşıp ulaşılmadığına dair geri bildirim alınır.

4. Avantajları

Öğrenciler engel grupları hakkında bilgi sahibi olur.

Öğrenciler engelli bireyler ile empati kurar.

Kaynaştırma öğrencisi daha ılımlı bir sınıf ortamına dahil edilmiş olur.

5. Dezavantajları

Öğrenciler engelli bireylere acıma duygusu geliştirerek bunu engelli bireylere yansıtabilir.

6. Öğretmene Tavsiyeler

Öğrenciler engelli bireyler hakkında bilgilendirilmelidir.

Etkinlik sonunda öğrencilerin engelli bireylerle ilgili düşünceleri alınarak varsa olumsuz düşünceleri olumluya çevrilmesi sağlanmalıdır.

Herkesin birer engelli birey adayı olduğu ve bu durumun kişinin tercihi dışında bir durum olduğu vurgulanmalıdır.

Bütün uzuv ve organların çok değerli ve önemli olduğu vurgulanmalıdır.

7. Güvenlik Önlemleri

Etkinlik esnasında alanda gerekli malzemeler dışında malzeme bulundurulmamalıdır.

8. Gelişim Alanlarına Etkisi

Psikomotor: Öğrencilerin ders süresince fiziksel olarak aktif olması devinişsel alana katkı sağlar.

Duyuşsal: Öğrencilerin engelli bireylerle empati kurmasını sağlayabilir.

Bilişsel: Öğrencilerin etkinlikteki kuralları anlaması ve üstlendiği görevleri yerine getirmesi bakımından bilişsel alana katkı sağlar.

9. Uygulayıcı Öğretmenlerin Görüşleri

Uygulayıcı 1

Engel Grubu : Normal Öğrenciler

Okulun Türü : Ortaokul

Sınıf mevcudu : 32

Öğretmenin hizmet yılı : 1

“Sınıfımıza orta derecede zihinsel problemleri olan öğrencimiz Mehmet gelecekti. Öğrencimizin kaydı vardı ama normalde okula gelmiyordu. Müdüre hanım konuşup veliyi

ikna etmiş. Rapor henüz çıkmamıştı. Raporu çıkana kadar okulumuza gelsin raporu çıkınca ya okulumuzda kaynaştırma eğitimi alacak ya da özel eğitim sınıfı olan başka bir okula gidecek. Müdüre hanım bizimle toplantı yaptı. Öğrencinin durumu hakkında öğretmenleri bilgilendirdi. Ben empati yöntemini o yüzden 6A sınıfında Mehmet okula gelmeden bir hafta önce uyguladım. Öğrencilere sınıfımıza yeni bir öğrencinin geleceğini ancak o öğrencinin bazı konularda yardıma ihtiyacı olduğunu, sınıfça ona yardımcı olmamız gerektiğini vb. söyledim. Zihinsel engelli öğrenci ile ilgili video izlettim. O öğrenciye karşı nasıl yaklaşmamız gerektiği hakkında bilgiler verdim. Sonraki hafta Mehmet geldi. Öğrencilerin Mehmet'e karşı ılımlı bir tutum sergilediğini gördüm. Sevgi adında başka öğrencim Mehmet ile arkadaşlık kurdu. Oyun esnasında diğer öğrencilerin Mehmet'e öncelik verdiğini gözlemledim.”

Uygulayıcı 2

Engel Grubu	: Normal Öğrenciler
Okulun Türü	: Ortaokul
Sınıf mevcudu	: 30
Öğretmenin hizmet yılı	: 3

“Kaynaştırma öğrencim Ayşe'de işitme sorunu var. Cihazla duyuyor. Geçici bir süre bizim okulda. Özel eğitim okuluna geçecekmiş. Ayşe oyun esnasında bazen kural ihlali falan yapıldığında ve bunu fark ettiğinde bunu ifade etmeye çalışıyor. Ancak konuşmasında sorunlar olduğu için öğrenciler bazen bende ne demek istediğini anlamıyoruz. Bu durumlarda Ayşe diğer öğrenciye saldırıyor ve ona karşı vurma eğilimi gösteriyor. Bu nedenle diğer öğrencilerden Ayşe'ye karşı olumsuz davranış sergileyenler var. O yüzden bu yöntemi bu sınıfta uyguladım. Benim dersimde iken Ayşe destek eğitim almak için başka bir öğretmenimizin yanına gitti. Sınıftaki futbol oynadık. Kural olarak oyuncuların kulakları pamukla kapatıldı ve konuşmakta yasak. Öğrenciler oyun oynarken birbirlerine normalden fazla çarptılar. Bir durum olduğunda konuşmadan duramadılar. Oyun süresince çok zorlandılar. Oyunu yarıda kesmek durumunda kaldık. Daha sonra sınıfa işitme ve konuşmanın önemini anlattım. Ayşe'nin bu problemi her gün yaşadığını, kendini anlatamayınca kavga etmek durumunda kaldığını anlattım. Bu etkinlik sonucunda Ayşe'ye karşı genel olarak daha ılımlı yaklaşım sergilendi. Sorun tamamen bitmedi ancak azalttığı kesin. O yüzden bu yöntemin faydalı olduğunu düşünüyorum. Bu yöntem kaynaştırma öğrencim üzerinde olumlu bir etki sağladı. Kaynaştırma öğrencim benimle aynı takımda olduğu için çok mutlu oldu. Oyun süresince aktif katılım sağladı. Sürekli benim yakınımnda yer aldığı gözlemlendi. Kendisi ile aynı takımda yer aldığı için

takım kaptanları ilk onu almak istedi. Bu durumda kaynaştırma öğrencimin çok hoşuna gitti.”

Uygulayıcı 3

Engel Grubu : Normal Öğrenciler

Okulun Türü : Ortaokul

Sınıf mevcudu : 33

Öğretmenin hizmet yılı : 4

“Ben bu yöntemi SP’li öğrencim Murat için uyguladım. Murat etkinliklere katılmakta istekli ancak bedensel engelinden dolayı utanıyor bazen. Bir öğrencinin Murat’ın bedensel hareketini taklit ederek dalga geçtiğini gözlemledim. 9. sınıflar genel olarak biraz daha çocuksular. Rehber öğretmenle durumu konuştum. Bu yöntemi uygulayacağımı söyledim. O yüzden dersimde Rehber öğretmen Murat’ı bir bahaneyle yanına çağırdı. Bende bu yöntemi uyguladım. Sizin önerdiğiniz denge tahtası ile denge çalışması yaptık. Önce öğrenciler tek başlarını dengede durmaya çalıştılar. Uzun süre durabildiler. Daha sonra başka öğrenci hafifçe dokunurken dengede durma çalışması yaptık. Tabi uzun süre dengede duramadılar. Sonra engelin hareketlerimiz üzerinde etkisi ve zorlukları hakkında konuştuk. Genel olarak Murat sınıf arkadaşları tarafından seviliyor zaten. Ona karşı özellikle engel durumu hakkında şaka yapılmaması gerektiği hakkında sınıfla konuştuk. Bu durumun elimizde olmadığını yarın bizim de engelli olabileceğimizi söyledim. İkinci ders Murat derse geldi. Murat ile dalga geçen öğrencinin konuştuğunu gördüm. Sonra Murat’a sordum. Bir sorun olursa bana söyle. Murat arkadaşının kendisinden özür dilediğini söyledi. Yöntem bence etkili ve uygulanabilir. Keşke sene başında uygulayabilseydik daha iyi olabilirdi.”

5. TARTIŞMA

Çalışmamızda geliştirilen yöntem ve teknikler kaynaştırma öğrencilerin beden eğitimi dersine aktif ve etkin katılmaları için imkan sağlamıştır. Bu yöntem ve teknikler sayesinde kaynaştırma öğrencileri beden eğitimi dersinde yapılan etkinliğe katılmak için talepte bulunmuşlardır. Kaynaştırma öğrencilerini etkinliğe katmakta zorlanan beden eğitimi, okul öncesi ve sınıf öğretmenleri için önemli bir kaynaktır.

Literatürde kaynaştırma eğitiminde öğretmenlerin yaşadığı sorunlar incelediğinde; öğretmenler kaynaştırma öğrencileri için herhangi bir kaynak kitabın olmaması (44), velilerle yeterli işbirliği yapılamaması (109, 110, 111, 112, 113), öğretim uyarlamaları konusunda yeterli bilgiye sahip olmamaları (5, 9, 110, 112, 114), engelli öğrencileri etkinliklere dahil etmek için istekli olmaları ancak yeterli bilgi, destek ve kaynağa sahip olmamaları (115), özel gereksinimli öğrencilerle ilgili bazı konularda yetersizlik sorunlarının olması (5), özel eğitim ihtiyacı olan çocuklara yeterli imkan sağlayamamaları (116) gibi sorunlar yaşadıkları görülmüştür. Sınıf öğretmenleri eğitim ortamlarını kaynaştırma uygulamaları için uygun görmemektedir (117). Kaynaştırma eğitiminde öğretmenlerin, büyük bir bölümü uygun fiziksel donanım ve şartlara sahip değildir (109, 112). Okullarda kaynaştırma eğitimi için yeterli malzeme yoktur (118). Fiziksel şartlar yeterli olmadığı için özel eğitime ihtiyaç duyan öğrenciler beden eğitimi derslerinde aktivitelere katılım sağlayamamaktadır (119). Engelli öğrencilerin velileri eğitim safhasına etkin bir şekilde katılım sağlamalıdır (120). Geliştirilen bu yöntemler ve teknikler okulöncesi, sınıf öğretmenleri ve beden eğitimi öğretmenleri için beden eğitimi derslerinde uygulamalar yapmaları için kaynak niteliği taşımaktadır. Bu yöntemler günümüz sınıf ortamlarında ve kalabalık sınıflarda da uygulanabilir yöntemlerdir. Aile ile oyun yöntemi ile velilerin etkinlik sürecine dahil edilmesi veli ile işbirliğinin artırılması için öğretmenlere fırsat sağlayabilir. Geliştirilen yöntem ve tekniklerde genel olarak yapılacak etkinliklerde kullanılan araç gereçler dışında ekstra bir malzeme gerektirmemektedir. Geliştirilen yöntem ve teknikler bu yönleriyle öğretmenlerin kaynaştırma eğitiminde karşılaştıkları sorunların azaltılmasında etkilidir.

Literatürde kaynaştırma öğrencilerin okul yaşamını inceleyen bazı çalışmalarda ise; kaynaştırma öğrencilerinin diğer öğrenciler tarafından dışlandığı, yalnız kaldığı (121, 122, 123), sosyal becerilerinin akranlarından az olduğu (124), sosyal ilişkilerde sorun yaşadıkları (125), içe kapanık, pasif, isteksiz bir şekilde sınıf içerisinde buldukları

(123), problem davranışlarının akranlarından fazla olduğu (123, 124) sonucuna ulaşılmıştır. Beden eğitimi dersinde engelli öğrenci öğretmen ve arkadaşları tarafından kabul edildiğinde, etkinliklerde başarılı olduğunda, aidiyet duygusunu hissettiğinde uyum sağlamanın kolaylaştığı ve iyi bir deneyim elde ettiği görülmüştür. Ancak engelli öğrenci dışlandığında, kısıtlı katılım sağladığında ve yeterliğini sorguladığında kötü bir deneyime sahip olduğu görülmüştür (119). Normal gelişim gösteren öğrencilerin özel gereksinimli öğrencilere karşı olumsuz tutum ve davranışlar sergilemektedir (111), Normal gelişim gösteren çocukların, yetersizlik gösteren çocuğu yeterli buldukları her etkinliğe kabul ettikleri ve yardımlaştıkları fakat yapamayacağını düşündükleri etkinliklere katılmasını istemedikleri gözlenmiştir (126). Özel eğitime ihtiyacı olan çocuklara, okul ortamında hem sınıf arkadaşları hem de yetişkinler tarafından yapılan ayrımcılık, özel eğitime ihtiyacı olan çocukların beden eğitimi derslerine katılımlarını olumsuz yönde etkilemiştir (127). Öğretmenlerin etkili sınıf yönetimi, kaynaştırma öğrencilerinin yeterlik ve yetersizliklerinin iyi bilinmesi, öğretmenlerin kaynaştırma öğrencilerine karşı dengeli bir tutum ve yaklaşım içerisinde olması (örneğin, kaynaştırma öğrencilerine karşı aşırı koruyucu veya ilgili davranmaması) gibi faktörler özel gereksinimi olan öğrencilerin akranları tarafından sosyal açıdan kabulüne olumlu etki etmektedir (128). Çalışmamızda geliştirilen yeni yöntem ve teknikler sayesinde kaynaştırma öğrencilerinin etkinliğe aktif ve etkin katılımı sağlanarak, akran desteği ve işbirliğinden faydalanarak kaynaştırma öğrencileri ve diğer öğrenciler arasında daha samimi ve sosyal bir ortam oluşturulmasına imkan sağlamıştır. Ayrıca kaynaştırma öğrencilerine de başarılı olma fırsatı sunulmuştur. Etkinliklere daha etkin ve aktif bir şekilde katılma fırsatı bulan ve başarı duygusu yaşayan kaynaştırma öğrencilerinin ise etkinliğe katılımda daha istekli olmaları için imkan sağlanmıştır. Böylece kaynaştırma öğrencilerine beden eğitimi dersinde daha iyi deneyim sağlamları için fırsat sunulmuştur.

Literatürde beden eğitimi dersinde kullanılan farklı yöntem, teknik ve uygulamalar incelendiğinde öğretmenlerin yaptıkları uygulamaların yetersiz ve sınırlı olduğu görülmüştür (4). Beden eğitimi öğretmenlerinin özel gereksinimli öğrencilerle ilgili uygulamalarda öğretim uyarlamaları konusunda (4, 5) ve öğretim yöntemleri konusunda sorunlar yaşadığı (4, 6) kaynaştırma öğrencilerine yönelik özel bir etkinlik uygulamadığı (7) görülmüştür. Kaynaştırma sınıfında eğitim alan zihin yetersizliği ve öğrenme güçlüğü tanısı bulunan kaynaştırma öğrencileri için öğretimde farklılaştırmalara ve uyarlamalara yeterince yer verilmediği bu öğrencilerin etkinliklere katılımlarının sınırlı olduğu tespit

edilmiştir (8). Öğretmenlerinin kaynaştırma öğrencileri için öğretimsel uyarlama konusunda yeterli bilgiye sahip olmadığı ve yaptıkları bazı öğretimsel uyarlamaların ise sınırlı kaldığı görülmüştür (4, 5, 9). Tüm öğrencilere uygun öğrenme deneyimleri sağlamak için beden eğitimi öğretmenleri, öğrencileri değerlendirmeli, planlama ve öğretim sırasında onların fikirlerini ve davranışlarını dikkate almalıdır (10). Özel eğitime ihtiyaç duyan öğrencilere ve engelli öğrencilere katılabilecekleri sınırlı ve dar bir spor ve fiziksel aktivite yelpazesi sunulma eğilimindedir (11). Uyarlanmış programlarla ilgili son gelişmelerin okullarda aşikar olan derinlemesine normalleştirilmiş beden eğitimi alışkanlığını bozmaya herhangi bir şekilde aracılık etmemiştir (12). Öğretmenlerin birçoğu takım oyunları sırasında bireysel planlama için sınırlı fırsatı olduğunu ve kuralları geliştirip uygulamanın ve oyunları daha kapsayıcı hale getirmek için uyarlamanın zor olduğunu ancak dans, jimnastik, tenis, badminton ve atletizm gibi bireysel aktivitelerin planlanması ve uygulanmasının daha kolay olduğunu ifade etmiştir. Özellikle, öğretmenler, bu etkinlikler aracılığıyla, sınıfın geri kalanının gelişimini ve başarısını etkilemeden bireysel planlama yaparak destek sağlayabileceklerini ifade etmişlerdir (13). Okulöncesi öğretmenlerinin öğretim sunarken, oyunu, rutinleri ve geçişleri kullandığı doğal öğretim fırsatlarının içine amaçları yerleştirdiği görülmüştür. Ancak bu uygulamaların özel gereksinimli öğrencilerde işe yarayabilmesi için daha sistematik uygulamalara ihtiyaç vardır (129). Genel olarak beden eğitimi derslerinde uyarlamalar ihtiyaç duyulduğu ancak bu konuda öğretmenlerin yetersiz kaldığı görülmüştür (4). Bu durumun en önemli nedeni kaynak yetersizliği olabilir. Çalışmamızda geliştirilen yöntem ve teknikler beden eğitimi dersi için öğretmenlere kaynak sağlayacaktır.

Literatürde 2018 sarı ve mor fiziksel etkinlik kartlarında spor engel tanımaz başlığı altında engellilere yönelik etkinlik kartları sunulmuştur (14). Çalışmamızda geliştirilen yöntem ve tekniklerde FEK'ler gibi engelli öğrencilerin derse katılımını olumlu yönde etkileyecektir. Görme yetersizliği olan öğrenciler için özel eğitim mesleki eğitim merkezi (okulu) eğitim programı (görme engelliler için) içerisinde 9, 10, 11 ve 12. sınıf öğrencileri için beden eğitimi, spor ve bağımsız hareket becerileri öğretim programı yayımlanmıştır (130). Bu programda görme engelliler için genel ve özel amaçlar ile yapılabilecek etkinliklere değinilmiştir. MEB 2018 de çoklu yetersizliği olan, görmeyen / az gören öğrenciler için II. ve III. kademe için beden eğitimi, spor ve bağımsız hareket dersi öğretim programı yayımlanmıştır (131). Orta-ağır zihinsel engeli ve otizm spektrum bozukluğu olan öğrenciler II. ve III. kademe için spor ve fiziki etkinlikler dersi öğretim programı yayımlanmıştır (132, 133). Bu programlarda ilgili engelliler için hedeflere ve

hedef davranışlara yer verilmiştir. 2018 ortaokul beden eğitimi ve spor dersi öğretim programında beden eğitimi ve spor dersi öğretim programının uygulanmasında dikkat edilecek hususlar başlığı altında 11 maddede “Öğrencilerin özel gereksinimleri olduğu durumlarda, ders uygulamalarında gerekli düzenlemeler yapılmalıdır.” ifadesi yer almaktadır (15). 2018 ortaöğretim beden eğitimi ve spor dersi öğretim programının özel amaçlarında 5. maddede “engellilerin ve özel eğitime ihtiyaç duyan bireylerin bedensel, sosyal ve ruhsal olarak gelişmesinde sportif etkinliklerin rolünü ve önemini kavraması” ifadesi yer almaktadır. 12. sınıf öğrenme alanı, alt öğrenme alanı, konu, kazanım ve açıklamaları spor bilinci ve organizasyonları başlığı altında engelliler ve spor, engelli sporu kavramını açıklar kazanımları yer almaktadır (16). MEB özel eğitime ihtiyaç duyan çocuklar için hem ayrı programlar hazırlamış hem de yetersizliği olmayan öğrencilerin ders programlarında da engelliler için kazanımlara yer vermiştir. Çalışmamızda geliştirilen yeni yöntem ve teknikler MEB tarafından engelli öğrenciler için ortaya konulan programların uygulanmasını kolaylaştırıcı ve destekleyici etki edeceği gibi kazanımlarında kazandırılmasında etkili olacağı düşünülmektedir.

Literatür genel olarak incelendiğinde kaynaştırma öğrencileri için yeni yöntem, teknik ve uyarlamalara ihtiyaç duyulduğu görülmüştür (4). Kaynaştırma ve özel eğitime gereksinim duyan öğrenciler için beden eğitiminde gelişmeler devam etmektedir. Bu gelişmelerin temel amacı ise kaynaştırma ve özel gereksinimli öğrencilerin derse etkin ve aktif katılımını sağlamaktır. Çalışmamızda geliştirmiş olduğumuz yöntem ve teknikler ile kaynaştırma öğrencilerinin beden eğitimi ve spor derine katılımını olumlu katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Çalışmamız kaynaştırma öğrencisini etkinliklere dahil edebilmek ve dersi verimli şekilde işlemek isteyen öğretmenler için önem bir kaynak oluşturacaktır.

Literatürde kaynaştırma öğrencileri için beden eğitimi ve sporda kullanılan yöntemler incelenmiştir. Doğrudan öğretim yöntemi, beceri analizi, akran destekli öğrenme, video model, ayırık denemelerle öğretim, etkinlik çizelgeleri, sosyal öyküler, aşamalı yardımla öğretim, şekil verme yöntemleri olduğu görülmüştür (36). Bu yöntemler sadece kaynaştırma öğrencileri için geliştirilmiş yöntemler değildir. Bu yöntemler genel olarak normal gelişim gösteren öğrenciler için geliştirilmiştir. Aynı zamanda özel eğitim öğrenciler içinde uygulanabilir olduğu görülmüştür. Bu yöntemlere rağmen beden eğitimi ve sporda özel gereksinimli öğrenciler için farklı yöntem, teknik ve stratejiler ihtiyaç duyulduğu belirtilmiştir (4, 36). Bu yöntemlerden sadece akran destekli öğrenme geliştirmiş olduğumuz badi yöntemi ile benzerlik gösterirken diğer yöntemler bizim

geliştirmiş olduğumuz yöntemlerle benzerlik göstermemektedir. Akran destekli öğretimde öğretimi yapan genel olarak normal gelişim gösteren bir öğrenci olsa da beceride ustalaşan özel gereksinimli bir öğrencide başka bir özel gereksinimli öğrenciye akran öğretimi yapabilirken bizim geliştirmiş olduğumuz badi yönteminde öğretilecek olan konuyu, hareketi veya etkinliği iyi bilen normal gelişim gösteren ve kaynaştırma öğrencisine karşı olumlu tutum sergileyen bir öğrenci kaynaştırma öğrencisi ile eşleştirilir. Ayrıca akran destekli eğitimde akranların önceden eğitilmesi söz konusudur (134). Badi yönteminde ise önceden öğrenilmiş konuların tekrar edilmesinde konuyu iyi bilen öğrencilerin bilmeyenlere yardım etmesi söz konusudur. Ancak bu yöntemlerle bizim geliştirmiş olduğumuz yöntemler ders esnasında aynı anda uygulanabilir. Örneğin yıldız oyuncu yöntemi kullanılırken video modelden yararlanılarak yapılacak etkinlik izletilebilir. Ayrık denemelerle işitme engelli öğrenciye denge çalışmaları yaptırıldıktan sonra bizim geliştirmiş olduğumuz şartların eşitlenmesi yöntemi kullanılarak etkinlikler düzenlenip sınıfta uygulandığında ayrık denemelerle öğrencideki denge becerisindeki gelişme bizim yöntemimize katkı sağlayabilir.

Literatürde uyarlanmış bir yaklaşım olarak açık öğretim modeli görülmüştür. Bu modelde araç, yöntem, işlem, kurallar ve öğretimde uyarlamalar yapılmaktadır (135). Geliştirmiş olduğumuz şartların eşitlenmesi yönteminde model olarak açık öğretim modeli temel alınabilir. Şartların eşitlenmesi yönteminde kaynaştırma öğrencisine göre şartlarda düzenlemeler yapılmaktadır. Bu nedenle açık öğretim modeli şartların eşitlenmesi yöntemimiz için temel teşkil etmektedir.

Literatürde başarılı yaşantılar sağlama, somut deneyimler sağlama, öğrenmeyi planlama sistematik ödüllendirme, çocukların tercih yapmasına izin verme, çocukların birbirlerine öğretmesi, geri bildirim verme, bilinenden bilinmeyene doğru hareket etme, model olma, konu ile ilgili olmayan uyarıcıların sınırlandırılması, tutarlı olma, beceri analizi, aktivite analizi gibi tekniklere rastlanmıştır (135). Bu teknikler bizim geliştirmiş olduğumuz yöntemlerde de fayda sağlayabilir. Geliştirmiş olduğumuz yöntemleri uygularken başarılı yaşantılar tekniğini kullanıp öğrenciye başarı duygusunun yaşatılması yöntemlerimize de katkı sağlayabilir.

Literatürde beden eğitimi öğretiminde doğrudan öğretim modeli (19, 20), bireyselleştirilmiş öğretim modeli (21, 22), işbirlikli öğretim modeli (23, 24), akran öğretim modeli (25, 26), spor eğitim modeli (27, 28), taktiksel oyun modeli (29, 30), araştırma öğretim modeli (31, 32), bireysel ve sosyal sorumluluk modellerine (33, 34) ulaşılmıştır. Geliştirmiş olduğumuz yöntem ve tekniklerin bu modellere uyarlanması için

uyarlama çalışmaları yapılabilir. Geliştirmiş olduğumuz yöntemlerden özel çalışma yöntemi doğrudan ğretim modelinde kullanılabilir. Badi yöntemi bireysel olmayan yapısı yönüyle işbirlikli öğrenme modelinde ve akran ğretim modelinde uygulanabilir.

Literatürde beden eğitimi ğretiminde Moston ve Asworth tarafından geliştirilmiş komut yöntemi, alıştırma yöntemi, işbirliğine dayalı (eşli çalışma) yöntemi, kendini denetleme yöntemi, katılım yöntemi, buluş yöntemi, yönlendirilmiş buluş yöntemi, problem çözme yöntemi, kişisel program öğrencinin tasarımı yöntemi, öğrencinin başlatması yöntemi, kendi kendine öğretme yöntemine ulaşılmıştır (35). Geliştirmiş olduğumuz yöntemlerden badi yöntemi eşli çalışma yöntemi ile benzerlikler gösterse de eşli çalışma yönteminde her öğrencinin hem uygulayıcı hem gözlemci olması yönüyle badi yönteminden ayrılmaktadır. Badi yönteminde öğreten ve öğrenen ğrenci vardır. Roller değişmemektedir. Ayrıca badi yönteminde ğretmen tarafından hazırlanmış ölçütler yoktur. Geliştirmiş olduğumuz katılım yöntemi Moston ve Asworth tarafından geliştirilen katılım yöntemi ile isim dışında herhangi bir benzerlik göstermemektedir.

6. SONUÇ VE ÖNERİLER

6.1. Sonuç

Çalışmamızda ortaokul ve lisede öğrenim gören kaynaştırma öğrencileri için geliştirilen özel öğretim yöntem ve teknikler zihinsel, bedensel, işitme ve görme olmak üzere dört engel grubuna hitap etmektedir.

Zihinsel engelli kaynaştırma öğrencileri için badi yöntemi, katılım yöntemi, odak oyuncu yöntemi, özel çalışma yöntemi, yardımcı hakem yöntemi, yıldız oyuncu yöntemi, aile ile oyun yöntemi olmak üzere 7 yöntem geliştirilmiştir. Bu yöntemler beden eğitimi öğretmenleri tarafından zihinsel engelli kaynaştırma öğrencilerine uygulatılmıştır. Sonuç olarak öğretmenlerden gelen geri bildirimler neticesinde yöntemlerin etkili ve uygulanabilir olduğu, zihinsel engelli kaynaştırma öğrencilerin etkinliğe katılımı olumlu yönde etkilediği görülmüştür.

Bedensel engelli kaynaştırma öğrencileri için badi yöntemi, katılım yöntemi, odak oyuncu yöntemi, özel çalışma yöntemi, yardımcı hakem yöntemi, yıldız oyuncu yöntemi ve aile ile oyun yöntemi olmak üzere 7 yöntem geliştirilmiştir. Bu yöntemlerin her biri beden eğitimi öğretmenleri tarafından bedensel engelli kaynaştırma öğrencilerine uygulatılmıştır. Öğretmenlerden gelen geri bildirimler neticesinde 7 yönteminde etkili ve uygulanabilir olduğu görülmüştür. Hem kaynaştırma öğrencileri hem de normal gelişim gösteren öğrenciler için bu yöntemlerin etkinliklere katılımı olumlu yönde etkilediği görülmüştür.

İşitme engelli kaynaştırma öğrencileri için badi yöntemi, katılım yöntemi, odak oyuncu yöntemi, özel çalışma yöntemi, yardımcı hakem yöntemi, yıldız oyuncu yöntemi, aile ile oyun yöntemi, pandomim yöntemi, denge çalışmaları yöntemi olmak üzere 9 yöntem geliştirilmiştir. Bu yöntemlerin her biri beden eğitimi öğretmenleri tarafından işitme engelli kaynaştırma öğrencilerine uygulatılmıştır. Öğretmenlerden gelen geri bildirimler neticesinde 8 yönteminde etkili ve uygulanabilir olduğu görülmüştür. Ancak pandomim yöntemi 3 öğretmene uygulatılmış 2 öğretmenden olumsuz geri bildirim alınınca tekrar 2 öğretmene daha uygulatılmıştır. 5 öğretmenden 2'si olumsuz geribildirimde bulunmuştur.

Görme engelli kaynaştırma öğrencileri için badi yöntemi, labirent yöntemi, özel çalışma yöntemi, şartların eşitlenmesi yöntemi, aile ile oyun yöntemi ve baston

çalışmaları yöntemi olmak üzere 6 yöntem geliştirilmiştir. Bu yöntemlerin her biri görme engelli kaynaştırma öğrencilerine beden eğitimi öğretmenleri tarafından uygulanmıştır. Öğretmenlerden gelen geri bildirimler neticesinde bu yöntemlerin etkili ve uygulanabilir olduğu görülmüştür.

Normal gelişim gösteren öğrencilerin kaynaştırma öğrencilerine karşı empati duymalarını sağlamak ve engel durumları hakkında bilgilendirmek için empati oyunları yöntemi geliştirilmiştir. Bu yöntem beden eğitimi öğretmenleri tarafından sınıflarda uygulanmıştır. Öğretmenlerden gelen geri bildirimler neticesinde normal gelişim gösteren öğrencilerin kaynaştırma öğrencisine karşı yaklaşımlarında olumlu yönde katkı sağladığı görülmüştür.

Genel olarak kaynaştırma öğrencileri için geliştirilen ve uygulatılan bu yöntem ve teknikler kaynaştırma öğrencilerin etkinliklere karşı katılımını olumlu yönde etkilemiştir. Bu yöntem ve tekniklerin uygulanabilir olduğu görülmüştür.

6.2. Öneriler

Öncelikle dersin amacı ve konusu belirlemelidir. Sonra kaynaştırma öğrencilerinde gelişim özellikleri göz önünde bulunarak dersin amacı ve konusuna uygun yöntem ve teknikler seçilmelidir. Yapılacak etkinlik için gerekli araç gereçler hazırlanarak derse hazırlıklı gidilmelidir.

Uygulama aşamasında konu ve uygulanacak yöntem öğrencilere açıklanmalıdır. Uygulama sürecinde gerekli yerlerde müdahalede bulunmalıdır.

Seçilen yöntem ve teknik kaynaştırma öğrencisinin ön plana çıkmasını gerektiriyorsa odak oyuncu yöntemi gibi kaynaştırma öğrencisi seçilirken sınıfa geçerli bir neden sunulmalıdır. Bu neden kaynaştırma öğrencisinin engelinden dolayı değil de yapılan olumlu bir davranışın sonucu olarak seçildiği algısı oluşturmalıdır.

Kaynaştırma öğrencisi etkinliklere dahil edilirken diğer öğrenciler göz ardı edilmemelidir. Bu nedenle diğer öğrencilerde yöntem ve tekniklerde ön plana çıkarılmalıdır.

Çalışma ortaokul ve lisede eğitim gören kaynaştırma öğrencileri ile sınırlıdır. Tam zamanlı kaynaştırma ve yarı zamanlı kaynaştırma eğitimi alan öğrenciler çalışmaya dahil edilmiştir. Özel eğitim okullarında eğitim gören özel gereksinimli öğrenciler araştırmadan hariç tutulmuştur. Özel eğitim okullarında eğitim gören öğrenciler içinde yöntem ve teknikler geliştirilebilir.

Bu yöntem ve teknikler zihinsel, bedensel, işitme ve görme engeli olan kaynaştırma öğrencileri için geliştirilmiştir. Bu nedenle diğer engel gruplarına sahip kaynaştırma öğrencileri (dil ve konuşma yetersizliği, özel öğrenme güçlüğü, dikkat eksikliği ve hiperaktivite bozukluğu, otizm spektrum bozukluğu vb.) içinde bu yöntem ve tekniklerin uygulama ve uyarlamaları yapılabilir ya da yeni yöntem ve teknikler geliştirilebilir.

Bu yöntem ve tekniklerle MEB tarafından modüller hazırlanıp öğretmenlerin hizmetine sunulabilir.

Bu yöntem ve teknikler Halk Eğitim Merkezleri tarafından açılan spor kurslarında da kaynaştırma öğrencileri varsa uygulanabilir.

Bu yöntem ve teknikler spor bilimleri fakültelerinde, beden eğitimi ve spor yüksek okullarında eğitim gören öğrencilere ve eğitim fakültelerinde beden eğitimi ve spor öğretmenliği, sınıf öğretmenliği, okul öncesi öğretmenliği bölümlerinde eğitim gören öğrencilere sunulabilir.

Bu yöntem ve teknikler ilköğretim ve ortaöğretim ders programında yer alan beden eğitimi ve oyun, beden eğitimi ve spor, spor ve fiziki etkinlikler, oyun ve oyun etkinlikleri, spor eğitimi derslerinde kaynaştırma öğrencilerinin bulunduğu sınıflarda uygulanabilir.

Beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin kaynaştırma öğrencilerine yönelik ders uygulamalarını ve yeterliliklerini araştıran bir ölçek geliştirilebilir. Aynı şekilde bu yöntem ve tekniklerin uygulanmasına yönelik bir ölçek geliştirilebilir.

KAYNAKLAR

1. World Health Organization (WHO). Global report on health equity for persons with disabilities. <https://www.who.int/publications/i/item/9789240063600> Son Erişim Tarihi 20 Şubat 2023.
2. T.C. Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı. Engelli ve yaşlı istatistik bülteni nisan 2023. https://aile.gov.tr/media/135432/eyhgm_istatistik_bulteni_nisan_23.pdf Son Erişim Tarihi 24 Şubat 2024.
3. T.C. Milli Eğitim Bakanlığı (MEB). 2023 yılı bilgilendirme raporu. https://www.aile.gov.tr/media/74722/eyhgm_istatistik_bulteni_mart_2021.pdf Son Erişim Tarihi 21 Şubat 2024.
4. Yaşlı T, Güllü M. Ortaokullarda görev yapan beden eğitimi öğretmenlerinin kaynaştırma öğrencilerine yönelik ders uygulamalarının incelenmesi. *Journal of Global Sport and Education Research*. 2024; 7(1): 1-25.
5. Uğraş S. Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Özel Gereksinimli Öğrenciler Hakkındaki Düşünceleri. İçinde: Düz S, Kurak K, Kızlar O (editörler). *Spor Bilimleri Alanında Yeni Ufuklar*, Ankara, Gece Kitaplığı, 2019: 365-382.
6. Uğraş S. Beden eğitimi öğretmenleri kendilerini hangi konularda yetersiz hissediyor? Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Spor Bilimleri Dergisi. 2018; 1(1): 1-16.
7. Sabah S, Taşmektepligil MY, Tunç T, Ermiş A, Çavuşoğlu G. Kaynaştırma öğrencilerinin beden eğitimi dersine yönelik görüş ve gereksinimlerinin incelenmesi. *SPORMETRE Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*. 2020; 18(1): 81-95.
8. Gül SO, Vuran S. Normal sınıflara devam eden özel gereksinimli öğrencilerin kaynaştırma uygulamasına ilişkin görüşleri ve karşılaştıkları sorunlar. *Eğitim ve Bilim*. 2015; 40(180): 169-95.
9. Vural M, Yıkılmış A. Kaynaştırma sınıfı öğretmenlerinin öğretimin uyarlanmasına ilişkin yaptıkları çalışmaların belirlenmesi. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*. 2008; 8(2): 141-59.
10. Bebetos E, Derri V, Filippou F, Zetou E, Vernadakis N. Elementary school children's behavior towards the inclusion of peers with disabilities, in mainstream physical education class. *Procedia Social and Behavioral Sciences*. 2014; 152: 819-23.

11. Haycock D, Smith A. Still 'more of the same for the more able?' Including young disable people and pupils with special educational needs in extra-curricular physical education. *Sport, Education and Society*. 2011; 16(4): 507-26.
12. Fitzgerald H. Still feeling like a spare piece of luggage? Embodied experiences of (dis)ability in physical education and school sport. *Physical Education & Sport Pedagogy*. 2005; 10(1): 41-59.
13. Maher A. Physical education and special educational needs in north-west england. *Sport Science Review*. 2010; 19(5-6): 263-83.
14. Fiziksel Etkinlik Kartlar (FEK) 2018. file:///C:/Users/berat/Downloads/ Fiziksel%20 Etkinlik%20Kartlar%C4%B1.pdf Son Erişim Tarihi 21 Aralık 2023.
15. T.C. Milli Eğitim Bakanlığı (MEB). Beden Eğitimi ve Spor Dersi Öğretim Programı (Ortaokul 5, 6, 7 ve 8. Sınıflar). Ankara, 2018: 9-13.
16. T.C. Milli Eğitim Bakanlığı (MEB). Ortaöğretim Beden Eğitimi ve Spor Dersi (9, 10, 11 ve 12. Sınıflar) Öğretim Programı, Ankara, 2018: 10-26.
17. Ekici G. Öğrenme-Öğretme Kuramları ve Uygulamadaki Yansımaları, Ankara, Pegem Akademi, 2016.
18. Sönmez V. Öğretim İlke ve Yöntemleri, 10. Baskı. Ankara, Anı Yayıncılık, 2019.
19. Metzler M, Direct instruction. In: Metzler M (ed). *Instructional Models for Physical Education*, 2nd ed. Scottsdale, United States Hawthorne Hathaway, 2005.
20. Altay F. Doğrudan Öğretim Modeli. İçinde: Mirzeoğlu AD (Editör). *Model Temelli Beden Eğitimi Modeli*, Ankara, Spor Yayınevi ve Kitapevi, 2017: 29-48.
21. Metzler M, Personalize system for instruction. In: Metzler M (ed). *Instructional Models for Physical Education*, 2nd ed. Scottsdale, United States Hawthorne Hathaway, 2005.
22. Güneş B. Bireyselleştirilmiş Öğretim Modeli. İçinde: Mirzeoğlu AD (editör). *Model Temelli Beden Eğitimi Modeli*, Ankara, Spor Yayınevi ve Kitapevi, 2017: 49-78.
23. Metzler M, Cooperative learning. In: Metzler M (ed). *Instructional Models for Physical Education*, 2nd ed. Scottsdale, United States Hawthorne Hathaway, 2005.
24. Temel C. İşbirlikli Öğretim Modeli. İçinde: Mirzeoğlu AD (editör). *Model Temelli Beden Eğitimi Modeli*, Ankara, Spor Yayınevi ve Kitapevi, 2017: 79-108.
25. Metzler M, Peer teaching. In: Metzler M (ed). *Instructional Models for Physical Education*, 2nd ed. Scottsdale, United States Hawthorne Hathaway, 2005.
26. Mirzeoğlu AD. Akran Öğretim Modeli. İçinde: Mirzeoğlu AD (editör). *Model Temelli Beden Eğitimi Modeli*, Ankara, Spor Yayınevi ve Kitapevi, 2017: 109-137.

27. Metzler M, Sport Education. In: Metzler M (ed). Instructional Models for Physical Education, 2nd ed. Scottsdale, United States Hawthorne Hathaway, 2005.
28. Hünük D, Saraç-Oğuzhan O. Spor Eğitim Modeli. İçinde: Mirzeoğlu AD (editör). Model Temelli Beden Eğitimi Modeli, Ankara, Spor Yayınevi ve Kitapevi, 2017: 139-162.
29. Metzler M, Tactical games. In: Metzler M (ed). Instructional Models for Physical Education, 2nd ed. Scottsdale, United States Hawthorne Hathaway, 2005.
30. Alagül Ö, Gürsel F. Taktiksel Oyun Modeli. İçinde: Mirzeoğlu AD (editör). Model Temelli Beden Eğitimi Modeli, Ankara, Spor Yayınevi ve Kitapevi, 2017: 163-184.
31. Metzler M, Inquiry teaching. In: Metzler M (ed). Instructional Models for Physical Education, 2nd ed. Scottsdale, United States Hawthorne Hathaway, 2005.
32. Bulca Y. Araştırma Öğretim Modeli. İçinde: Mirzeoğlu AD (editör). Model Temelli Beden Eğitimi Modeli, Ankara, Spor Yayınevi ve Kitapevi, 2017: 185-208.
33. Metzler M, Teaching for personal and social responsibility. In: Metzler M (ed). Instructional Models for Physical Education, 2nd ed. Scottsdale, United States Hawthorne Hathaway, 2005.
34. Keske-Aksoy G, Gürsel F. Bireysel ve Sosyal Sorumluluk Modeli. İçinde: Mirzeoğlu AD (Editör). Model Temelli Beden Eğitimi Modeli, Ankara, Spor Yayınevi ve Kitapevi, 2017: 209-235.
35. Mosston M, Asworth S. Beden Eğitimi Öğretimi. Tüzemen E (Çeviren). Ankara: Spor Yayınevi ve Kitapevi, 2009.
36. Kaymak A. Özel Eğitim ve Kaynaştırmada Fiziksel Aktivite ve Sporla İlgili Kullanılan Öğretim Yöntemleri. İçinde: Deretarla Gül E (editör). Spor Bilimlerinde Özel Eğitim ve Kaynaştırma, 1. Baskı. Ankara, Pegem Akademi Yayıncılık, 2021: 136-158.
37. Sarı H. Özel Eğitime Muhtaç Öğrencilerin Eğitimleriyle İlgili Çağdaş Öneriler, Ankara, Pegem Akademi, 2002: 6.
38. Sucuoğlu B, Kargın T. İlköğretimde Kaynaştırma Uygulamaları/Yaklaşımlar Yöntemler Teknikler, İstanbul, Morpa Yayınları, 2006: 29.
39. Eripek S. Zihin Yetersizliği Olan Bireyler ve Eğitimleri, Ankara, Eğiten Kitap, 2012: 6.
40. Lindsay G. Educational psychology and the effectiveness of inclusive education/mainstreaming. British Journal of Educational Psychology. 2007; 77(1): 1-24.

41. Özel Eğitim Hizmetleri Yönetmeliği. Özel Eğitim Hakkında Kanun Hükmünde Kararname, sayı: 573, 3 Aralık 1996.
42. Yazıcıoğlu T. Kaynaştırma uygulamalarının tarihsel süreci ve Türkiye’de uygulanan kaynaştırma modelleri. Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi SBE Dergisi. 2018; 8(1): 92-110.
43. Ünsal FÖ, Şahan B. Okul öncesi dönem çocuklarının “engelli” kavramına ilişkin görüşleri. Hacettepe Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Dergisi. 2015; 1(2): 409-16.
44. Gün-Şahin Z, Gürbüz R. Kaynaştırma öğrencilerini eğiten ortaokul öğretmenlerinin yeterlikleri üzerine. Adıyaman Üniversitesi Eğitim Bilimleri Dergisi. 2016; 6(1): 138-60.
45. Batu ES. Başarılı bir kaynaştırma uygulaması için öğretmenlerin sınıflarında yapabilecekleri. İlk Öğretmen Eğitimci Dergisi. 2008; 18: 26-28.
46. Özdemir L, Çıfci H, Sayan Ö. Tarihsel süreçte özel eğitim uygulamaları kurumları ve görevli personellerin incelenmesi. Atlas Sosyal Bilimler Dergisi. 2022; 1(9).
47. Baykoç Dönmez N, Şahin S. Özel Eğitimin Tarihçesi. İçinde: Baykoç Dönmez N (editör). Özel Gereksinimli Çocuklar ve Özel Eğitim, Ankara, Eğiten Kitap, 2017: 51-68.
48. Cavkaytar A, Diken İH. Özel Eğitime Giriş, Ankara, Kök Yayıncılık, 2005.
49. Deniz S, Çıkkılı Y. Özel Eğitim. İçinde: Koçbeker Eid BN, Çıkkılı Y, Deniz S (editörler). Özel Eğitim ve Kaynaştırma, Ankara, Eğiten Matbaacılık, 2020: 1-22.
50. Kargın T. Kaynaştırma, tanımı, gelişimi ve ilkeleri. Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Özel Eğitim Dergisi. 2004; 5(2): 1-13.
51. Organisation for Economic Co-operation and Development (OECD). Integrating students with special needs into mainstream schools. Paris, OECD. 1995: 1-228
52. Türkiye Otizm Erken Tanı ve Eğitim Vakfı (TOHUM), Eğitim Reformu Girişimi (ERG). Türkiye’de Kaynaştırma/Bütünleştirme Yoluyla Eğitimin Durumu, Mega Basım, 2011: 10.
53. Sucuoğlu B. Türkiye’de kaynaştırma uygulamaları: Yayınlar/araştırmalar (1980-2005). Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Özel Eğitim Dergisi. 2004; 5(2): 15-23.
54. Mastropieri MA, Scruggs TE. Kaynaştırma Sınıfı, Etkili Farklılaştırılmış Öğretim İçin Stratejiler. Şahin M, Altun T (Çeviren). 5. Baskı, Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık, 2016.

55. Dede Ş. Özel eğitim hakkında salamanca bildirisi. Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Özel Eğitim Dergisi. 1996; 2(2): 91-4.
56. Vickerman P. Training physical education teachers to include children with special educational needs: perspectives from physical education initial teachertraining providers. European Physical Education Review. 2007; 13(3): 385-402.
57. Mcallister K, Hadjri K. Inclusion and the special educational needs (sen) resource base in mainstream schools: physical factors to maximise effectiveness. Support for Learning. 2013; 28(2): 57-65.
58. Akçamete G. Türkiye’de Özel Eğitim, Eskişehir, Anadolu Üniversitesi Yayınları, 1998.
59. Gürgür H, Kış A, Akçamete G. Kaynaştırma öğrencilerine sunulan bireysel destek hizmetlere ilişkin öğretmen adaylarının görüşlerinin incelenmesi. İlköğretim Online. 2012; 11(3): 689-701.
60. Işiker M. Özel Eğitimle İlgili Yasal Düzenlemeler. İçinde: İnce G, Deretarla Gül E (editörler). Spor Bilimlerinde Özel Eğitim ve Kaynaştırma, 1. Baskı. Ankara, Pegem Akademi, 2021: 24-51.
61. Özel Eğitime Muhtaç Çocuklar Kanunu. T.C. Resmi Gazete, sayı: 18192, 12 Ekim 1983.
62. Diken İH. Otizm Spektrum Bozukluğu (OSB) Olan Öğrenciler. İçinde: Diken İH (editör). Özel Eğitime Gereksinimi Olan Öğrenciler ve Özel Eğitim, Ankara: Pegem Akademi, 2017: 450.
63. Batu S, Kırcaali İftar G. Kaynaştırma, 6.Baskı. Ankara, Kök Yayıncılık, 2011.
64. Sucuoğlu B, Kargın T. İlköğretimde Kaynaştırma Uygulamaları, Ankara, Kök Yayınevi, 2010.
65. T.C. Başbakanlık Özürümler İdaresi Başkanlığı (ÖZİDA). Özürümler Kanunu ve İlgili Mevzuat, 4. Baskı. Ankara, Nazar Ofset, 2010.
66. Özel Eğitim Hizmetleri Yönetmeliği. T.C. Resmi Gazete, sayı: 26184, 31 Mayıs 2006.
67. Çağlar Kabacık S. Özel Eğitimin İlkeleri ve Tarihsel Gelişimi. İçinde: İnce G, Deretarla Gül E (editörler). Spor Bilimlerinde Özel Eğitim ve Kaynaştırma, 1. Baskı. Ankara, Pegem Akademi, 2021: 12, 22.
68. Öztürk M. Türkiye’deki Engelli Gerçeği, Müsiad Cep Kitabı 30. İstanbul, Ajansvısta Matbacılık, 2011: 18, 19.

69. Eripek S. Geri Zekâlı Çocuklar. İçinde: Özsoy Y, Özyürek M, Eripek S (editörler). Özel Eğitime Muhtaç Çocuklar “Özel Eğitime Giriş”, Ankara, Karatepe Yayınları, 2002: 152-160.
70. T.C. Milli Eğitim Bakanlığı (MEB). Çocuk gelişimi zihinsel engelliler 2015. https://megep.meb.gov.tr/mte_program_modul/moduller_pdf/Zihinsel%20Engelliler.pdf Son Erişim Tarihi 20 Mayıs 2024.
71. Kobal G. Ortopedik Yetersizlikten Etkilenmiş Olan ve Sağlık Yetersizliği Olan Çocuklar. İçinde: Ataman A (editör). Özel Gereksinimli Çocuklar ve Özel Eğitime Giriş, Ankara, Gündüz Eğitim ve Yayıncılık, 2003: 362.
72. Sucuoğlu B. Etkili Kaynaştırma Uygulamaları. Ankara, Ekinoks Yayıncılık, 2006.
73. T.C. Milli Eğitim Bakanlığı (MEB). Bedensel engelli olan bireyler. https://fatsaram.meb.k12.tr/meb_iys_dosyalar/52/04/867773/dosyalar/2020_10/21115421_Bedensel_YetersizliYi_Olan_Bireyler.pdf Son Erişim Tarihi 20 Mayıs 2024.
74. Heward WL. Students With Physical and Health Impairments. Exception Children: An Introduction to Special Education, 5th ed. New Jersey, Prentice-Ha, 1996.
75. T.C. Milli Eğitim Bakanlığı (MEB). Çocuk gelişimi ve eğitimi işitme yetersizliği ve kaynaştırma 2016, <https://orgm.meb.gov.tr/icdep/content/upload/attached-files/isitme-yetersizligi-ve-ka-20211219203142.pdf> Son Erişim Tarihi 20 Mayıs 2024.
76. T.C. Milli Eğitim Bakanlığı (MEB). Çocuk gelişimi ve eğitimi görme yetersizliği ve kaynaştırma 2016, https://megep.meb.gov.tr/mte_program_modul/moduller/G%C3%B6rme%20Yetersizli%C4%9Fi%20ve%20Kayna%C5%9Ft%C4%B1rma.pdf Son Erişim Tarihi 21 Mayıs 2024.
77. Konrot A. İşitme Yetersizliği Olan Çocuklar. İçinde: Ataman A (editör). Özel Gereksinimli Çocuklar ve Özel Eğitime Giriş, Ankara, Gündüz Eğitim ve Yayıncılık, 2003: 261-285.
78. Karasu N. Üstün Zekâ/Yetenek Dil ve Konuşma Bozukluğu Otizm Öneriler. Ankara, Pegem Yayıncılık, 2013: 173.
79. Arı M. Özgül Öğrenme Güçlükleri. İçinde: Metin EN (editör). Özel Gereksinimli Çocuklar, Ankara, Maya Akademi, 2012: 241-242.
80. Akçamete AG. Genel Eğitim Okullarında Özel Gereksinimi Olan Öğrenciler ve Özel Eğitim, 3. Baskı. Ankara, Kök Yayıncılık, 2010.

81. World Health Organization (WHO). Autism spectrum disorders, <https://www.who.int/news-room/fact-sheets/detail/autism-spectrum-disorders> Son Erişim Tarihi 16 Aralık 2023.
82. Vuran S, Ünveren Y. Otizm Spektrum Bozukluğu Olan Öğrencilerde Fiziksel Aktivite ve Spor Eğitimi. İçinde: İnce G, Deretarla Gül E (editörler). *Spor Bilimlerinde Özel Eğitim ve Kaynaştırma*, 1. Baskı. Ankara, Pegem Akademi, 2021: 215-245.
83. T.C. Milli Eğitim Bakanlığı (MEB). Okullarımızda Neden, Nasıl, Niçin Kaynaştırma Yönetici Öğretmen Aile Klavuzu, Ankara, İ. Aygül Matbaası, 2010: 17-36.
84. Demir MK, Açar S. Sınıf öğretmenlerinin kaynaştırma eğitimine ilişkin düşünceleri. *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 2010; 30(3): 749-70.
85. Bayar A, Özaşkın AG, Bardak Ş. Kaynaştırma eğitimi ile ilgili duygular, tutumlar ve kaygılar ölçeğinin Türkçeye uyarlama geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *Electronic Turkish Studies*. 2015; 10(3): 175-86.
86. Tant M, Watelain E. Forty years later, a systematic literature review on inclusion in physical education (1975e2015) a teacher perspective. *Educational Research Review*. 2016; 19: 1-17.
87. Kargın T. Kaynaştırma, tanımı, gelişimi ve ilkeleri. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Özel Eğitim Dergisi*. 2004; 5(2): 1-13.
88. T.C. Milli Eğitim Bakanlığı (MEB). Özel eğitim hizmetleri tanıtım el kitabı, http://mebk12.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/21/15/967807/dosyalar/2013_03/15105002_ozelegitimelkitabi.pdf Son Erişim Tarihi 03 Kasım 2022.
89. Çolak A. Kaynaştırma Ortamlarında Bireyselleştirilmiş Eğitim Programları. İçinde: Batu S (editör). *Özel Gereksinimli Çocukların Kaynaştırılması*, 2. Baskı. Ankara, Vize Yayıncılık, 2013: 53-82.
90. Deniz S. Kaynaştırma Uygulamaları. İçinde: Koçbeker Eid BN, Çıkkılı Y, Deniz S (editörler). *Özel Eğitim ve Kaynaştırma*, Ankara, Eğiten Matbaacılık, 2020: 23-42.
91. Aral N. Okul Öncesi Eğitimde Kaynaştırma, İstanbul, Morpa Yayınları, 2011.
92. Metin N. Kaynaştırma, Ankara, Eğiten Kitap, 2015.
93. Özel Eğitim Hizmetleri Yönetmeliği, T.C. Resmi Gazete, sayı: 30471, 7 Temmuz 2018.
94. Sart ZH, Ala H, Yazlık Ö, Yılmaz FK. Türkiye kaynaştırma eğitiminde nerede?, *Eğitimciye Öneriler*. XIII. Eğitim Bilimleri Kurultayı, Malatya, 6-9 Temmuz 2004: 2.

95. Yanardağ M, Yılmaz İ. Özel Gereksinimli Öğrenciler İçin Fiziksel Eğitim ve Spor, 1. Baskı. Ankara, Pegem Akademi, 2017.
96. Smith TE, Polloway EA, Patton JR, Dowdy CA. Teaching Students with Special Needs in Inclusive Settings, Boston, Allyn and Bacon, 1995.
97. Salend SJ. Creating Inclusive Classrooms Effective and Reflective Practices, 4th ed. Upper Saddle River N.J. Merrill, 2001.
98. Ocak G. Öğretim İlke ve Yöntemleri, 12. Baskı. Ankara, Pegem Akademi, 2020: 44-45.
99. Clark LH, Starr I. Secondary School Teaching Method, New York, The Macmillan Company. 1968.
100. Demirel Ö. Eğitimde Program Geliştirme Kuramdan Uygulamaya, 26. Baskı. Ankara, Pegem Akademi, 2019: 166.
101. T.C. Milli Eğitim Bakanlığı (MEB). Beden Eğitimi ve Oyun Dersi Öğretim Programı (İlkokul 1, 2, 3 ve 4. Sınıflar), Ankara, 2018: 9-12.
102. Tamer K, Pulur A. Beden Eğitimi ve Sporda Öğretim Yöntemleri, Ankara, Kozan Ofset Matbaacılık, 2001.
103. T.C. Milli Eğitim Bakanlığı (MEB). Ortaöğretim spor öğretimi dersi öğretim programı 2023, <https://mufredat.meb.gov.tr/ProgramDetay.aspx?PID=1404> Son Erişim Tarihi 20 Mayıs 2024.
104. Creswell JW, Poth CN. Qualitative Inquiry and Research Design: Choosing Among Five Approaches, 4th ed. Sage Publications, 2016.
105. Ozan Leylum Ş, Odabaşı HF, Kabakçı Yurdakul I. Eğitim ortamlarında durum çalışmasının önemi. Eğitimde Nitel Araştırmalar Dergisi- Journal of Qualitative Research in Education. 2017; 5(3): 369-85.
106. Ferrance E. Action Research Themes in Education, USA, Northeast and Islands Regional Educational Laboratory at Brown University, 2000: 1-33.
107. Yıldırım A, Şimşek H. Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemi, 11. Baskı. Ankara, Seçkin Yayıncılık, 2018.
108. Swann C. Action research and the practice of design. Design Issues. 2002; 18(1): 49-61.
109. Saraç T, Çolak A. Kaynaştırma uygulamaları sürecinde ilköğretim sınıf öğretmenlerinin karşılaştıkları sorunlara ilişkin görüş ve önerileri. Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi. 2012; 8(1): 13-28.

110. Kot M, Sönmez S, Yıkmış A, Tekinarslan İÇ. İlkokul 4. sınıf öğretmenlerinin sosyal bilgiler dersi kapsamında zihinsel yetersizliği olan kaynaştırma öğrencisine yönelik uygulamaları. Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi. 2015; 15 (USBES Özel Sayısı I): 231-46.
111. Yılmaz E, Batu ES. Farklı branştan ilköğretim öğretmenlerinin bireyselleştirilmiş eğitim programı, yasal düzenlemeler ve kaynaştırma uygulamaları hakkındaki görüşleri. Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Özel Eğitim Dergisi. 2016; 17(3): 247-68.
112. Deniz E, Çoban A. Kaynaştırma eğitimine ilişkin öğretmen görüşleri. Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi 2019; 18(70): 734-61.
113. Burunsuz E, İnce M. İlköğretim okullarında görev yapan öğretmenlerin bireyselleştirilmiş eğitim programının uygulanmasına ilişkin öğretmen görüşleri. Akdeniz Eğitim Araştırmaları Dergisi. 2020; 14(31): 530-44.
114. Kale M, Dikici Sığırtmaç A, Nur İ, Abbak B. Okul öncesi öğretmenlerinin kaynaştırma eğitimi uygulamalarına ilişkin görüşlerinin incelenmesi. Uluslararası Erken Çocukluk Eğitimi Çalışmaları Dergisi. 2016; 1(2): 35-45.
115. Pereira S. Inclusive physical education [For the degree of Master]. Toronto: The University of Toronto; 2017.
116. Morley D, Bailey R, Tan J, Cooke B. Inclusive physical education: teachers' views of including pupils with special educational needs and/or disabilities in physical education. European Physical Education Review. 2005; 11(1): 84-107.
117. Erişkin AY, Kıracı S, Ertuğrul Y. Sınıf öğretmenlerinin kaynaştırma uygulamalarına ilişkin görüşlerinin değerlendirilmesi. Milli Eğitim Dergisi. 2012; 42(193): 200-13.
118. Aydoğdu A, Benli AN, Kapucu R. Ortaokul kademesinde kaynaştırma eğitimi gören öğrencilerin uyum becerilerine ilişkin görüşler bir durum çalışması. Bartın Üniversitesi Eğitim Araştırmaları Dergisi 2020; 4(1): 34-47.
119. Goodvin DL, Watkinson EJ. Inclusive physical education from the perspective of students with physical disabilities. Adapted Physical Activity Quarterly. 2000; 17: 144-60.
120. Gün E, İlkım M. Beden Eğitimi Dersinde Kaynaştırma Eğitimi ve Sosyalleşme. İçinde: İlkım M, Beltekin E (editörler). Sporda Yeni Akademik Çalışmalar-5, Ankara, Akademisyen Kitapevi, 2020: 83-106.

121. Girli A, Atasoy S. Kaynaştırmaya yerleştirilen zihin yetersizliği veya otistik özellikleri olan öğrencilerin okul yaşantıları ve akranlarıyla ilişkilerine ilişkin görüşleri. Buca Eğitim Fakültesi Dergisi. 2012; 32: 16-30.
122. Connors C, Stalker K. Children's experiences of disability: pointers to a social model of childhood disability. Disability & Society. 2007; 22(1): 19-33.
123. Atıcı R. Kaynaştırma öğrencilerinin okul hayatında yaşadığı zorluklar. Turkish Studies (Elektronik). 2014; 9(5): 279-91.
124. Sucuoğlu B, Özokçu O. Kaynaştırma öğrencilerinin sosyal becerilerinin değerlendirilmesi. Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Özel Eğitim Dergisi. 2005; 6(1): 41-57.
125. Aykara, A. Kaynaştırma eğitimi sürecindeki bedensel engelli öğrencilerin sosyal uyumlarını etkileyen etmenler ve okul sosyal hizmeti. Toplum ve Sosyal Hizmet. 2011; 22(1): 63-84.
126. Sığırtmaç A, Çulhaoğlu İmrak H. Kaynaştırma uygulanan okulöncesi sınıflarında akran ilişkilerinin incelenmesi. International Journal of Early Childhood Special Education. 2011; 3: 38-65.
127. Vickerman P, Coates JK. Trainee and recently qualified physical education teachers' perspectives on including children with special educational needs, physical. Education and Sport Pedagogy. 2009; 14(2): 137-53.
128. Koçbeker Eid BN, Saban A, Uygun N. İlkokullarda Kaynaştırma Öğrencilerine Yönelik Akran Farkındalığı ve Kabulü. İçinde: Demirel Ö, Dinçer S (editörler). Küreselleşen Dünyada Eğitim, Ankara, Pegem Akademi, 2017: 503-514.
129. Özen A, Ergenekon Y, Kürkcüoğlu BÜ, Genç D. Kaynaştırma öğrencisi olan okulöncesi öğretmenlerinin sınıflarında yaptıkları öğretim uygulamalarının belirlenmesi. Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi. 2013; 13(2): 153-66.
130. T.C. Milli Eğitim Bakanlığı (MEB). Özel Eğitim Mesleki Eğitim Merkezi (Okulu) Eğitim Programı (Görme Engelliler İçin), Ankara, 2014: 145-167.
131. T.C. Milli Eğitim Bakanlığı (MEB). Çoklu Yetersizliği Olan, Görmeyen / Az Gören Öğrenciler İçin Beden Eğitimi, Spor ve Bağımsız Hareket Dersi Öğretim Programı II. Kademe (5, 6, 7 ve 8. Sınıf), Ankara, 2018: 9-52.
132. T.C. Milli Eğitim Bakanlığı (MEB). Orta-Ağır Zihinsel Engeli ve Otizm Spektrum Bozukluğu Olan Öğrenciler İçin Spor ve Fiziki Etkinlikler Dersi Öğretim Programı II. Kademe (5, 6, 7 ve 8. Sınıf), Ankara, 2018: 9-33.

133. T.C. Milli Eğitim Bakanlığı (MEB). Orta-Ağır Zihinsel Engeli ve Otizm Spektrum Bozukluğu Olan Öğrenciler İçin Spor ve Fiziki Etkinlikler Dersi Öğretim Programı III. Kademe (9, 10, 11 ve 12. Sınıf), Ankara, 2018: 9-35.
134. Grenier M. Bütün Çocukları Eğitime Dahil Etmek İçin Bir Strateji: Kapsayıcılık. İçinde: Özer DS (Editör). Özel Gereksinimli Öğrenciler İçin Beden Eğitimi ve Spor, 6. Baskı. Ankara, Nobel Akademik Yayıncılık, 2020: 63-70.
135. Özer D, Söngü B. Uyarlanmış Fiziksel Aktivite. İçinde: Eratay E (editör). Özel Eğitimde Sanatsal ve Sportif Becerilerin Öğretimi, Ankara, Eğiten Kitap Yayıncılık, 2020: 51-103.

EKLER

EK-1. Özgeçmiş

EK-2. Etik Kurul Raporu

EK-3. Araştırma İzin Yazısı

EK-4. Yarı Yapılandırılmış Görüşme Formu

BEDEN EĞİTİMİ DERSİNDE KAYNAŞTIRMA ÖĞRENCİLERİ İÇİN YENİ ÖZEL ÖĞRETİM YÖNTEM VE TEKNİKLERİNİN GELİŞTİRİLMESİ

(Yarı yapılandırılmış görüşme formu)

Bu görüşme İnönü Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsünde Doç. Dr. Mehmet GÜLLÜ ile Doktora öğrencisi Tülay DEMİR tarafından “**Beden Eğitimi Dersinde Kaynaştırma Öğrencileri İçin Yeni Özel Öğretim Yöntem ve Tekniklerinin Geliştirilmesi**” adlı tez çalışması için yapılmaktadır. Çalışmanın amacı beden eğitimi, okul öncesi, özel eğitim öğretmenlerine beden eğitimi derslerinde kaynaştırma öğrenciler için uygulayabilecekleri özel öğretim yöntem ve teknikleri geliştirmektir. Görüşmede istediğiniz sorulara cevap vermeyebilir veya görüşmeyi istediğiniz zaman sonlandırabilirsiniz. Katkılarınız için şimdiden teşekkür ederim.

Görüşme No:

Okulu mevcut sayısı:

Görüşme Yeri ve Tarihi:

Hizmet Yılı:

Görüşme Süresi:

Cinsiyeti:

Yaşı:

1- Okulda bulunan kaynaştırma öğrencileri ve engel grupları

1. Okulunuzda kaynaştırma öğrencisi var mı? Kaç kişi?
2. Kaynaştırma öğrencilerinizin engel grupları nelerdir? Engel dereceleri nelerdir?
3. Hangi sınıflarda yer almaktadır?
4. Öğrencileriniz kaç yaşındadır? Cinsiyeti ne?

2- Beden eğitimi dersinde kaynaştırma öğrenci ders uygulamaları

1. Kaynaştırma öğrencilerinizin ilgi ve isteklerini biliyor musunuz?
2. Kaynaştırma öğrencileri beden eğitimi dersine aktif katılıyor mu?
3. Kaynaştırma öğrencilerinin beden eğitimi dersine daha aktif katılım sağlamaları için hangi uygulama, yöntem veya teknikleri kullanıyorsunuz?
4. Kaynaştırma öğrenciniz hangi branşlara (spor dallarına) aktif katılıyor?
5. Ders işlerken kaynaştırma öğrencileri için farklı bir yöntem veya teknik kullanıyor musunuz? Neler?
6. Ders işlerken kaynaştırma öğrencileri için farklı bir uygulama veya etkinlik yapıyor musunuz?
7. Ders işlerken kaynaştırma öğrencileri için farklı araç gereç kullanıyor musunuz?

8. Diğer öğrencilerin kaynaştırma öğrencilerini benimsemeleri veya kabul etmeleri için nasıl bir yol izlediniz?
9. Diğer öğrenciler kaynaştırma öğrencisini kendi takımlarına almak istiyorlar mı?
10. Diğer öğrenciler kendi takımına almıyorsa kaynaştırma öğrencisini takıma dahil etmek için ne yapıyorsunuz?
11. Kaynaştırma öğrencisi ile ders işlerken karşılaştığınız sorunlar nelerdir?

3- Kaynaştırma öğrencisinin velisi ile iş birliği içinde çalışma

1. Kaynaştırma öğrencilerinin velilerini ders işleme sürecine dahil ediyor musunuz?
Dahil etmek için ne yapıyorsunuz?

4- Beden eğitimi dersinde kaynaştırma öğrencisi ile ilgili diğer sorunlar ve çözüm önerileri

1. Kaynaştırma öğrencilerinin beden eğitimi dersinde yaşadığı temel sorunlar nelerdir?
2. Bu sorunları aşmak için çözüm önerileriniz nelerdir?

EK-5. Yarı Yapılandırılmış Gözlem Formu

YARI YAPILANDIRILMIŞ GÖZLEM FORMU

Beden Eğitimi Dersinde Kaynaştırma Öğrencileri İçin Yeni Özel Öğretim Yöntem ve Tekniklerin Geliştirilmesi

Uygulama Okulu:

Uygulama Sınıf Mevcudu:

Malzemeler:

Uygulama Süresi:

Uygulama Alanı:

Konu/ünite/Kazanım:

Güvenlik Önlemleri:

Öğretmenin Yaşı:

Öğretmenin Hizmet Yılı:

Kaynaştırma eğitimi hakkında önceden eğitim aldınız mı?

1. Uygulanan yöntem veya tekniğin adı:
2. Uygulanan yöntem ve tekniğin genel olumlu yönleri:
3. Uygulanan yöntem ve tekniğin oluşturduğu sorunlar:
4. Uygulanan yöntem ve tekniğin öğrenci gelişim alanlarına etkisi:
5. Uygulanan yöntem ve tekniğin konu/ünite/kazanımın kazandırılmasındaki etkisi:
6. Uygulanan yöntem ve tekniğin öğrencilerin ilgi, istek ve beklentilerine etkisi:
7. Uygulanan yöntem ve tekniğin sınıf disiplinine etkisi:
8. Uygulanan yöntem ve tekniğin değerlendirme sistemi:
9. Uygulanan yöntem ve tekniğin öğretmene etkisi:
10. Uygulanan yöntem ve tekniğin normal gelişim gösteren çocuğa etkisi:
11. Uygulanan yöntem ve tekniğin kaynaştırma öğrencisine etkisi: